CARTEA DE VACANȚĂ

TEST

CARTEA
DE
VACANȚĂ

toma biolan

TEST DE FIDELITATE

Ilustrațiile : JANOS BENCSIK

toma biolan

TEST DE FIDELITATE

Proză umoristică

editura SPORT-TURISM

București·1986

toma bioan

TEST DE FIDELITATE

Proză umoristică

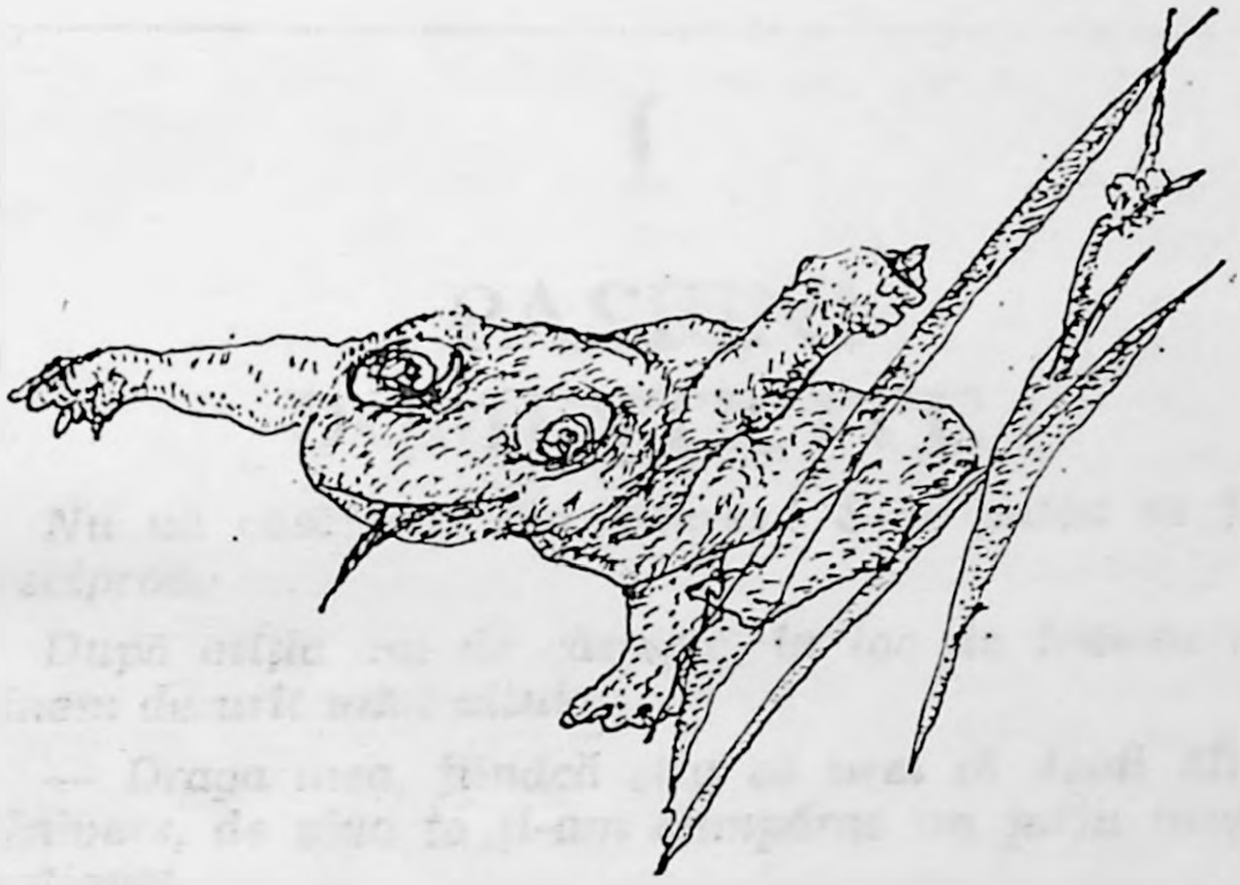

Orice asemănare cu persoane sau cazuri reale este cu siguranță accidentală. Vina o poartă viața, care — se știe — a deprins obiceiul supărător de a imita literatura, cînd n-o depășește în fantezie... In felul acesta, autorul nu mai este silit să dea explicații (scapă de represalii...), iar producțiile lui pot fi considerate literare.

Cu acest avertisment, credem că am atins mult rîvnitul țel de a doborî doi iepuri dintr-o lovitură.

Autorul

P.S. *Posibilă replică (pentru uzul cusurgiilor, spre a le servi la nevoie): „Bine, bine, dar ce facem cu ei?“* (cu iepurii, adică ! n.n.).

Posibil răspuns: „Iepurii se vopsesc pentru a fi folosiți la confecționarea hainelor de damă din vulpi argintii. Nu se vede?...“

A.

I

PASIUNI DOMESTICITE

Nu vă căsătoriți din interes! S-ar putea să fie reciproc.

După atîția ani de căsnicie, în loc de frumos ne ținem de urît unul altuia.

— Draga mea, fiindcă știu că vrei să devii Miss Univers, de ziua ta ți-am cumpărat un juriu internațional.

ÎMPRUMUT PE TERMEN LUNG

Evelina-Filomela abia se instalase într-un cuibușor nou-nouț, zugrăvit în culori primăvăratice, dotat cu mobilă de lux, cu bibliotecă-bar și televizor în culori. Mă rog, cele cuvenite unor pretenții modeste. Era cadoul oferit de părinți, după ce fata absolvise onorabil Academia de Științe Economice și obținuse repartizarea în orașul natal. După calculele părinților, cuibușorul trebuia să slujească și unui scop nobil : de a-l determina pe tînărul și talentatul solist Relu B. să facă pasul hotărîtor. Relațiile lui sentimentale cu Evelina durau cam de mult — încă de pe vremea cînd fata era studentă — stabiliseră părinții grijulii, la sugestia opiniei publice apropiate (există și o opinie publică distantă, ușor de identificat după atîtea descrieri : este acea parte a populației care se ferește ca de foc cînd trebuie să vestejească abaterile de la morală săvîrșite pe stradă, în autobuze și tramvaie). Așa că ori se căsătoreau, ori individul dispărea din viața Evelinei.

Faptul, odată adus la cunoștința îndrăgostiților, n-a avut darul să rezolve rapid situația, cum spera doamna mamă. Mai curînd a creat o oarecare ten-

siune în familie, exprimată succint și expresiv de viitoarea mireasă :

— Mai lăsați-mă-n pace, că m-ați înnebunit ! Nu rămîn eu fată bătrînă, de asta să fiți siguri ! Am destule partide...

Totuși, mai mult așa, ca să vadă în ce ape se scaldă posesorul vocii de tenor (fetele îndrăgostite sînt, vai !, adesea, atît de bănuitoare și vor nenumărate dovezi de afecțiune...), i-a explicat despre ce e vorba. Posibilul ginere a avut un moment de ezitare.

— Măi, știi... cum să-ți spun... asta e o treabă la care trebuie să reflectăm serios !

O spunea cu aerul că ideea matrimoniului fusese adoptată nu numai în grabă, dar și cu o regretabilă neseriozitate. Oricum, i-a fixat Evelinei o întîlnire pe a doua zi, întrucît în acel moment era foarte presat de timp, trebuind să plece în deplasare cu formația „Galateea". De aici a început seria neagră.

Mirele n-a venit la întîlnire și, în general, nu s-a mai arătat deloc. Prietene binevoitoare i-au adus Evelinei la cunoștință zvonul că logodnicul ei ar fi plecat într-un lung turneu, de cel puțin un an, prin țările francofone. Altă persoană, pretinzînd că deține știri foarte precise despre solistul dispărut, declarase că insul cînta vara, într-un restaurant de pe litoral, iar în extrasezon, la locanta „Dîmbovița dulce" din București.

Lumea e mare și e atît de ușor să-ți pierzi urmele în mulțime, ca peștele în ocean.

Evelina-Filomela și-a păstrat calmul, a frecventat în continuare salonul de coafură și manichiură,

ca și expozițiile de artă plastică și filatelice locale. Presupunînd că avea vreo durere ascunsă, aceasta nu se vădise în nici un fel. Doar dacă am interpreta ca semnificativă plăcerea de a plînge cu lacrimi fierbinți la melodrame muzicale. Dar ar fi o exagerare. Or, noi ne ferim de orice exagerări în relatarea noastră. Cert este că uneori singurătatea pe care și-o impusese o împingea spre telefon. Ridica receptorul, forma numărul cîntărețului de muzică disco și asculta pierdută cum sună depărtat, ca și cînd între ei s-ar fi aflat Oceanul Arctic și nu doar un cvartal de blocuri-tip. Era clar că telefonul își luase cîmpii, pusese coada pe spinare, oprindu-se la mama naibii, în Texas ori în Singapore. Cel puțin așa gîndea Evelina-Filomela, văzînd cum trece timpul, iar ea avea să împlinească în curînd venerabila vîrstă de 26 de ani.

Să-i dea dreptate maică-si, după ce scăpase vorbele acelea necugetate? Halal fiică! Decît să-și recunoască greșeala, mai bine să sufere mîndră și independentă! Deci nici un cuvînt despre Relu, ca și cum n-ar fi existat niciodată.

În ziua cînd și-a aniversat cele douăzeci și șase de primăveri, Evelina a abdicat de la regimul monahal, organizînd la ea acasă o mică agapă cu colegii de serviciu. Mai bine n-o făcea! Exact în clipa cînd toți începuseră să se simtă mai destinși, mai degajați și mai în formă (vodca dezlegase limbile, magnetofonul ofta cu vocea lui Mortimer Shuman, iar gazda înflorise ca o zambilă (după părerea majorității masculine prezente), s-a găsit Vivi, proiectanta, să calce-n strîchini :

— Dacă te-ar vedea acum cîntăciosul tău, dragă !... Nu te-nroşi, Eve ! (pronunţa „Iiv"). Ce prostie, credeam că te-ai vindecat !

S-a strîmbat dispreţuitoare şi a adăugat, pentru urechile feminine aflate pe recepţie :

— Apropo, ştiţi pe cine am zărit azi prin centru ?... Pe Relu B. ! Arăta cam obosit, cam nu ştiu cum. Parcă avea ceva pe conştiinţă.

Evelina şi-a luat o înfăţişare impenetrabilă, a pus muzica mai tare şi a adus de la bucătărie încă o tavă cu prăjiturele de casă.

A doua zi, după-amiază, cînd dorm artiştii somnul cel mai dulce în vederea spectacolului de seara, Relu B. a fost trezit brutal de sonerie. Furios, doar cu pijamaua pe el, s-a deplasat cam împleticindu-se pînă la uşă şi a deschis-o. Persoana care-l deranjase semăna teribil cu Evelina-Filomela, ba ar fi putut băga mîna-n foc că e chiar ea, dacă... Ceea ce vedea l-a trezit uimitor de repede. Nu, nu se poate ! E un coşmar !

Relu s-a frecat la ochi, s-a ciupit de braţ, dar imaginea de coşmar nu catadicsea să dispară. Evelina-Filomela sau, în fine, aceea care-i semăna ca o soră geamănă, purta în braţe un copilaş de vreo şase luni, altminteri foarte simpatic, dacă s-ar fi putut face abstracţie de împrejurările de faţă. Dar nu se putea nicicum !

Tînăra mamă intră lejeră, ca la ea acasă, dîndu-l la o parte pe Relu, rămas complet aiurit. Aşează copilul pe canapea şi spuse pe un ton glacial :

— Ţi-ai adus aminte că eşti tată ? Altminteri nu te-ntorceai, nu ? Poftim, ia-ţi în primire copilul ! Sper că-l recunoşti ! Are semnul ăla pe bărbie, ca

și tine... Să fim clari! Eu plec mîine la perfecționare, pentru o lună, la Oradea... Pa, puiule!

Asta i-o spusese odraslei, care-și sugea încîntată degetul mare de la un picioruș roz evadat din scutece. După care se răsuci scurt pe călcîie, trecu indiferentă pe lîngă statuia care fusese, cu o clipă mai înainte, Relu B, și ieși pe ușă.

— Îl cheamă Dediței! Ți-am lăsat și ceva schimburi. Și nu uita să-i dai biberonul cu lapte cald — treizeci și șapte de grade, nu mai mult! — cînd plînge... mai auzi proaspătul tată.

După merituoase încercări de a-și recăpăta darul vorbirii, statuia lui Relu nu reuși să scoată decît cîteva sunete ce păreau să aparțină limbii aztece: „bl... cl... tlx...". Izbuti să iasă apoi din încremenire și, cu o viteză care ar fi umilit pe mulți sprinteri celebri, alergă pe scări după mama ce-și părăsise cu atîta cruzime și condamnabilă ușurință pruncul în fașă. O strigă cu voce îngrijorător de răgușită și de firavă pentru un solist care ar fi trebuit să cînte în aceeași seară pe scena locală. Dar nici urmă de Evelina!

Relu B. fu silit să constate cu uimire că se afla într-o poziție cu totul dezavantajoasă. În primul rînd, era cel puțin neobișnuit ca o vedetă a Teatrului Muzical din localitate să apară-n pijama, ziua-n amiaza mare, tocmai cînd elevele de la Liceul Pedagogic mergeau la film în grup. Asta să zicem că se putea repara printr-o retragere tactică și discretă. Ceea ce solistul și făcu.

În al doilea rînd — și asta era greu de reparat — avea pe cap un sugar, care, după cum indicau anumite zgomote, se îneca urlînd; își udase scutecele.

Faptul scosese pe la uşi toată suflarea femeiască din bloc, mistuită de curiozitate. Lui Relu i-a fost sortit să descopere în acea zi că, dacă desfăşatul

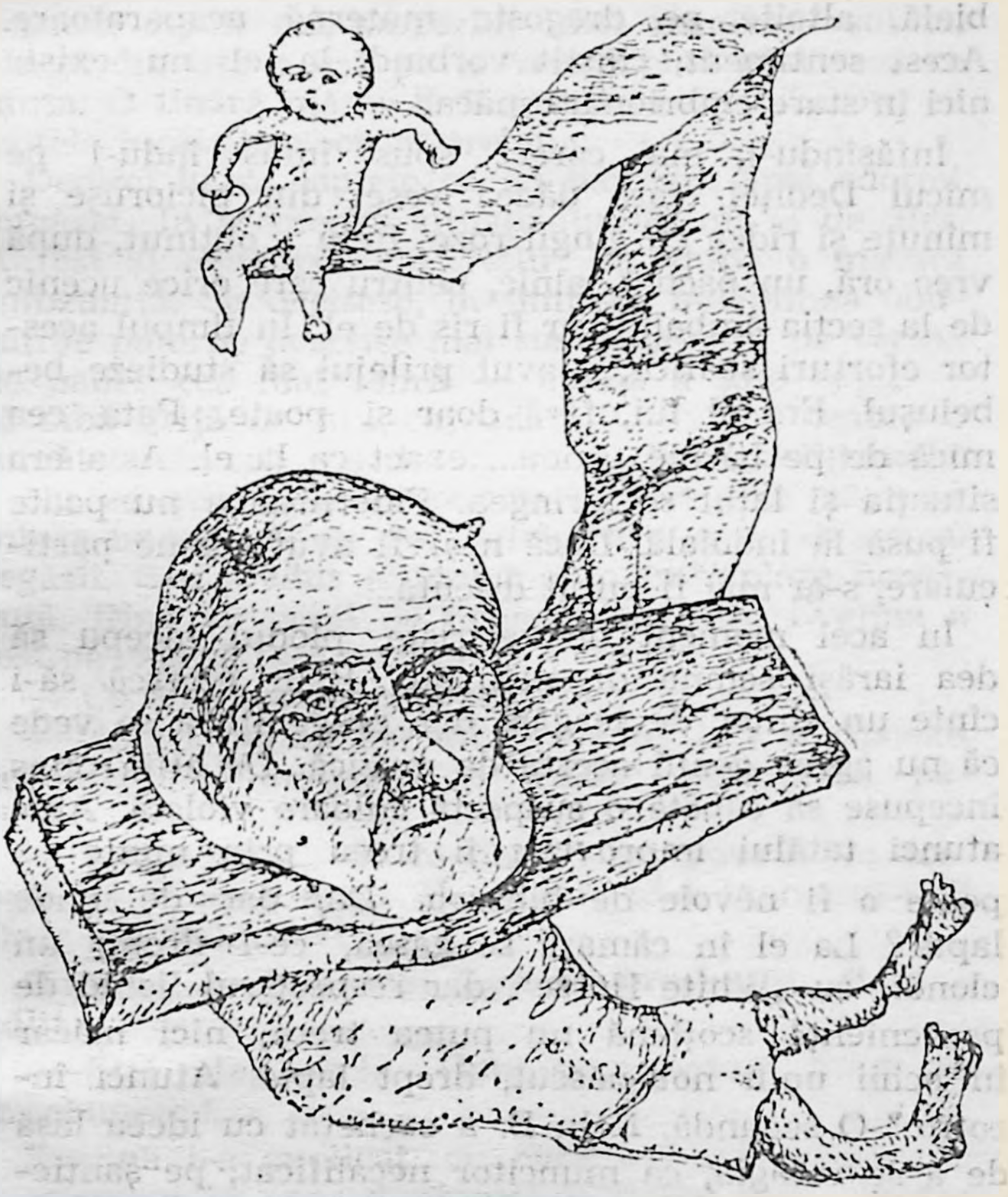

sugarului e o operaţiune relativ uşoară, înfăşatul solicită din partea dădacăi o iscusinţă genială (el, personal, din păcate, n-o avea), o răbdare proverbială, altoite pe dragoste maternă acaparatoare. Acest sentiment, cinstit vorbind, la el nu exista nici în stare embrionară măcar.

Înfăşîndu-l, mai corect spus înfăşurîndu-l pe micul Dediţel, care dădea vesel din picioruşe şi mînuţe şi rîdea cu gingii roze, Relu a obţinut, după vreo oră, un pachet jalnic, pentru care orice ucenic de la secţia ambalaje ar fi rîs de el. În timpul acestor eforturi sisifice, a avut prilejul să studieze bebeluşul. Era al lui, fără doar şi poate. Pata cea mică de pe bărbie... mda... exact ca la el. Asta era situaţia şi laţul se strîngea. Paternitatea nu poate fi pusă la îndoială. Dacă n-ar fi avut semne particulare, s-ar mai fi putut discuta...

În acel moment de restrişte, plodul începu să dea iarăşi semne de nelinişte. Relu încercă să-i cînte un cîntec de leagăn, dar progenitura se vede că nu agrea genul acesta de muzică. De atîta plîns începuse să capete o suspectă culoare violetă. Abia atunci tatălui improvizat îi trecu prin minte că poate o fi nevoie de biberon. Da, dar de unde lapte? La el în cămară se găsea, ce-i drept, un clondir cu „White Horse“, dar respectivul lichid de proveniență scoţiană nu putea trece, nici măcar în ochii unui nou-născut, drept lapte. Atunci încotro? O secundă, Relu B. a cochetat cu ideea lașă de a se refugia, ca muncitor necalificat, pe șantie-

rul de la Țuguiatu, în creierii munților, departe de sugarul dezlănțuit. Spre cinstea lui, se cuvine să spunem că a alungat la timp această soluție rușinoasă. Apoi, sub imperiul unei inspirații subite, alergă din ușă-n ușă pe la vecini pînă găsi ceea ce căuta. O tînără mamă îi împrumută un biberon, cu laptele încălzit exact cît trebuia.

Dediței hăpăi laptele ca un hămesit, apoi adormi împăcat. În asemenea situații-limită, nu ai de ales. A fost și concluzia lui Relu B., după o matură chibzuință. Se decisese, în timp ce îndeplinea obligațiile paterne descrise mai sus. Rugînd-o pe vecina de palier cea mai sobră — mamă a șase copii — să aibă grijă de pruncul adormit, numai pentru o jumătate de oră, s-a dus întins la Evelina-Filomela.

Nu se știe cum a convins-o, cert este că s-au întors împreună, ca doi îndrăgostiți care abia s-au regăsit. S-a produs atunci încă o întîmplare neplăcută. Dînd cu ochii de pruncul adormit, Evelina a fost pe cale să facă o criză.

— Ce e cu copilul aici ?

— Asta-i bună ! Nu mi l-ai adus tu ? a ripostat cu justificată indignare și uimire proaspătul părinte.

— L-am adus... Și ce dacă l-am adus ? Nu trebuia să rămînă aici ! N-a venit să-l ia maică-sa ? Doar așa stabilisem !...

Cuprins de cele mai funeste presimțiri, Relu a pălit.

— Stai, stai așa !... Cum vine asta ? Simt că înnebunesc !...

Evelina i-a explicat, cu oarecare nervozitate, că a cunoscut în acea dimineață o tînără ce-și plimba

copilul în cărucior. Pe Dediţel adică. Remarcînd pata de pe bărbie, a fost cuprinsă de bănuieli îngrozitoare şi s-a hotărît să cerceteze pe loc cum stau lucrurile. Mama copilului îl cunoştea bine pe tenor, fuseseră colegi de clasă, spunea ea, aşa că, din vorbă-n vorbă, i s-a destăinuit. Tînăra i-a sugerat ideea unei mici farse pe care au pus-o la cale în amănunt. Au stabilit să se întîlnească şi să-i împrumute copilul pentru o jumătate de oră. Urma ca după plecarea intempestivă a Evelinei, tînăra să vină pentru a-şi recupera fiul. Uite că nu venise ! Farsa era un plan diabolic. Relu B. era doborît.

— Cel puţin ştii cum o cheamă ?

— Mimi ! Pe numele mic. Zicea că e tehnician dentar... O blondă platinată, cunoşti genul...

Relu se repezi la telefon ca un naufragiat spre colacul de salvare.

— Alo ?... Centrul stomatologic ?... Iertaţi-mă pentru deranj, sînt Relu B. ... Daaa ?... Sigur, cu plăcere !... Vă procur o invitaţie la... Dar v-aş ruga să mă ajutaţi cu o informaţie. Aveţi acolo, la dv., o tehniciană... Mimi. Blondă... nu, nu naturală ! Platinată !... Nu ? Sînteţi sigură ?... Un moment, vă rog !...

Astupă receptorul cu palma şi o întrebă crunt pe Evelina.

— Eşti sigură că era blondă ?

— Nu chiar... ! şovăi Evelina. Mai degrabă roşcovană ! Şi avea o mulţime de inele pe degete.

Relu îi spuse vocii de la telefon toate amănuntele. După care mulţumi şi închise. Arăta ca unul căruia i-ar fi făcut bine un pahar zdravăn cu ceva tare. Ceea ce şi întreprinse imediat. După ce goli

un pahar cu palincă, îi reveniră culorile în obraji. Vocea însă trăda o mare sfîrșeală.

— Ți-a dat un nume la întîmplare și o adresă falsă... O mamă denaturată! Ce să zic, ai avut o idee genială!...

— Dar tu cum explici asemănarea copilului cu tine?

Relu a simțit că iar îi dispare vocea.

— Și acum ce facem cu el? s-a înduioșat Evelina-Filomela.

— Îl ducem la Casa Copilului. Să rezolve autoritățile problema.

Solistul se hotărîse să fie dur și neclintit ca o stîncă. A doua zi, însă, o scrisoare i-a tăiat elanul. Cu atît mai mult cu cît misiva intens parfumată cu „Chat noir" a căzut în mîinile Evelinei. A insistat să i-o citească ea însăși, pe un ton sarcastic, ce-ar fi făcut să plîngă o bandă întreagă de tați needucabili. Scrisoarea era un fel de rămas-bun:

„Dragă Relule,

Îți mai aduci aminte de petrecerea aia nebună de la Mamaia, de anul trecut? N-am dansat decît o vară și uite ce-a ieșit! Dar ai noroc. Nu-ți cer să te însori cu mine sau să-mi plătești pensie alimentară. Tu ești aproape un monstru sacru — asta e părerea mea de-a pururi.

Tocmai am cunoscut un neamț refegist, cîrnățar de meserie, dar băiat bun. Mă iubește total. De fapt, l-am cunoscut tot la Mamaia și atunci a făcut pasiunea pentru mine. Vrea să facă mariaj cu mine. Formalitățile sînt aproape gata. Peste o lună plec la Stuttgart. Îți dai seama că nu pot să apar acolo cu un copil nejustificabil. El mă știe de solo.

Așa că păstrează-l și iubește-l. E al tău, cum mă vezi și cum te văd, fiindcă ți l-ai dorit. Știi tu cum cîntai „Clipe dulci de nebunie“ ? Vezi că astea se plătesc scump. S-a nimerit bine că domnișoara ta care te-a așteptat ca o sfîntă (am și eu informațiile mele) să aibă nevoie de un bebeluș ca argument forte. Altfel, ți-l aduceam eu personal. Dar mi s-a părut mai interesant așa. E mai bine cum a ieșit, nu ? Cred că tu nici nu-ți mai aduci aminte de mine, fiindcă erai cam trăscănit atunci. Oricum, ai fost un dulce !... Fiindcă n-o să ne mai vedem, îți doresc fericire. Adică vă doresc fericire *la toți trei*. Adio !

Mimi“

Culmea era că Relu nu-și amintea, să-l pici cu ceară, de vreo Mimi, în existența lui aventuroasă. De Mamaia, însă... Acolo fusese... Mda !... Iar copilul e o realitate. Și încă ce realitate !

Evelina a tăiat nodul gordian, înainte ca Relu să facă vreun gest nechibzuit.

— Lasă, dragă, nu te mai zbuciuma atît ! După ce ne căsătorim, îl înfiem și gata ! Copilul trebuie să aibă o familie ! Ce vină are el, dacă taică-su n-a avut pic de minte ? !...

La o asemenea săgeată otrăvită, Relu n-a făcut decît să icnească de obidă.

— Îți garantez că al tău o să se simtă minunat între ai noștri ! a mai adăugat Evelina un strop de acid în dulcea cupă a revederii.

Așa a devenit Relu B. om de casă. Actualmente funcționează ca responsabil la un magazin alimentar și nu mai cîntă decît la petreceri.

Are patru copii. Cel mai mare posedă un semn drăguț pe bărbie, un fel de zbenghi, ca și taică-su, de altfel.

Uneori, vara, la mare, cînd toată lumea gustă pînă la fund deliciile oferite de O.N.T., numai Relu B. se trezește muncit de mari îndoieli :

„O fi al meu sau n-o fi ?“

Din această dilemă nu poate ieși.

CUPLAJUL

Pe spatele fotografiei scria : „O rază de vis peste anii ce trec. Sofica D.“ Tînăra blondă privea cu un surîs visător spre anii respectivi.

Dacă n-a fost iubire la prima vedere, înseamnă că n-a fost nimic. La prima vedere în ceea ce mă privește, dat fiind că persoana ce mă pusese pe jar nici nu se afla de față ; era prietena unei colege care ne invitase la „ceai“ pe toți studenții din grupă. Mă nimerisem și eu, nu se știe cum, căci de dansat ca lumea nici vorbă, iar cu alcoolurile nu eram familiarizat. Ca să am o preocupare, răsfoiam albumul în care, cum ziceam...

— Lasă-le dracului de poze, treci și dansează, Trompetă !

Posesorul poreclei eram, bineînțeles, tot eu, datorită vocii mele cu timbru straniu, de goarnă sunînd alarma, pe care o blestemam în felurite chipuri.

Cu un cap mai înaltă, handbalista grupei și gazda chefului mă înhață de-o aripă și mă proiectă în mijlocul vînzolelii, fără să-mi dea drumul. Avea forță, nu glumă. Cred că se folosea de brațul cu

care trăgea niște „bombe“ magnifice la poarta adversă. Făcînd abstracție de boarea discretă de „Wyborowa“, care venea dinspre ea cînd rîdea cu gura pînă la urechi (și avea urechile destul de depărtate), ca și de faptul că mă călca pe picioare sau invers, nu știu cine a început ostilitățile, era cît se poate de bună camaradă. Presupun că sportul produce genul ăsta de fată căreia poți să-i mărturisești tot felul de lucruri rușinoase — începînd cu lipsa de rezistență la petreceri nocturne și sfîrșind cu timiditatea bolnăvicioasă de care suferi în fața sexului frumos. Ea rîde, te plesnește amical pe spate, tu suporți bărbătește. Te vor obloji prietenii la cămin, întrebîndu-te mirați unde naiba a dat mașina peste tine, „că doar ai fost cu noi, nu ?“... Iar tu o să le replici spiritual că erau turmentați și că i-ai adus acasă salvîndu-le viața de sub roțile autobuzului, cu prețul acestei lovituri de care tot ei sînt vinovați.

— Mă, tu ești îndrăgostit, găgăuță ! mă alintă polisportiva, dar de data asta eschivez la timp „mîngîierea“. Fata asta zău că nu-și cunoaște posibilitățile pugilistice.

— Cine e Sofica D. ? intru curajos în fondul problemei, roșind corespunzător, pînă la rădăcina părului, ca un bărbat în devenire.

Partenera mea renunță pentru o clipă să mai conducă dansul — ehehei, era un tango ! (la așa ceva mă mai pricepeam și eu, cred că mă descurcam binișor) — și-o văd că-și mijește ochii, bănuitoare.

— Era printre pozele acelea... și mi s-a părut așa..., explic imediat.

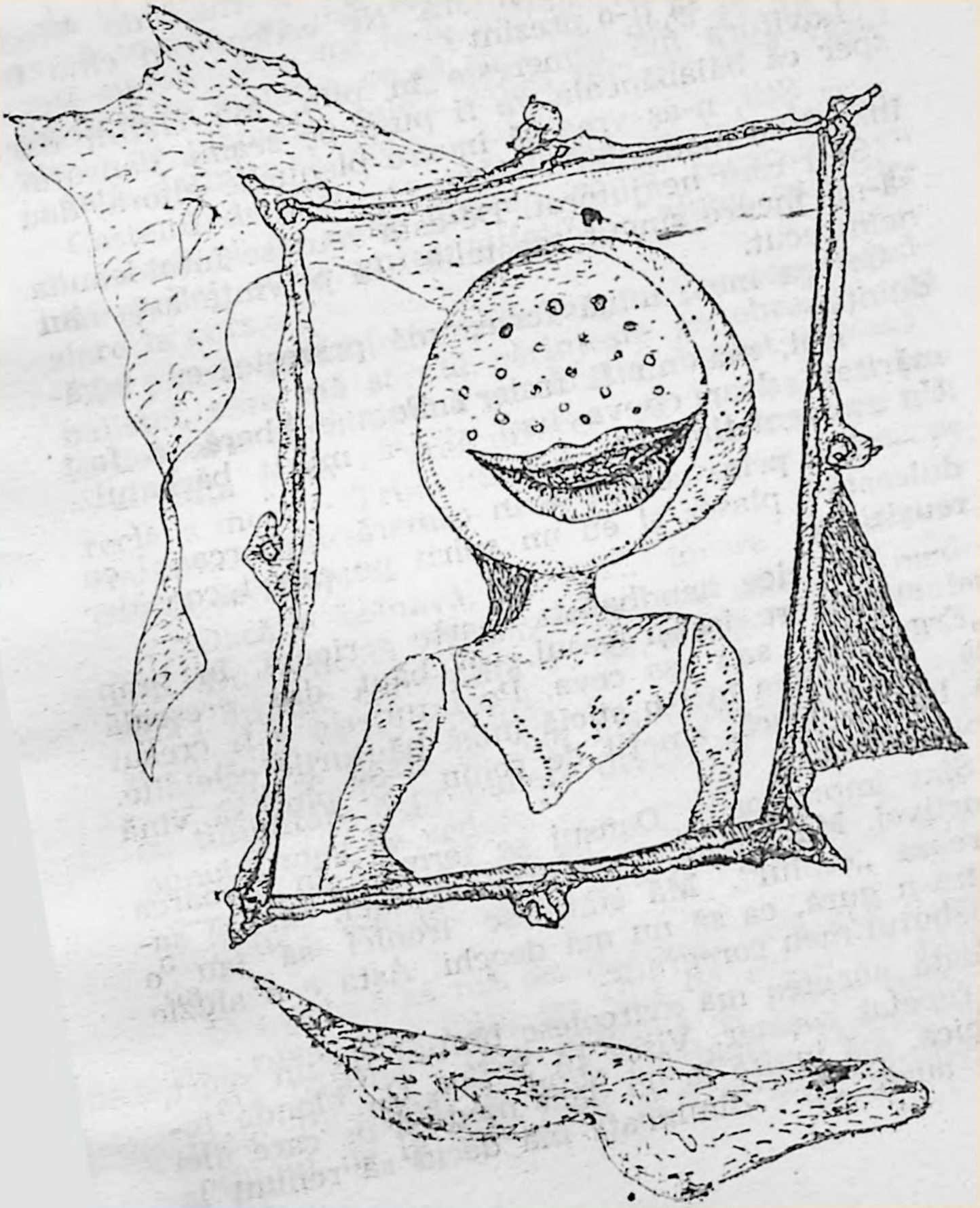

— A, Sofica ? O fostă colegă a mea de liceu. Acum e asistentă sanitară. Ne vedem din cînd în cînd. Vrei să ţi-o prezint ?

Lovitura mă nimereşte în plin. Mă clatin, dar sper că bălăbăneala va fi pusă pe seama dansului.

— Ştii, n-aş vrea să încurc planurile altora, dau înapoi cu modestie.

Sînt cam neajutorat. De-asta reuşesc întotdeauna să-mi încurc singur socotelile. În privinţa asta sînt neîntrecut.

Colega mea, mînă forte, mă priveşte cu îngăduinţă.

— Hai, mă, nu fi fraier ! Fata e liberă. A fost măritată doar cîteva luni şi i-a murit bărbatul... Un accident tîmpit !...

— L-a prins soacră-sa în cămară, la borcanul cu dulceaţă ? plasez şi eu un spirit pe care-l consider reuşit.

— Nu, zice handbalista foarte serioasă, în timp ce eu încurc iarăşi pasul. A băut din greşeală „Ergotoxin“ sau aşa ceva. Pe întuneric o fi crezut că e vin... Era într-o sticlă lîngă băuturile celelalte. A luat o duşcă, ameţit de somn... Şi pînă să vină „Salvarea“...

Sînt impresionat. Dansul se termină în favoarea sportivei. Mă retrag lîngă prietenii mei, care-şi savurează „ceaiul“. Mă sfătuiesc ironici să iau o piatră-n gură, ca să nu mă deochi. Asta e o aluzie la debutul meu coregrafic.

Toată noaptea mă zvîrcolesc bîntuit de un scurt, dar repetat coşmar. Visez că Sofica D., blonda fotogenică, mă invită la un dans modern de care nici n-am auzit. Spre dimineaţă mă decid să renunţ la

somn și să cuget. După un timp, ajung la concluzia că soluția cea mai sănătoasă ar fi să te căsătorești cu fata de care te-ai îndrăgostit. E o noutate absolută în materie, ce să zic ! Dar dacă ea nu știe nimic de planurile tale ? Adică nici nu te-a văzut la față, darmite să mai și...

Castelul de nisip se prăbușește pe loc, scufundîndu-mă și pe mine într-un somn reparator cu care prilej — se putea altfel ? — ajung cu întîrziere la curs.

În pauză, șansa îmi surîde larg în persoana handbalistei, care mă sărută părintește pe obraz și mă ia deoparte să-mi spună „o chestie absolut grozavă".

— Biță (asta e prescurtarea de la cealaltă poreclă a mea — Trîmbiță), scumpule, trebuie să faci cinste !... Vii cu mine după cursuri, o luăm pe Sofica de la spital...

— Dacă e bolnavă, eu nu..., încerc să bravez.

— Du-te-ncolo ! Ți-am spus că e asistentă medicală ! Îți fac cunoștință cu ea, mergem la o cafea și pe urmă vă las singuri.

— Nu se poate să mai luăm pe cineva ? lansez cu timiditate o propunere destul de rezonabilă din punctul meu de vedere.

— Fii bărbat, dragă, ce naiba ! Lasă dracului timiditatea, c-altfel rămîi fată bătrînă ! S-a aranjat, da ?

Și mă lasă să mă dezmeticesc, dacă mai e posibil așa ceva. Mai întîi, nu sînt de acord cu expresia „fată bătrînă". Deși exprimă și unele temeri ale mele. Pe urmă, de unde iau bani ? Trebuie să împrumut de la Sandu, că el e ardelean econom, nu

ca noi, regățenii, mînă-spartă. Am nevoie și de o cravată trăsnet, nu ? Ia să vedem, de la cine iau...

...Gata, fraților, a noastră e izbînda ! Episodul cu cafeaua, de care mă speriasem atît, s-a consumat fără gafe din partea mea. Iar în clipa asta — eu, neajutoratul și timidul fără leac, merg de mînă prin parc cu o frumusețe de fată. Șatenă cu ochii verzi ! (Nu e blondă ! Frați bărbați, fiți cu ochii-n patru ! Fotografiile sînt atît de înșelătoare !...) Alte detalii nu mai dau.

Ne tutuim. Adevărul este că Sofica mă tutuiește cu dezinvoltură — pare să aibă un antrenament asiduu în direcția asta — în timp ce eu tot mai oscilez între „d-ta“ și „dv.“. Îmi fac socoteala că, după ce-o conduc pînă acasă, voi aborda și dificila persoană a doua singular, atît de dragă îndrăgostiților. Dacă reușesc și asta, înseamnă că am făcut pași uriași într-un timp extrem de scurt.

Ascult transportat o tristă poveste de dragoste, care i-a rănit inima Soficăi. Nu se întrevăd — zice ea — speranțe de cicatrizare. Acum e momentul !... Îi spun, roșind, că poate să conteze pe mine. Și miracolul se produce. Sub un tei desfrunzit, se ridică pe vîrful picioarelor, închide ochii și, probabil ca să nu cadă (altă explicație, mai logică, nu-mi vine-n minte), mă înlănțuie cu brațele pe după gît. Văzînd că eu stau țeapăn și nu îndrăznesc să iau inițiativa, mă sărută prelung, ca-n filme, încît mă lasă năuc.

— Haidem repede, c-a început ploaia ! îmi spune la ureche, înfiorîndu-mă cu respirația, mă ia de mînă și fugim spre tramvai. Eu nu mai am nevoie de aripi. Plutesc și așa.

Aproape două luni de zile umblu pierdut, după fiecare întîlnire, spre hazul nebun al băieților, care fac bancuri pe seama mea.

— Cît de departe credeți c-a ajuns cu Dulcineea lui ? aruncă unul o întrebare nevinovată.

— Ehei ! Cred c-a trecut de Băneasa !...

Și rîd ca proștii, de se prăpădesc. Nu le acord nici un zîmbet. Dacă ar ști ei că azi m-am decis !... Peste o jumătate de an voi fi profesor. Atunci îi spun Soficăi să se mărite cu mine. În intervalul acesta dorm fericit, visînd majestuoase marșuri nupțiale.

...Ziua marelui eveniment coincide pentru mine cu ultima zi de cursuri. Începe sesiunea de examene.

Fatalitatea îmbracă uneori înfățișările cele mai neașteptate. Acum, de pildă, are chipul lui Țîru. Băiat bun, cam mototol, dar bucureștean.

— Bătrîne, zice, nu vrei să-nvățăm amîndoi la Latină ? Că tu nu ai probleme...

Habar n-are ce probleme am eu !

— Am putea începe chiar de azi ! insistă el și face aluzie la niște prăjituri irezistibile, cu cremă, pregătite de maică-sa. E un argument în fața căruia nu merită să reziști.

— Bine, de acord ! Dar la șase eu trebuie să fiu pe aleea de la Mitropolie. Am o întîlnire importantă, înțelegi ?

— Perfect ! se bucură Țîru. Pe-acolo stau și eu. La doi pași.

Știrea mă bucură, pentru că persoana scumpă inimii mele locuiește chiar în zona aceea. Astă-seară trebuie să-i spun totul. Am aranjat s-o aștept

pe alee. De-acolo, de sus, mă uit spre fereastra ei, de obicei numărînd minutele, pînă se scurge sfertul academic. Așa voi face și astăzi...

Arma virumque cano... scandăm împreună, iar Țîru transpiră din greu. El zice că a făcut progrese și n-am de gînd să-l contrazic. De ce să-i tai avîntul tocmai azi ?

Mereu mă uit la ceas. Mai am o jumătate de oră. Țîru se duce să dea un telefon. Revine furios.

— Iar vorbește pupăza aia ! bombăne el.

— Care pupăză ?

— Cuplajul, bătrîne. Cînd vrei să dai un telefon, mai ales dacă e urgent, atunci o apucă limbarița !... Vino s-auzi și tu ce lucruri importante are ea de comunicat !... mă trage după el și-mi pune receptorul în mînă.

Sînt gata să-i spun că nu e frumos ce facem, dar îmi piere glasul. Timpul se oprește dintr-o dată, apoi începe să gonească, dar fără mine. Vocea asta n-o cunosc, dar cealaltă, cu inflexiuni leneșe e a EI ! Doamne, ce spune, ce spune acolo ?

— ...Nu știu, zău, tanti Vica, ce să fac ! Ziceți și dumneavoastră ! (Ia te uită ! Știe și pluralul politeții !). Nu zic că n-ar fi bun ! Dar e găgăuță ! Nu găsești așa ceva în tot Bucureștiul !...

„Cuplajul", voce hîrșîită, argăsită de tabac și certuri familiale, pune punctul pe i :

— Joacă-ți cartea, fato ! Nu fi proastă, tu ! Păi un profesor cu diplomă nu mai pupi în vecii vecilor... Și ce, parcă ălălalt era mai breaz ? Era mai mototol, nu mai vorbi tu ! Și avea și păcatul că era zugrav, nu intelectual. Chiar dacă era frumos ! Eu atîta-ți zic ! Joacă-ți cartea !

— De, tanti, știu și eu ? oscilează EA. Dac-ai ști ce e în sufletul meu !... Gicu tocmai și-a luat motocicletă și mi-a făcut niște apropouri... Da' ia te uită, tanti, cum o smotocește p-aia ! Și ce costum are gagica !...

Urmează un comentariu colorat la filmul ce se transmite la televizor. Aflu cu acest prilej o sumedenie de expresii, care nu pot fi lăsate la îndemîna copiilor, nici măcar în dicționarele de specialitate. Nu știam că posedă atîtea cunoștințe în ramură !...

— Lasă-i, dragă, p-ăia ! Tu vezi de ce ți-am spus, că e soarta ta și destinul tău ! o sfătuiește filozoficește oracolul hîrșîit pe Sofica D. Sofica scoate o exclamație de dezgust. Eu trîntesc receptorul, speriindu-l pe Țîru.

— Nu așa tare, bătrîne, vrei să-și dea seama că am ascultat ?

— O s-o suporte și p-asta, cum văd că rezistă la argou ! mă răcoresc eu.

— Ei, ce zici ? Te-ai convins ce-nseamnă cuplajul cu o persoană d-asta ?

— Ai noroc că nu ești cuplat cu cealaltă ! i-o retez cu năduf. Dar cine e individa ? Nu colega ta de telefon, cealaltă !...

— A, „prietena" ? Din cîte-am mai auzit și eu, știi... cred că e o poamă bună, spune Țîru cu nevinovăție (se vede c-a mai tras el cu urechea, spre a-și îmbogăți vocabularul). Știi, vorbește lumea că după ce și-a făcut de cap, a pus mîna pe-un băiat naiv, care și-a dat seama tîrziu (săracul de mine !) cu cine are de-a face. Și de rușine a băut otravă !

zice el cu voce lugubră. Da, măi, și cînd te uiți la ea, zici că-i Fecioara din Orléans.

Aici chiar că a nimerit-o. Are un umor spontan.

— Nu m-aș mira să mai prindă-n laț vreun fleț, tot așa cu caș la gură! prezice Țîru, făcîndu-mă să tresar.

O fi știind ceva ?... Mi-ai luat tu ceața de pe ochi, dar mi-ai luat totul, Țîrule, mi-ai înecat toate corăbiile. Mergem să scandăm : *Apparent rari nantes in gurgite vasto*... Chiar că se potrivește.

— Nu te mai duci la întîlnire ? mă iscodește scufundătorul flotei mele, văzînd că nu mai dau semne de plecare.

— Am renunțat la cuplaj ! fac eu un calambur căznit, dar Țîru îl apreciază. El se mulțumește cu puțin.

Singura mea plăcere e să mă gîndesc la mutra Soficăi, „raza de vis", cînd o vedea că nu mai apar nici după sfertul academic. Deși e o plăcere cu gust sălciu. Consolarea rămîne totuși consolare. Plus ideea că trebuie să-i fiu adînc recunoscător „Sfîntului Telefon". Ce mă făceam dacă aș fi trăit în epoca semnalizărilor cu focuri sau cu aripile morilor de vînt ? Ori ajungeam un Don Quijote, ori, în cel mai rău caz, rămîneam fată bătrînă.

ECLOZIUNEA

M-am simțit realmente frustrat — acesta-i cuvîntul ! — că sîmbătă după-amiază n-a mai sunat, cum făcea în fiecarea zi, Iogene Tîlvan zis Păpălău. De profesie pensionar și fără copii, își făcuse o sfîntă

datorie din a reclama părinților toate isprăvile criminale săvîrșite de odraslele noastre atît dintr-o pornire perversă, cît și dintr-o proastă educație. Că asta era ferma convingere a dumnealui se înțelegea foarte clar din repetatele-i anunțuri : „Vedeți, dom'le, că copilul dumitale iar s-a jucat sub geamul meu cu prăpăditu' ăla al lui croitoru și mi-a schilodit pisica nevesti-mi !“

Necazul său cel mai mare era că nu putea dormi și ziua din cauza progeniturilor noastre, care ar fi trebuit, după părerea lui autorizată, să aibă mîinile legate, un plasture zdravăn pe gură și picioarele împiedicate, precum caii. Era singura cale rațională de a păstra liniștea blocului nostru, zice-se.

Acum se-nțelege de ce m-am considerat atins în amorul propriu. Adică de ce să nu fiu deranjat ca de obicei, tocmai cînd îmi formasem un reflex condiționat : cum suna Păpălău și-și bodogănea monologul acru și arțăgos, îmi redobîndeam încrederea (pierdută) în viitorul fiului meu. Eram sigur atunci că va ieși din el, pînă la urmă, un bărbat adevărat.

Nici nevastă-mea nu era acasă, așa că nu aveam nici o posibilitate să mă informez asupra cauzelor acestei derogări de la programul zilnic al lui Iogene Tîlvan. Domnea o liniște absolut nesănătoasă pentru omul modern. Cînd se-ntîmplă să nu cunosc pricina unui lucru care mă intrigă, mă perpelesc ca pe jeratic. Am încercat să urmăresc o emisiune la radio, dar nu m-am putut aduna deloc. Mintea-mi umbla razna, ca o pasăre care nu știe unde să se așeze în pădurea de antene TV. Simțeam că mai e puțin și voi comite un gest necugetat : de pildă,

să-ncep să frec parchetul sau să văruiesc în bucătărie. Precis aveam nervii zdruncinați.

Din fericire, a apărut nevastă-mea la timp. Tot atunci s-a auzit de jos (noi stăm la etajul al treilea), din spatele blocului, „Hora miresii". Aș fi putut jura că este exact momentul cînd se joacă bradul la nuntă.

— Ce naiba mai e și asta ? Își mărită cineva fata ?

— A, așa e, că tu nu știi ! face nevastă-mea. N-ai observat nimic deosebit zilele astea ?

— Ce să observ ? Ce, eu stau la pîndă ?... E drept, am văzut oarecare agitație, acolo, dar credeam că face careva un coteț pentru iepuri de casă, în cadrul acțiunii „Bunul gospodar își face vara sanie"...

— Ce iepuri ?... Pregăteau „cortul" pentru punerea meselor, mă informează nevastă-mea.

— Deci tot nuntă !... Cine e tînăra pereche ?

— Se mărită madam Gherhina cu Păpălău..., îmi spune nevastă-mea cu un aer foarte natural.

Numai că madam Gherghina e una și aceeași persoană cu soața bună a lui Tîlvan. Amîndoi și-au sărbătorit recent cele șaptezeci de fragede primăveri. Să-mi fie cu iertare, dar mie, ca unui ateu convins, nu-mi vine să-mi cred urechilor.

— Bine, dar... de cînd îi știu, tot împreună stau. Nu erau căsătoriți oficial ?

— Și ce dacă stau ? Cîți nu fac asta !

Am surprins o nuanță admirativă în tonul cu care a spus-o. Chipurile, eu unul n-aș fi avut curajul să încerc o asemenea aventură. Din păcate are perfectă dreptate, dar nu trebuie s-o și afle.

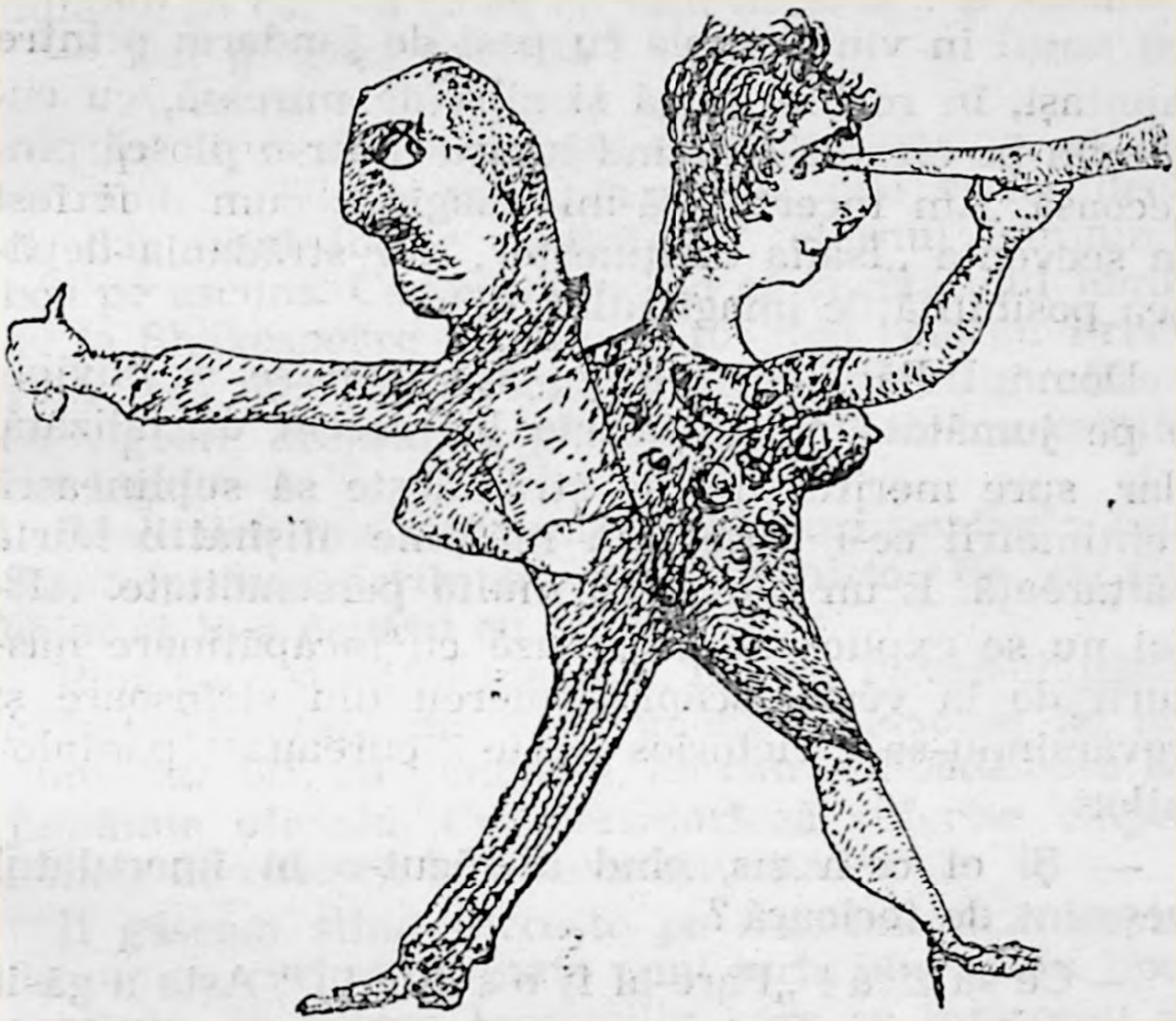

— ...S-au luat ei de mult, dar abia acum s-au căsătorit. Iar madam Gherghina a ținut morțiș (sic !) să se cunune religios și mai ales să se îmbrace mireasă.

M-am dus repede în balcon să arunc o privire. Madam Gherghina, o zdrahoancă cu fălci pătrate și

cu nasul în vînt, umbla cu pași de jandarm printre nuntași, în rochie lungă și albă de mireasă, cu cununiță pe creștet, cinstind lumea dintr-o ploscă pîntecoasă. Am încercat să-mi imaginez cum o fi fost la secvența „Isaiia dănțuiește", dar strădania depășea posibilitățile imaginației mele.

Domnul Păpălău, mirele, așa cum se și cuvine, e pe jumătate cît consoarta lui recent oficializată, dar, spre meritul lui, se străduiește să suplinească centimetrii ce-i lipsesc în înălțime afișînd o burtă săltăreață. E un pîntec cu multă personalitate. Altfel nu se explică de ce refuză cu încăpățînare nasturii de la vestă, scăpînd mereu din strînsoare și revărsîndu-se victorios peste cureaua pantalonilor.

— Și el ce-a zis, cînd a văzut-o în imaculatul veșmînt de fecioară ?

— Ce să zică ! „Parc-ai fi o stafie !..." Asta a găsit de spus.

— Presupun că în situația lui a fost o încercare lăudabilă de a lua lucrurile mai ușor. Își dădea seama cît de disperat era cazul lui. Efortul de a găsi un cuvînt de alint trebuie apreciat la adevărata lui valoare. Este eroism curat ! apreciez eu nepărtinitor.

Nevastă-mea nu aderă la această părere.

— Ce alint ? Ăsta nu știe decît să toarne-n el băutură pînă-nțepenește și să mănînce cît șapte. Îl doare-n cot pe el de restul lumii. Nu l-am văzut

grăbindu-se decît o dată. Uitase, zicea el, să-ncuie dulapul în care-și ținea cîrnații de casă... și slănina !

— Dar gingașa mireasă ?

— A, ea nu e deloc așa !

După lipsa de entuziasm cu care-o spune, pricep că madam Tîlvan trage la măsea mai vîrtos decît el, dar fiind foarte pudică (ah, eternul feminin !) bea pe ascuns. Cădem de acord că spectacolul lumii, de la Shakespeare încoace, e tot mai colorat. Precis vom mai auzi de fericiții însurăței, care-și afirmă cu vigoare dreptul la plăcerile familiale cu certificat legal.

Realitatea n-a stat mult pe gînduri pentru a confirma presupunerile noastre optimiste. Ba aș zice chiar că le-a depășit cu mult.

Pînă spre sfîrșitul toamnei, Iogene Tîlvan-Păpălău a fost dat afară din apartamentul personal de nenumărate ori, cu tămbălău, de către năbădăioasa lui jumătate oficială. Ce metamorfoză suferise blajina femeie de cînd își legalizase situația !...

Îl găseam stînd turcește pe hol, îmbrăcat destul de sumar, cerînd dreptate unui juriu absent. În lipsa acestuia, se adresa locatarilor care se întorceau de la serviciu, expunînd cu o logică de fier argumentele apărării :

— Și ce dacă beau !... Ce, ea nu bea ?... Numai eu știu ce femeie rea e asta !... Am dreptul la jumate din apartamentul meu ? Am ! Că soții împarte totul între ei, după lege !... Atunci de ce să mă dea pe mine afară ? Adică de ce să n-o dau eu pe ea ? !...

Ajuns aici cu argumentația, exilatul se ridica sprijinindu-se de perete și se ducea să bubuie-n ușa conjugală, folosindu-și în acest scop justițiar pumnii

și picioarele, fără pic de menajamente. Ușa se deschidea pe neașteptate, o mînă zdravănă îl înhăța, trăgîndu-l înăuntru, în ciuda opoziției lui înverșunate. Din cuibușorul de nebunii se auzeau apoi zgomote înfundate și icnete, de parcă un gospodar harnic se apucase grabnic să spargă buturugi pentru iarnă. Cînd zgomotele încetau, vecinii își reluau ocupațiile, iar cîte unul remarca ușurat: „Gata! L-a adormit!" Iar a doua zi, Păpălău apărea relativ treaz, plin de vînătăi și se plîngea c-a fost brutalizat.

Era de așteptat ca repetatele ieșiri pe hol și desele contacte cu pardoseala rece, pe timp mai lung, să-i șubrezească sănătatea bravului luptător pentru emanciparea bărbaților de sub tutela consoartelor. Prin noiembrie s-a auzit că e internat în spital. „Dublă pneumonie" — afirma pensionarul de vizavi. „Are trei coaste rupte" — șușoteau gospodinele trupeșe de la etajul întîi. „A căzut pe scări" — fusese declarația oficială a doamnei Gherghina Tîlvan. „Ce scări, care scări? Ăsta n-a urcat nici o treaptă în viața lui!" — comentaseră unele cunoștințe mai apropiate ale suferindului, prieteni de pahar (în general vorbind). „A fost bun în grad!" — am adăugat și eu, ca să fiu în rîndul lumii.

Înaintea sărbătorilor de iarnă, combatantul Păpălău Iogene a depus armele pentru totdeauna. Madam Gherghina, femeie bravă, l-a dus urgent la capelă, ocupîndu-se cu emoționantă ardoare de îndeplinirea datinilor cuvenite la trecerea celui drag în cele veșnice.

Dacă ne-am bucura măcar de un sfert din considerația și respectul acordat răposaților!... Îndrăz-

nesc să propun o ipoteză : asta nu ni se întîmplă, fiindcă există îndeobște părerea că persoana vie și cunoscută pînă la plictis nu mai este capabilă să ofere nici o surpriză. Pe cînd decedatul, ehei !, ce posibilități nelimitate are el, cunoscînd ceea ce noi nu cunoaștem încă ! Dumnealui e cineva ! Așa că trebuie să umbli cu atenție pe lîngă el.

„Cît de aspru am judecat-o pe femeia asta !“ mi-am zis eu, cuprins de remușcări. Sincer să fiu, remușcările rămîn partea mea tare. „Că își bătea joc de bărbat-su, chiar dacă el nu era un virtuos... Cu atît mai mult cu cît nici ea nu era ușă de biserică !... Dar să recunoaștem cinstit că sentimentul a învins micile neînțelegeri de odinioară ! Iată cît de mult îl regretă !“ cugetam eu în seara de Ajun, cînd mi-am amintit că puțin mai devreme o întîlnisem pe madam Tîlvan îndurerată și cernită, cum îi stă bine unei văduve cu pensie de urmaș. Frîntă de povara pierderii suferite, se sprijinea încrezătoare de brațul puternic al unui cetățean cam de talia ei, purtător al unei bărbi roșcovane atinsă întrucîtva de căruntețe. Părea un lipovean din cei pe care-i angajează EGCL-ul să dezgroape conducte de apă sparte și să le înhumeze după o sumară cîrpire. Robustul mînuitor de tîrnăcop mergea mîndru, ca unul pe deplin conștient de importanța misiunii sale de toiag, al bătrîneților doamnei Păpălău. I-am împărtășit neveste-mi gîndurile mele, zugrăvindu-i tabloul înduioșător al reculegerii înțelepte în fața marelui mister al extincției.

— Asta s-o crezi tu ! mi-a trîntit-o ea. Madam Ciocîltea, vecina noastră, știe precis că „lipoveanul“ e, de mulți ani, iubitul coanei Gherghina. Nici nu

l-a îngropat bine pe Păpălău, că roșcovanul și-a și adus bagajul personal la noul domiciliu. Aici e sigur mîna ei ; ea l-a pus în mișcare. Zice că-i e urît să rămînă singură-n casă, fie și o noapte. Lipoveanul e mai tînăr ca ea cu vreo opt ani...

— Asta nu e o dovadă ! Doi bătrîni, care se sprijină reciproc... hm.

Începusem să mă înfierbînt, susținînd nobila cauză a Gherghinei Tîlvan, cînd de jos s-a auzit un zgomot sinistru în noapte : bubuit, zdrăngănit, geamuri sparte, urlete.

— Cutremur ! a strigat nevastă-mea. Repede, ia copilul și să fugim jos !

Și-a alergat afară, coborînd treptele ca vîntul, lăsîndu-mă pe mine să-mi pun în funcție instinctul de conservare, care demarează greu. Mi-am dat seama însă că nu era vorba de un cataclism. De la parter se auzeau voci agitate. Am ieșit în balcon să arunc o privire, dar nu se zărea decît un morman întunecat, acolo, jos. Putea fi orice : o grămadă de moloz, scînduri, nisip — resturi de la ultima reparație a blocului nostru. Deși, cea mai plauzibilă explicație care mi-a venit atunci în minte și pe care zadarnic încercam s-o înlătur era următoarea : în timpul războiului, o bombă neexplodată se afundase mult în solul moale unde mai tîrziu a fost construit blocul nostru. Sub fundație, destinul a așteptat, cu perfidie, sărbătorile de iarnă, ca să-și facă mendrele. Bomba a explodat, parterul e ferfeniță, blocul se va prăbuși în următoarele minute. Autoritățile ne vor evacua imediat. Mă și vedeam dormind de Anul Nou în localul Școlii generale nr. 13.

Nu știu unde aș fi ajuns cu sumbrele supoziții, dacă nu se întorcea nevastă-mea, foarte liniștită, ba chiar ușor amuzată.

— Ei, ce crezi să s-a petrecut ?

— Nimica toată ! A deraiat trenul, iar coșul locomotivei a zburat pîn-aici, bravez eu nonșalant, știindu-se bine că nu mai circulă de multă vreme în zona noastră locomotive cu abur.

— Nici vorbă !

— Atunci... a explodat soba cu gaze la alde Pantazică !

— Nu mai încerca degeaba, că n-o nimerești !... Explicația e mai simplă : madam Păpălău s-a așezat la chef cu lipoveanul ei și, ca să uite trecutul cel neplăcut, a aruncat pe fereastră masa, scaunele și patul lui Iogene Tîlvan, cu așternut cu tot. Direct prin geam !

— Foarte normal ! apreciez eu obiectiv. Pasiunea îndelung refulată a răbufnit ca aburul, aruncînd cît colo capacul care-o înăbușea. Observi că gestul e simbolic ?

Nevastă-mea neagă. Eu afirm :

— Și-a aruncat trecutul pe fereastră, așa cum alții procedează cu viitorul. Și se cred mult mai cîștigați trăind doar în prezent. Eu învățasem că omul — abordez un ton didactic — ca ființă conștientă, nu poate trăi fără celelalte două dimensiuni ale timpului. Sîntem ființe tridimensionale, dacă mi se permite această afirmație...

Nevastă-mea mi-a permis și asta, ca să avem liniște în familie.

— Ei, bine, am continuat eu, madam Gherghina ex-Păpălău nu-şi face probleme din asta, ignorînd cu desăvîrşire teoria respectivă.

— Şi care ar fi morala ? vrea să afle nevastă-mea.

— O să ne vină pe tavă. Ne-o aduce Anul Nou, ai răbdare ! i-am prorocit eu.

Întrucît se anunţa un an promiţător, l-am serbat repede şi ne-am pus pe aşteptat.

Deunăzi, l-am văzut pe lipovean foarte aferat, meşterind ceva în spatele blocului. Ianuarie îşi pierduse complet bunul simţ meteorologic, iar termometrul urca pînă la 18 grade ziua. Roşcovanul trebăluia numai în cămaşă, fluierînd fals şi părînd extrem de încîntat de ceea ce făcea. Era, aşa cum am prevestit eu, un simptom clar.

Se vorbeşte insistent printre gospodine că vom avea iarăşi o nuntă în cadru restrîns. Ca să nu intre în gura lumii, madam Gherghina ar fi dat de înţeles că doreşte să-şi legalizeze numaidecît situaţia matrimonială. În definitiv, e dreptul ei, nu ?

EDISON N-A AVUT URMAŞI

Aristică Breazu fusese un copil cam ciudat. Cel puţin asta era părerea tatălui său, Iftode. Descoperise că băiatul lui, încă de la vîrsta grădiniţei, era atras de maşinăriile complicate. Asta n-ar fi fost cine ştie ce. Mulţi copii încep cu maşinăriile şi, la majorat, se cuminţesc, îmbrăţişînd meserii serioase ; devin buni pompieri, contabili sau marinari pe traulere.

Mai rău a fost că, prin clasa a VII-a, Aristică a început să născocească tot felul de chestii aiurite: pendula bătrînească modificată de el nu mai bătea orele solemn, ci mugea ca un viţel flămînd; aragazul se aprindea numai dacă pocneai din degete (maică-sa era să facă preinfarct, cînd a pățit asta prima dată); becul de 60 de lumini părea de 100, dar contorul arăta un consum mai mic ca de obicei; televizorul, căruia-i schimbase nu se știe ce, funcţiona pe șase canale; soneria intra în funcţiune cînd îţi ștergeai pantofii pe preșul de la intrare. Și alte asemenea năzbîtii.

Nu era a bună cu Aristică.

În schimb, profesorul de Fizică se arăta încîntat. Alt nebun și ăla.

— Băiatul acesta o să ajungă un al doilea Edison! i-a comunicat el lui Iftode la o ședinţă cu părinţii. Trebuie să-l daţi să înveţe mai departe. Neapărat, dar neapărat!

— N-ajunge el chiar așa, că d-aia are părinţi! Sînt cu ochii pe el! Se dă el pe brazdă și-o să înveţe o meserie serioasă, nu să se ţină de bazaconii!

Iftode era ferm convins că Edison fusese scăpat din mînă de taică-su și, lăsat de capul lui, ajunsese rău. Profesorul s-a străduit să-l lămurească, i-a zugrăvit rolul decisiv al invenţiei în evoluţia omenirii, că progresul, cum bine se știe, depinde de...

N-a avut cu cine se înţelege. Iftode, tîmplar din tată-n fiu, nu s-a lăsat convins. Argumentele alunecau pe lîngă el ca stîlpii de telegraf pe lîngă trenurile electrice în plină viteză.

— N-o fi el mai deștept ca mine, că d-aia sînt tac-so ! a mormăit el. Eu l-am făcut, eu trebuie să mă-ngrijesc de viitorul lui !

— Bine, dar Aristică al dumneavoastră are niște idei de-a dreptul geniale. Și soluții, nu numai idei ! Zău că e păcat ! A născocit o locomotivă care funcționează cu cenușă ! Da, da, cu cenușă !... A făcut macheta unui avion construit în întregime din papură și clei din reziduuri, experimentîndu-l în...

Iftode l-a întrerupt sîcîit.

— O fi, dom' profesor. Las' că-i arăt eu lui ! Papura și cenușa cui l-a făcut !...

Uitase că el îl făcuse, după cum afirmase în cursul controversei. A doua zi l-a retras de la școală și l-a dat ucenic la nași-său, renumit croitor pensionat. S-a bucurat și madam Breazu că băiatul va avea pîinea asigurată și va termina cu umblatul după potcoave de cai morți. Ptiu !

Într-adevăr, astăzi, maestrul Aristică Breazu e cel mai vestit croitor din județ. Moda feminină nu mai are secrete pentru el. Toată energia lui de inventator în devenire a investit-o, ca un copil cuminte și ascultător, în arta modei. Taică-su nu mai poate de mîndrie că a știut să pună piciorul în prag la timp și să-l facă om.

Modele de rochii cum n-au văzut Londra și Parisul au ridicat unitatea lui la rangul suprem : casă de mode fruntașă pe ramură. De prisos să mai amintim că toate clientele îl adoră.

O singură dată s-a petrecut un fenomen absolut inexplicabil. Era într-o sîmbătă. Soția lui, cică-

litoare și acră, tocmai îmbrăcase o minunată rochie mov cu volănașe la umeri, ca niște aripioare. Se ducea a doua zi la o sindrofie și nu suporta să fie alta mai bine îmbrăcată decît ea.

— N-ai pic de gust! cotcodăci doamna Breazu. Nu vezi că nu cade bine? Nici să iei o măsură nu te pricepi! Halal croitor de lux!

În paranteză fie spus, pe doamna Breazu nu cădea bine nici o rochie. Dar asta e viața! Făcută din reproșuri...

Obișnuit cu desele izbucniri de nemulțumire ale soației, Aristică avu un zîmbet straniu.

— Da, dragă, așa e cum zici tu! Nu mă pricep, n-am talent să croiesc nici un șorț de bucătărie. Dar să știi că modelul ăsta e atît de reușit, încît ai putea lua parte chiar la carnavalul din Rio. Toate femeile s-ar îmbolnăvi de invidie. E o rochie de regină a carnavalului, pentru cine știe s-o aprecieze.

— Prostii în capul tău! se oțărî și mai abitir cocoana, aranjîndu-și rochia peste pieptul plat, cu claviculele ieșite în afară. Unde nu m-aș vedea eu la Rio ăla acuma, să nu te mai văd, că mi-ai amărît zilele! Dacă nu eram eu, te mîncau rațe...

Aristică nu mai află niciodată de ce l-ar fi mîncat rațele. Fără veste, aripioarele de dantelă prinseră să zbîrnîie ca motoarele unui turboreactor la decolare și în aceeași clipă consoarta dispăru ca o frunză uscată surprinsă de un vîrtej.

Aristică surîse blajin, chipul i se lumină, își luă cartea de pe noptieră și reciti cu voluptate „Roaba sau marile invenții". Croitor, croitor, dar îi plăcea Prévèrt.

Vecinele lui, două domnișoare bătrîne și cochete, observaseră vîrtejul ce se îndrepta cu o viteză nemaipomenită spre sud, cam pe direcția în care se crede că s-ar afla orașul Giurgiu, unde nu fuseseră niciodată.

— Aha ! Ți-am spus eu că se schimbă vremea ? exclamă triumfătoare cea mai matură.

— Parcă eu ce-am zis ? sări cealaltă. Asta e semn de iarnă timpurie.

Și se apucară să tricoteze mănuși de melană cu găurele, dezvoltînd unele considerații asupra necesității stringente de a pregăti conservele mai devreme.

Orașul n-a remarcat că Aristică Breazu a întinerit ca prin minune. Foarfeca lui parcă zbura, femeile își așteptau rîndul îmbujorate de emoție în fața casei de mode „a lui Aristică", admirînd la nesfîrșit ultimele modele. „Un vis !" era părerea unanimă. Se apropia balul recoltei inclus în festivalul local „Toamna gutuilor". În acest vălmășag de evenimente festive, dispariția doamnei Breazu a trecut aproape neobservată. Pe cine nu interesezi nu se interesează de tine. Doar bătrîna mamă a lui Aristică a găsit de cuviință să întrebe de ea, odată, așa, în trecere.

— Ei, parcă n-o știi ! i-a răspuns nepăsător băiatul. Era bolnavă de piept. Ce, îmi spunea mie tot ce face ?... Ultima dată mi-a telefonat de la Moroieni. Zicea că tratamentul s-ar putea să dureze mult...

Altminteri, de la madam Breazu n-a sosit nici o veste pînă în momentul de față. Și nici nu sînt semne să mai apară.

FORMULA OPTIMISMULUI

— Vă previn! Tratamentul e îndelungat și — vă convine sau nu — trebuie să vă tundeți numărul zero. Urgent !

Medicul era foarte categoric.

— Chilug, dom' doctor ? La vîrsta mea ? m-am speriat de-a binelea.

Oricum, se părea că n-am de ales. În caz că nu urmam prescripțiile medicului, mă aștepta chelia prematură.

— Ce mare scofală ? La treizeci și trei de ani ai dumitale... mă rog, treizeci și opt, cîți zici că ai, merge ! Unii, mai în vîrstă ca dumneata, se rad în cap. Telly Savalas, actorul... Kojak !

Era un argument artistic la care nu ai ce să mai zici. Numai că eu nu sînt actor. Sînt funcționar. Nu-mi cade bine să fac pe detectivul „bilă".

— Știți, am unele îndoieli cînd mă gîndesc cum va fi privită noua mea înfățișare...

Doctorul mă asigură că, în zilele noastre agitate, lumea e sătulă de ciudățenii ; după cel mult cinci minute, voi prezenta tot atîta interes cît un afiș de tombolă de-acum zece ani.

— Bine-ar fi ! îmi exprim nădejdea ; și mă-ndrept spre frizerie.

Aștept aproximativ trei sferturi de ceas pînă se eliberează unul dintre frizeri. Cînd îi comunic figaroului dorința mea, mai întîi nu înțelege. E unul dintre indivizii aceia care poartă pe umeri un fel de pepene lustruit, pe care-l acoperă, dintr-o pudoare

exagerată, cu unica șuviță de păr integră, aducînd-o de pe tîmpla stîngă pînă pe tîmpla dreaptă.

— De tot, ați zis ? întreabă el cu neîncredere.

— Da, dom'le ! Zero am zis. Așa vrea doctorul, așa fac.

Frizerul dă semne că ar pricepe ce vreau. Face o mutră acră. Un asemenea tuns costă prea ieftin și nu prezintă pentru el nici un avantaj. Nici pentru client, pare să gîndească, dar își înghite vorbele. Pune mîna pe mașina de tuns și, cu o agresivitate vizibilă, procedează ca îngrijitorul parcului cînd tunde peluza fără să fi primit leafa. Învelișul sensibil al minții mele ia contact brusc cu răceala neînduplecată a metalului. Nu îndrăznesc să privesc în față trista imagine a realității. Stau cu ochii închiși pînă se termină masacrul. Abia atunci mă uit în oglindă și încerc un zîmbet încurajator. Seamănă mai mult a rînjet sceptic.

Urechile-mi par detașate de craniu, afișînd o independență de care nu le bănuisem pînă acum. Fruntea se arată în toată goliciunea ei, văduvită de cîrlionții poetici, rușinos de teșită, arătînd fără putință de îndoială legăturile mele de rudenie cu omul de Cromagnon. Occipitalul, mult prea pronunțat pentru gustul meu, îmi face o ceafă uimitor de asemănătoare cu frămîntatele zone vulcanice ale scoarței terestre. Ce-mi mai lipsește ? În vîrful craniului posed nu un vîrtej, ca tot omul, ci două, cu adînciturile respective orientate diferit, precum misterioasele spirale din spațiul cosmic.

La întoarcerea acasă, nevastă-mea mi-a atras atenția să nu mă arăt în fața copilului, pînă nu-i

face ea pregătirea psihologică, absolut necesară, după părerea ei. Tînărul meu urmaș, în vîrstă de trei ani, a luat însă lucrurile cît se poate de ușor :

— Mă lași să plimb mașinuțele ?

Întrebarea, în aparență nevinovată, era de o mare perfidie. Moștenită de la maică-sa, desigur. M-am convins de asta abia după ce am făcut imprudența să mă declar de acord, adică atunci cînd era deja prea tîrziu — din considerente pedagogice — să mai dau înapoi. Ca urmare, am fost obligat să stau nemișcat pe covor, iar fii-miu dădea drumul automobilelor lui — vreo șapte la număr — de pe toboganul pe care-l reprezenta scăfîrlia mea, abia masată cu loțiuni revigorante. Mi-am exprimat sfios speranța că raliul înverșunat îmi va asigura măcar intensificarea circulației în zona craniană. Mă refer la idei, desigur. Nevastă-mea și-a ridicat ochii la cer, crezînd că eu n-o observ. Dar acum nu-mi mai cade părul peste ochi ! Văd tot, ca un radar.

După o jumătate de oră de automobilism îndrăcit, fii-miu a început să dea semne de plictiseală. Normal, a tras pe dreapta. Presupun că un rol însemnat în hotărîrea de a abandona cursa l-au jucat accidentele de teren, cărora nu le-au putut face față mașinile de formula unu. Mai notez, pentru a sugera ambianța familială, că nevastă-mea, ori de cîte ori dădea ochii cu mine, tresărea. Cu vremea, speram să se obișnuiască. A trecut ea prin încercări și mai grele.

A doua zi, la serviciu, portarul nu m-a recunoscut. Deși m-am legitimat, mi-a făcut dificultăți, pretinzînd că nu sînt „aceeași persoană cu a din poză care mă dau...“ Dacă nu intervenea oportun șeful servi-

ciului personal, dator să știe cum arată salariații în orice împrejurare, nu știu ce s-ar mai fi întîmplat.

Dînd cu ochii de mine, colega mea de birou a rîs cu lacrimi, întinzîndu-și rimelul pe obraji, apoi m-a compătimit :

— Mamă dragă, dar cine te-a adus în halul ăsta ?

Fără să se uite cum arăta ea, bineînțeles. A trebuit să dau explicații. Țiițiituri de mirare, cum se întîmplă în cazurile neobișnuite. S-au întrerupt doar fiindcă am fost chemat la director. După cîte se vede, toată lumea era cu ochii pe mine. Secretara nu izbutea să-și reprime un chicotit nervos. După părerea mea, un gest necolegial. I-am și spus-o, de altfel, apoi am intrat demn în cabinetul directorial.

Cînd șeful și-a ridicat capul din hîrtii, întîi și-a luat brusc ochelarii de pe nas, i-a șters îndelung, pradă unui zbucium interior, i-a așezat iarăși în șa, m-a privit lung, în fine și-a acoperit fața cu mîna.

— Ziceam să te trimitem la Tîrgul de mostre de la Blagoevgrad, să prezinți exponatele noastre. Ne-a invitat întreprinderea înfrățită cu noi. Dar nu mai e cazul !...

Și mi-a făcut semn să plec. Fără să-și ia mîna de la ochi. Asta m-a deprimat în oarecare măsură. Ce m-a indignat, însă, a fost lipsa de decență a merceologului de la al doilea nivel, care-a trîmbițat pe hol, tocmai cînd ne îndreptam cu toții spre cantină :

— L-ați văzut pe celebrul evadat ? Dați fuga, fraților !

Și s-a hlizit prostește. Ce-aveam eu de-a face cu criminalul de la Sing-Sing ?

— Prindeți, urmăriți, arestați ! l-a acompaniat alt firoscos.

Spiritualii ăștia! ... Bancurile lor de un gust îndoielnic îmi trezesc mila. Asta nu i-a împiedicat s-o țină așa toată ziua, în loc să comenteze cuviincioși evenimentele sportive ori să-și bea liniștiți cafeaua. Sau mai bine să-și aducă la zi lucrările pe care le tot mută din birou în fișet, să nu se depună praful pe ele, pînă la sfîrșitul lunii, cînd îi apucă graba. Atunci să-i vezi cum vin să se căciulească la mine, ca să-i ajut. Dar nu mai fac eu fapte bune. Am devenit un dur. Basta!

La sfîrșitul programului, o tînără contabilă, de fapt cea mai drăguță fată de la noi, care nici nu se uitase pînă atunci la mine, mi-a arătat o suspectă bunăvoință:

— N-aș vrea să mă înțelegeți greșit... V-ar deranja dacă vă rog să mă însoțiți o bucată de drum?

Bineînțeles că nu mă deranjează. Abia așteptam să fiu solicitat. E vocația mea. Încep să-mi recapăt încrederea în mine.

Aflu că fata se teme de niște derbedei care, se zice, ar bîntui seara prin locurile mai puțin frecventate. Și cum ea locuiește într-un cartier nou, iar blocul abia a fost dat în folosință, locatarii încă nu se cunosc între ei. Nu știi la cine să faci apel în caz de forță majoră. Circulă pe-acolo tot felul de indivizi dubioși. Șantierul e atît de aproape...

Iau act cu oarecare mîhnire de faptul că nu farmecul meu irezistibil a determinat-o să recurgă la serviciile mele. Asta nu înseamnă că nu voi juca pînă la capăt rolul de cavaler al cauzelor drepte.

Ajungem la capătul liniei de autobuz și o pornim pe jos, printre blocuri. În sezonul ăsta se înserează devreme. Pe stînga e o văgăună unde se va face,

nu peste mult timp, un parc cu lac. Deocamdată acolo se aruncă cimentul degradat, geamurile sparte, sîrma şi, în general, cam tot ce se distruge şi se risipeşte la construcţia locuinţelor, că doar se face pe cheltuiala locatarilor, nu a meşterilor.

Dinspre viitorul parc, apar doi indivizi, care se îndreaptă spre noi.

— La revedere ! zice unul. De aici o conducem noi pe domnişoara !

Contabila se strînge lîngă mine, tremurînd.

Îmi scot bascul de pe cap, mi-l pun în buzunar şi mă proţăpesc sfidător în faţa tinerilor.

— Vedeţi-vă, măi, de treabă ! mă răstesc eu cu vocea îngroşată de o emoţie cumplită.

Cei doi se privesc cu gura căscată. Eu apăs şi mai mult pedala.

— Uitaţi-vă bine la mine ! Şi nu mă supăraţi ! Faceţi loc, hai... le ordon şi culmea e că cei doi viteji se retrag bombănind.

Ca să vezi ! Chiar oi fi avînd eu mutră de evadat ? Mi s-au muiat genunchii de atîta curaj. Cere efort, nu glumă !

O conduc pe tînăra mea colegă pînă la scara blocului unde locuieşte şi mă invită la o cafea. Eu însă am nevoie de aer rece, să-mi revin după fapta de vitejie comisă vrînd-nevrînd. N-aş refuza, însă, dar cînd aflu că locuieşte cu maică-sa, care e cardiacă, prefer s-o scutesc de emoţii puternice. Pe huligani am dreptul să-i bag în sperieţi, nu şi pe doamnele în vîrstă.

Acasă mă bucur de o primire glacială. Întîrzierea mea nu e primită cîtuşi de puţin cu înţelegere.

— Credeam că ți-au încredințat rolul principal în filmul cu delincventul acela... care trebuie reeducat ! mă ironizează soția mea. Tocmai caută un interpret ; n-ai citit în ziar interviul cu regizorul Nu-știu-cum-îl-cheamă ?...

Mormăi ceva din care s-ar putea deduce că n-am avut timp să citesc presa, în timp ce mă servesc singur cu mîncarea gata sleită. Încercarea de a-mi justifica întoarcerea la o oră ceva mai tîrzie decît de obicei nu stîrnește nici un entuziasm în casa mea. Am observat de altfel că așa se întîmplă în toate romanele : cauzele nobile nu cîștigă aderenți chiar atît de ușor cum s-ar crede.

Noaptea, subconștientul, care nu doarme, îmi oferă un ajutor binevenit, sub forma unui vis ușor de tălmăcit.

... Pe o scenă, ca la ,parada modei, defilează cetățeni onorabili cu zîmbete stas și frizuri elegante. Spectatorii, persoane respectabile, cu chelii lustruite bine, aplaudă frenetic la fiecare apariție. În final, o domnișoară fermecătoare — leit contabila cea tînără — instalează pe scenă un calapod, pe care așază demonstrativ o perucă de culoare castanie, pocnește din deget și să vezi drăcie ! „Mi-am pierdut de tot capul !“ suspină peruca și mă privește implorator. Am reținut sugestia și mă trezesc iluminat ca Brahmaputra.

Astăzi merg la peruchier. Colegul meu, Zuluf, cu care m-am consultat, mi-a spus că știe el unul de milioane. Perucheria nu mai are taine pentru el. Pur și simplu te face ca nou... A salvat multe reputații. De pildă, solistul cutare... Ceea ce aud e de-a dreptul senzațional. N-aș fi bănuit niciodată. Dacă stau să mă gîndesc, cred că sînt destui pe care i-aș sus-

pecta de perucă. S-aude că pînă și Napoleon !... „Te face ca pe Simon Templar, dacă vrei !“, mă asigură Zuluf. Ideea cu Simon Templar nu prea îmi surîde. Mai bine să mă ajute să arăt ca mine însumi. „Atunci adu și tu o fotografie de cînd aveai păr pe cap, ca oamenii !“, mi-a spus Zuluf și m-am conformat. Am în buzunar o fotografie de cînd eram chipeș și fără probleme.

Ne învoim amîndoi pentru două ore și ieșim în oraș — direcția peruchier. În drum, Zuluf propune să ne abatem numai pentru două minute pe la berărie. „Luăm una mică, la botu' calului, că avem treabă !... Ne mai încălzim nițel... Și, la urma urmei, nu-și face omu' în fiecare zi perucă !“

Tonsura mea atrage privirile ca un magnet. M-am convins de asta la ieșire, cînd un tovarăș în civil m-a rugat să mă legitimez, apoi m-a invitat pentru verificări, la secție. Au mai fost culeși cîțiva, așa încît am o companie plăcută în ARO-ul albastru care ne transportă.

— Cînd ai ieșit, șefule ? îmi suflă un dampf de rom vecinul din stînga, unul negricios bine.

Îmi iau o mutră fioroasă și fac semn cu degetul în dreptul gurii.

— Închide gura ! Vorbim pe urmă... nu aici !

Clipește din ochi cu înțeles și se conformează. Dac-o mai țin mult așa, intru în lumea interlopă fără probleme. Probabil că așa începe decăderea. Brrr !

Pe coridorul secției, ne ciocnim de o cucoană vîrstnică, scundă, tunsă tinerește și etalînd o mustăcioară în furculiță. Cum dă cu ochii de mine, țipă ca din gură de șarpe :

— Tovarășe locotenent! Asta e criminalul!

Și-mi trage una în cap, prin surprindere, cu ditamai geanta, mare cît un sac de voiaj. Norocul meu că intervine un plutonier masiv, iar lovitura îl nimerește pe nevinovatul negricios. Plutonierul o trage pe nebună deoparte, muierea vociferează, probabil nemulțumită că nu i-a reușit cnocautul, și amenință că va reclama mai sus.

După ce mi se verifică actele cu atenție, iar versiunea mea este confirmată prin telefon de șeful serviciului personal (mă prevenise el că voi avea încurcături...), locotenentul îmi spune :

— Sînteți în regulă... Dar mai avem de lămurit ceva!

Și scoate din sertar o coală scrisă cu litere lăbărțate și nervoase.

— Cetățeanca de care v-ați ciocnit pe hol a depus o reclamație.

Un individ dubios, susținea dînsa, probabil eliberat în urma recentei amnistii, i-a terorizat copilul, provocîndu-i o serioasă depresiune nervoasă. Spune că v-a recunoscut după descrierea făcută de fiul ei.

Ia te uită ce repede merg lucrurile! Deși situația mea e destul de încurcată, nu mă pot abține să nu rîd. Încep să-mi dau seama despre ce e vorba în realitate.

— „Copilul" — zice dumneaei? E un haidamac! Pun pariu că trăiește din pensia maică-si și că nici nu-și închipuie cucoana cu ce se ocupă pruncul și cu cine umblă... Cînd spune că s-a petrecut actul „terorist"?

— Ieri spre seară, în cartierul cel nou, de lîngă șantierul...

Sînt edificat. Îi povestesc pe scurt pățania.

— Mda !... Va trebui să dați o declarație completă și dv., și tovarășa contabilă... Între noi fie vorba, noi îi cam știm pe cei doi tineri. Erau în atenția noastră, dar n-aveam nimic concret împotriva lor. Acum însă...

N-am mai ajuns la peruchier. Peste trei zile am fost doborît de o criză de rinichi, care m-a ținut în spital timp de cîteva săptămîni. Apoi am plecat la ape minerale, să-mi văd de sănătate. Cînd am revenit la domiciliu, nevastă-mea m-a privit cu alți ochi :

— Ei, da ! Arăți acceptabil acum ! Ca un sportiv !

Îmi crescuse părul cu cîțiva centimetri.

Obligat astfel să corespund noii impresii pe care o produc, dar și pentru întreținerea sănătății, am adoptat obiceiuri noi. Cel pe care-l vedeți echipat cu un trening, alergînd prin parc zilnic, indiferent de starea vremii, petrecut cu priviri lungi de oamenii așezați, sînt eu.

Mă întreb ce voi face peste ani, fiindcă chelia oricum avansează mai iute decît vă închipuiți, fără să întîlnească vreo rezistență. Presimt că voi avea înfățișarea unui înțelept. Cum o să corespund ?

Problema e de fapt mult mai complexă. În spital am văzut un medic cu înfățișare tipică de măcelar. Dar era cel mai bun chirurg de acolo. Asta mi-a amintit și de prima mea dragoste, din studenție. Era o fetișcană cu ochi nevinovați și cu gurița bosumflată de copilă neprihănită. Luni în șir, cît am fost prieteni, n-am îndrăznit s-o sărut decît pe obraz, ca să nu-i întinez aura angelică. Prietenii dezinteresați m-au oprit la timp. Aveam intenții serioase. Dar am fost informat, într-o clipă de luciditate, că

minunata făptură era de mult timp metresa unui domn bine situat social, aflat la vîrsta senectuții. Adică putea să-i fie și tată, dar nu cred că postura i-ar fi convenit.

Așa am descoperit eu formula optimismului : „Ce e scris pe față se citește pe dos“ (nu se iau în considerație excepțiile). Cedez dreptul de folosință, dar e bine să nu se abuzeze de ea.

TRATAMENT LA DOMICILIU

Pe lîngă atîtea vicii pe care le aveam, aflu acum că mai posed unul, pe care-l ignorasem cu o condamnabilă nepăsare : abuzul de medicamente. Cum mi-am dat seama ? Pur și simplu citind un articol dintr-o publicație de specialitate. Acolo, un medic reputat înfiera în cuvinte bine simțite pe cei care evită să fie consultați de către doctori, preferînd automedicația cu toate nefastele ei consecințe.

M-am simțit imediat vizat, ca un vechi și înrăit reumatic ce sînt. Trebuie să spun în apărarea mea că durerile articulare mă bîntuie aproape tot timpul. Fie vară, fie iarnă, că e sezon uscat sau umed, ele își fac datoria cu vîrf și îndesat. Respectivele junghiuri au un caracter cît se poate de imparțial din punct de vedere al atitudinii față de importantele schimbări de climat din secolul nostru. E meritul lor, recunosc, dar asta nu mă scutește de chinuri. Lucru curios, băile la diverse stațiuni, care de care mai vestite prin apele lor termale, nu m-au încălzit deloc. Dimpotrivă, mi-au răscolit parcă și mai avan durerile, încît am luat decizia să renunț la ele. La băi, nu la reumatisme. Acestea nu renunță ele la

mine, dovedind un atașament de-a dreptul tiranic față de modesta mea persoană. Într-o asemenea situație, am început să mă tratez la domiciliu, folosind o terapie cît mai simplă : clasica aspirină și romanticul (scuzați termenul !) „Revulsin", cel cu un miros de 65 HP, în stare să rivalizeze doar cu „Petrosinul". Desigur că a fost un abuz din partea mea să fac acest lucru fără avizul medicului. Ca să vedeți ce proces de conștiință poate declanșa un articol despre automedicație și riscurile ei pe termen lung.

Pentru a repara cît de cît lucrurile și ca să încep, eventual, o viață nouă, m-am înființat imediat la dispensarul medical. Să avem încredere în doctori, tovarăși de suferință, că doar nu mai sîntem în comuna primitivă ! Așa cugetam în timpul celor două ore de așteptare. Cam atît a durat, pînă ce mi-a venit rîndul, căci afluența bolnavilor te-ar fi putut face să crezi că jumătate din populație și-a ratat certificatul de sănătate. Noroc că era o simplă impresie !

N-am făcut schimb de opinii cu ceilalți pe tema automedicației, dar am remarcat în treacăt că majoritatea pacienților ieșiți de la consult cu cîte-o rețetă scrisă pe ambele fețe aveau un aer cumva triumfător. Îi vedeam grăbindu-se către farmacii, mai ales la știrea că s-a primit marfă proaspătă. Am început să ard de nerăbdare să-mi primesc și eu rețeta. Am fost penultimul. Doctorița, o persoană între două vîrste și extrem de blazată, a conversat mai întîi la telefon cu un coleg de breaslă, cerîndu-i nu știu ce serviciu în contul altui serviciu de care-i reamintea insistent. După vreun sfert de oră, cînd

tratativele s-au încheiat cu succes, s-a ocupat și de mine. Aflînd ce mă supără, s-a interesat de vîrsta mea și de bolile din copilărie. Scarlatina, de care uitasem de mult, a afectat-o destul de tare. Cu toată indiferența mea, s-a arătat în continuare nemulțumită.

— Mda... La vîrsta dumitale, *noi* considerăm normale asemenea maladii, a conchis dînsa fără drept de apel. (Care „noi“ ? mă întrebam).

— Bine, dar eu... știți... nici n-am împlinit patruzeci... — am îngăimat, uimit de argument.

— Ești un om norocos dumneata ! Alții... — și m-a privit cu subînțeles funebru, peste ochelari, punînd mîna cu nădejde pe pix și rețetar.

A scris vreo treisprezece nume de medicamente greu de reținut, avînd terminații de felul : „psin“, „ozim“, „acin“, „par“, „ital“, „turic“.

— Le iei dumneata pe astea, vezi cum te simți după trei săptămîni, dacă nu... (dacă nu mă simt ? ? !), ai aici o trimitere la policlinică, la specialist... Mai e cineva ? Vezi dumneata, te rog ! — și mi-a făcut semn că audiența luase sfîrșit.

Fuga la farmacie ! Lumea se îmbulzea mai rău ca la portocale. După o luptă crîncenă, m-am văzut încărcat cu tot felul de cutiuțe, flacoane, prafuri și tablete.

Nu știu cui datorez faptul că nu mi-am ruinat definitiv sănătatea, în acele săptămîni memorabile. Probabil hazardului, care mi-a oferit o șansă. Vreau să spun doar că în tot acest timp am umblat pe jumătate adormit, traversam pe roșu, șoferii mă înjurau ca birjarii, la serviciu mi s-a sugerat că

ar fi bine să-mi iau un concediu de refacere a sănătății, eventual să încerc și o cură de dezalcoolizare. Prietenii clătinau compătimitor din cap, cînd îi întîlneam și nu reușeam să-i recunosc, din cauza fenomenului de „vedere dublă“ cu care mă pricopsisem. Niște efecte secundare, acolo ! Exact cum scria pe prospect. M-am consolat cu gîndul că efectele trec, iar cauzele rămîn.

După ce-am încetat tratamentul, am revenit la viață. Și junghiurile la fel. M-am sculat cu noaptea-n cap, ca să prind un bon la reumatolog. A trebuit să aștept însă o după-amiază cînd se disputa un important meci de fotbal internațional, iar partea bărbătească muncită de artroze preferase să rămînă imobilizată în fața televizorului. E o ocazie rară, de care am și profitat imediat.

Mă uitam la sectoarele medicale pentru sexul slab, luate cu asalt de paciente. Uși biocate de grupuri tăcute, persoane rezemate de pereți, deși băncile nu lipseau ; cerberi veghind la respectarea rîndului des încălcat. Îți pierea definitiv cheful de a te mai îmbolnăvi vreodată.

Reumatologul s-a dovedit cît se poate de reconfortant.

— Așa ceva are toată lumea. La dumneata e și slaba moștenire ereditară... De-asta se manifestă așa de rebel.

M-a întrebat dacă vreau să fac electroterapie.

— Nuu, vă mulțumesc. Nu-mi face bine curentul... Dar cu medicamentele astea ce fac ? Eu m-am tratat cu ele conform prescripțiilor...

Și i-am arătat rețeta.

— Aruncă-le la budă ! mi-a recomandat el plictisit. Dacă ţii neapărat, poţi lua aspirine şi să faci frecţii cu un unguent...

— „Revulsin". Ştiu !

— Sînt altele mai noi. Dar dacă-l preferi...

I-am spus că nu e vorba de nici o preferinţă. Chiar aşa lipsit de gust mă considera ?

Cu un sentiment de eliberare am aruncat medicamentele rămase şi m-am întors la bătrîna, credincioasa şi greu încercata aspirină. Mi se părea, într-un fel, că mă învîrtisem în jurul cozii.

Ieri dimineaţă însă, cînd s-a declarat sezonul hibernal, mi-a înţepenit brusc mijlocul. Era gata să chem „Salvarea". Dar a intervenit drastic nevastă-mea.

— Lasă, dragă — zice — că te repar eu cu mijloace mai simple. Apelăm la medicina populară,

În secolul nostru — medicină populară ? Mijloace băbeşti ? Astea-s concepţii retrograde. Aşa o fi, dar, neţinînd cont de scrupulele mele, a încins fierul de călcat şi mi l-a plimbat pe şale pînă m-a readus la stadiul de fiinţă bipedă, redîndu-mă aproape integral societăţii.

De-aceea mă tem să mai citesc pagina medicală. Dacă vreunul, cu argumente solide, ştiinţifice, demonstrează pe hîrtie ce periculos e abuzul de aparate electrocasnice în terapia la domiciliu ? Ar fi în stare să recomande ca absolut necesară consultarea unui specialist de la cooperativa „Prestarea". Mulţumesc frumos, să încerce cu alţii ! Cînd e cazul, mă restaurez prin metoda descrisă mai înainte. M-am convins că altfel arată omul bine călcat.

II

ȘI TEATRUL E O LUME (SAU VICEVERSA)...

Cîți actori, pe scena vieții, care nu joacă nici un rol !... Însă ies primii la aplauze.

Istoria nu se repetă decît cu scopul precis de a se da în spectacol.

Prostului nu-i lipsește mintea, ci instrucțiunile de folosire...

SCHERZANDO

Regizorul Eudoxiu Pupea s-a însurat. Evenimentul n-ar fi deranjat pe nimeni, fiind cunoscut că se-ntîmplă nenorociri și mai mari. Toată lumea și-ar fi văzut în continuare de treabă, dacă talentatul profesionist al scenei n-ar fi pus o condiție. Cui ? Conducerii teatrului, firește !... A cerut ca soața dumnealui să fie adusă din îndepărtata urbe unde activa (e un fel de a spune), aici, lîngă el. În caz contrar, ar fi plecat dînsul. Considerînd că nu-și poate permite o asemenea pierdere, ce să facă și conducerea ? I s-a forțat mîna și a rămas cu ea așa.

Prin transfer, a sosit în teatru înzestrata actriță Vrăbiela Maismer-Ciurea. Își păstrase numele de domnișoară, ca nu cumva să se creeze confuzii. Timp de cîteva luni, a interpretat într-o totală clandestinitate roluri „fără vorbe". Cei nedelicați numesc asta „a face figurație". Delicata doamnă folosea expresia „două vorbe și-un brînci", pentru a sugera disprețul său față de cei ce se fereau să-i pună în valoare talentul. Asta n-a împiedicat-o să declare, printre cunoștințele ocazionale, că a venit în provincie (dumneaei locuia în Chitila, avînd calitatea de navetistă) ca să ridice nivelul artistic al acestui teatru.

Cîteva actrițe cu merite deosebite și cu pretenții modeste ar fi ricanat :

— Gloaba aia vorbește de artă teatrală ? Mai bine s-ar uita în oglindă și și-ar da palme !... Cu figura ei cabalină alungă spectatorii... Mult s-a mai străduit Eudoxiu pînă s-o găsească... Pe scenă se mișcă de parcă-ar fi înghițit o mătură și are o dicție de sifon răsuflat...

Nici nu trebuia să asculți mai mult, pentru că urma o descriere detaliată a calităților respectivei, care-ar fi făcut-o pe Muma Pădurii să moară de invidie. Iar realitatea, martor incoruptibil, nu făcea decît să confirme totul.

Dar dragostea nu vede și n-aude. Soțul o ducea cu sine pretutindeni, ca pe o podoabă rară, desfătîndu-se îndelung cînd dulcineea monopoliza conversația. Adică foarte des. Asistența, inclusiv gazdele (dacă se aflau în vreo vizită), schimbau priviri asasine, se călcau semnificativ pe pantofi ori căscau demonstrativ, dar degeaba. Experta teoretiza fără șir, expunîndu-și în fraze plate, dar categorice, opiniile despre teatrul european, așa cum îi rămăseseră din perioada cînd urma Institutul la fără frecvență. Cînd a ieșit, într-o seară, pentru cîteva minute, din „living", un prieten al regizorului, dînd dovadă de curaj bărbătesc ori mai degrabă de temeritate, l-a întrebat :

— Cum dracu' o suporți pe pisăloaga asta, băi Pupea ? ! Te știam că ești artist !... Scuză-mă, dar ceva mai nesărat și mai plat nu găseai în lumea largă !...

— Ce să-i fac ! Dacă e frumoasă și inteligentă !... a oftat justificîndu-se regizorul îndrăgostit lulea, după o chibzuință matură ca și consoarta.

A urmat o tăcere jenantă. Noroc cu serialul de la televizor, că a început la ţanc !

...Dar mai sînt două luni și se încheie stagiunea. Vine scadența. Asta e tragedia, nu faptul că „Afroditei“ i s-a dus buhul. Dacă se încheie stagiunea, expiră și contractul acestei Sarah Bernhardt. Soții sînt în alarmă. Cum să prevină dezastrul ? Tot pe căi artistice, desigur. Talentatul Eudoxiu, deținător al „Diplomei de onoare“ la Festivalul „Strugurelui“ din 197... (Fîrţăneşti-Ghidigeni — „Colocviul solilocviilor“), a procurat o piesă sclipitoare. Numai titlul și face toți banii !... „Broadway, inima mea !“ Plină de vervă, situații comice originale și extrem de economică în ce privește montarea. În rolul principal — tînăra și încîntătoarea Gladys — Vrăbiela Maismer-Ciurea, supranumită și „Sperietoarea“. Astfel se rezolvă și dificila problemă a actorilor care nu și-au făcut normele.

Cînd Eudoxiu anunţă distribuția, directorului îi cad ochelarii și se fac cioburi. Omul pare zdrobit sufletește, dar nu zice nimic, ca să nu întrerupă procesul de creaţie în care a intrat deja regizorul Pupea. De fapt, nu apar obiecții la opțiunea regizorului. Președintele C.O.M. e întrebat ulterior de director :

— Bine, dragă Tigveni, să nu zici măcar tu un cuvînt ?... Chiar eşti de acord cu distribuirea nevesti-si în rolul-cheie ? !...

— Sînt ! răspunde acela foarte calm. Poate așa o să vadă în sfîrșit și tovarășul Pupea cît de... — n-am cuvinte ! — ... cum e nevastă-sa de talen-

tată și de frumoasă și cît de inspirată a fost opțiunea lui ! Să se lămurească odată !

— Merită să-l sacrificăm așa pe autor ? Pe celebrul Ionell Drick, care ține afișul ani în șir pe Sapienței, cu bijuteria asta de piesă ?

— ! ! ! ...

— Bun ! Ești foarte clar !... Ah, să fi dat rolul unei actrițe tinere și frumoase !... se zbuciumă directorul. Crezi că n-aveam cui ?

— N-am zis nimic ! Sînt de acord !...

— Ce succes ar fi fost !... Dar madam asta, după ce că e ... (tăiat de autor n.n), mai e și... (alt cuvînt tăiat de autor, n.n.).

Dar incidentul s-a consumat, planul de premiere trebuie realizat. Deci piesa se repetă în formațiunea aleasă de regizor. Totuși, timpul trece fără efecte vizibile privind evoluția montării.

„Tehnicul", un tip deșirat, cu mustață și bărbuță, palid și nervos ca un Don Quijote, răbufnește într-o zi, cînd i se solicită opinia asupra motivelor care împiedică scoaterea la timp a premierei.

— ...Cum să meargă, dom'le ! Doamna Vrăbiela Maismer dă lecții de teoria teatrului celor prezenți la repetiții. Cu asta ne ocupăm de la o vreme. A încercat o dată Mirmidon Stroescu să-i taie macaroana, dar a intervenit foarte ferm regizorul. „Se poate ? — zice. Acum o ascultăm pe Vrăbiela Maismer-Ciurea ! S-o lăsăm să-și spună părerea !... Continuă, dragă !"... Parcă pînă atunci mai apucase cineva să scoată vreo vorbă în afară de ea ?... Cînd nu dă lecții, parlamentează la nesfîrșit cu bărbat-su pentru toate fleacurile. „Doxi — face ea botic — dar nu e logic să mă duc încolo și pe urmă să mă pui

să mă întorc cu fața !“... Aici avea mare dreptate, e și părerea mea. Ori cu fața, ori cu spatele, e la fel de expresivă ca un butuc. Iar maestrul regizor îi dă dreptate. Cînd începe să se gingășească, mă apucă astenia, deși am văzut destule la viața mea. Azi, ce să mai zic, a atins apogeul. Zice : „Doxi, nu crezi că în scena asta ar trebui să mă urîțesc puțin ?“... „Nu, nu, e bine așa !“ o asigură el. Am rîs ca prostul în batistă, pretextînd o tuse. Și uite-așa o s-o țină pînă trece perioada periculoasă. Nu poți să nu prelungești contractul unei actrițe care joacă rolul principal într-o piesă de succes montată de maestrul Pupea, nu ?...“

„Tehnicul“ a intuit perfect situația. Cine ar îndrăzni să scoată dintr-un trio pe nevasta dirijorului, care e vioara întîi ? Chiar dacă dumneaei e calificată pentru contrabas. Iese, oricum, ceva foarte original și modern. Un fel de „Scherzo pentru două suflete chinuite și un suflător în ciorbă“.

ARTA NAVIGAȚIEI

Ședința Consiliului artistic din teatru se ținea în cabinetul directorului. Discuția era aprinsă, ca și țigările.

— Piesa e sub orice critică ! N-are conflict, n-are personaje, n-are situații relevante, n-are... ce să mai vorbim ! își încheie rechizitoriul tînărul regizor Cărpuc. Eu nu pun în scenă orice... Actorii nici nu vor s-audă de așa ceva. Și au dreptate, tovarășe director ! Auzi colo ! „Navigatorii“ !... Nu vine nici un cîine la un spectacol cu o piesă ca asta.

— Eu aș vrea să aud și părerea referentului literar... rosti pe un ton alb directorul.

Referentul literar se încruntă și rosti dintr-o suflare.

— Într-adevăr, textul e destul de slab.

— Vedeți, tovarășu' director ? sări Cărpuc. A citit-o, de altfel, și tovarășu' Domițian. Vă rog să confirmați !...

— Mda, trebuie să recunosc că da..., nu ne face servicii textul, zise cu voce mică Domițian, decanul de vîrstă al actorilor.

— Tovarăși dragi, pierdem timpul de pomană ! se plînse directorul. Vă implor să judecați la rece. Piesa a fost introdusă în repertoriu la sugestia lui S., vechiul nostru colaborator. Păi se poate să mai vorbim ? Hai să fim lucizi, zău așa ! Putem să spunem nu ? Atunci și dumnealui poate să ne refuze cînd cerem cîte ceva... Și avem destule de cerut, știți bine ! Adică, nici nu le știți dv. pe toate !...

— Iar să facem un compromis ? Al cîtelea ? insinuă cu voce alunecoasă, sticlindu-și ochelarii, Elefterie.

— Bine. Nu facem nici un compromis. Veniți cu alte propuneri, acceptă directorul. Ai altceva în vedere, tovarășe Cărpuc ?

— Ar fi „Argonauții"..., o piesă de același autor, dar ceva mai dinamică..., mai economicoasă..., mai... Am textul acasă. Aș putea scoate ceva din ea.

— De acord. Aduci textul mîine, îl citim și-l multiplicăm repede. Săptămîna viitoare trebuie neapărat, înțelegi, neapărat zic, să începi repetițiile. Iar sîntem în urmă cu premierele...

— Tovarășe director, eu cunosc textul acesta, a mai fost pe la noi și nu mi se pare prea departe de celălalt. Dar dacă regizorul crede că poate suplini... — interveni referentul literar.

— Eu nu vorbesc pe deasupra ! se consideră jignit Cărpuc. Am spus că voi scoate ceva din acest text și voi scoate.

În trei zile, textul era multiplicat. Aproximativ zece kilograme de hîrtie xeroxată, pe care le lua în primire regizorul tehnic. Și repetițiile începură în devans față de grafic.

Peste trei săptămîni, lectura la masă se împotmolise definitiv. Cărpuc avea mereu cîte ceva de revendicat, actorii vociferau pe holuri și la club.

Exact după o lună de la prima lectură, o delegație formată din trei actori și două actrițe din distribuția piesei „Argonauții" îl invită pe director la o nouă dezbatere, în foaierul unde repetau. Concluzia era clară. Toată distribuția (17 persoane) era nemulțumită de piesă în cel mai înalt grad.

— O mizerie !

— Cum e posibil să scrie așa ceva ?

— Asta e literatură dramatică ?

— Ascultați aici replică !... „...În luminișul rătăcirilor tale se află coliba fericirii mele !..." Cred că e destul, nu ?

Regizorul Cărpuc păstra o tăcere diplomatică.

— Stimați colegi ! Vă respect, vă înțeleg, dar înțelegeți-mă și voi pe mine ! Am înlocuit-o pe prima cu de la mine putere... Cît o mai lungim așa ? Gîndiți-vă ! E tovarășul S. în joc. Nu o putem da la o parte cum avem noi chef !...

— Să vină autorul să joace atunci !

— Să și-o monteze singur, cu familia !

— Ce sîntem noi aici ? Artiști sau... ?

Hotărît lucru, curentul de opinie era spontan, dar foarte puternic. Cărpuc păstra în continuare neutralitatea.

— Tovarășu' director, poate nu știți că autorul a fost coleg cu tov. S. ... Așa a apărut acest surogat la noi..., dădu el explicații, în momentul cînd tăcerea devenise prea apăsătoare. Cărpuc dădea lămuriri competente, fiindcă tocmai venise din capitală și studiase terenul.

— Măi tovarăși ! Poate nu vă dați seama !... S-o luăm altfel atunci ! De ce v-a trebuit atîta timp pînă să vă lămuriți ? Ce, era scrisă în sanscrită ? A doua problemă : presupunînd prin absurd că renunțăm la ea, cu ce-o înlocuim ?

Directorul îi privi cu asprime pe fiecare.

— A trebuit să vedem cum sună la lectură...

— Am încercat s-o punem pe picioare și asta a cerut timp !...

Actorii aveau justificări care de care mai temeinice. Cărpuc ceru liniște.

— Eu zic așa : de ce să ne impună alții texte slabe și să nu le alegem noi ? Dacă tot trebuie să punem o piesă pentru tineret — și repede — atunci avem la îndemînă un text realmente valoros și foarte ușor de pus în scenă. În douăzeci de repetiții eu dau gata spectacolul.

Directorul îl măsură cu ochi de sfinx.

— Eu i-am sugerat tovarășului Cărpuc ! vorbi alene Elefterie, scăpărînd din ochelari. Dramatizez

acum „Toate pînzele sus“. Am dat gata trei sferturi din carte...

— Destul ! Treaba voastră ! Eu nu vreau să mai știu nimic. Peste o lună, să iasă spectacolul pentru tineret ! Altminteri, vă ard la norme de nu vă vedeți ! Răspunderea o porți d-ta, tovarășe Cărpuc.

Cu acest avertisment, directorul se retrase, lăsînd în urmă o undă de răceală. A doua zi se internă în spital din cauza epuizării nervoase.

Pînă la sfîrșitul stagiunii, echipa de actori de sub conducerea expertă a lui Cărpuc repetă cu ușile închise. Cînd și cînd, se zvonea pe la club că repetă în draci „Olandezul zburător“. Ba nu, că pe-asta au abandonat-o ! Se știa din sursă sigură că au pus mîna pe „Al 9-lea val“. Alții, mult mai bine informați, își dădeau cuvîntul de onoare că e vorba despre „Corabia nebunilor“. În fine, pînă și portarul auzise de la pompierul de serviciu la scenă că se montează, nici mai mult nici mai puțin, „Submarinul galben“.

În oraș, curiozitatea era aţîţată la maximum. Publicul, care între timp umplea sala cînd se juca „O scrisoare pierdută“ sau „Azilul de noapte“, întreba plin de nerăbdare cînd va ieși spectacolul acela eveniment — „20 000 de leghe sub mări“. Cărpuc și echipa lui tăceau mîlc, zîmbind enigmatic.

A venit stagiunea estivală. Regizorul Cărpuc și interpreții săi au plecat la mare, cu un alt spectacol, urmînd să continue acolo repetițiile la misterioasa piesă. Cărpuc lăsase o notă explicativă la secretariat. După cum reieșea din document, titlul spectacolului proiectat era „Marea cu sarea“.

— Să nu mai vii în audienţă iar, că dau dispoziţie să nu te mai lase să intri ! Dar ce-ţi închipui, to'ar'şu, că n-am alte treburi mai importante ? Să te-nveţi minte, altă dată să nu mai fii impertinent cu un cadru de conducere !...

Directorul Lacherdopol era cam peltic şi vorbea cu gura strîmbată într-o parte, a scîrbă permanentă.

— Bine, domnule ! Da'să ştii că director eşti aici, nu şi pe stradă. Şi s-ar putea să ne mai întîlnim..., îl avertiză artistul plastic Butură, care fusese concediat în urmă cu o săptămînă din cauza unei întîrzieri. Programul de lucru în teatru era foarte strict. Ora începerii era sfîntă.

— Mă ameninţi ? Pe mine ? ! se făcu vînăt de mînie directorul. Tovarăşa Marilena, 'mneata eşti martoră... ca să n-avem vorbe ! Eu îl dau pe mîna miliţiei... Poarta ! Poarta !... strigă el.

Butură ieşi trîntind uşa cu toată puterea. O bucată de tencuială căzu, cu oarecare întîrziere, pe chelia lui Lacherdopol.

— Unde umblă portarul ăla ? zbieră el.

Portarul sosi gîfîind.

— Să trăiţ' !... Am fost după apă minerală, cum aţi dat dispoziţie.

— Te dau afară ! Să fii aici cînd te chem eu !... răcni Lacherdopol. Vă faceţi de cap. Da' unde vă treziţi ? !

Neştiind despre ce era vorba, dar cunoscînd toanele directorului căruia-i căşuna din senin pe te miri cine, majoritatea celor aflaţi în zona furtunii

se făcură nevăzuți. Alții, surprinși în secretariat, se crispară sau luară o mutră cuvios indignată de impertinența individului care-l enervase pe director.

— Nu vă supărați, tovarășu' director, că-l aranjăm noi ! Un terchea-berchea ! luă imediat atitudine contabilul-șef cu derogare.

Șefa serviciului personal se consideră datoare să participe și ea la indignarea sacră.

— Sî poati așa șeva ? Da și obraznic îi dumnealui !... Nișî cașul di la gurî nu i-o căzut și discuți di la egal la egal cu...

Regizorul Epuran clătina mustrător din cap. Mai mult nu se simțea în stare să facă.

— Tovarăși, v-o spun deschis că nu mai tolerez !... Cine l-a angajat pe ăsta ? Tovarășa Fultuc — se răsuci el brusc înspre șefa serviciului personal — cine ni l-a băgat pe gît ?

— Vai di mini, tovarășu' director, ați uitat ? Chiar dumneavoastrî, aț zîs cî trebui să-l primim..., zise cu voce sfioasă tovarășa Fultuc, zdrahon de femeie cu început de mustață și glas de bariton.

— Dar voi de ce nu mi-ați atras atenția ?... Doar sînteți intelectuali, nu ? pufni sastisit Lacherdopol și intră măreț în cabinetul său.

Peste treizeci de secunde, tocmai cînd cei bruftuluiți respirau ușurați, zbîrnîi soneria strivită cu brutalitate.

Secretara sări de la mașina de scris și întredeschise ușa cabinetului.

— Ați sunat ?

— Apă minerală ! se auzi dinăuntru o voce foarte nervoasă. Și convoacă-mi-i pe toți din C.O.M.

pentru mîine la ora șapte treizeci... Ai zis ceva ?... Să se scoale mai de dimineață și dumnealor !

O plasatoare tînără și cam fîșneață sosi cu paharul cu apă minerală pe tavă, pășind de parcă ducea agheasmă. Cînd ieși din cabinet, avea un obraz mai îmbujorat decît celălalt, iar halatul crem ușor șifonat.

Directorul nu prea avea somn. Umbla ca liliecii. Pe la șase dimineața apărea la teatru, terorizîndu-i pe portari, nemulțumit că restul lumii nu suferea de insomnie și venea la serviciu conform programului, nu o dată cu el.

Calitatea sa cea mai cunoscută era ușurința uimitoare cu care-și însușea ideile subalternilor, dîndu-le drept ale lui și împăunîndu-se ori de cîte ori se realiza un spectacol festiv lăudat de forurile locale, încasări mari cu o „șușă“ sau obținerea aprobării pentru un turneu în străinătate, la care el era din oficiu delegat ca șef de grup.

— V-am spus eu că așa dăm lovitura ? Dar n-am pe cine să mă bazez ! Degeaba mă zbat cu voi ! Tot eu să vă scot la mal... Păi să-l fi văzut, to'ar'și, pe to'ar'șu' Gogònea ce i-a plăcut finalul ăla, cu tot ansamblul !...

Și se scărpina încîntat sub gușă. Scărpinatul devenise un semn al mulțumirii de sine greu de exprimat altfel.

Firește, cînd ideile sale prinse din zbor, pe la vreo anticameră, se potriveau ca nuca-n perete, acestea erau atribuite fără doar și poate sfătuitorilor din jur (de fapt niște simpli delatori, dornici să-și asigure locșorul călduț de sub aripa personalității directoriale). Sfetnicii își primeau porția fără să crîc-

nească, siguri fiind că, după ce-i va bălăcări în voie, Lacherdopol va asculta cu atenţie ce i se susură la ureche despre „principalul vinovat“, care, nu se ştie cum, dar se dovedea a fi exact un angajat mai nou, naiv, încredinţat că nu e cazul să-l jignească pe „şef“ aducîndu-i ţigări străine, whisky sau vreo jumătate de porc proaspăt, bun de transportat direct la reşedinţa din capitală a aceluia.

Ziua de lucru a lui Lacherdopol continuă în aceeaşi notă. Mai întîi chemă la ordine o actriţă care se plîngea că rolul prea mic, refuzat de Panaitescu, îi fusese dat ei, cînd la început fusese vorba că...

— Nu se poate schimba nimic ! Dacă regizorul a hotărît aşa ! argumentă Lacherdopol.

— Aha, nu se poate ? se supără actriţa. Dar cînd te ţineai după mine... Direct la Judeţ mă duc ! Dau totul pe faţă !...

Şi plecă să scrie o reclamaţie despre ţinuta morală a directorului.

— O înlocuieşti imediat p-asta ! îi ordonă Lacherdopol regizorului Epuran.

— Bine, tovarăşu' director, dar concepţia regi...

— Ia să mai terminăm cu obiceiurile astea ! Ce, ai şi dumneata păreri artistice ? Exprimă-le acasă, nu aici !

Sîmbăta se întîmpla totdeauna aşa. Era cea mai afurisită zi. Tot ce nu se rezolvase în cursul săptămînii se cerea rezolvat acum, în cîteva ore.

Mai era şi problema gingaşă a aprovizionării, care nu suferea amînare.

— To'ar'şa Marilena ! Cheamă-l urgent la mine pe Mirişteanu ! Pe unde umblă ? !

Mirişteanu apăru pe la ora prînzului, radios.

— Ei ? Ai rezolvat ? Sau te-ai plimbat ca vodă prin lobodă, iar eu te plătesc să muncești...

— Cum să nu, tovarășu' director ! Să trăiț' ! Se poate ? Am găsit proaspătă, de vițel !...

— Cît ?

— Trei !... Și treizeci de ouă. Am luat și pîine, direct de la ...

— De apă minerală ai uitat, precis !

— Cum o să uit ? Rîdeți de mine, tovarășu' director !...

Mirișteanu se simțea rănit în amorul propriu. El, care-i știa atît de bine obicеiurile, să uite că Lacherdopol ducea la București, o dată la două săptămîni, pînă și lăzi cu apă minerală.

Sună telefonul.

— Alo, da ? Eu, cine să fie, că nu m-au schimbat ! rîse Lacherdopol. Știu eu cine ? Așa ar vrea unii... Ai auzit și 'mneata zvonuri ? A, da, sigur, dacă tot ești în oraș, treci pe la mine.

Îl concedie pe Mirișteanu, dîndu-i sarcină să procure urgent un microbuz — de la ICRA, de la TAPL, de unde s-o putea — cu care să transporte alimentele și prețioasa-i persoană în capitală.

— To'ar'șa Marilena, vezi că o să vină Adam — dramaturgul ; spune la poartă să-i dea drumul și-l trimiți la mine. Și să nu ne deranjeze nimeni. Bine ?

Dramaturgul, de profesie chirurg, se hotărîse să debuteze la teatrul condus de Lacherdopol. Își luase în prealabil informațiile necesare și i se spusese că „merge".

Venii cu o sacoșă mare, burdușită, pe care scria „Rothman's, International, Luxury length — First

in the world", ca să se vadă că e de proveniență străină.

Audiența nu dură mai mult de zece minute. La plecare, chirurgul parcă plutea de fericire, iar directorul îl conduse amabil (lucru de necrezut) pînă la parcare. De atîta bucurie, medicul-chirurg își uitase sarsanaua în cabinet, dar nimeni nu s-a formalizat pentru atîta lucru.

Mirișteanu, gîfîind de zel, băgă capul pe ușă ca să raporteze devotat :

— S-a făcut, tovarășu' director ! Microbuzu' așteaptă în față. Ni l-a împrumutat TAPL-ul, dar a zis directorul adjunct că e ultima dată cînd...

— Dar ce-și închipuie el, că eu discut la nivel de adjunct ? ! ... Microbuzu' s-aștepte !

Și plecă la masă împreună cu contabilul-șef, înconjurat de o liotă întreagă de subalterni dornici să se afle în ochii șefului și să profite de eventuala bună dispoziție a acestuia. Fiecare era făcut cu ou și cu oțet de Lacherdopol — asta era distracția lui preferată —, iar ceilalți se prăpădeau de rîs la săgețile otrăvite, de care nu scăpa nimeni. Avea un haz nebun !

Se întunecase de-a binelea cînd Lacherdopol, însoțit de omul său de încredere — un actor navetist, și de regizorul Epuran, se instală comod în microbuz și dădu șoferului dispoziție să pornească la drum.

Nu se știe bine cauza accidentului. Se spune că șoferului i-a fost distrasă atenția exact în momentul cînd se apropiau de un TIR staționat regulamentar pe marginea autostrăzii.

Microbuzul s-a năpustit cu șaptezeci de kilometri pe oră asupra mamutului de metal și abia în ultima fracțiune de secundă șoferul a perceput obstacolul, evitînd o lovitură în plin. Microbuzul s-a făcut armonică, iar pasagerii și șoferul s-au trezit la spital. Bilanțul nu era prea vesel : șoferul — comoție cerebrală și fracturi de clavicule, actorul — trei coaste fracturate, Epuran — un picior rupt în două locuri, iar Lacherdopol acuza insuportabile dureri în stern și o lovitură în zona frontală.

Gurile rele din instituție pretindeau că directorul se vaită cel mai tare, deși a scăpat cel mai ieftin.

— Normal ! Dacă e din gelatină... insinuau alții.

Voia bună domnea în teatru. Se lucra cu spor, artiștii și neartiștii respirau ușurați, nimeni nu se mai crispa, iar spectacolele cunoscură un neașteptat spor de calitate.

Deși zăcea lat, directorul ceruse să i se prezinte zilnic raportul, ca nu cumva să scape frînele din mînă. S-a observat că nu-l bucura deloc vestea bunului mers al producției artistice, atîta timp cît lipsea el. Asta-i știrbea importanța. Adjunctul și contabilul-șef erau mereu luați în răspăr. Cei doi ascultau spășiți, făcîndu-și cu ochiul, cînd îl ajutau să se întoarcă pe partea cealaltă, după ce se sătura să-i ocărască.

Popasul acesta forțat la spital nu putea să rămînă nefolosit de o minte iscoditoare. Lacherdopol transformă perioada respectivă într-un test al devotamentului și al trăiniciei „relațiilor“ pe care le avea. Un test de fidelitate.

În fiecare zi, se perindau grupuri-grupuri de slujbași fideli, chipurile, ferindu-se unii de alții, aducînd care un borcănel cu miere, care o sticlă cu țuică, bineînțeles apă minerală sau „pepsi-cola", iar cei mai mulți difuzînd doar ultima bîrfă din tîrg. Veniră simandicoși, diverși prieteni cu funcții de răspundere în cooperația meșteșugărească și de consum, de la Comerț, de la Casa de cultură, ba chiar și un vicepreședinte de la Consiliul popular municipal.

Dar Lacherdopol, deși mima bucuria revederii cu prietenii, suferea în taină. Nimeni de la ziar nu-i călcase pragul salonului, nici o persoană cît de cît oficială nu venise să-l vadă la patul de suferință și să-l îmbărbăteze. Cum să te vindeci în aceste condiții ? Era neconsolat.

Îi parvenise chiar știrea că primarul, un om dintr-o bucată, auzind de accident, se mirase : „Dar ce căuta tovarășul director Lacherdopol la ora aceea pe autostradă cu microbuzul TAPL-ului ?"

În locul unui cuvînt de mîngîiere, asemenea aluzii privind folosirea în scopuri personale a bunurilor obștești !

Cum să nu sufere ? Cum să nu simtă că moralul i se clatină ?

Directorul de gelatină era totuși un om tare. Ca s-o dovedească, și-a biruit pe loc slăbiciunea și a decis că nu mai e cazul să joace teatru la spital. Ar fi fost pierdere de vreme și de prestigiu. Altminteri, testul de fidelitate ar putea avea cine știe ce urmări surprinzătoare și mai ales foarte neplăcute.

Cînd ești în groapă, ce rost mai are să cercetezi la ce adîncime te afli ? Cam așa gîndea, cît se poate de lucid, Lacherdopol. Deci i-a lăsat pe ceilalți accidentați să zacă în continuare, iar dumnealui și-a cerut externarea în cît mai scurt timp, deoarece durerile din stern cedaseră peste noapte, iar zgîrieturile de pe față mai erau vizibile doar în măsura în care puteau trezi o puternică impresie sufletelor slabe, tăind totodată elanul răuvoitorilor.

„Vinerea scîrboasă“ a fost numită ziua întoarcerii lui Lacherdopol în instituția care-și vedea liniștită de treabă, ca o oază nebănuind simunul ce-o amenința.

Și-a făcut o intrare memorabilă.

Șeful atelierelor l-a adus cu mașina personală pînă la „Intrare actori“, l-a ajutat să coboare, iar Lacherdopol, cu grație de cabotin, a mers șontîc-șontîc, sprijinindu-se de umărul acestuia (deși toți știau că nu are nici o rană la picior), purtînd pe frunte un imens și inutil plasture, ca o medalie de merit.

Lacherdopol trecu în revistă pe cei ieșiți să-l întîmpine, așezați de-a lungul coridorului, pînă la cabinetul directorial, arborînd fiecare, după puteri, o expresie fericit emoționată-compătimitoare, pe cînd îi urau bun-venit.

Lăutarii îi cîntau ca unui ginere care a descoperit că mireasa n-a fost fecioară.

Lacherdopol pătrunse în cabinet, se lăsă pe fotoliu și rămase așa, meditînd. Cînd lăutarii își epuizară repertoriul, îi expedie cu un gest imperial și ceru să vină la el administratorul.

— 'Mneata ce credeai, c-am murit ? — zbieră el. Aşa-ţi închipuiai ? Te-ai grăbit, to'ar'şu !... Ce e mizeria aia pe holuri ? Îngrijitoarele cu ce s-au ocupat pînă acum ? Să-ţi cauţi serviciu-n altă parte ! Îţi dau transferul !

Administratorul ieşi de-a-ndăratelea, buimăcit. Lacherdopol înregistră cu satisfacţie efectul.

— Schimbaţi repede carpeta de pe hol ! le şopti administratorul foarte alarmat îngrijitoarelor strînse în jurul lui.

— Bine, dar abia am pus-o ! E curată lună ! protestară ele.

— Ce dacă ! Faceţi cum v-am spus, altfel...

Femeile se puseră în mişcare. Una promise că dă acatiste.

Altcineva fu chemat la camera de tortură de unde se auziră alte răcnete. Se părea că Lacherdopol îşi primeneşte vocea.

Spiritele se agitau, noi certuri izbucniră. Favoriţii lui Lacherdopol, pînă atunci în expectativă, ridicau iarăşi capul.

Lucrurile reintrau în normal.

O comisie de anchetă, care a picat ca un trăsnet din senin, l-a găsit pe Lacherdopol cu spatele „neacoperit".

Pentru încălcarea legalităţii socialiste, pentru abuzuri grosolane ş.a.m.d., într-o adunare generală extraordinară a fost destituit din funcţie.

Cine crede că Lacherdopol s-a dat la fund pentru totdeauna se înşală amarnic. După trei luni a reapărut în celălalt capăt al ţării, la un teatru mai tînăr, ca „să-l pună pe picioare", cum se lăuda el.

„E un tovarăș cu experiență ! Nu se poate să-l dăm așa la o parte !“ a declarat o persoană care-l sprijinise din umbră. Și prețioasa experiență a lui Lacherdopol a început să se exercite și în acea parte a țării, introducînd obiceiuri noi, în fața cărora autohtonii se scărpinau în cap și înjurau în graiul lor aspru, cu expresii colorate și de neînțeles pentru balcanicul Lacherdopol.

— Un astfel de individ nu există în zilele noastre ! E o ficțiune ! a afirmat asistentul lui Epuran, cînd i s-a povestit cîte ceva despre perioada domniei acestuia.

Și într-adevăr, are dreptate. Lacherdopol nu există decît în aceste pagini.

III

(D)EFECTE SCENICE

Mulți calcă în strâchini, dar nu în aceleași.

Viața e un joc de noroc. Altminteri cum ne-am mai cîștiga noi existența unii de la alții ?

Lăsat în voia soartei, destinul poate avea un sfîrșit fatal.

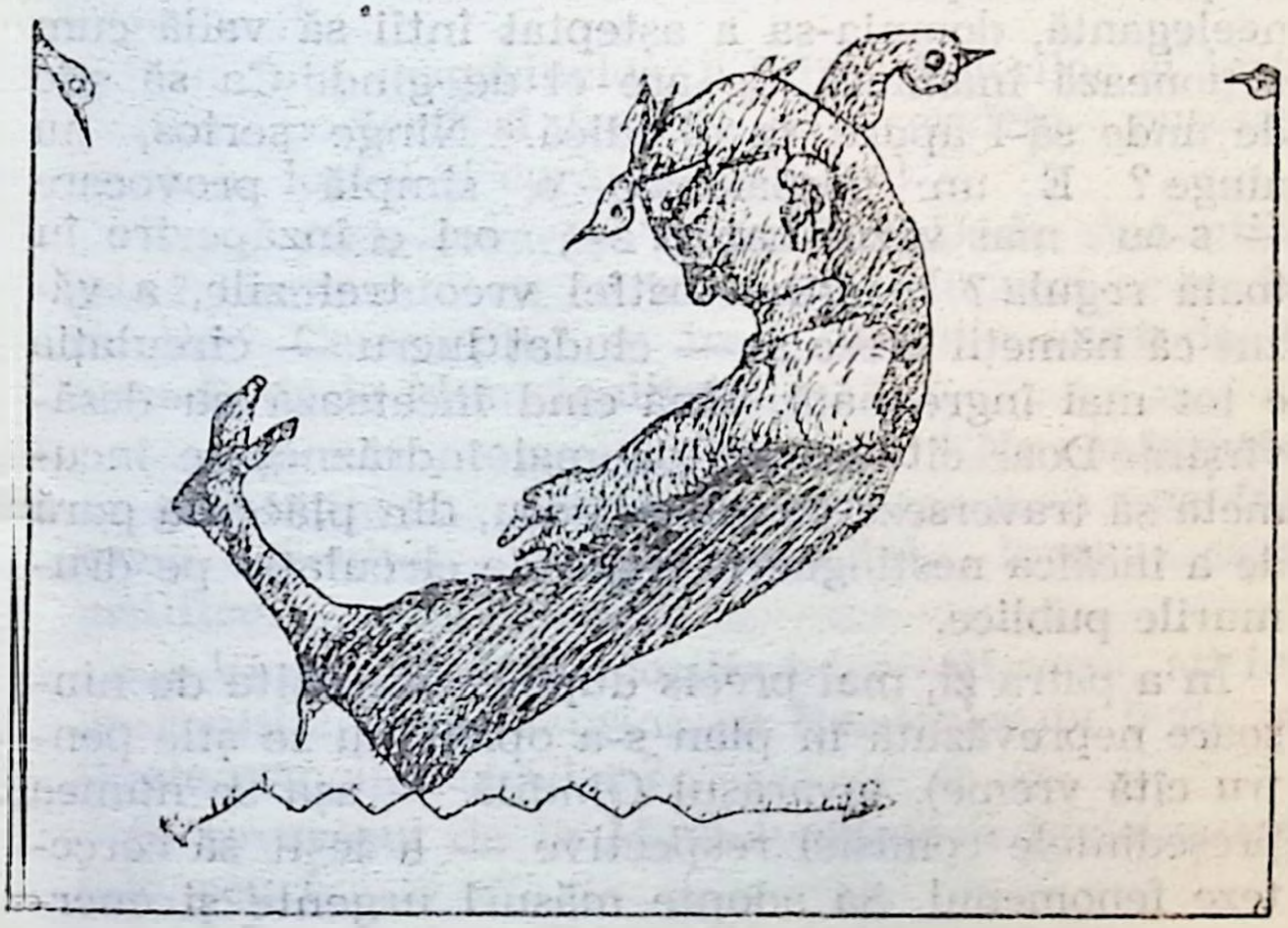

DEZGHEȚUL

Zăpada nu părea să fi fost cuprinsă în calculele organelor de resort. „Cine-a mai pomenit zăpadă iarna ?“ se citea pe fața roșie de jignire a președintelui Comisiei de intervenție pentru deblocarea căilor de comunicație orășenești. Considerînd, pe bună dreptate, comportarea elementelor naturii cu totul neelegantă, domnia-sa a așteptat întîi să vadă cum acționează inamicul. Ce are el de gînd. Ca să știe de unde să-l apuce, la o adică. Ninge serios, nu ninge ? E un pospai, așa, o simplă provocare — s-au mai văzut cazuri —, ori e înzăpezire în toată regula ? Meditînd astfel vreo trei zile, a văzut că nămeții cresc și — ciudat lucru — circulația e tot mai îngreunată, pînă cînd încetează cu desăvîrșire. Doar cîte-un pieton mai îndrăzneț se încumeta să traverseze strada pe roșu, din plăcerea pură de a încălca nestingherit legile de circulație pe drumurile publice.

În a patra zi, mai precis după ce afurisita de ninsoare neprevăzută în plan s-a oprit (nu se știe pentru cîtă vreme), tovarășul Gîndilă — așa se numea președintele comisiei respective — a ieșit să cerceteze fenomenul. Să adopte măsuri urgente și ener-

gice. Să combată. Să... „Brr ! Ce frig al naibii !... a fost prima sa reacție. Și-a frecat viguros nasul și a înotat cu bravură pînă la strada principală. O întindere aproape imaculată de nea, dacă nu punem la socoteală tractorul ăla care tîra un plug, deschizînd pîrtie de dimineață. „Uite cum strică ăsta frumusețe de peisaj hibernal ! gîndi fără voia lui tovarășul Gîndilă. Îl sancționez ! Prostul naibii !... Ba nu ! Dimpotrivă ! Trebuie să-l felicit. Pentru inițiativă... Ba nu, nu e bine nici așa. Îmi pierd autoritatea... Mai bine îi fac observație că a lăsat unele porțiuni denivelate și să-i dea bătaie. Ce, ne jucăm aici ?“ Și-i traduse prin gesturi elocvente tractoristului indicațiile de rigoare.

Își continuă inspecția mai liniștit. „Se îndreaptă lucrurile de la sine !... N-are rost să ne alarmăm degeaba !“

Prin fața magazinelor, a întreprinderilor și instituțiilor, portarii și femeile de serviciu puseseră mîna pe lopeți și curățau trotuarul.

— Ce faci, tovarășu' Gîndilă ? Unde sînt utilajele ? Dumneata cu ce te ocupi ? Nu vezi ce se întîmplă ? Ce-aștepți ? se trezi luat din scurt de un tovarăș de la Municipalitate.

— Acționăm, tovarășu', acționăm ! Ne confruntăm cu greutățile !... Motoarele pornesc greu pe frig, avem dificultăți cu combustibilul..., începu să se justifice.

— Vi s-a pus la dispoziție tot ce-ați cerut, ați fost preveniți... Pînă la prînz să fie deblocate toate arterele principale ! Clar ?

Și tovarășul de la Municipalitate îi întoarse spatele, scurt.

Natura, perversă, se hotărîse să-i îngreuneze viaţa lui Gîndilă. Asta era cît se poate de evident. După ce mobilizase tot ce se poate mobiliza şi făcuse apeluri şi comunicate urgente, promisese gratificaţii şi sancţiuni, abia reuşise să deblocheze arterele oraşului.

O lapoviţă parşivă şi-a ales tocmai momentul acela ca să-şi înceapă opera perfidă. N-a ţinut decît o după-amiază. Iar noaptea s-a instalat un ger, de —30 de grade.

În ziua următoare, populaţia oraşului se împărţea în două tabere : cei care blestemau şi cei care se veseleau. Primii erau adulţii, ceilalţi — copiii în vacanţă, bucuroşi nespus că pe gheţuşul străzilor puteau zbura cu săniile şi cu patinele.

„Ne-ar trebui un spărgător de gheaţă"... — cugeta cu amărăciune tovarăşul Gîndilă, neştiind că aşa ceva nu navighează pe uscat. Neavînd de unde procura acest utilaj ideal, s-a hotărît să se treacă rapid la spargerea gheţii şi tratarea ei cu substanţe antiderapante : nisip, cenuşă ...„De unde cenuşă ?" „Mai bine rumeguş !" „Nu, nu se poate ! Rumeguşul se foloseşte la anumite mobile, ce naiba !" Uite-aşa, numai probleme !

Făcîndu-şi turul obişnuit, de control, tovarăşul Gîndilă fu martorul unei scene dramatice. În faţa restaurantului „La două butoaie", gheaţa se păstra intactă, spre deosebire de restul străzii, unde pe alocuri începea să se vadă cîte-un petic de asfalt, promiţînd un mers mai sigur al evenimentelor şi al pietonilor. Nu şi pe porţiunea neatinsă, care era, totuşi, foarte circulată. Erau destul de mulţi cei care intrau să se încălzească un pic şi ieşeau apoi

foarte bine dispuși. De aceea gheața era atît de lustruită acolo, că ți-era mai mare dragul s-o privești. Cine se aventura însă pe ea nu scăpa ușor. Trebuia curaj nemăsurat, nervi de oțel, picioare zdravene și foarte mult noroc.

În ciuda acestui fapt, destul de mulți își luau inima în dinți, ca să scurteze drumul. O clipă de neatenție și victima lua brusc contact cu solul. Un contact dur și cu consecințe nu prea plăcute. Exact un astfel de caz se petrecu chiar în fața lui Gîndilă. O doamnă respectabilă, în vîrstă, călcînd șovăielnic, ajunse pînă în fața vitrinei, unde zîmbeau oacheș către curioși membrii tarafului condus de maestrul Bidică Mătărău și solista Gigica Mătărău. „Cîntă pentru dumneavoastră în fiecare seară...". Pe cîți nu i-a pierdut curiozitatea !... Doamna respectabilă își pierdu dintr-o dată echilibrul și, stranie acțiune conjugată a legii gravitației cu neșansa, căzu cu fața înainte. Gheața sună sec și înfundat. Sînge, țipete. Fascinată de priveliște, o tînără care traversa în pas vioi aceeași zonă primejdioasă, o imită. Începu să se strîngă lume. Tovarășul Gîndilă își păstră cumpătul și alergă la un telefon să cheme „Salvarea". Cînd se întoarse, un grup de cetățeni furioși îl înconjuraseră pe responsabilul restaurantului, scos și el în stradă de zgomot. Acesta, purtînd cu eleganță o blăniță de ied și o căciulă de nutrie, răspundea placid celor ce-l apostrofau.

— Responsabil ești, dom'le, dumneata ? Își sparg capul oamenii, se nenorocesc pe gheață, iar el stă...

— Da' ce ! Am făcut eu gheața ? ripostă flegmatic responsabilul.

păcată și lăsîndu-l pe beţiv să se salveze singur de pe banchiză, evoluînd încet, dar sigur, în patru labe.

— Să trăiţi, tovarășu' Gîndilă ! Nu intraţi o clipă ? Ne-a sosit ieri un „Sîmburești" de zece ani. E ceva de vis ! Vă rog să nu mă refuzaţi !

— Tovarășu', nu-ncerca să eviţi responsabilitatea, cu chestii d-astea ! Deszăpezirea nu suferă amînare. Poate nu cunoști prioritățile !...

— Se poate, tovarășu' șef ? Am și trimis oamenii ! Într-un minut apar cu tîrnăcoape, cu tot ce trebuie... Îi verificăm pe urmă. Dar mai întîi noi putem discuta înăuntru. De ce să stăm în frig ?

— Verific personal. Dacă e cum spui, s-ar putea să scapi mai ușor. Zici că ai trimis personalul după ... ?

— Cum să nu, cum să nu ! Își cunosc ei atribuțiile !...

Responsabilul își făcu cruce cu limba-n cerul gurii. Superstiție — nesuperstiție, e bine să te-asiguri. Nu se știe niciodată cu șefii. De altfel, o croise cam pe-alături. Nici nu știa dacă are în dotare tîrnăcoape, lopeți, nisip și alte cele, care de care mai obligatorii în caz de înzăpezire. „Trebuie să fie pe la «Punctul contra incendiilor» ceva, cumva... Altminteri și-au găsit nașul cu mine pompierii !"

Și intrară în local, amîndoi cam încruntați, ca oamenii cu probleme de mare gravitate și cărora nu le arde de distracție. Afară, însă, situația nu se schimbase. Cetățenii începură să se obișnuiască și să se adapteze la condițiile locale. Ocoleau cu respect locul faimos denumit „Ghețarul de la *Două*

butoaie". Conducerea TAPL îi arse o amendă usturătoare acelui responsabil pentru dezinteres față de măsurile privind înlăturarea zăpezii și gheții din fața localului.

...Nefericitul Gîndilă recunoaște acum cu obiectivitate că a fost serios zgîlțîit într-o ședință, cu care prilej a fost și schimbat din muncă. A intrat în cooperație, dar speră să revină în prim-plan o dată cu înființarea „Comisiei permanente pentru evitarea cutremurelor". Nu se știe cum i-a încolțit în cap ideea asta. Unii zic că ar fi citit o carte despre Japonia, țara seismelor. Alții, că nu e sănătos să citești o singură carte, fiindcă te-apucă scrînteala.

Vinovatul principal rămîne, după părerea lui, responsabilul de la „Două butoaie". Cu el a început atunci lupta împotriva înghețului și o continuă neabătut pînă la victoria finală. Mustrări de conștiință are doar cînd trece prin fața vitrinei de unde-i surîde larg creola Gigica Mătărău. Și intră iar în local, s-o audă cîntînd numai pentru el „Bulgăraș de gheață rece". Și să rîdă de responsabil, care i se plînge tocmai lui, că acum, în teiul verii, n-are nici fărîmă de gheață pentru bere la grădină.

— Fă-ți vara sanie și iarna ghețar ! îl sfătuiește el. Phuuu, ce bere caldă !...

VOCAȚIA

Familia Minzatu are un băiat cu trei rînduri de măsele. Nu se observă decît atunci cînd zîmbește. Or, cum băiatul e cam mohorît, nu știe toată lumea ce are el în plus, în gură, față de ceilalți. Oricum, ai

impresia că tot timpul mestecă pietre, fiindcă scrîșnește de te apucă groaza. Colegii lui de clasă nu-l mai bagă în seamă. I-au găsit porecla potrivită — „Omul cu trei rînduri de dinți" — și gata. Chiar și el răspunde cînd îl strigă așa. A uitat că-l cheamă Cioculeț. Doar maică-sa îi mai spune pe numele adevărat.

— Cioculeț — îl alintă ea — mai vrei o porție de plăcintă cu mere ?

— Două ! arată el prin semne, fiindcă e cu gura plină. ,

— Nu-l mai răsfăța atita și nu-l mai îndopa cu dulciuri toată ziua ! se supără taică-su. Nu-l vezi că e mai voinic decît mine și a ajuns să-mi poarte hainele și încălțămintea ? Și nici n-a terminat opt clase ! Ce facem cu el ? Îl învățăm doar să mănînce ? Ia să mai poftească și la muncă !...

Așa se supără mai mereu cînd se întoarce de la serviciu. E zidar și i-ar fi plăcut să-l vadă și pe Cioculeț meseriaș ca el. „Să faci case, școli, magazine... ce, nu e o meserie frumoasă ? Păi eu, de cînd sînt zidar, cred c-am ridicat un oraș întreg, dacă le pun la socoteală pe toate. O clădire ici, una colo, ba blocuri în ultima vreme... Meseria e bună ! Chiar dacă nu te îmbogățești, rău n-o duci !"... Așa se gîndea Mînzatu, dar cam supărat, întrucît nu vedea la fii-su vreun semn că l-ar ispiti cumva farmecele zidăriei.

— Las' că-și găsește el singur drumu-n viață ! făcea maică-sa. Ce tot îți bați tu capul pentru el ? Ce, pe tine taică-tu te-a dus de mînă la lucru ?

— Cum să mă ducă, dac-am fost orfan ?... se uita urît la ea, căci îl atinsese într-un punct dureros.

Aici discuția se împotmolea definitiv. Cioculeț clănțănea de cîteva ori, zăngănindu-și cele trei rînduri de măsele și dinți, de parc-ar fi fost șenilele unui tractor uriaș. Mai solicita o porție.

Necazul e că nu de mult fusese surprins pe cînd mînca pămînt din grădina casei. Doctorul care-l consultase nu s-a mirat prea tare. „Așa fac toți adolescenții !... Trăsnăi !... Vîrstă critică !...“ I-a prescris niște vitamine și fier, ca unuia anemic.

— Cioculeț anemic ?!...

Părinților lui nu le venea să creadă așa ceva. Maică-sa a insistat să-i cumpere pilulele, cum a zis doctorul și, cu toată opoziția lui Mînzatu cel bătrîn, l-a silit pe Cioculeț să le înghită una cîte una, cum făcea cu găinile picnite de boală.

Cînd Cioculeț a absolvit, cu chiu cu vai, școala generală, și-a pus dantura în funcțiune, răscolind răzoarele de ceapă și rondurile de flori în asemenea hal, încît maică-sa voia să reclame la Consiliul Popular că mistreții s-au înnădit la cartofii ei.

— Care cartofi ? Anul ăsta n-ai pus deloc ! i-a atras atenția bărbat-su. Absolventu' a făcut isprava asta. Precis ! Ascultă-mă pe mine !... Ce, crezi că l-ai vindecat de năravcu bomboanele de la farmacie ?

— Moare, vai de mine ! Să-l ducem la spital ! s-a tînguit femeia.

— Ași ! Ce spital ? La muncă ! Asta-i trebuie ! Nu-l auzi ?

Într-adevăr, zăngănitul „șenilelor“ se auzea din bucătărie, victorios, anunțînd dispariția prematură

a prînzului familial în fața elanurilor irezistibile ale lui Cioculeț.

— Gata ! Mi-ajunge ! De mîine îl iau cu mine pe șantier, să-nvețe zidăria. Măcar să-și plătească mîncarea... Ia vino-ncoa', băiete ! l-a chemat cu voce răgușită de supărare taică-su.

— Să-nveți, mamă, și tu o meserie ca lumea..., l-a sfătuit și maică-sa.

— Eu mă fac excavator ! i-a anunțat Cioculeț.

— Poți să te faci ce vrei, numai să fii zidar bun ! a fost de acord și capul familiei.

A doua zi l-a luat cu el, dis-de-dimineață, să se deprindă cu atmosfera de pe șantier. Poate prinde gust, cine știe... Să dea și el o mînă de ajutor, acolo. I-a dat o mistrie, i-a arătat ce și cum și i-a poruncit să stea pe lîngă el, c-așa se-nvață meseria. Din ochi.

În pauza de masă, Cioculeț a dispărut. Văzînd că nu mai revine, Mînzatu și-a zis că o fi șters-o acasă, mîncău cum îl știa. La un moment dat însă, a văzut că alături, unde se săpa fundația unui nou bloc se strînseseră muncitorii de pe șantier, ca la urs. S-a dus și el să arunce o privire și ce-a văzut ? Excavatorul se blocase și înțepenise cu cupa în pămînt, iar Cioculeț își înfigea harnic dantura lui formidabilă în lutul argilos, săpînd ca un agregat-minune. Se mișca rapid și spornic, umplîndu-i de uimire pe cei de pe malul gropii. Mînzatu nu era prea surprins. Face pe grozavul, deh !...

— I-a mîncat coliva excavatorului !...

— Încă unul ca ăsta, și Costică excavatoristu poate să se mute pe macara...

— Mă, copil-minune, mai ai fraţi ca tine pe-acasă ?...

— Taică-tu a fost tractor şi maică-ta autogreder, ai ?...

Îi strigau de pe margine tot felul de glume, dar se vedea că le luase piuitul la toţi. Cioculeţ îşi vedea de treabă şi, în scurt timp, termină de săpat porţiunea marcată cu sfoară şi-şi zăngăni mîndru dantura către cei de pe mal. Un fior de groază străbătu mulţimea.

— Mă, să fiu al ciorilor dacă ăsta nu-şi încearcă dinţii pe noi ! şopti unul din spate şi toţi se traseră prudenţi înapoi. Dar tînărul Cioculeţ zîmbea vesel şi aştepta să fie lăudat pentru performanţa lui. Mînzatu îl strigă, dar eroul zilei nu mai auzea nimic. Apăru, nu se ştie de unde, chemat de Costică excavatoristul, însuşi inginerul-şef. Plictisit de stăruinţele lui Costică, şeful se apăra ca de muscă.

— Lasă-mă, tovarăşe, nu mă mai bate la cap cu aiurelile astea ! Nu pricepi că trebuie s-ajung la şedinţă ? Uite, e deja şi-un sfert !... Mai am doar cîteva minute...

— Tov. inginer-şef, e ceva ce nu s-a văzut, zău, să-mi saie ochii ! Uite-aşa a muşcat din pămînt, ca din brînză ! Şi-are nişte dinţi, mamă, mamă ! Trei rînduri... ! explica zorit excavatoristul, cu sufletul la gură, gesticulînd dezordonat.

— Cu gura, mă ? se miră inginerul-şef. Care, ăla de colo ? Ia vino, mă, încoa ! Hai, că n-am timp de pierdut !...

Cioculeţ urcă zîmbitor taluzul. Inginerul-şef îl examină cu ochi expert şi se strîmbă agasat.

— Vă place să le-nfloriți ceva de speriat !

După care dădu să plece. Costică sări iar, jignit.

— Dom' inginer-șef, nu știți cum se mărește gura la șarpele boa de înghite și-un vițel ? Așa face și ăsta ! Ia arată-i tu lui dom' inginer-șef ce fel de excavator ești tu ! îl bătu Costică încurajator pe spate, iar Cioculeț nu așteptă să fie îndemnat a doua oară. Mușcă din mal și, instantaneu, trei persoane apropiate, printre care și șeful, se treziră că le alunecă pămîntul de sub picioare. Pe locul unde stătuseră cu o clipă mai înainte se căsca acum ditamai tranșeea, de pe marginea căreia Costică și Cioculeț îi priveau cu o vizibilă expresie de superioritate.

— E ! V-ați convins acuma, dom' inginer-șef ? făcu Costică, întinzîndu-i mîna să-l scoată din șanț.

— Ați înnebunit de tot ! bombăni revoltat șeful. Dă-i o salopetă scrîntitului ăstuia și lăsați-mă-n pace. Sînt plecat la trust !

Și plecă clătinînd din cap foarte supărat, nu se știe pe cine.

— Tov. inginer, dar eu ce fac cu al meu ? Îl mai repar sau... ? îi strigă din urmă Costică.

— Cheamă mecanicul să-l pună la punct și-l folosești doar cînd obosește monstrul ăla ! îi răspunse din mers șeful, fără să se uite înapoi. Și ai grijă de protecția muncii, că vă mănîncă pușcăria ! Asta nu e inovație, să știi ! E o...

Restul cuvintelor se pierdură în vînt.

— Să vezi acuma ce norme facem noi doi ! rîse gros Costică și Cioculeț îi zîmbi și el fericit. Maica ta, doamne, cînd rîzi arată-ți dantura în partea aialtă, mai spre dușmani, că mă faci să nu mai dorm

bine la noapte. Măi băiete, tu o să fii agregatul ideal. O să am grijă de tine ca de o mașină din import. Mîncare — cîtă vrei ! Dar să-ți fie clar un lucru ! Eu sînt șefu', eu te conduc, faci numai ce-ți arăt eu. Mai întîi, aranjăm cu mecanicii să-ți pună o apărătoare de tablă deasupra ; de niște bocanci cu plumb facem rost de la scafandri — am eu o cunoștință — pentru stabilitate, las' că știu eu ! Un acumulator pe umeri, de doisprezece volți, cu cîteva becuri, ca să poți lucra și noaptea. Instalație modernă, ce mai ! Te fac lux a-ntîia !...

În trei zile, datorită măsurilor de protecție luate, Cioculeț slăbi patru kilograme. În cea de-a patra zi, se prezentă la taică-su, declarîndu-i ferm că vrea să învețe zidăria.

— Păi pentru asta trebuie timp și răbdare ! Nu e ca excavatoria aia a ta ! îl privi pieziș Mînzatu-senior. De ce crezi că te-am lăsat ? Ca să te-nveți minte, să-ți iasă odată din cap, că omu' d-aia e om fiindcă nu e mașină !... Hai, aruncă fiarele alea de pe tine ! Mergem la dentist să te facă om normal. Abia pe urmă te pun la mistrie, colea. Treabă gingașă, ce credeai ? Trebuie să ai dantura pusă la punct !...

Cioculeț a priceput imediat. Astfel, s-a ales cu un singur rînd de dinți, ca orice om normal, și face progrese, încet, dar sigur, în arta zidăriei. Luna aceasta a depășit planul cu 0,33%.

Excavatoristul Costică Gh. Coață a fost din nou criticat în ședința de grupă sindicală pentru că nu-și întreține utilajul și nu promovează inovațiile tehnice în muncă.

Faptul nud

Cu materiale recuperate, electricianul Apopii Gh. a proiectat și construit singur un generator de curent electric, soluția fiind extrem de originală. Un fel de „perpetuum mobile", dacă termenul este îngăduit. O drăcie cu niște bile, doi magneți, sîrmă de cupru și o balanță fină. Culmea e că funcționa de un an de zile fără cusur — așa afirma autorul invenției —, „pe baza gravitației universale", și producea curent de 220 volți, folosit în casa sus-numitului pentru alimentarea mașinii de spălat, televizorului, radioului, instalației de iluminat și încălzit. Plus frigiderul. Părea o trăsnaie. De aceea i s-a verificat contorul de către cei în drept, existînd bănuiala că l-ar fi blocat ca să fure curent. Însă contorul funcționa perfect, cînd era conectat la rețea. Electricianul însă, nu mai folosea rețeaua și chiar anunțase I.R.E.-ul de acest lucru, dar un birocrat uitase să-l scoată din rîndul consumatorilor de curent.

Comentarii

— Ce vrea ăsta cu mașinăria lui artizanală ? Premiul Nobel ?

— Perpetuum... nobile ! Proiect soluționat de un electrician, cînd atîtea capete luminate n-au izbutit să-l rezolve...

— Habar n-are de fizică ! N-are studii ! N-are nici utilaj corespunzător. De unde, tam-nesam, geniala descoperire ?

— E nebun ! Fură el curent, asta e sigur, iar fraierii de la întreprinderea de resort n-au descoperit

încă șmecheria. Deși, cînd l-or prinde, o să fie bun de plată !...

— Ca să vezi unde era economia de energie ! În două bile și-un magnet ! Sau invers !... Fugiți, dom'le, d-aci cu gogoriţele !

— Ia mai terminați cu glumele ! Dacă prin absurd invenția e reală, ar putea izbucni un scandal internațional, dacă judec eu bine lucrurile. Știți și voi că problema energiei e azi punctul nevralgic al mapamondului. Și soluţia — la Apopii !... Utopie, ce mai !... Dar vă dați seama cum am sări noi în aer dacă totuși... ? Se vor întreba unii tovarăși, pe bună dreptate : „Dar voi — adică noi — unde-aţi fost pînă acum ?“ Nu, zău că nu putem lăsa lucrurile așa ! Ori e un impostor și trebuie pus la punct, ori... etc. etc...

Măsuri

Înființarea unei comisii de studiere a proiectului Ap. Gh., înainte de a fi sesizate forurile centrale. Rezolvarea cazului în întreprindere.

Cercetarea așa-ziselor baze științifice ale „invenției“.

Pedepsirea celui vinovat, în caz că „descoperirea“ e doar un simplu truc pentru publicitate ieftină.

Raport al comisiei

.....

Proiectul utopic de „perpetuum mobile“ tip Apopii Gh. funcţionează deocamdată, dar fără nici o bază științifică, pe un principiu complet necunoscut. Nici Apopii Gh. nu poate explica nimic în acest sens. Mai grav e însă alt aspect al problemei : pe lîn-

gă ignorarea celor mai elementare legi ale fizicii, electricianul a *utilizat materiale sustrase de pe teritoriul uzinei noastre.* cu scopul mărturisit de a-și asigura independența energetică.

Întrucît materialele aveau o pronunțată uzură, fiind încă de la început date la fier vechi, există un iminent pericol de producere a unor accidente cu urmări tragice (scurtcircuite, incendii etc.). Deși electricianul neagă acest lucru, motivînd că „fiecare element a fost recondiționat de mîna mea", Apopii Gh. și-a permis să pună în ciudatul lui mecanism un cuarț de formă hiperboloidică, ale cărui reacții ne sînt necunoscute...

În consecință, propunem recuperarea materialelor de la electricianul Apopii Gh., dezmembrarea „generatorului" și o amendă drastică pentru fapta antisocială comisă, adică furt din avutul obștesc.

Zvonuri

— Electricianul ăla de la noi cică a descoperit o bombă antigravitațională !... Îl păzește cu armata !...

— Ași ! Vorbe goale !... A făcut și el un fier de călcat după o schemă nouă din revista „Tehnium" și se dă mare !

— Habar n-aveți de nimic ! Nu e vorba de fier de călcat, ci de telefon din ăla cu claviatură !

— De Apopii vorbiți ?... Ehe, sînteți în urmă cu informațiile... Păi eu sînt prieten intim cu unu' care-a făcut armata cu el... Zice că a sustras materiale din depozit. Zece micrometre nou-nouțe și niște detectoare de radiații, cu platină încorporată. Acuma e-n cercetări...

— Ce dracu-i trebuia platină ? Să-și puie dinții ?...

Fragment dintr-un proces-verbal

...Față de cele constatate mai sus, se impută tovarășului Apopii Gh. suma de 1 382,25 lei, reprezentînd contravaloarea a doi magneți degradați, 10 metri sîrmă cupru de 0,25 mm, o balanță stricată, șase bucăți grafit și șase bile oțel inoxidabil...

Șef comisie
ss/indescifrabil

Notă din presă

...Excelentă ideea muncitorului Apopii Gh. de a realiza cu forțe proprii o sursă de curent neconvențională. Dacă invenția sa va fi omologată — și să sperăm că impedimentele pentru obținerea brevetului, de care ne-a vorbit inventatorul, vor fi depășite —, căile sale de aplicare în economie sînt nelimitate. Iată un exemplu de ingeniozitate în valorificarea „aurului cenușiu“ ! Vom reveni cu amănunte.

Fragment din procesul-verbal al Adunării generale a oamenilor muncii

...Adunarea generală a oamenilor muncii din uzina noastră apreciază în mod superlativ invenția lui Apopii Gh. și recomandă ca generatorul său să fie studiat de specialiști pentru a se putea elabora documentația necesară în vederea intrării sale în producție, după ce va fi brevetat. Adunarea generală recomandă factorilor responsabili să revină asupra hotărîrii de a i se imputa lui Apopii Gh. materialele folosite de el în mod creator și eficient. Totodată, să i se acorde un premiu binemeritat inventatorului, care face cinste uzinei noastre...

Din interviul apărut în presă

Reporterul — Tovarășe Apopii, încercați, probabil, o vie satisfacție acum, cînd generatorul „A.G." și-a croit drum în ciuda unor adversități...

Apopii Gh. — Și asta, desigur. Dar cel mai plăcut moment a fost acela cînd unii dintre membrii „comisiei" în cauză m-au rugat să intervin pentru a li se livra lor, personal, peste rînd, cîteva generatoare din primul lot, fabricate de tovarășii mei de muncă, în uzina noastră.

Reporterul — Și dv. cum ați reacționat ?

Apopii Gh. — Le-am spus să mă scuze, dar eu nu mă pricep decît la intervenții pe utilaje electrice...

CONTROL BINE IEȘIT

— A, păi nu se mai poate așa ! zise inspectorul-șef Penache.

— Știți, tovarășe inspector-șef, am dori să..., zise directorul Fabricii de subproduse și suproproduse.

— Nu vreau să știu nimic ! i-o tăie scurt Penache. N-ați respectat nici o normă, nici un indicator sau, mă rog, cîte ceva, pe ici, pe colo... În rest, nimic, nimic, nimic ! Este, tovarăși ?

Membrii comisiei de control, cu figuri severe, împietrite, aprobară :

— Este, to'a'răşu Penache !

— Avem de lucru aici pînă peste cap. Miroase a imputații grele. Nu vă ascund acest fapt neplăcut...

Tovarășe director, vă rog să ne puneți la dispoziție tot ceea ce e necesar : un birou, toate actele întreprinderii pe ultimii doi ani..., în fine, tot ce e necesar. Și acum la muncă !

— La muncă ! reluară în cor membrii comisiei, cu un entuziasm moderat.

În biroul rezervat controlului găsiră tot ce era necesar. Masa era plină cu mîncăruri modeste : păstrăv afumat, caşcaval aşijderi, smîntînă proaspătă de la ferma experimentală, niscai mezeluri mai rare, pui de la crescătoria vecină și vinuri din cele pentru export. Țuica era cît se poate de autohtonă. O adusese contabilul principal. Îi rămăsese de la o cumetrie.

Controlul a zăbovit trei săptămîni pentru a descurca socotelile complicate ale întreprinderii. Dar le-a rezolvat cu strălucire, făcînd aprecieri obiective și dînd sancțiuni binemeritate. Directorului i s-a imputat suma de șapte sute lei, contabilului-șef la fel. Șefilor de secții și șefului de depozit cîte două mii, pentru cheltuieli neeconomicoase, stocuri supranormative și altele asemenea.

Apoi, membrii comisiei plecară plini de gravitate, salutați cu respect, în ARO-ul întreprinderii, ducînd cu ei unele mostre ale produselor locale. Toată lumea oftă ușurată.

— Gata ! E-ncheiere de lună ! Să nu ieșim cu surplusuri ! La muncă ! zise directorul.

Și se așezară cu toții la masă. Glumele se încrucișau pe deasupra paharelor pline cu răcoritoare. Toți factorii responsabili din fabrică erau obosiți, dar mulțumiți. A ieșit bine controlul ? A ieșit. Atunci de ce să nu sărbătorim evenimentul ? Și ciocniră, într-o unanimitate deplină.

— Norocul nostru că și cei de la control sînt oameni, nu ? observă filosofic contabilul-șef. Am auzit, dom'le, un zvon îngrozitor : c-o să bage computere la controale din astea...

— Ei, și ? Le facem noi program și la computere !.. Dacă nu le place, le tăiem curentul și gata ! Pe noi ne-nvață ele ce e munca ? !...

SOLUȚIA OPTIMĂ

După avansarea ei, m-am dus pe la fosta mea colegă, Mia Priporniceanu. „Restructurată“ spre o treaptă superioară, acum va fi avînd o viziune mai cuprinzătoare asupra problemelor. Mă rog, de sus se vede totdeauna mai bine și mai departe.

Am găsit-o scufundată în niște dosare, pe care făcea sublinieri cu creionul roșu. M-am apropiat pe nesimțite — recunosc, am acest obicei nepotrivit cu bunele maniere — și am întrebat cu un optimism sonor, după ce-am speriat-o puțin :

— Cucu !... (Ea a tresărit)... Sănătoasă, voinică ? Și am abordat zîmbetul meu nr. 17, cu cunună.

Mia n-a sărit deloc în sus de bucurie că mă vede. Abia a catadicsit să-și ridice spre mine privirea. Era destul de mohorîtă. A pronunțat din vîrful buzelor un „bonjur“ sec și rece, urmat de o frază inexpresivă, pe un ton mai jos :

— Vrei să închizi ușa, te rog ? Aici e destul de frig și așa.

Mă rog. Mie nu mi se părea deloc frig, dar ce să-i faci ! Chestie de temperament. M-am întors cu voie bună și-am închis ușa, apoi m-am hotărît să înviorez

atmosfera cu o glumă. Aveam una pregătită de vreo două zile.

— Aţi auzit, stimată colegă, unde s-a dus Suta ?

— Nu. Care sută ?

Hm. Altădată ne-nţelegeam mult mai uşor, fără-ntrebări de-astea.

— Ei, Suta. Aşa vine vorba.

Mia sublinia mai departe, apăsat.

—...Unde-a mers Mia, merge şi Suta !... Pam-pam ! Nu-i aşa că e bună, am insistat eu şi am rîs primul, cu bunăcuviinţă şi antren. Dar unde-i rîsul de-astăvară ?...

— Ce mai e pe la dumneavoastră ? întrebă ea cu oarecare interes, după ce ignoră gluma mea ca pe o rochie demodată.

— Ce să fie ? Nimic nou ! După cum ştii... că doar am lucrat împreună...

— Ei, nu, nu aşa ! face ea nemulţumită, ţuguindu-şi copilăreşte buzele, într-un efort de autoritate eşuat. Cu activităţile cultural-educative se poate face mult mai mult...

— Bine, dar n-am discutat noi de-atîtea ori acelaşi lucru şi am ajuns la aceeaşi concluzie ? Că mai mult de... Mai ales acum, cînd trebuie să avem în vedere economiile !...

Parcă i-ar fi bîzîit o muscă pe la urechi. Îşi flutură pletele acaju şi începe să vorbească repede-repede, cu mare însufleţire :

— Nu se mai poate aşa ! Trebuie făcut ceva deosebit pentru ridicarea nivelului calitativ ! Şi acti-

vităţile practice !... Şi gimnastica de înviorare ! Şi creativitatea !...

Pe un ton mai intim.

— Uite la ce m-am gîndit. Cred că e soluţia cea mai potrivită. Un bal al bobocilor sau aşa ceva, o chermeză în aer liber şi un spectacol interpretat chiar de ei... Ce ziceţi ?

Are un aer visător. Ba, aş îndrăzni să zic, de iluminată.

— S-ar putea să plouă...— emit eu şovăielnic.

— Ei, nu, nu ! Să vorbim serios ! Zău ! Dumneavoastră veniţi mereu cu...

Hait ! Am supărat-o cu gluma mea nesărată, iar acum cu prognoza meteo. Să n-ajungem şi la cotele apelor Dunării, că s-a zis cu mine.

— Atunci nu plouă !... mă grăbesc să repar gafa.

— Şi puteţi alege şi o regină a balului..., continuă transpusă persoana oficială.

— Regină ? Nu se mai..., şi-mi astup gura cu palma, pînă nu zboară porumbelul.

— Luaţi-o în serios, zău, tovarăşu' Al-ci-bi-a-de ! mă silabiseşte foarte severă fosta mea colegă, actualmente for tutelar. Credeam c-a uitat cum mă cheamă. Pe vremuri, ne spuneam pe numele mic. Ehei, cînd a fost oare asta ? În antichitate, după toate probabilităţile.

Acum e autoritate lezată. Să sperăm că nu sînt leziuni grave.

— Şi fixaţi şi un preţ de intrare, ca să rezolvăm şi problema financiară, măcar în parte !

E bine, uite că m-a iertat. Sună telefonul. Zîmbete în receptor. Exclamaţii de încîntare. Se întoarce cu spatele spre mine. Înseamnă că trebuie să mă re-

trag. Îi salut spatele, tovarăşa Priporniceanu flutură spre mine degetele-i cu unghii lăcuite ocru şi sînt liber.

Liber să gîndesc la excelenta soluţie sugerată personal de for. (Care-o fi femininul de la for ?...) Cum să fac eu chermeză la căminul de bătrîni unde sînt responsabil ? Aceasta-i întrebarea, nu alta !...

Tot înţelepţii mei bătrînei m-au scos din încurcătură :

— Plătim şi noi, contribuim cu cît om putea, luăm timbre de Crucea Roşie, bilete de tombolă, dar lăsaţi-o-ncolo de chermeză !... Dans ne trebuie nouă ?

În planul de acţiune pe care l-am înaintat ulterior, chermeza era bifată. Adică realizată la data de... au participat atîţia... beneficiu net — atîta... etc.

Acum aştept felicitări.

DALTONISMUL VIGILENT

Mic, îndesat, cu o tunsoare cam pătrată, tovarăşul Gicu trona în spatele biroului său din lemn de fag (culoare naturală), pe un scaun înalt. Pe mine uitase să mă invite să iau loc. Privirea dumnealui ar fi străpuns fără dificultăţi un blindaj de oţel — minimum 30 cm — darmite fragila mea persoană, către care era îndreptată. Am lăsat să treacă laserul şi să perforeze eventual peretele din spatele meu. Nici nu aveam altă soluţie. După cum mi se adresa, s-ar fi spus că eram duşmanul său personal.

— Ce fel de responsabil eşti dumneata, acolo ? N-aveţi pic de orientare ! De nivel, ce să mai vorbim !... Cu ce ţe ocupi dumneata ?

— Sînt îndrumător la ...

— Cine e șef de secție ? Mînzatu ?... Să vină la mine imediat Mînzatu ! tună el în dictafon. Adică vrei să spui că îndrumi ?!... Ce, tovarășu' Dionisie ? Asta e îndrumare ? Mi s-a spus că scrii nu știu ce cărți...

— Da, știți... proză și versuri !...

— I-auzi ce tupeu are tovarășu' Dionisie ! luă el de martori tablourile de pe pereți. Scrie !... Păi hai atunci să mă apuc și eu de scris, și șefii de secție, și cercetarea, și protecția muncii... Unde-am ajunge ?

— Nicăieri !... Dar să vedeți, eu o fac în timpul meu liber !...

Tovarășul Gicu se apără ca de o muscă.

— Timp liber ai spus ? Și de îndrumat cînd mai îndrumi cenaclul literar ? Pentru dumneata o fi așa, o floare la ureche, nu activitate programată !...

Se auzi o ciocănitură timidă și Mînzatu se strecură pe ușă.

— Cu respect ! M-ați chemat ?

— Închipuie-ți ! Ia spune, Mînzatule, ce știi tu despre Sîntion ?

— Mă iertați, tovarășe director, dar eu nu țin sărbătorile astea !... Nu sînt mistic !

— Nu ești mistic ? Ești de pe altă lume !... Dumneata știi cu ce se ocupă subalternul ăsta al dumitale ?... Cu activitate culturală !...

Eu m-am pregătit să intru în pămînt. Dar nu se vedea nici un orificiu potrivit.

— Dionisie ?... Știu, cum să nu știu ! A făcut ceva ne... ?

— Tot eu să-ți explic, Mînzatule ?... Asta e treabă de conducere ?... Mă, cînd o să fiți și voi odată cu

picioarele pe pămînt !... Sîntion e persoana pe care dumnealui a propus-o să fie președinte al cenaclului din întreprinderea noastră.

— Permiteți ?... N-am propus eu, cenaclul a...

Tovarășul Gicu mă fulgeră cu privirea. Mai că nu m-a electrocutat. Mînzatu s-a simțit dator să-mi ia apărarea.

— Tovarășu' Gicu, Dionisie e un tovarăș tînăr, dar merită să-i acordăm încredere !...

Parcă ar fi călcat pe o mină.

— Încredere ?! explodă șeful nostru. Dar știi dumneata cine e acest Sîntion ?... Nu știi ! Îl confunzi cu nu știu ce sfînt din calendar ! Ei, află dumneata că nu e deloc sfînt ! Dimpotrivă ! Am fost sesizat că... înțelegeți ? Nici nu vreau să mai discutăm ! Să dispară de pe lista de propuneri ca și cînd nici n-ar fi fost !... Orientați-vă urgent la altcineva, verificat !... Să nu avem iarăși probleme, mai ales că vine cineva de la Uniunea Scriitorilor... Liber !

Am ieșit cu coada între picioare.

— Vezi în ce mă bagi ? Odată stricăm prietenia, Dionisie !... mă avertiză, amărît, Mînzatu. Am o grămadă de treburi și-acum altă belea ! Sîntion !... Lua-l-ar dracu ! Faci propunerea și mi-aduci să văd pe cine-ai pus ! Hai, că ești băiat deștept, dă-i bătaie !

Și plecă grăbit înspre secție, de unde cineva strigă disperat : „Tovarășu Mînzatu' ! Hai, dom'le odată, că nu-mi dă de la magazie fără semnătură..."

Am convocat, la sfîrșitul schimbului, o ședință-fulger cu comitetul de inițiativă al cenaclului. Cu viitorul birou, adică.

— Fraților, candidatura lui Sintion cade ! Fără comentarii !

Priviri nedumerite, grimase.

— Da' ce-are, dom'le ? E scriitor — membru plin în Uniune —, pensionar, om la locul lui, respectat !... enumeră tînăra speranţă a liricii noastre, Gh. Oae-Priseaca. Altul mai potrivit, de unde ? Dinafara întreprinderii ? Cît a lucrat a fost bun, acum nu mai e ?

— Eu nu ştiu ce are..., mă rog, problemă delicată. Să găsim un înlocuitor chiar acum ! De-asta v-am convocat... Aştept propuneri...

— Propun pe tovarăşu' Oae..., piui sfios, roşind cu intensitate maximă, tînăra de lîngă poet.

— Alte propuneri ?

— Să se stea de vorbă cu tovarăşul Sîntion şi să se vadă ce e la mijloc. Altfel reiese că ne batem joc de om..., mormăi cel mai vîrstnic component al biroului.

S-a votat. Toată lumea de acord. Jenanta sarcină cade pe umerii mei.

— ...N-am nimic pe conştiinţă ! E o... n-am cuvinte să calific asta ! Dar nu vă faceţi probleme ! Renunţ de bunăvoie la onoarea pe care...

Lui Sîntion îi scăpărau ochelarii de indignare.

— Staţi puţin, tovarăşu' Sîntion !... Ştiţi cumva cine-ar putea să vă calomnieze ?

— Dragă Dionisie, ce contează dacă ştiu ?... Important e faptul că nu mă bucur de încredere...

— Ei, nu, asta nu se poate interpreta chiar aşa ! Trebuie să spulberaţi acuzaţiile...

— Care acuzaţii, dom'le ?... Eu acuma aflu, de la dumneata ! Nu m-a chemat nimeni nicăieri !... Ce naiba, sîntem în plin Kafka !... Dar ştiu cine se ocu-

pă cu „sesizări“ d-astea !... E un maniac, un vecin de-al meu ! Reclamagiu convins. Și daltonist pe deasupra !

— A, atunci totul se explică !... Veniți diseară la ședința cenaclului, da ? E invitat și un tovarăș de la Uniunea Scriitorilor ! Vă așteptăm !

— Sigur, Dionisie, dacă mă invitați, vin, se poate ?...

Seara, lume multă în sala noastră de festivități. Numai iubitori de literatură. Și tovarășul Gicu, în persoană, punctual la secundă, însoțit de un tovarăș în vîrstă.

— E S., redactorul-șef de la revista... Din București ! mi-a șoptit la ureche, emoționat, nea Sîntion.

Aplauze, flori și apoi — ei, drăcia naibii ! — redactorul-șef se îndreaptă glonț spre Sîntion, îl îmbrățișează frățește, îl sărută pe ambii obraji și-l invită la prezidiu.

— Bătrîne, Țică, ce mai faci ? De cînd nu ne-am mai văzut noi ?...

Sîntion clipește încurcat și se lasă dus ca un mielușel la tăiere. În prezidiu, tov. Gicu aplaudă vesel. Îmi face pe urmă un semn discret.

— Dionisie, rămîne valabilă candidatura lui Sîntion ! Să n-avem vorbe !

— Știu, tovarășu' Gicu, am verificat ! Sesizarea era de la un reclamagiu daltonist !... Tovarășu' Sîntion, cum ați văzut...

— Cunosc ! Numai voi încurcați treburile !...

Și iar aplaudă, fiindcă ia cuvîntul redactorul-șef, care felicită cenaclul pentru inspirata alegere.

Brusc, am o revelație. Șoferul tovarășului Gicu mi-a spus că „șefu“ l-a bruftuluit odată pentru că nu

nu intra în intersecție pe roșu. Iar mie mi-a cerut să schimbăm draperiile „astea verzi" de la club. Dar toată lumea știe că draperiile alea sînt roșii. Nu cumva și dumnealui are ceva la ochi ?

ÎNTRE CONFUZII ȘI CONTUZII

Credeți în miracole ? Eu nu, dar prietenul meu Balomir m-a pus pe gînduri. Susținea cu încăpățînare că minunile sînt posibile și în era noastră lucidă și pragmatică. I-am spus că numai un fanatic ar fi în stare să aibă asemenea idei, dar degeaba. O ținea una și bună, că are presimțirea unei întîmplări extraordinare, al cărei erou avea să fie chiar el în persoană.

Ieri a apărut cu o figură răvășită. Mi-a comunicat pe un ton triumfător :

— Ziceai că nu se poate ? Ei, închipuie-ți că evenimentul s-a produs !

— Ți-ai pierdut busola ! Mai bine fii atent cum numeri banii, că altfel nimerești în altă parte... (Balomir e casier la noi, la întreprindere, și suporter înfocat al echipei de fotbal locale, care se menține în divizia întîi de cîțiva ani).

— ...Și știi unde ? ...În autobuz !

— Daaa ? Las-o după orele de serviciu ! i-am recomandat eu, îngrijorat la gîndul că prietenul meu a început din senin să bată cîmpii.

L-am bănuit pe nedrept. Ceea ce lua el drept minune era, de fapt, o simplă coincidență. În autobuz, cîțiva microbiști, frapați de asemănarea lui cu noul antrenor al Fotbal-Clubului nostru, îl ridicaseră în

slăvi pentru recenta victorie obținută în deplasare. Ceea ce, cu bunăvoință multă, putea fi luat drept miracol. Cum să semene Balomir cu celebrul P.? Așa, bine! Natura se joacă adesea cu tiparele. Aceleași picioare strîmbe, aceiași favoriți roșcovani, nasul coroiat — mană cerească pentru caricaturiști. Era destul pentru a produce confuzie. Ca să sporească efectul, Balomir a început să se îmbrace ca „geamănul" lui, stîrnind tot felul de încurcături. Microbiștii s-au împărțit în două tabere. Primii susțineau cu înverșunare că antrenorul locuiește într-o vilă din cartierul Zăvoi (și era cît se poate de adevărat!), ceilalți ripostau că are un apartament, ca tot omul, în Ostrov-Sud (și aveau și ei dreptate pe undeva, căci acolo locuia Balomir).

— Iar am avut manifestație aseară! mă anunța fericit Balomir, după fiecare etapă victorioasă a fotbaliștilor. Mi-au venit sub geamuri cu flori, cu petarde, cu trompete, cu steguleţele clubului și, pînă n-am ieșit în balcon ca să-i salut și să le mulțumesc, n-au plecat de-acolo. Nevastă-mea, care pînă mai deunăzi se refugia la vecini, a început și ea să se obișnuiască cu uralele.

— Măi prietene, nu e bine! Nu e deloc bine! Ce merit ai tu în toată povestea asta fotbalistică? l-am moralizat, încercînd să-l readuc la realitate.

— Ce pricepi tu din măreția sportului cu balonul rotund?

Și s-a apucat să-mi facă scheme tactice. Nenorocitul a început să se identifice total cu antrenorul! Își pierde personalitatea. Dacă o fi avut așa ceva pînă acum...

Timp de o lună nu ne-am văzut. Cînd m-am întors din concediu, Balomir m-a întîmpinat cam po-

somorit. Nici nu-l recunoscusem în primul moment. Era plin de vînătăi și de plasturi, iar nasul lui vulturesc o cîrmise vizibil spre stînga.

— Ai avut un accident de mașină sau huliganii...?

— Huliganii..., a mormăit prietenul meu și s-a cufundat în cifre.

Colegii mi-au relatat cu lux de amănunte tristul sfîrșit al aventurii microbiste. După un șir de insuccese catastrofale, echipa era pe punctul de a cădea în divizia secundă. Ultima etapă provocase indignarea generală a suporterilor. Scorul-fluviu, cu care fusese înfrîntă echipa, îi răscolise pe toți foștii admiratori ai celebrului antrenor, adus cu mari sacrificii din capitală. O mulțime furibundă hotărîse pe loc pedepsirea antrenorului așa cum o merita. Rezultatul se citește pe fața lui Balomir. Celălalt scăpase, firește, ca prin minune. Curat minune!

Ca să prevină alte penibile confuzii (și contuzii), prietenul meu și-a lăsat mustață, și-a tăiat favoriții și se îmbracă decent. Ba chiar elegant.

Și, ceea ce întrece orice închipuire, acum seamănă leit cu noul nostru șef de serviciu. Se aude că acesta este extrem de sever cu subordonații. Îi plîng de milă lui Balomir. Calea asta a miracolelor te duce unde nu te-aștepți. Copia trage ponoasele, iar originalul calcă liniștit în alte străchini.

INTRARE ÎN ISTORIE

— Alo, Salvarea?... Telefonul meu a înnebunit!... M-a mușcat de ureche... Da!... Pur și simplu mi-a crîmpoțit-o! Dacă vă spun că nu am ce-i face... Nu se potolește deloc!... Mă ține prizonier... Cum

„cum“ ?... Cu șnurul... Mă strangulează cu el... Poftim, se aude cum ronțăie ? Da... A trecut și la urechea cealaltă... Eu ce mă fac... fără.. ? Nu înțeleg ! Nu sînteți „Salvarea“ ? Să vă ia dracu' ! Hotărîți-vă odată ce sînteți !...

Cetățeanul obez, congestionat de furie, scăpă receptorul cu care se lupta. O bătălie inegală, de altfel, și fără sorți de izbîndă pentru dînsul.

— Cine era ? întreabă curioasă soția, pictîndu-și unghiile cu lac violaceu.

— De la „Deranjamente“, abia mai suflă bărbatul. După această replică, iremediabil ultima, sufocat scoase limba și, cu ochii ieșiți din orbite, îi făcu un semn implorator soției să intervină, cît timp se mai poate. Apoi se prăbuși pe covor împăcat, pregătindu-se de o moarte îndelungată.

Cam într-un sfert de oră, soția lui se îmbrăcă elegant — era un timp record pentru ea — și ieși în oraș. Se duse direct la „Telefoane“, unde totul era deocamdată liniștit, ceru zece fise și formă de mai multe ori numărul de acasă. Îi răspunse doar un horcăit.

— Se pare că am greșit numărul, făcu ea nervoasă. Nu sînt în mînă astăzi. Își masă ușor încheietura și formă din nou cele cinci cifre. De data asta suna ocupat.

— Cu ce-o fi ocupat telefonul nostru ? se miră eleganta doamnă.

Receptorul țiuia de plăcere hărtănindu-l pe soțul cel gras. Îi ronțăise nasul și bărbia, făcuse să-i explodeze timpanele, pocnindu-le ca pe niște frunze de tei în pumn, doar așa, de amuzament. Nici nu se gîndea măcar că poate fi acuzat de sadism.

Cînd se plictisi, se descotorosi cu o izbitură măiastră de trupul celui ce-l manipulase brutal ani în șir. După aceea se cocoță dintr-un salt pe șifonier și de acolo începu să dea ordine. În mai puțin de două ore, toate telefoanele din oraș se răzvrătiră. Oamenii care apucaseră să scape cu viață după perfida lovitură, se refugiară îngroziți în cătune părăsite, prin păduri sau pe insule pustii și sălbatice. Se hotărîseră să îndure privațiunile resemnați, întrucît nu vedeau deocamdată vreo scăpare din această nemaiîntîlnită catastrofă, pe cît de absurdă, pe atît de terifiantă. Și totul din cauza unui individ care abuzase de telefonul său personal, uitînd să mai vorbească de la suflet la suflet și cu propria-i soție.

Atunci a intrat în istorie N. Gh. Cuțurel. Dintotdeauna se dovedise econom și calculat. Funcționar șters și ascultător, purtînd mereu, ca pe o uniformă sacră, același costum cenușiu și cravată gen coadă de șobolan, aștepta să-i bată ceasul de glorie. De mult trudea în biroul lui plin de hîrțoage. Mai întîi, șansa păruse să-i surîdă cînd a scos la iveală prima lui invenție : dosarul cu șină. Timp de un deceniu, au tremurat nenumărate persoane din cauza acestei diabolice născociri. Dar minunea n-a durat mai mult, iar N. Gh. Cuțurel a reintrat în anonimat, așteptînd revanșa împotriva sorții.

În momentul cînd s-au revoltat telefoanele, conștiinciosul mînuitor de hîrtii se afla la postul său, în biroul asemănător cu un bîrlog de viezure (presupunînd că un viezure poate fi funcționar). Cu sînge rece, el a scos din buzunar un lacăt mic și

simpatic, de culoare aurie, l-a potrivit pe discul telefonului — care se împotrivea, firește, din toate puterile — și țac ! i-a luat piuitul.

Se povestește și azi despre acea clipă istorică a intervenției lui inspirate. Acesta a fost semnalul. Citadinii refugiați pe coclauri au prins un curaj nebun și au trecut la ofensivă. Cu lacăte și lăcățele de toate provenițele, au readus la supunere gloata anarhică a telefoanelor. Ulterior, în rîndul acestora, s-a instaurat tradiția „lacătului ca podoabă", prilej de mîndrie și de întrecere pașnică între ele. Pe plan psihologic, fenomenul a fost explicat ca o consolare a celor înfrînți, care nu vor să se recunoască și învinși.

Așa a redat modestul N. Gh. Cuțurel orașului ritmul frenetic bine cunoscut și atît de plăcut ochiului civilizat. Drept răsplată, primăria l-a mutat cu birou cu tot la etajul I al celei mai impunătoare clădiri din urbe (care nu are decît un etaj) și i-a dăruit un telefon suflat cu aur. Din nefericire, ca orice lucru plăcut, are și un inconvenient : obiectul cu pricina este chiar inițiatorul absurdei răzvrătiri. Deși cu lacăt pe cifra „unu", insurgentul, nu se știe cum, reușește să-l facă cum îi vine la gură pe norocosul proprietar, toată ziulica. Dar N. Gh. Cuțurel nu e omul care să se lase impresionat de un telefon. El știe că a intrat în istorie și că despre el se poate spune la orice oră din zi și din noapte : „Se simte bine !".

Ba mai mult, impasibil și impenetrabil, cu veșnicul său costum cenușiu, cu pasul de pisică, atent și circumspect, e acum cu ochii pe mașina de scris. O consideră suspectă de panglică.

RAPSODIE MANUALĂ

Șapte lucrători în salopete nou-nouțe, împreună cu brigadierul lor, au coborît dintr-un camion în strada principală a orașului. Au întins un cort pe care scria : „Apă — canal — gaze“ și au așezat indicatoare de interzicere a oricărui gen de circulație. După o oră, tot ce mișca a dispărut din zona operațiunilor.

Lucrătorii s-au apucat să spargă asfaltul cu compresorul. Alții s-au năpustit cu tîrnăcoapele. Se lucra în mai multe schimburi. Din cauza zgomotului și prafului, cetățenii din blocurile de acolo s-au mutat la țară pentru un timp. Primăria era neputincioasă sau, mai degrabă, avea altele pe cap... De fapt, chiar așa și era, ce să ne mai încurcăm cu vorba ! Practic, în trei săptămîni de lucru intens, strada, de la un capăt la altul, era străbătută de un șanț adînc de doi metri.

Brigadierul așteptă apoi dispoziții de la inginer în legătură cu destinația șanțului. Muncitorii își dădeau cu presupusul, dacă e vorba de o conductă pentru gaze sau pentru apă. Ori vreun cablu transoceanic ?... Adică nu, că transoceanicul nu se îngroapă așa adînc ! Totuși, ce se înhumează aici ? Inginerul n-a apărut. Se pare că era în concediu. Brigadierul a luat legătura atunci cu „Pompele funebre“. Dar acestea n-aveau nimic disponibil. Nimic de înmormîntat. A dat atunci telefon la Gospodărirea apelor. I s-a răspuns că e mai bine să revină numai după atingerea cotei de inundație.

Între timp venise și sezonul ploios. Șanțul se umpluse cu apă. Într-o clipă de inspirație, briga-

dierul le-a dat lucrătorilor lui ideea să lărgească tranșeea pentru a o închiria ulterior unui club excentric din Londra, ai cărui membri mureau de nerăbdare să traverseze orașul nostru înot. Se pare că în acest sens se exprimaseră niște turiști englezi sau așa s-a înțeles din traducere.

Deocamdată se duc tratative. Mai exact nu tratative, ci brigadierul și subordonații săi învață limba engleză spre a fi în măsură să întreprindă toate demersurile, fără intermediari.

Din cînd în cînd, cîte-un cetățean se îmbată și se îneacă în bazinul acela sau ce-o fi, dar asta este treaba lui. O face în timpul său liber și nu ne interesează pe noi cum și-l organizează. Din păcate, buletinul meteorologic nu este favorabil lucrării. Ca atare, s-a renunțat la buletin. Mai bine cu forțe proprii ! Și cam atît, pentru că timpul nu așteaptă.

SECRETUL LONGEVITĂȚII

La noi în întreprindere a luat ființă, zilele acestea, Comitetul pentru lupta împotriva bătrîneții. Din inițiativa neobositului Desdemon Forfotă, cel care se zbătuse ani în șir pentru o Asociație a stîngacilor. Care asociație, precum se știe, a funcționat doar trei zile, avînd doi membri titulari : președinte — Desdemon, secretar — ales în lipsă Semiramida Perdiceanu, campioana noastră la tenis de cîmp. De fapt, stîngace veritabilă era doar Semiramida, căci Forfotă, fiind cam rotofei de felul lui, nu se ostenea să-și folosească numai stînga, ci și dreapta, sub motiv că-i ajută să slăbească.

Asociația și-a încetat activitatea din motive obiective; Semiramida și-a luxat brațul stîng, trebuind să învețe a se descurca o vreme cu celălalt. O asociație a dreptacilor n-a existat, din nefericire, deși Desdemon cocheta cu ideea. Dar era prea comună.

Comitetul de luptă împotriva bătrîneții nu mai era așa, un flecușteț, o fantezie, cum s-ar spune. Nu. S-a văzut clar că de data aceasta neobositul Desdemon a nimerit în plin. Toți — mă rog, un mumăr destul de consistent — erau de acord să lupte contra acestui dușman odios al omenirii. S-au manifestat, ce-i drept, și cîteva cazuri izolate — elemente lipsite de conștiință civică — care făceau bancuri cu totul nelalocul lor. Cum se și așteptase inițiatorul Forfotă, zurbagiii erau tinerii din întreprindere. Să tot fi fost vreo șaptezeci la sută. Dar dacă erau neserioși, mai puteau fi puși la socoteală ? De bună seamă că nu ! Prin urmare, s-a ținut cont doar de opinia celor maturi, cu greutate (la propriu) și cu boli cronice mai ales.

Sebastian Cîrdulescu, decanul de vîrstă (șaizeci de ani bătuți pe muche !) avea o colecție frumușică : astmă, pietre la vezica biliară, lumbago și o grămadă de dioptrii. Îl bătea de departe pe Forfotă, care nu se putea lăuda decît cu o rinită rebelă, în rest fiind cît se poate de sănătos. Cel puțin după opinia lui. Cu aceste atuuri, sexagenarul n-avea rival. Așa că la ședința de constituire și alegeri, Desdemon s-a mulțumit doar cu funcția de secretar. Cu acest prilej, a ținut să-și manifeste nemulțumirea din cauza neparticipării și altora, nu-i așa, din alte generații...

— Sînt la muncă voluntară ! a strigat cineva din sală.

— Dar asta ce e, măi tovarăși ? s-a mirat de la tribună Desdemon, conducînd lucrările cu mînă expertă. Ce, noi aici ne distrăm ? Stăm la băutură sau la taclale ? Pentru viitorul sănătății ne zbatem, rog să fiu contrazis dacă nu spun adevărul !... Ei, nu, tovarăși ! Așa nu se mai poate ! Munca voluntară putea să mai aștepte o zi, două, că nu se făcea gaură-n cer !

Din prezidiu, Sebastian a clătinat cu gravitate capul său chel privind mustrător adunarea, cu ochii săi enormi (lentilele, deh !).

Cei zece participanți au tușit îndelung, au mormăit, s-au foit pe scaune, pînă cînd unul pirpiriu și cu mustață roșcovană s-a ridicat în picioare și-a zis foarte înfipt :

— Măi tovarăși, eu credeam că e ședință sindicală ! Dar văd că vă țineți de fleacuri !... Hai mai bine s-ajutăm la anexele alea, că ne-apucă ploile de toamnă și ne ruginește materialul afară. Păi nu e mai mare rușinea ? Unii să muncească, și-alții...

A făcut un semn scurt din bărbie spre cei din prezidiu și-a ieșit călcînd apăsat. L-au urmat încă vreo cinci.

Mda... Tăcerea era cam jenantă.

— Halal conștiință la tovarășii ! a rostit cu asprime președintele Cîrdulescu. Dezertori, ce mai !

— Propun să-i tăiem de pe lista membrilor ! Să înfierăm deschis asemenea atitudini retrograde ! interveni și Desdemon.

În timp ce înfiera dezertarea, se uită pe fereastră, fără să vrea. Se auzeau dintr-acolo îndemnuri, stri-

găte, rîsete, zgomot de roabe şi bocănituri, în fine, tot ceea ce trădează o activitate anarhică, fără comitet de organizare, fără şedinţe serioase de planificare. Doar aşa, o vînzoleală fără rost, un „heirup" general, unde tot omul pune mîna, fără să mai ţină seama de ierarhie ; unde poate să ducă ? !...

— Să stabilim, tovarăşi, programul de acţiune al Comitetului de luptă împotriva senectuţii ! tăie el aerul cu palma, ca un karatist antrenat. Mai întîi alimentaţia ! Regimul absolut de cruditäţi, după metoda poetului omonim (nimeni nu înţelese la ce făcea aluzie Forfotă. La vreun poet Crudu ?...). Asta la punctul unu. Toată lumea e de acord ?

— Nu luăm şi noi o pauză ? se auzi din sală o voce hîrîită.

Cei doi conducători se înţeleseră dintr-o privire.

— Bine ! Facem o pauză de cinci minute. Dar nu mai mult ! comunică generos secretarul proaspătului comitet.

Ultimii cinci mohicani dispărură într-o clipă.

— Poftim ! Se duc să fumeze, prăpădiţii ! opină Desdemon.

N-o nimerise. De afară se auzea vocea hîrîită :

— Mai aveţi şi pentru noi o lopată, pionierilor ?

— Aaa ! Ne-au sosit întăriri ! rîse o fată. O să avem pe cine căra la prînz cu roaba...

— Vedem noi care pe care ! promise vocea hîrîită.

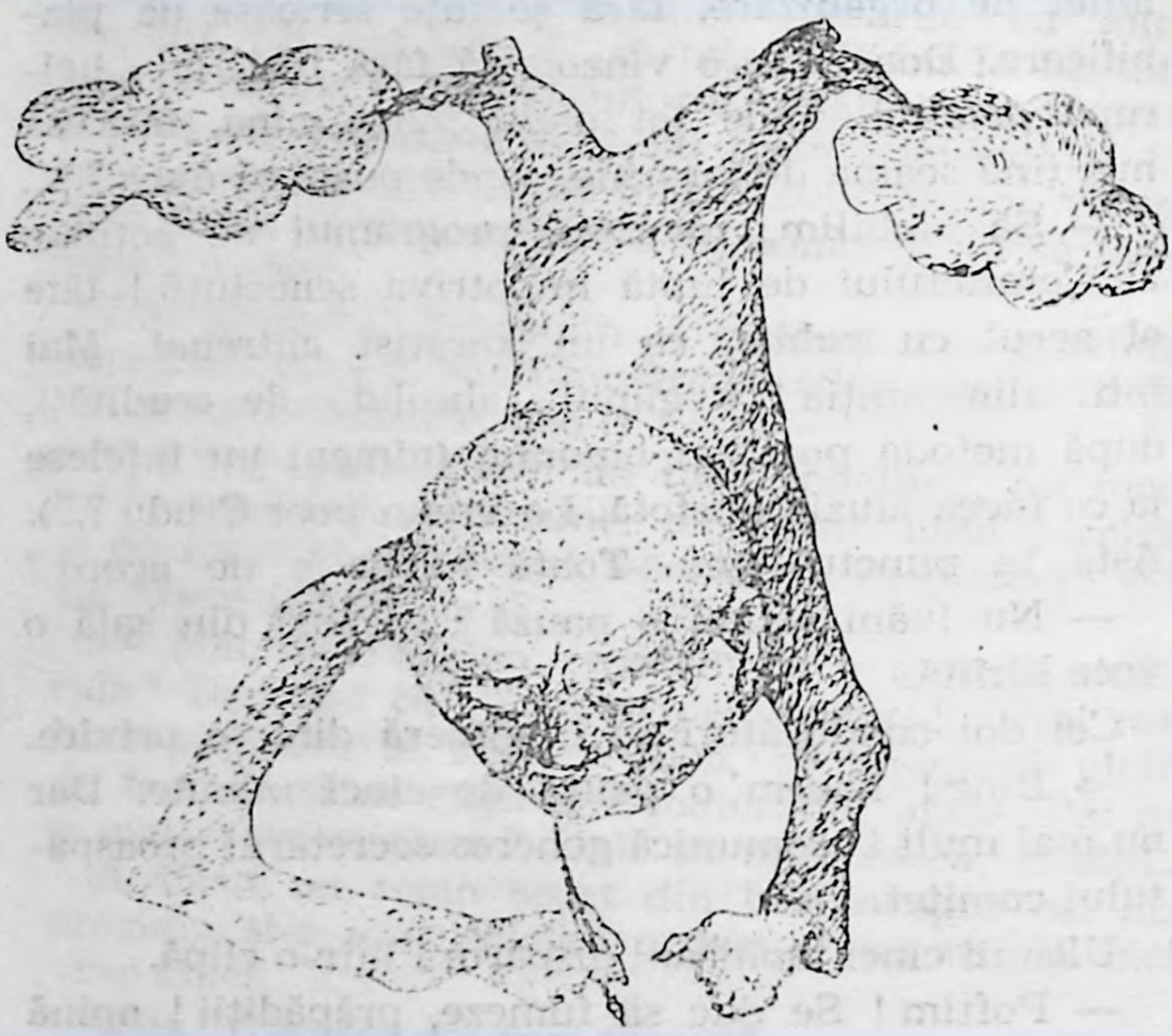

Mai mult n-a reușit să înregistreze inițiatorul Forfotă. După cum se știe, o fatalitate perversă spulberă adesea tocmai planurile puse la punct cu minuțiozitate, oricît de altruiste și binefăcătoare pentru omenire ar fi ele. Așa s-a întîmplat și atunci.

Desdemon a văzut roșu, s-a clătinat și-a căzut ca retezat peste masa clubului. A alunecat apoi moale

pe podea și de-acolo privea cu un zîmbet strîmb, nefiresc, încremenit pe figură, agitația sterilă a lui Sebastian Cîrdulescu.

— Ce-i cu dumneata, dragă Desdemon ? Tovarășu' Forfotă ! M-auzi, dom'le ?

Și decanul de vîrstă s-a aplecat brusc, cu intenția nobilă de a-l ridica pe secretar la locul ce i se cuvenea conform funcției.

Fatalitate ! Sau reacție în lanț ? Cert este că Sebastian n-a reușit să se mai îndrepte. A rămas înțepenit într-un curios unghi de nouăzeci de grade. O criză perfidă de lombosciatică !... S-a proptit de masă, fără a mai avea curajul să întreprindă ceva, în sensul revenirii la poziția bipedă. S-a menținut așa vreo jumătate de oră, strigînd ajutor cu voce pierdută, pînă cînd i-a descoperit femeia de serviciu trimisă de responsabil să închidă clubul.

Activul Desdemon Forfotă și-a revenit după vreo trei săptămîni, dar medicii l-au avertizat că paralizia ar putea recidiva, dacă... Mă rog, se știe cîte recomandări fac medicii. Oricum, victima luptei împotriva bătrîneții a trebuit să accepte pensionarea medicală. Celălalt lider a avut o soartă asemănătoare. Și altă coincidență ; amîndurora li s-a recomandat multă mișcare în aer liber.

Și iată-i plimbîndu-se în pas de melc pe Strada Mare, alături de alți veterani ai acestei lăudabile practici numită „ieșire la aer curat". O oră și jumătate dus, o oră și jumătate întors ; cam atît durează parcurgerea distanței de aproximativ un kilometru dintre „Terasa trandafirilor" și Clubul

„Artis", ca să se apropie ora mesei. Cu dese opriri, cu comentarii aprinse pe marginea știrilor din ziarul de azi, deschis la rubrica „Decese".

— Muri și Teodorescu, ai văzut ?

— Păi avea peste obzeci și !...

— N-avea, dom'le, mie-mi spui ? Era leat cu mine ! Tînăr ! Contigentu' 22' !...

Și fiecare încearcă satisfacția secretă a celui ocolit încă o dată de coasa neiertătoarei Văduve.

În aceste condiții propice, ideea unei asociații de luptă împotriva bătrîneții a prins repede rădăcini. Mai modești acum, după bogata experiență cîștigată pe această baricadă, Desdemon și Sebastian s-au mulțumit să lanseze discret chestiunea, ca să pară mai tîrziu că ar fi încolțit de la sine în mintea colegilor de promenadă. În etapa respectivă nu se mai pune problema funcțiilor. Ideea primează !

Călcînd vajnic, deși cam lent, grupul mărșăluitorilor combatanți pe tărîmul abrupt al gerontologiei aplicate privește cu mîndrie la bieții pensionari cantonați în mlaștina preocupărilor mărunte. Unii dintre aceia pierd timpul cu educația nepoților, cultivă cîte-o grădină, țin conferințe la Casa de cultură, alții au decăzut pînă într-atît, încît s-au apucat să studieze prin biblioteci. Doaga intelectualismului !... Nu e de rîs ? Mișcare, băieți, mișcare, nu mărunțișuri ! Ăsta e secretul longevității !

Că ideea a dat roade e cît se poate de limpede. Dar mulțumirea nu e umbrită decît de obsesia ce-l chinuie pe neliniștitul Desdemon Forfotă.

— Tovarăşu' pre...ăăă...nene Cîrdulescule, aici ţinem noi piept, că sîntem bărbaţi conştienţi. Dar colo, în întreprinderea noastră, unde precis abia acum ni se simte lipsa, cine-o să-i înveţe pe flăcăiandrii ăia necopţi cum să lupte organizat împotriva ravagiilor vîrstei a treia şi-a patra ?...

Într-adevăr, cine ?

COMPETIŢIA

(mică fabulă pentru cei mari)

S-a anunţat şi la radio : „Mare concurs mare ! Miercuri, cu prilejul sărbătorii locale «Tunsul şi Jianul oilor», va avea loc concursul pentru desemnarea celui mai puternic halterofil din zonă. Se vor întîlni bravul Pripăşel şi neînfricatul Jean. Primul reprezintă clubul «Cotlonul», celălalt apără culorile clubului «De-după-sobă». Să învingă cel mai bun !... Stimaţi ascultători, în aceste momente solemne pentru iubitorii sportului, cei doi candidaţi la mult rîvnitul titlu de campion se antrenează de zor. Miercuri vor avea de întîmpinat greutăţi. He, he !“ rîse crainicul. „Aceasta a fost o glumă. Am vrut să spun că vor avea de ridicat greutăţi. Ridică fiecare cît poate, dar premiul îl ia numai unul. Hi, hi !“ Crainicul se distra foarte tare. „Aţi apreciat şi această glumă proaspătă ?... Premiul va fi... o roată de caşcaval !“ — anunţă el plin de veselie — „din care campionul se va putea înfrupta pe puţin trei luni de zile. Aşa au calculat experţii noştri. Aceasta n-a fost o glumă, ci un anunţ foarte serios !“ — cotcodăci el radios şi încheie scurt : „V-a vorbit crainicul Cocoş II“.

— Ai auzit? chițcăi de plăcere Sfredelina. O roată de caşcaval numai pentru noi! Pică grozav de bine. Acum, cînd îți închei și tu cariera de sportiv... Mersi!

Sfredelina era mama șoricelului Pripășel și vorbea cam repede și din vîrful limbii, ca franțuzoaicele. Deși nu fusese niciodată la Paris și nu știa decît un cuvînt franțuzesc — „Mersi" —, pe care-l folosea toată ziua-bună ziua, fie că se potrivea sau nu. Așa credea ea că fac conversație franțuzoaicele.

Pripășel își umflă mușchii brațelor, îi măsură pe rînd cu o sforicică și pufăi nemulțumit :

— Ce caşcaval? !.. Trebuie să-l cîștig întîi! Dacă mă vor ține mușchii..., observă el cu modestie.

Apoi puse mîna pe haltere și începu să se antreneze. Una, două, șapte, nouă..., număra în gînd, ridicîndu-le și coborîndu-le ritmic. Avea de gînd să depășească două sute cincizeci de ridicări, după care urma să-și măsoare din nou grosimea mușchilor. Or crește, n-or crește? Deocamdată constata că obosise foarte tare.

Sfredelina avea alte griji.

— Mersi! făcu ea foarte înțepată și plecă să-i pregătească sportivului porția cotidiană de vitamine și proteine. Pe cînd o prepara, repeta cu voce tare rețeta :

— O cană cu lapte dulce călduț, în care se bate un ou crud cu zahăr, adică nu, mai bine cu miere... L-am pus, mersi! Acuma bat, bat, bat, bat, bat, bat... bine, bine, bine! Să-i pun și niște drojdie, că asta ajută să crească aluatul, se știe. Și-un praf de vanilie. Și-un praf de scorțișoară! Mersi... Cînd Pripășel va sorbi din minunea asta de băutură

voinicească, se va simți ca un nou-născut. Mușchii lui vor crește ca aluatul... Al nostru va fi cașcavalul !.. Mersi ! cîntă ea fericită și-i duse repede lui Pripășel licoarea fermecată s-o bea cît era caldă ; altminteri putea să-și piardă efectul binefăcător.

Ce s-o fi petrecînd în tabăra adversă ? Ia să aruncăm noi o privire iute și acolo !

Motanului Jean, cel cu blana neagră ca tăciunele, i se spunea astfel din pricina vestei albe pe care o purta pe burtă și de care era foarte fudul. Trebuie să vă destăinui un secret : pe el îl chema pur și simplu Tudose. Dar nu-i plăcea numele nici în ruptul capului. În fine. Ce făcea halterofilul Jean ? Se antrena ? Ași !... Se odihnea ? Da' de unde !... Ieșise la aer ? Nici vorbă !... Atunci ?

Jean era chinuit de gînduri. Chiar așa cum vă spun. Se învîrtea ca un leu în cușcă și se stropșea la cineva nevăzut. De fapt, se certa cu sine însuși. Ca și cum ar fi fost doi inși într-unul singur : motanul și halterofilul. Se mai întîmplă.

Cearta luase proporții și se desfășura cam așa :

Motanul — Ce rost are să mă chinuiesc cu greutățile ? De ce să concurez la haltere ? Este sub demnitatea mea !

Halterofilul — Zi mai bine că ți-e lene ! Nu vrei să fii campion.

Motanul — Întocmai ! Mi-e lene... Și ce-i cu asta ?

Halterofilul — Este !... Nu vrei să fii aplaudat ? Să afli gustul gloriei ?

Motanul — Gustul cașcavalului mă interesează. Gloria, deloc !

Halterofilul — Halal sportiv ! Ţi-e frică să concurezi cu un şoricel.

Motanul — Pardon !... Pe Pripăşel îl am oricînd în labă ! Dar nu vreau să mă obosesc atît pentru un caşcaval pe care pot să-l cîştig şi pe alte căi ! De ce să-mi ruinez sănătatea ?

Halterofilul — Ruşine !... Ce alte căi ?... Nu cumva....

Motanul — Mă priveşte ! Şi cu asta am încheiat discuţia ! Zît !

După ce-i închise gura în felul acesta nepoliticos, dar eficient, motanul Jean căscă îndelung, se arcui pînă-i ieşiră scîntei din blană şi se hotărî să pună în aplicare planul ce-i încolţise în minte : „Dacă reuşesc să pun mîna pe caşcaval — îşi făcea el socoteala — aş putea lenevi în voie trei luni de zile".

Miercuri dimineaţa stadionul era arhiplin. O mulţime nerăbdătoare, plină de patriotism local, aştepta apariţia celor doi concurenţi. Pe o masă aflată la vedere a fost instalat trofeul mult disputat — caşcavalul, acoperit bine cu un minunat ştergar ţesut de fetele de la cercul „Acul cu patru urechi". La picioarele mesei, greoaie şi întunecate, zăceau halterele, visîndu-se ridicate cît mai sus. O năzuinţă firească pentru condiţia lor.

Trompetele aveau să sune de trei ori. Cînd sunau prima dată, era dezvelit trofeul, spre a-i stimula pe concurenţi şi pe spectatori. La al doilea semnal, intrau concurenţii în arenă. La al treilea sunet de trompetă, începea concursul.

În tribune se făcu linişte deplină. Trîmbiţaşii dădură primul semnal. Două fete de la clubul

„Mănușa de catifea“ ridicară ștergarul de pe trofeu. Și atunci ce ne văd ochii ?... Cu fălcile încleștate în caşcaval, de o parte și de alta, făcînd pe mortul în păpușoi, sînt cei doi concurenți. Sfredelina, aflată și ea în tribună, leșină pe loc. I se dau îngrijiri. Mulțimea fluieră și rîde. Organizatorii dau dispoziție să fie ridicată masa cu... hm... cu „persoanele“ respective cu tot și să li se dea primul ajutor. Apoi președintele juriului ține o lungă și încîlcită cuvîntare, din care se înțelege că sportul cu halterele „a cunoscut o cotitură puternică în înflorirea sa“, că avîntul său nu poate fi frînat de nimic, iar cei doi excelenți sportivi trebuie lăudați pentru performanțele lor de pînă atunci. Cît despre „micul accident“ ce s-a produs, se cuvine, desigur, să fie trecut cu vederea. Probabil, din cauza emoțiilor, li s-o fi făcut foame și... restul e ușor să-l deducem și singuri.

— Ba nu putem deduce nimic ! strigă mulțimea și iar fluieră.

Apare un medic specialist care i-a consultat de urgență pe cei doi halterofili și declară că aceștia sînt în afara oricărui pericol. Sfredelina își revine și oftează. Mulțimea huiduie.

— Uite, cu asta ne-ai liniștit ! Auzi, au scăpat cu bine de pericolul caşcavalului !... se aud voci ironice din tribună.

Specialistul explică atunci nefericita întîmplare cu maximă obiectivitate :

— Pripășel era prea obosit din cauza antrenamentelor excesive și, disperat că nu va putea cîștiga, s-a strecurat peste noapte în camera unde se păstra... ăăă... „obiectul“, cu gînd să mănînce din

el cît îl vor ține băierile. La rîndul său, motanul Jean credea că va putea șterpeli roata de caşcaval în aceeaşi noapte, dînd-o de-a dura, dar numai după ce-o va gusta.

Înfigîndu-şi cu nădejde dinţii, în acelaşi timp, în caşcavalul buclucaş, adversarii au constatat cu groază că nu-şi mai pot descleşta fălcile. De ce? Pentru că trofeul, confecţionat abia cu zece minute înainte din ipsos special împrumutat de la dentist, tocmai începuse să se întărească... In acest moment, de altfel, dentistul nostru le extrage din gîtlejuri ultimele gogoloaie de ipsos special, sfătuindu-i să fie mai puţin lacomi altă dată şi.. mda... mai sportivi, am putea zice.

Mulţimea spectatorilor a apreciat limpezimea explicaţiei şi s-a bucurat că măcar va avea de ce rîde mult timp.

Sfredelina s-a grăbit spre „Stomatologie", ca să-l salveze pe Pripăşel de pe scaunul dentar.

...După cîţiva ani. Ce se mai ştie despre eroii noştri?

Motanul Jean, în prezent revenit la numele de Tudose, a renunţat cu totul la cariera sportivă şi trăieşte retras, din banii obţinuţi ca despăgubire de la organizatori, pe care-i ameninţase că-i va tîrî în judecată pentru falsificarea unui trofeu oficial.

La rîndul său, Pripăşel s-a retras şi el din activitatea sportivă, dar exersează intens zîmbete pe sub mustaţă, în douăsprezece nuanţe. I s-a propus să joace într-un film de aventuri.

Ar mai fi de adăugat doar că cei doi foşti halterofili se urăsc de moarte. Fiecare e ferm convins că adversarul a vrut să-l tragă pe sfoară, şterpelind caşcavalul cel adevărat şi înlocuindu-l cu cel de ipsos. Pentru ei, adevărul rămîne învăluit în mister.

Cît despre trofeul discordiei, după ce a fost reparat şi vopsit excelent în culori apropiate de cele naturale, îl puteţi admira în vitrina magazinului de brînzeturi, unde joacă ispititorul rol de caşcaval afumat. Atraşi de aspectul apetisant, mulţi au vrut să-l cumpere, dar vînzătoarea le-a spus că nu e de vînzare. „E o amintire de familie“ — a precizat ea.

De prisos să mai menţionăm că vînzătoarea pronunţă cuvintele din vîrful buzelor, precipitat, ca o franţuzoaică sadea, şi spune — cu sau fără rost — „Mersi“.

IV

REGIA DE CULISE

S-a remarcat de multă vreme că drumul spre iad e pavat cu intenţii bune. Vă daţi seama ce primar grozav trebuie să aibă acolo ?

Părţile în conflict au convenit să semneze un tratat despre pace.

Spre fericirea păcătoşilor, raiul s-a mutat în locul iadului. Dar a preluat întreg utilajul şi deja iese un fum de smoală de acolo...

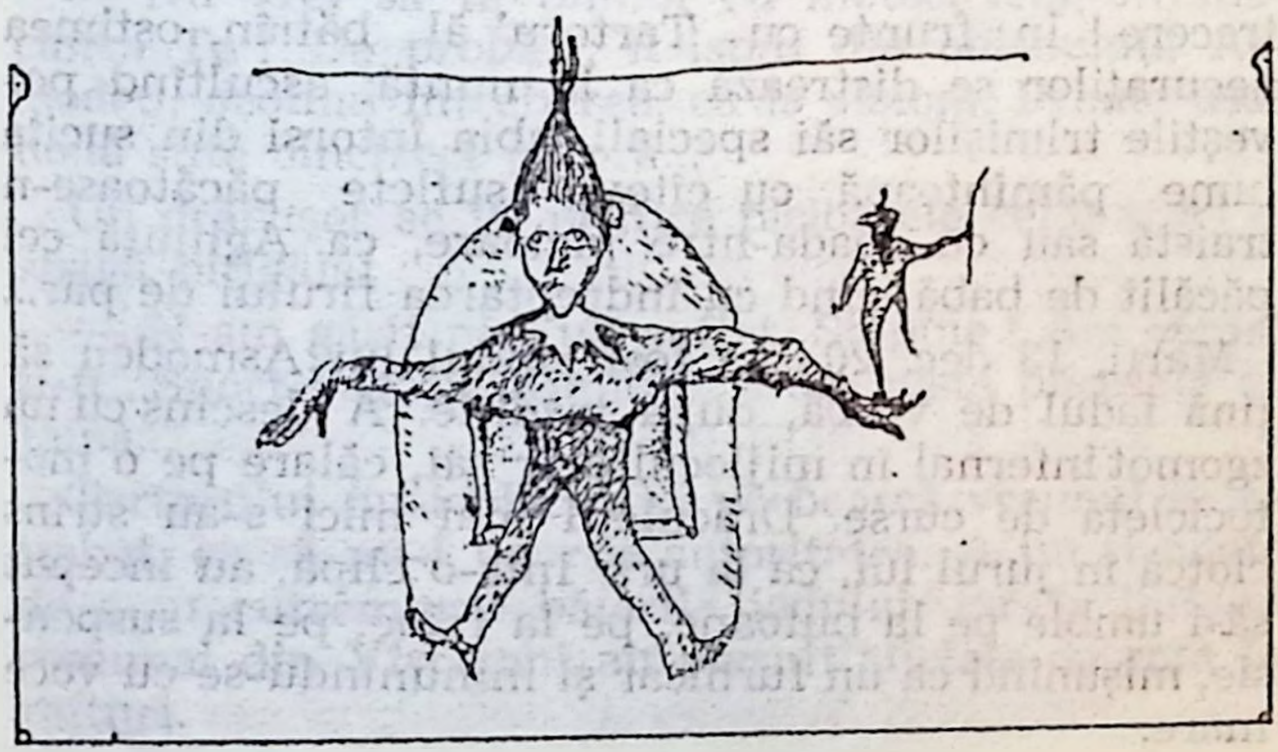

VI

TRIMISUL SPECIAL

Marţea, cînd în toate ţările civilizate e zi de lucru normală, cu trei ceasuri rele, în iad e linişte, pace şi plictiseală. Ca într-o duminică englezească descrisă de autorii insulari. Se cheamă că e sărbătoare. Dracii, pe rudă, pe sămînţă, cu mic, cu mare, aşteaptă întoarcerea Fiului Plecat. Şi cum cei plecaţi sînt o sumedenie, au ce aştepta. Dintr-o clipă-ntr-alta poate pica ba Aghiuţă, ba Sarsailă, ba Michiduţă, ba mai Dumnezeu ştie care dintre ei, că tare mai seamănă unul cu altul. Atunci să vezi petrecere ! În frunte cu Tartoru' ăl bătrîn, oştimea necuraţilor se distrează ca la nuntă, ascultînd poveştile trimişilor săi speciali, abia întorşi din sucita lume pămînteană, cu cîteva suflete păcătoase-n traistă sau cu coada-ntre picioare, ca Aghiuţă cel păcălit de babă, cînd cu îndreptarea firului de păr...

Marţi, 13 dec. 20..., a fost rîndul lui Asmodeu să ţină iadul de vorbă, după tradiţie. A descins cu un zgomot infernal în mijlocul alor săi, călare pe o motocicletă de curse. Drăculeţii mai mici s-au strîns ciotcă în jurul lui, ca la urs. Într-o clipă, au început să-i umble pe la butoane, pe la frîne, pe la suspensie, mişunînd ca un furnicar şi minunîndu-se cu voce mare.

— Asta ce mai e ? a întrebat Tartorul ridicînd din sprînceană.

— „Honda", ultimul tip ! l-a lămurit Asmodeu plin de mîndrie bărbătească.

— Piei, drace ! s-a mirat superstiţioasă Talpa-Iadului.

Asmodeu dispăru ca suflat de vînt.

— N-am vrut ! se scuză animatoarea demonică faţă de Tartor şi-l readuse pe Asmodeu, care se afla hăt, departe, pe o nedorită traiectorie spre nebuloasa din Andromeda.

— Ultimul tip, zici ?! a mîrîit Tartorul către Asmodeu, care surîdea senin, făcînd gropiţe-n obraji, ca un heruvim.

— Of course ! Dacă nu cumva or fi lansat între timp una şi mai şi ! Japonezii ăia sînt daţi dr...

— Nu huli ! îl mustră Mamona, aşezat de-a dreapta Stăpînului.

— Ai adus ? s-a răstit Întunecatul morocănos.

— Nu vrei să te plimbi cu motocicleta, Întunecimea Ta ? De probă..., îl ispiti din obişnuinţă Asmodeu, ocolind întrebarea, ca la slalom. Prinde uşor două sute cincizeci pe oră...

Un drăcuşor se iţi printre picioarele celor mari şi strigă piţigăiat :

— N-am găsit nici un suflet, Stăpîne ! Am căutat şi-n „Sport-bagaj". Nimic !... Doar nişte pliculeţe cu făină...

Tartorului nu-i plăcea să vorbească vreunul neîntrebat, ca să nu-i uzurpe autoritatea. A tunat odată de s-au cutremurat băieriile iadului, iar la bufetul comunal din Vîrtoşeni au plesnit sticlele de rom în rafturi.

— Dă-le-ncoa, prostule ! Şi să nu-ţi mai bagi coada printre cei mari ! Altminteri raiul te mănîncă ! Şterge-o !

La o asemenea înfricoşată ameninţare, mititelul lăsă capu-n piept, depuse pliculeţele în laba păroasă a Mai-Marelui şi se topi în furnicarul din jur. Se vede că-i ştia de frică, nu glumă !

— Şi-acum lăsaţi-ne singuri ! a poruncit Dardarot, iar diavolimea s-a împrăştiat înghiontindu-se, behăind şi chirăind, ca liceenii din internat la sfîrşitul anului şcolar. A rămas doar Talpa-Iadului, privindu-l galeş pe Asmodeu cu ochii ei verzi de văduvă focoasă.

— Mie nu mi-ai adus nimic, vere ? Ai fi uitat..., a miorlăit ea, săgetîndu-l dintr-o parte cu uitătură făgăduielnică.

Împăratul beznelor a crîşcat din măsele, a scuipat într-o parte şi-a pufnit a scîrbă. Lui Asmodeu i se zbîrlise părul din vîrful cozii.

— Cum să nu, cum să nu ! Just a moment, please !... Să te uit eu tocmai pe tine, care..., s-a agitat el.

Nu mai nimerea fermoarele sacoşei. Avea una mare, cu multe buzunare, un fel de „Adidas“ perfecţionat. În fine, scoase un casetofon cît palma, apăsă pe un buton şi jucăria începu să urle, acoperind cu uşurinţă zarva dracilor. „Domneşte rockul pe pămînt...“ cînta unul cu o voce pe lîngă care bubuitul unui perforator cu aer comprimat ar fi părut o adiere de zefir. Talpa-Iadului bătu încîntată din palme, luă casetofonul cu graţie şi plecă unduindu-se ademenitor, să anime bairamul, şi aşa destul

de animat. Bineînțeles, fără să zică măcar „mulțumesc".

Asmodeu ce să facă ? I se scurgeau lui ochii după ea, dar afacerile sînt afaceri. Așa că a scos din buzunar un carnețel și a însemnat cu pixul : „1 cs. - T-I." Ca să nu se iveaască discuții la achitarea datoriei. Gestul a obținut un mîrîit aprobator din partea Tartorului, care își luase doza de heroină și începea să se simtă în al nouălea cer. Totuși, cum trebile împărăției nu sufereau amînare, l-a luat din scurt :

— Zi, Nichiperceo ! Ce-ai lucrat, cît, cum, treabă-socoteală !...

— M-am străduit, Întunecimea-Ta, întru folosul și fala Gheenii. M-am călăuzit după legea noastră veche — „Întărîtă-i, drace !" — și i-am pus pe pămînteni să născocească niște arme diavolești. Iertați vorba proastă !... Recunosc cu modestie că eu le-am dat ideile, punîndu-i să se întreacă în a le face și mai grozave. Ceea ce, să spun drept, au reușit de minune. Sînt pe cale să pustiască pămîntul, șugubeții ! chicoti el.

Adevărul e că povestea bine împielițatul.

Învăluit de susurul vocii acestuia, dar mai ales răzbit de tăria stupefiantului (pînă atunci folosise marijuana), Dardarot se legăna ca-ntr-o ceață albă, lăptoasă. Se vede că Cel de Sus îl pedepsise să aibă toate viciile și să le practice cu osîrdie.

— Unde sînt sufletele dobîndite ? bodogăni Scaraoțchi, purtat de talazuri.

— Well, tocmai despre asta vorbeam, Întunecime !... Ce să mă mai ostenesc pentru trei suflete amărîte-ntr-o sacoșă ? mi-am zis eu. Mai bine îi aduc pe toți odată. Adicătelea vin ei buluc.

— Buluc ? Cum buluc ? mugi Pîrdalnicul.

Mai-marele peste draci, se știa, era greu de convins.

—...I-am împărțit în două tabere, i-am învățat să se dușmănească cu zîmbetul pe buze, le-am băgat în cap că adevărul și dreptatea nu pot fi aflate nicicum de partea cealaltă sau măcar la mijloc..., enumeră Asmodeu, pătruns de importanța argumentelor sale.

— Vechi de cînd lumea !...

Vocea bubuitoare a lui Dardarot, menită să-l desumfle, venea de departe, din străfunduri.

—...Am inventat „războiul rece". Pe urmă am aruncat în balanță bomba cu neutroni și sateliții cu laser... Doar să-i vină cuiva chef să apese pe butonul colorat, și primim toată omenirea plocon, direct în cazanele cu smoală. Doar un semn, și gata ! O.K., boss ?

Răcnetul neașteptat al Tartorului a avut ca efect imediat încremenirea întregii suflări diavolești, iar ca efect secundar — dislocarea ghețarului Oskveringen de pe coasta Groenlandei, provocînd o iarnă prematură în Europa de nord și centrală.

— Tîmpitule ! Ai tărîțe în cap, manechinule !

Dardarot se dezmeticise brusc. Pur și simplu scotea scîntei, ca un tractor fără sită de protecție la eșapament.

— Well, dar ce-am greșit, Întunecimea Voastră ? scînci Asmodeu, prins pe picior greșit fără să știe de ce.

— Vită ce ești ! Îmi vii aici cu izmeneli americănești, iar mintea ți-ai lăsat-o la San Francisco ! În whisky ! precizează Tartorul cu cruzime. Îți tai coada,

patrupedule ! Îți iau înapoi medalia jubiliară „Copita despicată“, pe care n-o mai meriți !...

Împăratul beznei era foarte pornit. Asmodeu se chircise, dînd impresia unei blăni de ied, intrată bine la apă și tăbăcită grosolan. Clipea prostit cu genele lui de cadînă și privea sașiu.

— Să-mi distrugi tu mie omenirea mea ? Tu, mie, mă ?!... Cimpoi te fac !...

Scaraoțchi scrîșni și suflă foc pe nări, ceea ce avu ca urmare apariția a trei mari insule în Pacificul de sud-vest, pentru stăpînirea cărora s-a stîrnit un mic război local în valoare de numai treizeci de mii de morți, verificîndu-se cu acest prilej eficiența noilor rachete muzicale „sol-mi-sol“ și „si-la-sol“.

După ce și-a vărsat focul, la propriu și la figurat, Tartorul s-a apucat să-l dăscălească pe Asmodeu ca pe ultimul dintre neisprăviți. Ți se făcea milă uitîndu-te la el. L-a tratat, totuși, cu oarecare indulgență, că de !, era os din osul lui, și, la urma urmei, drumul spre iad e pavat cu intenții bune.

— Păi bine, nătîngule ! N-ai priceput nici acuma că lumea este croită din trei părți ? Ăi de sus, ăi de la mijloc (adică pămîntenii) și noi, cu dedesubturile. Adevărul tot la mijloc se află, nătărăule ! Asta s-o ții minte de la mine !... Dacă mi-i spulberi pe oameni ca pe făina orbului, că-i trimiți în cer sau în iad, tot un drac ! Ai stricat balanța ? Ai stricat-o definitiv !... Balanța e sfîntă — ptiu ! ptiu ! ptiu ! Ce mi-a ieșit din gură !... Nu se umblă la ea ! De belele am eu nevoie ? De nacafale ? De dandanale ?... Mă, tu mă bagi în boale pe mine ! Bunăoară, să luăm cazul că proștii ăia se extermină unii pe alții, ca pe muște. Ne vin nouă pe cap cu toptanul ? Ne vin ! Și dup-aia

staaai, proclete, şi-i fierbe în veac, la focul cel nestins ! Nu tu ieşire în lume — de unde lume ? — să te mai distrezi un pic la năzbîtiile ălora. Nu tu viclenii, să-ţi ascuţi mintea şi să-i duci frumuşel în ispită, ca să-ţi vîndă sufletul şi haţ !, să-i perpeleşti binişor colea !... Vînătoarea e plăcerea, nu vînatul !... Altminteri, pentru ce să-ţi mai pui mintea la contribuţie ? Pentru ce ? N-ai avea decît să răsuceşti frigarea sau să înteţeşti focul la cazane. Păi viaţă ar mai fi asta pentru noi ? Chinurile iadului, nu altceva ! O plictiseală să-ţi vină leşin ! Urgie, ce mai ! ...Aud ?

Dardarot devenise de-a dreptul patetic zugrăvind nenorocirea ce-i păştea pe toţi încornoraţii, din cauza nesăbuinţei lui Asmodeu.

— Maestre, să mă scuzaţi, dar omenirea e deja pe dric. Eu doar i-am speriat niţel. Mai o bombă atomică pierdută din avion, mai un submarin nuclear dispărut, mai un cîrd de gîşte pe ecranul radarului luate drept rachete inamice !... Aşa, doar cît să gîdile butonul roşu cu buricul degetului !... Dar n-am bătut mai departe cu mintea, ca Întunecimea-Ta ! recunoscu Asmodeu, ca un bărbat ce se afla.

Ce să facă Satana în faţa unei asemenea sinceriţăţi dezarmante ? S-a muiat şi l-a iertat, după ce şi-a lustruit bine unghiile cu el, că avea secătura blana deasă-perie şi lucioasă de-ţi lua ochii. Şi a mai hotărît ca pe loc să-l trimită-napoi, pe Pămînt, cu poruncă strașnică să-ndrepte tot ce-a stricat.

— Faci cum oi şti, dacă e nevoie, o iei şi pe Animatoare cu tine (aici, lui Asmodeu îi sticliră ochii), le bagi firoscoşilor ălora în cap ideea să ducă

tratative. Cît de lungi, dar să se țină de ele. Te duci la H., la G., la P. (Tartorul numi cîteva capitale europene), te zbați, aduni delegații și para-delegații, pui mîna și la ONU, mă rog, tot tacîmul. Să nu-mi mai faci vreun pocinog, că... Teme-ți coada, m-auzi? Eu atîta-ți spun! Și să-ți intre bine-n minte: pe o planetă pustie nu crește nici mac alb, nici cinepă măcar... Te-ai întrebat vreodată de unde mi-aș procura eu „praful“? Nevinovata mea plăcere...

Din nou îi sticlără ochii lui Asmodeu, aflînd, în fine, adevăratul motiv al grijii mișcătoare ce le-o purta bezmeticilor de pămînteni înțeleptul Dardarot. Ca să vezi de ce depinde soarta lumii!

Pînă să-i zică Înneguratul „Marș d-aici!“, Asmodeu îi dădu grăbit onorul cu coada la picior, o înhăță de mînă pe Talpa-Iadului înfierbîntată bine de rock și, aruncînd-o pe motocicletă, se mistui cu ea în noaptea cosmică.

Petrecerea se încinsese și mai și. Dracii și drăcoaicele, zbătîndu-se ca apucații în ritmul muzicii, într-o înghesuială deșucheată, dezlănțuiră pe pămînt uraganele „Mary“ și „Flora“, care au pieptănat coasta de est a Americii.

Ochii dansatorilor sclipeau cînd și cînd, roșietici, în beznă, semănînd perfect cu luminile discrete ale sateliților-spioni, ce veghează ca nu cumva vreun neghiob de pe Terra să-și cumpere briceag — naiba să-l ia! —, fără ca asta să se afle imediat unde trebuie.

ZIUA A ȘAPTEA

În cea dintîi duminică, Atotputernicul hotărîse să se odihnească. Dar de la intenție la faptă... Tocmai

aţipise şi el, că omul obosit, şi visă războaiele românilor, cînd auzi ţipete. Dar ce ţipete! Se certau heruvimii cu serafimii.

— Ce e, mă, cu voi, de nu poate Omu' să puie niţel capu' jos?

Dumnealor, de colo, cică nu meritä şi ei o recompensă? După cît l-au slujit... Bunăoară, povestea cu vopsitul păsărilor... Ce, a şi uitat?

— Aha! Bine, mă! Hai că vă răsplătesc. Alegeţi vreo cîţiva mai răsăriţi, să facă propuneri.

Vacarmul se potoli imediat, ca să înceapă mai teribil. Aşa că Domnul îi lăsă în plata Lui şi se duse în alt cer să doarmă, mai ales că acolo cam trăgea şi-l dureau şalele.

Peste cîteva ore, sosi o delegaţie alcătuită din Mihail şi Gavril. Amîndoi bine făcuţi, hoţi de gură şi iuţi de sabie. Gurile rele pretindeau că Tatăl îi plămădise din acelaşi aluat.

Lista de propuneri adusă de cei doi pentru recompense cuprindea nume de felul acesta: Gavrilache, Gavrilaş, Gavriliu, Mihalache, Mihăilescu, Mihăileanu ş.a.m.d. Din greşeală, fusese trecut acolo şi un oarecare Găvan. Descoperind această scăpare din vedere, Gavril se înfurie şi zise:

— Dă-l dracului p-ăsta!... Ce caută pe listă?

La poruncă, luînd cele de mai sus *ad litteram*, doi subordonaţi zeloşi îl înşfăcară pe numitul Găvan, care cerea explicaţii, şi-l aruncară direct în cazanele lui Satan. Acesta tocmai aştepta, cu gura căscată, doar-doar i-o pica şi lui ceva de sus. Şi speranţele nu-i fură înşelate nici de data asta.

Domnul aprobă somnoros propunerile, dînd din mînă a lehamite, în timp ce Sfîntul Duh, cu înfăţişare de papagal, le striga de pe umărul Lui:

— Huoo ! Nepoţeii ! La oase, bă !... Şi altele mai deocheate.

Delegaţii dădură din umăr nepăsători :

— Eh ! Vorbe de duh !... Ce să le iei în seamă ?

Şi făcură un gest grăitor, care însemna : „Las' că-ţi sucim noi gîtul la spate odată, fir-ai al dracului de cîrtitor !... Îţi convine, că te ţine Ala-n spate !...

Apoi plecară fără să salute.

Atotputernicul îşi trosni oasele, în timp ce-şi programa continuarea somnului de la secvenţa de vis unde fusese întrerupt.

Caesar, ajuns în faţa Rubiconului, dădea cu zarurile de-i amorţise mîna, aşteptînd ca dumnealui să-şi reia visul.

REZONANŢĂ

La nu ştiu care congres, specialiştii au ajuns la uimitoarea concluzie că învierea din morţi nu e un fenomen supranatural. E chiar la îndemîna oricui se dovedeşte în stare să facă efortul necesar. Simplu şi de necontestat, ca tot ce e genial, de altfel...

Cum or fi circulînd ştirile înspre lumea răposaţilor e greu de spus, dar se pare că totuşi circulă. Altminteri cum ar fi aflat vestea Romel Belciugatu ? Pe ce canal ? Pentru cei neîncrezători trebuie să precizăm că pe lumea cealaltă răposaţii îşi păstrează nealterat interesul pentru ceea ce se petrece pe mapamond. Asta le face cinste, obiectiv vorbind. În felul acesta sperăm să contribuim la corectarea imaginii eronate pe care-a încetăţenit-o reli-

gia despre rai, iad și alte asemenea chestiuni neștiințifice.

E bine, Romel Belciugatu s-a așezat serios pe antrenament. Cu tenacitate, cu voință și cu mult timp la dispoziție (nu-l sîcîia nimeni, avea niște vecini foarte liniștiți), într-o bună zi făcu efortul suprem și învie. Numim procesul respectiv „efort suprem" pentru că, dincolo de orice îndoială, fenomenul era cît se poate de anevoios, deci natural, și echivala — dacă doriți neapărat o analogie — cu nașterea.

Romel Belciugatu se născu, mai precis renăscu și-și reluă viața de la patruzeci de ani, de unde i-o întrerupsese un infarct. Își scutură țărîna de pe costumul ieftin de culoare închisă, își verifică încălțămintea, descoperind cu neplăcere că pantofii săi aveau tălpi de carton, apoi salută soarele primăvăratic cu un zîmbet larg. Foarte normal pentru unul care nu-l mai văzuse de un an de zile. Cercetă cu oarecare curiozitate lăcașul său de veci și observă că se găsea într-o stare deplorabilă. Năpădit de buruieni, ba chiar purtînd urmele unor vizite recente ale cîinelui năpîrlit ce se aciuase pe lîngă paznicul cimitirului.

Dar toate acestea erau fleacuri pe lîngă performanța realizată de el. Romel abandonă deci problema asta pentru mai tîrziu și porni vesel spre oraș, răspîndind în jur o sfioasă mireasmă de mucegai. Timpul reîncepuse să curgă normal pentru el și se nimerise cum era mai bine, o zi de duminică. Să tot fi fost ora zece dimineața. Cu aerul unuia care face o plimbare agreabilă, Romel străbătea orașul unde trăise și redescoperea cu nesaț amănunte care altădată îl făceau să-și simtă nervii încordați ca niște

strune. De pildă, mirosul de chimicale din atmosferă (Fabrica de produse chimice tot nu-și reparase filtrele) îi sugera parfumuri exotice ; vitrina magazinului de confecții bărbătești, de la colțul bulevardului, etala aceleași costume ca acum un an, semn că responsabilul nu fusese deloc mustruluit, dar pe Romel îl distră faptul ; forfota bișnițarilor din fața cinematografului central i se păru un prilej de desfătare pentru ochi, nu se știe de ce. Se simți cuprins de o înduioșare puerilă observînd că în cartierul său populația își păstra cu încăpățînare obiceiul insalubru de a arunca gunoaiele tot alături de recipientul pentru colectarea acestora. Rîul care străbătea orașul rămăsese aceeași apă leneșă și somnoroasă, iar Romel trecu podul sufocat de emoție și îl salută ca pe un prieten statornic, de pe vremea pantalonilor scurți și a pescuitului de zglăvoace.

Ajuns acasă, nu se osteni să apese pe butonul soneriei, ci trecu de-a dreptul prin ușa de la intrare, cu mare ușurință, aceasta fiind temeinic lucrată din placaj. Era prima mare dezamăgire pentru Romel, care nutrise iluzia că ușile apartamentului său ar fi confecționate din lemn sănătos de fag, după cum și arătau. Se consolă cu gîndul că nu poți avea numai bucurii de pe urma însușirii miraculoase de a putea trece direct prin obiecte. Folosi același procedeu pentru a pătrunde în sufragerie, apoi în dormitor, fără să facă zgomot.

Acolo, cu draperiile trase, în semiîntuneric, dormea nevastă-sa un somn cam agitat. Fără să deschidă gura, discutară calm, comunicîndu-și direct gîndurile.

Ea — VenișI ?

El — Venii.

Ea — Cum ai intrat? Adică ce prostii mai întreb și eu...

El — Am trecut prin... hm... prin ușă. Prin beton armat nu pot, trebuie mult curaj. Știi, e mult mai greu.

Ea — Cum, și la voi acolo, trebuie curaj?

El — Mai ales la noi!

Ea — Țțț! Ce plictiseală!

El — Mde!... Parcă e după noi?

Ea — Nu te superi că te-am chemat?...

El — M-ai chemat?... Tu?!...

Ea — Dar ce credeai? Am vrut să vorbim măcar în vis. Să ne sfătuim. Că eu totdeauna am ținut la părerea ta. Așa că, dacă tot te-am visat, m-am gîndit că n-ar strica...

El — Ce vis? Asta nu e vis! E de-adevăratelea! Am... cum să-ți spun? ...Am înviat!

Ea — Tot nebunatic ai rămas! Hai, fii cuminte! Lasă prostiile! Că doar nu ești ăla, să-nvii. Și doar știi ce-a pățit dup-aia!... Doamne ferește! Morții cu morții, viii cu viii.

Din baie se auziră zgomote ciudate. Un fel de horcăit, urmat de gemete, apoi de înjurături întortocheate. Se pare că viii țineau cu tot dinadinsul să-și impună prezența. Romel Belciugatu simți cum i se scurge fierea în sînge, ca o materie vîscoasă. Dar dialogul continuă.

El — Te-ai și măritat... cine e ăla din baie?

Ea — Hristudorescu! A fost la o cumetrie...

El — Aha! D-asta m-ai chemat?

Se împăcase și cu ideea că a fost chemat și că n-a înviat din proprie inițiativă. Halal voință!

Ea — Păcatul meu să fie ! Trebuia să mă mărit ! Uite de ce ! O să avem un copil...

El — Cine, noi ?... Nu-l recunosc !

Ea — Of, tot găgăuță ai rămas !... Eu cu Hristudorescu. Voiam să-l cheme ca pe tine — Romică. Să nu creadă lumea că te-am uitat așa repede. Că de, mi-ai lăsat apartamentul, banii de mașină și cecurile alea, știi tu... Eu recunosc, zău... Ce zici ?

Romel Belciugatu fusese totdeauna slab de înger și, ca dovadă că nu se schimbase, o asculta liniștit. Undeva, în străfundul sufletului, un glas firav îl îndemna să strige că puțin îi pasă lui și nu are nici un chef s-o scape de gura lumii și de povara ce-i apăsa, chipurile, inima. Parcă lui cine i-a luat vreodată ce-a avut pe suflet ? În loc de asta, reluă conversația, care se îndrepta naiba știe în ce direcție, după cum voia femeia asta, care-i era străină într-un mod familiar.

El — Îl iubești pe-ăsta ?... Zi-i pe nume !...

Ea — Hristudorescu... Da ! E brunet, nu ca tine. Mie nu mi-au plăcut niciodată șatenii, dar m-am jenat să-ți spun, ca să nu te jignesc. Decît așa, mai bine am suportat...

El — Numai asta ai găsit la el ?

Ea — Nu ! Are el mai multe : rezistă la băutură, mă scoate-n lume, la restaurant... Ne distrăm... Ieșim și la berărie ! Ne certăm, ehe ! Ăsta știe să se certe țapăn, nu ca tine !

El — Bine ! Poți să-i dai copilului numele meu. Dar ce te faci dacă eu chiar m-am întors ? Să zicem că am înviat așa, cu forțe proprii...

Ea — Fugi d-aci, că e vis toată ziua ! Pe mine vrei să m-aiurești ?

El — Cine visează ?

Ea — Amîndoi visăm. Spunea și la emisiunea aia, cum îi zice...

El — Așa ? Atunci pot să te ciupesc, ca să pricepi că nu e glumă ?

Ea — Hi, hi ! Drăcos mai ești ! Parcă nu erai așa. Să vezi ce se hlizește bărbată-miu cînd i-oi povesti...

Se auzi ușa de la baie trîntindu-se, apoi țăcănitul întrerupătorului de pe hol.

El — Adică nu vrei să rămîn ?

Ea — Du-te, dragă, liniștit în cele veșnice ! Hai, că mă trezesc. Și să nu mai vii, că mă supăr. Mai am vreo trei luni și nasc... Și pe urmă sînt măritată, gata !

Ca și cum pînă atunci nu fusese măritată.

Romel Belciugatu trecu prin trei uși la rînd, fără să se mai uite nici în dreapta, nici în stînga. Cobora scările vijelios, cînd la etajul întîi se întîlni cu nea Iftode, responsabilul blocului, care-l salută voios, de parcă s-ar fi întors din delegație.

— 'Neața, dom' Belciugatu ! Ce face azi națională ? Îi batem pe franceji ? Joacă la noi pe stadion...

— Dac-or vrea ăia !... glumi Romel și rîseră amîndoi.

Depărtîndu-se cu pași aerieni, îi ghici în urmă nedumerirea. „Ce-o fi, dom'le, cu ăsta ? Parcă murise în spital... Îl mai trec sau nu în cartea de imobil ? Că văz că e teafăr. S-a mai întîmplat să-i dea morți pe unii și ăia habar n-aveau. A scris și în presă... Trebuie să mă interesez mîine la asociația locatarilor..."

Pe drum îl ajunseră din urmă cîțiva dintre colegii lui de serviciu, care mergeau la stadion. Comentau evenimentul cu mare pasiune, făceau pronosticuri, se contraziceau în gura mare, iar pe el îl salutară neglijent, ca pe unul neinteresat de fotbal. Totuși, îl invitară din mers, cu ei.

— Romică, hai la meci, nu fii fraier ! Habar n-ai ce pierzi !

— Nu pot, că sînt mort ! le-o trînti el în față, să-i vadă cum reacționează, dar ți-ai găsit ! O luară tot în bășcălie.

— Tu și mort de beat !... Aiurea ! Ai băut lapte prea mult...

Și rîzînd zgomotos, alergară să prindă un loc pe scara autobuzului, de care microbiștii atîrnau ciorchine.

În fața berăriei „La butoi" — parcă era un făcut — dădu nas în nas cu cel mai bun prieten al său, care-i ținuse cuvîntul de adio la înmormîntare. Un tip cît se poate de distrat, dar băiat de aur. Fără să pară surprins că-l vede aievea, acesta îl apucă de mînecă și-l trase în local. După ce comandă două halbe, îi reproșă lipsa.

— Bine, măi Romică, să nu te mai arăți tu atîta timp !... Nu e frumos, măi băiatule, zău că nu e frumos din partea ta !...

— Nu mă lua așa, prietene ! se încruntă Romel. De fapt, *eu* am motive să fiu supărat pe tine, nu tu... Așa prieten, mersi ! De cinci ori te-ai încurcat la necrolog !...

— Las-o-ncolo, că așa-i prima dată !... Da'tu de unde vii ?

Romel arătă posomorît cu degetul gros spre pămînt.

— Și cum e? întrebă distrat prietenul, sorbind trei sferturi din halba spumoasă. Pfuu, ce caldă e poșirca asta! se strîmbă el. Și zi, merge, merge?

— Ași! O plictiseală fără margini! dădu din mînă a lehamite Belciugatu.

— Și-acuma încotro? se întoarse surprins prietenul, văzînd că-i strînge mîna tăcut și pleacă învăluit de acel indescriptibil miros de ...mda... parcă totuși miros de mucegai era.

— Înapoi în subteran! zise răspicat Romel și ieși, numai așa, de-al naibii, direct prin tăblia ușii de stejar vechi, cu incrustații, care-i provocă o plăcere deosebită. Parcă trecuse printr-o apă limpede. „Dacă lucrează în subteran, înseamnă că s-a făcut miner“ se dumiri prietenul. Minerii ăștia-s dați dracului. L-ai văzut cum a trecut prin ușă, ca prin brînză?“ se lăudă el către un cunoscut, de la altă masă și, ciocnind halbele, căzură de acord că Romică Belciugatu e alt om, s-a maturizat, nu mai poate nimeni să zică așa și pe dincolo, ca înainte.

Cam în același timp, soția lui Hristudorescu apucă mîna soțului:

— Știi ce nume m-am gîndit să-i punem băiatului nostru?

— ?

— Romică...

Și căzură de acord că e un nume frumos.

Belciugatu ar fi putut spune că moartea e o greșeală care, iată, cu mici sacrificii, poate fi corectată.

După calcule îndelungate, cîntărind avantajele și dezavantajele, Alois Păşoi s-a hotărît să-şi valorifice la un preţ mai ridicat nenumăratele-i calităţi, datorită cărora urcase destule trepte în ierarhia socială. Ştia cîteva limbi de circulaţie internaţională, ştia să se facă util, nu se abătea de la ordinele mai-marilor săi nici cu o iotă, fără să pară excesiv de servil. Avea o viaţă de familie exemplară, cel puţin aşa părea.

Era la curent cu tot ce apărea în presă. Avea abonamente la toate cotidienele, iar publicaţiile străine le cerceta la serviciu. Ieftin şi fără să bată la ochi. Răsfoind cu ascunsă admiraţie paginile unor reviste apusene, Alois ajunsese la concluzia că, oricît era de mare încrederea ce i se acordase, oricît de bine era plătit, cunoştinţele sale nu erau, totuşi, apreciate cum se cuvenea. Cînd valorezi aur curat şi eşti doar un funcţionar superior, ce e de făcut ?... Ţara i se părea acum prea mică, limba maternă avea un pronunţat iz „folcloric", iar civilizaţia o aprecia ca fiind prea „rurală" pentru gusturile lui. Totul semăna cu o haină prea strîmtă pentru statura lui monumentală.

Găsi astfel curînd suficiente motive pentru a visa un palat pe Coasta de Azur sau un hotel de lux la Las Vegas. Toate acestea puteau fi obţinute vînzînd unor firme interesate unele documente „de uz intern", ca să nu zicem secrete, în posesia cărora se afla. Era un tip strîngător. Posesia acestora era reconfortantă pentru Alois Păşoi.

În acest punct al calculelor sale fără cusur, Păşoi a fost întrerupt de apariţia de necrezut a unui individ dubios din toate punctele de vedere. S-ar putea folosi aici cuvîntul „supranatural“, dar de ce să alunecăm în misticism ? Să vedem însă de ce era atît de ciudată prezenţa acelui individ nechemat şi inoportun.

Mai întîi, pentru că biroul lui Păşoi se afla la etajul al optulea şi nimeni n-avea cum să pătrundă în instituţia bine păzită ; în al doilea rînd, individul n-avea bon de intrare, or, nu putea să se strecoare înăuntru nici pasărea cerului fără aşa ceva ; în al treilea rînd, avea un zîmbet extrem de familiar, ca unul care le ştie pe toate ; în al patrulea rînd şi ultimul, se mişca foarte repede prin biroul spaţios, încît nu putea fi urmărit prin cătarea revolverului cu care încerca Alois să-l ţintească. Chit că nu era decît un reuşit exemplar de pistol cu apă, făcea impresie. Îl clasificase pe individ imediat. Nu putea fi decît un spion. Altminteri, de ce nu se lăsa impresionat de „armă“ ?

— Renunţă, dragul meu ! îl sfătui „musafirul“, apărînd, prin nu se ştie ce scamatorie, în mai multe locuri deodată şi făcînd inutilă orice încercare de a-l ţinti ca-n filme. Poftim ! Realitatea ţinea morţiş să-i demonstreze că întrece cu mult orice producţie cinematografică. Ce James Bond ! Spanac !...

„Probabil un nou truc al ălora de dincolo...“ presupuse Păşoi. Voi să sune (butonul era la îndemînă, sub birou), dar mîinile nu-l ascultau. Dimpotrivă, acestea făcură exact contrariul, sub privirile uimite ale stăpînului lor, ascultînd parcă de o voinţă străină. Depuseră revolverul la locul lui

în sertar, pe cînd musafirul, rîzînd mărunt, se instala confortabil în fotoliu, de parcă era un prieten venit la şuetă.

— Dutză mă numesc, domnule Păşoi ! Miki, pentru prieteni...

— Să nu crezi că scapi de-aici ! îl avertiză rece impenetrabilul Alois.

— Dragă Alois, citesc în dumneata ca într-o carte de mare popularitate, i se adresă cu impertinenţă vizitatorul suspect.

— Domnule Naiba-ştie-cum-te-cheamă-cu-adevărat, presupun că ai reuşit — deocamdată nu ştiu cum, dar voi afla ! — să-mi strecori un drog în cafea. Cu complicitatea secretarei mele, nu ? Mă minunez de obrăznicia dumitale, fiindcă te afli, totuşi, într-o situaţie fără ieşire. Am dreptate ?

— Deloc, dar deloc ! Ai un mod cam primitiv de a raţiona, dragă Păşoi, dar nu te condamn. Rutina produce, vai, asemenea nedorite... Te-ar întrista foarte tare dacă ţi-aş spune că eşti foarte departe de adevăr, pentru prima dată în cariera dumitale ?

Şi domnul Dutză îl privi cu ochi verzi, parcă fosforescenţi.

— Peste zece minute vine şoferul să mă ia. Îmi stîrneşti o vagă compătimire cu trucurile dumitale ieftine. Scurt ! Ce doreşti ? Ai ceva de oferit ?...

Alois Păşoi redevenise omul cu nervi de oţel, prompt în reacţii şi imprevizibil.

— Apropo, ce înseamnă Păşoi ? se interesă străinul.

— Caută în dicţionar, domnule ! Parcă ziceai că le ştii pe toate...

Alois terminase cu defensiva şi trecuse decis la atac.

— Fără supărare, dragul meu ! Păstrează-ţi micul dumitale secret ! Ai perfectă dreptate : viaţa n-ar mai fi atît de interesantă, dacă n-am avea fiecare micile noastre...

Alois dădu semne de plictiseală. Se uita pe geam, îşi curăţa unghiile, ba chiar izbuti să caşte.

— Sînteţi omul meu, domnule ! Gluma s-a terminat. Să trecem la afaceri, bine ?

Curios să vadă pînă unde merge cu obrăznicia individul, dar, totodată, interesat să ştie pînă la ce sumă va urca oferta acestuia, Alois aprobă în tăcere. Colaboratorii lui trebuia să apară peste cîteva minute. Şi-atunci, dacă suma nu-i va conveni...

— Nu vă mai gîndiţi la colaboratorii dv !...

Părea că individul se amuză cu adevărat. Păşoi tresări.

— V-am spus că vă citesc toate gîndurile ! explică foarte politicos domnul Dutză, parcă scuzîndu-se, de data asta.

„A dracului aparatură au mai inventat, dom'le !“ Şi Alois îşi notă în gînd să depisteze mijlocul de citire a... I-ar fi prins foarte bine.

— Numai că vă înşelaţi foarte tare asupra scopurilor mele... Deci, străduania dv. privind „maşina de citit gîndurile“ — musafirul rîse amuzat — e o dulce naivitate. Eu nu sînt persoană fizică, cum credeţi, ci una... metafizică, dacă vreţi să-i ziceţi aşa. Cunoscîndu-se îndeaproape proiectele dv., eu am fost trimis să încheiem actul de vînzare-cumpărare.

„Îndeaproape ? !...“ Alois intră în panică, dar nu lăsa să se vadă. Apoi începu să se dumirească. „Nebunii nu trebuie contrazişi. Dar cum naiba a nimerit aci ?...“

— Desigur, desigur..., mormăi el.

— Aveţi aici contractul obişnuit. Vă veţi bucura de toate drepturile. Ca Faust, de pildă. Să-mi ierte dumnealui comparaţia ! chicoti omuleţul maliţios.

Cu oarecare şovăială, Alois luă pergamentul pe care i-l întindea nebunul şi-l citi cu meticulozitate de la cap la coadă. Fără îndoială, actul era excelent redactat, în regulă din toate punctele de vedere şi scris cu o caligrafie impecabilă. Ei, drăcie ! Conţinutul era de necrezut !...

— Şi încă ce drăcie ! De acord cu dumneata..., chicoti iar omuleţul.

Nebunul devenea din nou cam familiar.

— Partea cea mai distractivă e că, în unele momente din viaţă, sînt destui care şi-ar vinde sufletul diavolului. Dar cînd le pui actul pe masă, nici unul nu-şi crede ochilor. Mă iau drept nebun... Uite, dumneata ar trebui să te bucuri că eşti printre puţinii favorizaţi de soartă. De mult nu mai facem tîrgul cu oricine. Şi fiindcă tot mai crezi că am evadat de la spitalul de nebuni, iar situaţia de faţă este excepţională, recunosc, meriţi o reparaţie morală. Să-ţi explic !...

Şi domnul Miki Dutză îl lămuri cu belşug de amănunte că o mică trădare, aşa cum proiectase Păşoi, merita atenţia Hadesului, unde era bine cotată. Că se netezise drumul dumnealui, ca nu cumva să intervină neprevăzutul.

Cu o singură condiție, cum era de așteptat : semnarea „contractului".

„Prostii ! Auzi colo ! Faust !... Literatură !... Dacă și dracii s-au apucat de-așa ceva..." se surprinse disprețuindu-l în gînd Alois, care nu prea agrea literatura, tratînd-o drept ocupație pentru leneși.

Domnul Dutză rîse sarcastic.

— Ce gînduri ai, domnule Pășoi ! Greșești enorm în ce privește literatura... Mă-ntreb dacă nu cumva te-am supraapreciat..., îl admonestă el cu arătătorul ridicat mustrător.

— Nu-ți place, caută-ți altul !

— Joci tare, dragă Alois ! se strîmbă de rîs mititelul. Asta e din filmul ăla cu „007", nu ?... Bine, treacă de la mine. Obraznicul mănîncă praznicul... Parcă așa e proverbul la voi, nu ? Adică am uitat că tu nu te mai consideri autohton. După cîte ai aflat, strămoșii dumitale ar fi descins din nord, așa că nu e de mirare să simți și tu chemarea străbunelor meleaguri, confort unu. Bună, nu ? rîse iar chițcăit mărunțelul. Făcea parte din categoria nesuferiților care se distrează de minune la glumele proprii.

Alois Pășoi scoase stiloul Parker aurit, îl ținu o clipă (istorică) suspendat în aer și semnă. O iscălitură înfloritâ, de care se temuseră mulți cîndva.

Făcînd sul hrisovul, fără să-și ascundă satisfacția, Miki Dutză îl îmbrățișă protocolar, ca la încheierea unui acord comercial, și pieri fără urmă.

Alois Pășoi se pișcă zdravăn de braț ca să-și revină. I se părea că „Țăranca din Muscel" (o copie

foarte reușită după tabloul lui Grigorescu), în direcția căreia dispăruse Necuratul, îl privea batjocoritor și ademenitor, cu ochii aceluia.

Trei săptămîni mai tîrziu, se zvoni că o persoană pe nume Pășoi a spălat putina, luînd cu el diverse documente valoroase.

În fața lui Sarsailă, Miki Dutză făcea fețe-fețe.

— Cine m-o fi pricopsit cu slujbași de două parale, ca tine ? îl ocăra Superiorul, știind de altfel foarte bine că el însuși îi acordase creditul moral. Ți-am atras atenția că nu permit inițiative ? Nu permit !... Unde-o s-ajungem în felul ăsta ?.... Închidem taraba dacă facem numai afaceri păguboase.

Și tot așa, spre rîsul celor mai mărunței în grad, care abia așteptau să obțină și ei încrederea Vătafului.

Neșansa produsese toată încurcătura (și dracu' mai face boacăne, altfel am ajunge toți în cazanele cu catran...). Ajuns la adăpost în Occident, domnul Pășoi fusese atît de nechibzuit să vîndă *toate* secretele pe care le poseda. Greșeală fatală, deși scuzabilă, dacă ținem seama că era la prima lui trădare de patrie. N-avea experiență !...

Ca urmare, nu mai prezenta interes pentru „firma" cu care tratase. Alois Pășoi, după ce și-a cheltuit banii, s-a văzut în situația unuia fără nici un mijloc de subzistență. Și s-a sinucis... A fost găsit abia după două zile. Nerevendicîndu-l nimeni, municipalitatea a scăpat de el ducîndu-l la groapa comună, a emigranților anonimi. Ironia soartei ! Un bogat ajuns printre săraci...

Conform contractului, sufletul său ajunsese, pe căi diabolice, se-nțelege, drept pe terezia lui Sar-

sailă. Acesta, cît era el de drac cu vechime în Gheena, și-a scuipat în sîn, văzînd pe cîntar un șobolan atins de scabie, în locul sufletului scontat (sau acontat).

Ancheta-fulger l-a găsit vinovat de ușurință condamnabilă pe achizitorul de suflete Miki Dutză.

— Să nu descoperi tu că Pășoi nu e altceva decît un șobolan !... Asta e documentare ? N-ai simțul limbii ! N-ai cultură generală ! N-ai intuiție... N-ai...

Degeaba striga Sarsailă. Nici el nu-și dăduse seama pînă nu aruncase o privire în „Dicționarul explicativ", unde scria clar : *pășoi* = chițcan, șobolan."

— N-ai simț comercial ! Ca unul neinstruit !...

Și Sarsailă, apreciind că epoca reclamă modernizarea serviciilor îl trimise pe Miki la Amsterdam, să ispășească studiind marketingul.

— Doctor să-mi vii de-acolo, c-altfel te fac fochist ! îl mai amenință el.

„Șobolan, ai ? Cum de nu l-or fi dibuit ăia acolo, pe pămînt ?" se miră prostește, de unul singur, Vătaful. „Halal deratizare !"...

— Ce facem cu „sufletul" ? întrebară încornorații mai mici în grad, temători că șobolanul i-ar putea umple de scabie pe drăculeții ce se și apucaseră să organizeze curse de alergări peste granită cu „duhul" lui Pășoi.

— Dați-l pe gîrlă, ce mai întrebați ! se stropși cu dezgust Sarsailă și-l trecu în registru la rubrica „Pierderi".

De pe malul Colentinei, cîțiva trecători au văzut ditamai șobolanul înotînd prin gîrlă și croindu-și drum spre gura de canal a întreprinderii „Ciano-

chimica". Cîteva pietroaie zvîrlite de ei l-au nimerit în plin, dar guzganul nu s-a scufundat. Și-a găsit un cotlon în canal și, de cel puțin trei ori pe zi, este inundat de apele reziduale deversate de uzină. Chițcanul a conservat întreaga conștiință de sine a lui Pășoi, spre a-și plăti păcatele în veci. Ca să scape de pedeapsă, ar vrea să-și dea duhul în orice condiții. Dar cine să i-l mai cumpere?

V

RESTUL E... LITERATURĂ

Scriitorii se împart în două categorii; pe unii îi așteaptă posteritatea, pe ceilalți — pompele funebre.

Ați observat ce greu e să-ți faci un nume în literatură, dacă nu ai un renume?

— Ai grijă, poete, să nu-ți crească aripile prea mari! I-ai deranja pe confrați la mers.

Adevărul iese la iveală ca untdelemnul deasupra apei. De aceea mulți se prăjesc cu el.

Vînătorul se poate trezi uneori vînat, dar nu are același gust...

CUM POȚI DEVENI CELEBRU
(metodă rapidă)

„... Ani în șir mi-am exersat condeiul în ale scrisului, ștergînd. Principiul, pe cît de original, pe atît era de simplu : scriam o pagină de versuri, să zicem, și tăiam nouă zecimi din ea. O proporție rezonabilă, așa cred.

Astfel, am ajuns la vîrsta fericită a maturității. Nu literare. Nicidecum !... Împlinisem patruzeci de ani. Am aniversat evenimentul adunîndu-mi poemele. Să tot fi fost vreo șaizeci. Mi s-a părut o cifră astronomică și m-am întrebat foarte serios dacă nu-mi scăpaseră prea multe la selecție. Poate nu fusesem destul de sever. După ce le-am mai ajustat binișor, dînd la o parte încă vreo șase, m-am declarat relativ mulțumit. Le-am dactilografiat frumos, le-am pus într-un dosar-plic legat frumos cu șnur și le-am predat la Editura „Condorul". Eram sigur că am făcut pentru literatură tot ceea ce depindea de mine.

Ca orice redactor care se respectă, Adelaida Fugău m-a dus cu vorba timp de un deceniu. Ca să nu se creadă că sînt pisălog (țin mult la impresia lumii despre mine) ori că profit de prețiosul timp al editorului, telefonam de trei ori pe an.

— Alo ? Cu tovarășa Fugău, vă rog, dacă sînteți amabil...

Cel de la capătul firului era amabil, dar redactora nu era de găsit, de două ori din trei. Fie că tocmai plecase în concediu, fie că mai avea cîteva zile pînă să se întoarcă ori tocmai ieșise pentru cîteva minute. Dacă o găseam, însemna că a avut ghinion.

— Vai, cum să nu, cum să nu ! Se poate să vă uit ? se bucura ea cu voce mieroasă, comunicîndu-mi că, cel puțin deocamdată, toți cei din editură nu mai pridideau cu lectura și pregătirea pentru tipar a operelor aduse de monștrii sacri. Aceștia nu puteau fi refuzați în nici un caz, de asta-mi dădeam și cu foarte bine seama. Ba un parnasian, ba un suprarealist, ba un adversar înverșunat al ortografiei, care trezeau murmure de admirație prelungită în rîndul prietenilor de profesie critici, păreau ferm decișI să-mi închidă mie toate căile spre debut, monopolizînd planurile editoriale pe cîte trei ani în perspectivă. Își adunau articolele, conversațiile cu personalități marcante (care protestau ulterior), memorii de călătorie sau comentariile nesfîrșite pe marginea manuscrisului neterminat lăsat de vreun confrate lovit de dambla.

Probabil că scriau și în somn, și la masă, și în tren, și la ședințe, și în alte locuri mult mai incomode, numai din dorința de a umple librăriile cu tomuri masive. Intenția era clară : să mă descurajeze pe mine și să-i acapareze pe virtualii mei cititori.

În cel de-al nouălea an, tovarășa Adelaida mi-a anunțat vestea cea mare. În curînd voi semna con-

tractul cu editura, iar placheta de versuri va apărea în vara viitoare, cînd toată lumea pleacă în concediu însufleţită doar de ideea de a citi versurile mele, renunţînd grabnic la romanele poliţiste şi la literatura umoristică. Am fost invitat în acest scop, cu neobişnuită amabilitate, să trec pe la editură imediat după Anul Nou. Şi m-am dus, punctual ca un englez.

— Tovarăşa Fugău lipseşte luna aceasta. E plecată în delegaţie, la Praga, m-a informat binevoitor un redactor de vîrstă incertă, ascuns după un maldăr de dosare cu manuscrise, ca infanteristul în spatele parapetului.

— Bine, dar dumneaei personal mi-a spus să vin ! Acum două săptămîni am vorbit la telefon cu dînsa..., am bîiguit eu.

— Ţi-o fi spus dumitale, dar la ora aia avea deja paşaportul în buzunar ! m-a privit redactorul pe deasupra ochelarilor, compătimitor şi nu prea. „Provincialii ăştia ! Pe ce lume or fi trăind ?“ Cam ăsta era subtextul pe care l-am intuit.

Şi-a potrivit ochelarii pe nas făcîndu-i să sclipească maliţios şi s-a scufundat iar în tranşeea lui căptuşită cu beletristică. În asemenea situaţii, unora li se suie sîngele la cap. Mie mi-a coborît în tălpi, apoi am simţit literalmente cum s-a scurs prin podea, ca electricitatea prin paratrăsnet, în pămînt.

Mentorul meu, Ovidius, şi-a întors nasul respectabil spre mine şi m-a lăudat :

— Ai oarecare cursivitate, tinere prieten. După ce-i vei cunoaşte pe clasici mai bine, ritmul naraţiunii tale şi profunzimea ideilor nu vor avea decît de cîştigat.

— Cum ! Şi ei... şi Domniile-lor sînt aici ? am îngăimat cu surprins.

Ovidius s-a mulţumit să confirme dînd din cap.

Mi se părea o onoare la care nu visasem niciodată. De cînd mă trezisem în acest — cum să-i zic ? — „studio“ dotat cu aparatură complicată, aveam parte numai de surprize.

— Te afli într-o lume paralelă cu aceea din care ai venit. Mai exact, paralel curgătoare, m-a lămurit maestrul, pe un ton profesoral.

— Înseamnă că paradisul, infernul şi celelalte... nu există ?

Maestrul a surîs înţelegător.

— Copilării, dragul meu ! Copilării... Totul e aici ! mi-a ciocănit cu arătătorul fruntea, de parcă bătea S.O.S. în alfabetul Morse. Mai bine priveşte şi ia aminte !...

A răsucit cîteva butoane, şi ecranul unui monitor (crezusem că e o oglindă) s-a luminat brusc. Operatorul nevăzut ne oferea în prim-plan figura impunătoare a directorului editurii. Acesta tocmai admonesta pe cineva.

— ... De ce, tovarăşa Adelaida, să avem noi de-a face cu presa ? Să le dăm pe tavă subiecte pentru anchete critice...

— Vai, tovarăşe director, dar eu îl chemasem special ca să semneze contractul ! Ieşisem doar pentru zece minute pînă la ..., s-a tînguit o voce pe care o cunoşteam prea bine. (Uite că nu se afla la Praga !). Cine să-şi închipuie că e slab de inimă şi ne va produce asemenea neplăceri !...

— Crezi dumneata, tovarăşa Fugău — deveni sarcastic directorul — că autorul a venit să decedeze

intenționat la noi ? Ca să-și facă publicitate postumă și să ne facă nouă viața amară ? !... Notați !... Imediat veți lua măsuri, dar imediat !... pentru publicarea urgentă a poetului... cum îl cheamă ?... mă rog ! Cereți o prezentare de la unul din criticii noștri, știu dumnealor ce trebuie într-un caz ca ăsta... Ceva în genul : „O mare speranță a poeziei noastre“ sau „Versurile sale vor schimba fața liricii noastre“... Asta s-o pună neapărat !... În trei zile să văd șpalturile !... Bună ziua !

Adelaida Fugău a ieșit de-a-ndăratelea, urmărită de ochiul nemilos al teleobiectivului. Posteritatea mea se afla acum în mîna ei tremurîndă și umedă de spaimă.

— Vei fi un nume în literatură, dragă colega ! a surîs subțire magistrul Ovidius.

— Chiar nu se mai poate face nimic, Magister ? Măcar o dreptate postumă, l-am rugat eu cu accente dramatice în glas și mînat de vigurosul impuls al vendetei.

Publius Ovidius a privit gînditor agitația Adelaidei, care răscolea praful de prin dulapuri în căutarea dosarului cu poemele subsemnatului.

— Totdeauna se poate găsi un mijloc de a echilibra balanța justiției ! a decretat maestrul și m-a îndemnat la acțiune.

Adelaida descoperise în sfîrșit versurile mele și le cerceta febrilă, temîndu-se pesemne să nu se fi pierdut vreo filă. Dar nu. Dosarul era neatins. În momentul cînd îl lega cu un șnur mai aspectuos împrumutat de la opul cît o lespede ce conținea memoriile unui academician, am întins mîna și i

l-am luat. Nu degeaba aşteptasem eu zece ani. A meritat efortul, numai ca să-i văd figura exprimînd o perplexitate greu de descris. Şi o jignire de moarte. M-am aplecat spre monitor şi i-am şoptit la ureche, punînd o doză apreciabilă de miere în glas :

— Mai treceţi pe la mine peste vreo zece ani, tovarăşa Adelaida ! Nu vă uit, se poate ?

A dat ochii peste cap, s-a tras către un fotoliu şi se pregătea pentru un leşin confortabil. Însă a sunat telefonul. Ca să ridice receptorul i-a trebuit ceva timp. Părea că atîrnă foarte greu în mîna ei slăbită. Directorul întreba dacă a dat drumul manuscrisului.

— Da. I-am dat drumul..., a confirmat ea, cu voce pieritâ, privindu-şi disperată mîinile goale.

Şi-a revenit brusc. Cu forţe sporite, s-a apucat să răscolească din nou grămada de dosare, din care se ridica o pulbere aurie ca de pe aripile fluturilor. Spera, probabil, să găsească o copie. Dar aceasta nu exista, puteam să-i spun chiar eu. Îmi plăcea optimismul Adelaidei. Era, într-un fel, chiar reconfortant.

— Acum la ce-mi mai foloseşte „opera“ ? m-am adresat nedumerit magistrului meu.

— E un combustibil excelent pentru cazanele unde-i fierbem pe acei editori care ne-au făcut viaţa amară... Aşa mi s-a întîmplat şi mie cu poemele compuse în limba geto-dacilor. Superesteţii strîmbau din nas. De fapt, nu pricepeau nimic din ele. Iar acum, la flacăra lor cea eternă ei ard..., scandă solemn Ovidius.

— Imposibil, Magister ! M-ați asigurat că asemenea... să le zicem... practici nu mai există, m-am grăbit să-i amintesc.

— Mai știi ?...

Un răspuns cel puțin ambiguu.

Ovidius Naso devenea din ce în ce mai misterios. Cînd a început să-mi declame din noua sa poemă, „Ars editoria", pe ecranul monitorului am văzut o scenă care m-a șocat.

Tovarășa Adelaida Fugău se calmase și-și bea cafeaua în liniște și pace, așteptînd să bată ora plecării. Atunci și-a făcut intrarea un cetățean timid, purtînd sub braț un dosar-plic. Eram eu, așa cum mă înfățișasem cu zece ani în urmă. Cine-a zis că timpul e ireversibil ?...

Tovarășa Adelaida a înflorit toată, de parcă și-ar fi revăzut logodnicul dispărut la cutremur. A primit poemele ca pe sfintele moaște, uitînd pînă și de cafea. Alter-egoul meu mi-a făcut cu ochiul, discret. Și instantaneu, poemele s-au aprins, arzînd înalt și telegenic, cu flăcări albastre. Părea un film aiurit, cu secvențele încurcate la montaj, deși oarecare logică se putea distinge.

Autorul a ieșit neobservat, Adelaida a dat un telefon și, peste cîteva minute, au sosit trei critici și un fotoreporter. Camera de luat vederi prezenta apoi trei reviste din zilele următoare, care consemnau evenimentul literar al anului sub titlul „Poemele incandescente". În biroul ei, Adelaida Fugău împreună cu doi cronicari (referenți pe lîngă editură) dansau „sirtaki" în jurul manuscrisului care continua să ardă cu flacără egală, fără să se mistuie.

Redactorul-șef, trecînd grăbit pe acolo, ca să-și aprindă o țigară de la bizarul foc viu, a remarcat cam sîcîit :

— E funcțional, nimic de zis ! Dar respectați N.T.S.: și P.S.I. !

Atenționați astfel, nașii mei literari au trecut fără crîcnire la o „Horă mare", potolită.

— Acesta e ceremonialul obișnuit, dragul meu ! m-a asigurat Magistrul, remarcînd pesemne că mi-a pierit graiul. În curînd vei fi pomenit în dicționare, apoi în istorii literare. Dispariția ta s-a produs la momentul oportun. Acum poți gusta pe îndelete fructele dulci-amare ale gloriei.

— Eu știu o vorbă, Magister ! În privința gloriei, mai bine post negru decît post mortem...

Autorul „Metamorfozelor" s-a făcut că n-aude și a schimbat canalul. Lui ce-i păsa ! Mare a fost și-n viață, și după.

Dar pentru mine, lumile astea curgătoare pot fi oricît de paralele, că tot inegale rămîn.

UN COEFICIENT NEGLIJAT

„Cine stă să mai citească azi șaisprezece pagini de revistă lunară social-culturală, care are ghinionul de a apărea în provincie ?" Cam așa gîndesc unii lipsiți de orizont și de nivel cultural. Totuși, mai deunăzi, însuși redactorul-șef al revistei „Excelsior" și-a exprimat îngrijorarea în acest sens. Tirajul scăzuse lună de lună, în ciuda eforturilor disperate ale colectivului de conducere. Pentru a

ameliora situația, introduseseră o rubrică specială pentru microbiști, unde-și depăna amintirile cel mai vestit fotbalist român din ultimele trei decenii. Publicaseră în foileton un roman inedit de Agatha Christie. Luaseră interviuri unor mari personalități ale literaturii române, cu cîteva ore înainte ca acestea să decedeze. Rezultatul ? Egal cu zero. Publicul cititor se încăpățîna să cumpere doar presa centrală.

In plină ședință de dezbatere asupra misterioaselor cauze care provocaseră maladia lipsei de popularitate a revistei, a pătruns în redacție președintele cenaclului literar de pe lîngă Casa de cultură municipală. Era un profesor pensionar cu îndelungă activitate scriitoricească, foarte stimat în județ și cunoscut și pe plan național.

— Mă scuzați, mi se pare că sînteți în ședință ?

— Așa s-ar zice ..., mormăi neprietenos redactorul-șef, trăgînd amarnic din țigară.

Ceilalți îl priviră mohorîți pe omulețul vioi și cu chelie, în timp ce depunea un dosar voluminos pe biroul cel mai apropiat.

— Plec imediat, nu vă deranjez. V-am lăsat aici niște lucrări ale cenacliștilor mei. Tineri foarte, foarte talentați ! Vă rog să-i aveți în vedere ! Poate publicați ceva în numărul viitor...

Se uitară la el ca la stafia tatălui lui Hamlet, prin norii de fum.

— Exact ce ne lipsea acum ! făcu, acru, redactorul de la secția „Poezie".

Șeful mormăi ceva nedeslușit și se duse să deschidă fereastra.

— Atunci... mai trec eu pe-aici ! ... Mă iertați !... Vă saluuut !

Și septuagenarul se retrase închizînd cu mare grijă ușa, de parcă ar fi fost din sticlă ușor casabilă.

— Mai treceți, mai treceți ! Cu toții trecem..., rîse fără chef reporterul care se ocupă ocazional și cu pagina umoristică.

— Hai, gata cu bancurile ! îl luă la rost șeful. Problema devine și mai gravă, tovarăși, pentru că eu simt că-mi cedează nervii. V-am tot dat idei, am făcut tot ce s-a putut, am și eu o limită, nu ? Mi-a crescut tensiunea. Am 24 cu 12 ! Poftiți !... Biletul de internare în spital... îl țin de trei zile. Dar de mîine vă descurcați fără mine. Nu știu cît va dura. Și cu asta... A, era să uit. Cît lipsesc, îmi ține locul secretarul de redacție. Așa...

După plecarea redactorului-șef, păstrară cu toții tăcere cam două minute. Parcă era un moment de reculegere. Apoi izbucniră discuții aprinse. Fiecare avea o idee colosală pentru numărul viitor al revistei. Numai că secretarul de redacție era vulpe bătrînă și nu se mai entuziasma așa, din te miri ce. Pînă la urmă, căzură de acord să continue exact în formula de pînă atunci. Mai rău nu putea să fie.

— Și cu astea ce facem ? arătă „liricul“ către dosarul cenacliștilor.

— Le triezi pînă mîine la prînz și-mi dai o poezie de trei strofe, nu mai mult ! Am eu cîțiva cuadrați

liberi, într-un colț. O băgăm la rubrica „Speranțe"... Și fiți mai încrezători, stimați colegi ! încheie locțiitorul șefului.

A doua zi, pe biroul lui se afla poezia „Calul de din zodie", ce purta semnătura unui anume Miron Dionis Curcă.

— Pfiu ! Ce nume la ăsta ! se minună secretarul-responsabil. Cine e ?

— Un profesor de sport ! răspunse scurt redactorul de la „Poezie".

— Ți-am spus să-mi dai una de trei strofe ! Asta are patru...

— I-am tăiat deja trei. Dacă mai tai încă una, știu eu ce se poate întîmpla ? Nu-mi asum răspunderea ! se apără redactorul.

— Bine ! Nu ți-o asumi dumneata, mi-o asum eu...

Și secretarul-responsabil tăie strofa a treia, care rima „descînt" cu „mormînt".

— Așa ! Acum a devenit mult mai optimistă ! observă el. Chiar aveam nevoie de ceva luminos, să învioreze pagina. O dăm cu cursive. Măcar de-ar deveni celebru Curcă ăsta. Ca Pasărea Phoenix...

— Aia n-a publicat la noi ! remarcă flegmatic, din colțul său, reporterul.

— Fiecare are parte de ce merită ! trase concluzia secretarul de redacție.

Spre sfîrșitul lunii, în fața chioșcului de ziare din fața florăriei „Codlea", reporterul discuta cu vînzătoarea. Fusese trimis să cerceteze cum merge vînzarea numărului din revistă recent apărut.

— Revista „Excelsior“ aveţi ? se interesă candid ziaristul.

— Am, cum să n-am ! oftă vînzătoarea. Cincizeci de numere, nu mai puţine !... De ce naiba mi-or fi

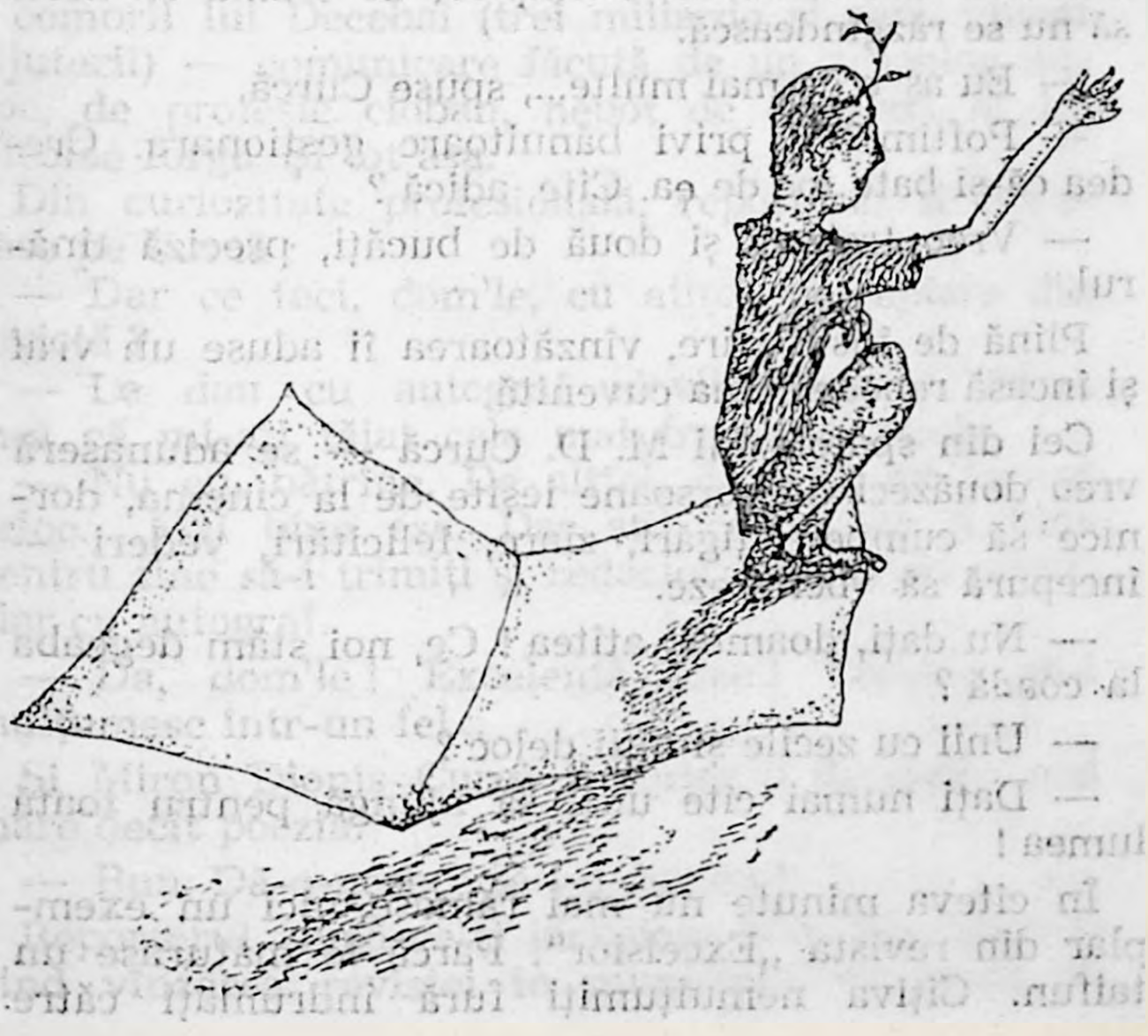

aducînd atîtea, cînd nu se vînd deloc ? Să mai dea și pe la alte unități că eu una m-am săturat !...

— Și chiar nu se vînd ? insistă el.

— Păi, una, două, cel mult trei pe lună. Ce, asta e vînzare ? Păi să vedeți dumneavoastră cum se dă „Magazinul“ sau „Flacăra“ !... Și altele !... Se bate lumea pe ele ca pe portocale, zău așa !

În acest moment apăru și profesorul Miron Dionis Curcă, pe care-l cunoștea și reporterul. Se salutară, iar debutantul întrebă de revista „Excelsior“.

— Avem, cum să n-avem ! Poftiți ! se grăbi vînzătoarea să-i ofere un exemplar, de teamă ca acela să nu se răzgîndească.

— Eu aș vrea mai multe..., spuse Curcă.

— Poftim ? îl privi bănuitoare gestionara. Credea că-și bate joc de ea. Cîte, adică ?

— Vreo treizeci și două de bucăți, preciză tînărul.

Plină de însuflețire, vînzătoarea îi aduse un vraf și încasă repede suma cuvenită.

Cei din spatele lui M. D. Curcă — se adunaseră vreo douăzeci de persoane ieșite de la cinema, dornice să cumpere țigări, ziare, felicitări, vederi — începură să vocifereze.

— Nu dați, doamnă, atîtea ! Ce, noi stăm degeaba la coadă ?

— Unii cu zecile și alții deloc ?

— Dați numai cîte una, să ajungă pentru toată lumea !

În cîteva minute nu mai rămase nici un exemplar din revista „Excelsior“. Parcă le măturase un taifun. Cîțiva nemulțumiți fură îndrumați către

chioşcurile apropiate, unde se produseră noi busculade. Reporterul află ulterior că epidemia se întinsese cu o repeziciune uimitoare. Un exemplar din revistă (preţ oficial — cinci lei) ajunsese să se vîndă pe sub mînă pentru suma de douăzeci şi cinci de lei. Se zvonea că numărul respectiv conţine dezvăluiri senzaţionale în legătură cu fractura fotbalistului Pungău, care n-a putut juca în meciul cu Andorra, ceea ce a dus la pierderea oricărei şanse de calificare a echipei naţionale pentru campionatul mondial din 198... Alte surse bine informate susţineau că e vorba de nemaipomenita descoperire a comorii lui Decebal (trei miliarde şi ceva numai bijuterii) — comunicare făcută de un arheolog ad-hoc, de profesie cioban, nepot de cumnată al lui Nicolae Iorga. Şi tot aşa.

Din curiozitate profesională, reporterul îl întrebase pe Curcă :

— Dar ce faci, dom'le, cu atîtea exemplare din revistă ?

— Le dau cu autograf elevilor mei !... Păcat însă că mi-aţi tăiat cele mai frumoase strofe.

— Nu eu, bătrîne. De altfel, decît să nu încapă deloc... Mai bine aşa. Dar ştii ceva ? Ar fi bine pentru tine să-i trimiţi şi redactorului-şef un exemplar cu autograf.

— Da, dom'le ! Excelentă idee ! Trebuie să-i mulţumesc într-un fel...

Şi Miron Dionis Curcă îi scrise o dedicaţie mai mare decît poezia.

— Bun. Dă-o-ncoace să i-o duc eu !

Reporterul, după ce-şi încheiase investigaţiile privind vînzarea revistei în municipiu, se grăbi cu

„bomba“ la șeful său, abia ieșit din spital. Acesta, înfășurat într-un halat gros, ședea pe balcon într-un șezlong și bea ceai de mușețel dintr-o ceașcă pentru cafea.

— Ei, cum stăm ? Tot așa slab ? Cît s-a vîndut ?

— Două mii de exemplare numai astăzi ! Cu aproximație...

— Vai de mine ! Jumătate din tiraj !... Ce s-o fi-ntîmplat ? Ce miracol ?

— Nici o grijă, șefule ! E un fenomen absolut normal, verificat științific. Conform legii statistice a lui Klagen și Cocknut, curiozitatea cititorilor trebuie declanșată printr-un coeficient de...

— Bine, bine, lasă asta... Și crezi că durează ?

— Dacă s-a pornit, n-avem decît să controlăm fenomenul și totul va reintra în normal. Luna viitoare tragem tirajul nostru din zilele bune...

— Tragem, dacă va fi cazul ! observă prudent șeful. Dar, în afară de coeficientul ăla al tău... ce-a declanșat toată nebunia asta ? Avalanșa, ca să zic așa...

— Un mic bulgăre ! Poftiți !

Și reporterul îi întinse exemplarul cu autograf. Redactorul-șef îl citi fără să-și creadă ochilor.

— Asta ?... Asta ?...

Se învineți și căzu lat în șezlong, respirînd greu. Reporterul chemă „Salvarea“...

În prezent, colegiul de redacție caută cu ardoare profesori-poeți, cu clase de cel puțin patruzeci de elevi. În caz că nu se vor ivi, vor apela din nou la talentul lui Miron Dionis Curcă. Acesta are în rezervă un nou poem, intitulat „Calul de după zodie“.

Îl așteaptă, cu nerăbdare, Celebritatea. Și, cu siguranță, o gaură serioasă în buget. Dovadă că arta cere sacrificii.

CURSA CONTRA CRONOMETRU

Se spune că vara e un anotimp neprielnic creației. Din cauza zăpușelii, poate. Sau fiindcă a intrat în obișnuința celor ce produc opere de artă să se odihnească în acest sezon. Personal am serioase rezerve în această privință, începînd de astăzi, cînd s-a produs o adevărată cotitură în concepțiile mele.

Fiind prima mea zi de concediu, încă mai oscilam între munte și mare, între o excursie în Bulgaria și o tihnită vacanță la țară. Cochetam cu aceste ispititoare posibilități, cînd m-am ciocnit de o persoană ce ducea ditamai geamantanul. L-am recunoscut pe poetul local Flăngușă.

— Salut, bătrîne ! Ghici, de unde vin ? m-a chestionat creatorul.

— Din Thailanda, nu ? Ai fost trimis într-un schimb cultural, de către Asociația scriitorilor. Ei ne-au dat trei, noi te-am dat pe tine. Dar între timp thailandezii s-au răzgîndit, socotind c-au făcut un schimb dezavantajos pentru ei...

— Tot glumeț, tot ?... Vin de la Izvorul Zînelor !.. De la Casa de creație.

— A, de la odihnă ? Bravo ! Ești alt om ! Arăți cam obosit..., mi-am exprimat eu nedumerirea sinceră.

— Ce odihnă, colega ? N-am stat decît patru zile. Am scris șaizeci și una de poezii, îți dai seama ?

Am trecut pe la editură și le-am și depus, ca să mă prindă în plan pe anul viitor.

— Și te prinde ?

— Fără discuție !... Te-am lăsat, că mai am ceva de definitivat...

Și m-a lăsat pe gînduri. Ia să facem noi o socoteală simplă : șaizeci și una de poezii în patru zile înseamnă cincisprezece și un sfert pe zi. E teribil ! Pe mine sfertul ăla mă dă gata. Cum o fi reușit confratele așa ceva ?... De-a dreptul invincibil. E mai tînăr ca mine cu vreo șase ani, dar asta nu-i o scuză. Înseamnă că eu sînt un leneș. Rușine ! N-am reușit să scriu pînă acum decît vreo trei cărți subțirele, iar Flăngușă, cum se vede, bate toate recordurile. Ca să nu mai zic de apetența editurilor pentru scrierile lui, dacă e să-i dăm crezare. Nu se poate ! Aici e un mister. Trebuie să-i revedem poemele și să aflăm secretul.

Mă instalez în sala de lectură a bibliotecii orășenești și petrec jumătate din zi studiind cele patru plachete de versuri ale lui Flăngușă.

Am ieșit tîrziu, buimăcit, în soarele amiezii, dar a meritat efortul. Am descoperit secretul lui Flăngușă : creează utilizînd de patru sute de ori (și dau o cifră modestă) cuvintele „fință“ și „conștință“ (ca să iasă rima) și cultivînd panegiricul în șase sute de ode cu titluri diferite, dar sunînd toate la fel. Subtilitatea acestui gen constă în folosirea cu dezinvoltură a pronumelui personal, forma neaccentuată. Iese cam așa : „să îl“, „să îi“, „să o“, „să le“... Cine nu-i simte măreția, înseamnă că e lipsit de simț estetic. În ceea ce mă privește, abia acum consider că am înțeles virtuțile gramaticii lui Măcă-

rescu, care-l chinuia pe Trăsnea. Mă refer la colegul lui Nică din „Amintirile“ lui Creangă.

Va trebui — îmi zic — să pun lira-n cui o vreme și să studiez temeinic operele contemporanilor. Le-am cam neglijat și iată consecințele ! M-am scăpat din mînă. Sau mi-am ieșit din mînă. Remarc, cu acest prilej, că, vrem su vrem, scrisul a devenit o competiție. Ca atletismul sau ciclismul bunăoară. Dacă nu pedalezi zdravăn, rămîi în urma plutonului și nu te mai ia nimeni în seamă.

Într-o stare vecină cu disperarea, m-am dus după-amiază să-mi plimb gîndurile negre prin vastul nostru parc. Dar vai !, lumea e atît de mică !... Pe cea mai singuratică alee am întîlnit-o pe octogenera domnișoară Liliana Gornic-Ciofrîngeni. Moțăia senină pe o bancă la umbră, ca omul care și-a făcut pe deplin datoria. Cînd să mă strecor tiptil prin dreptul ei, a deschis ochii, tresărind.

— Vaaai, domnu ?... Domnu... ? nu-și mai amintea numele meu. Nici nu se putea altfel.

— Ce mai faceți ? a fonfăit ea cu entuziasm și m-a invitat să iau loc lîngă ea. M-am așezat cam fără chef, ca să descopăr că stau pe un caiet gros, care mă jena. L-am extras discret și am întrebat :

— E al dumneavoastră caietul ?

— A, da ! Vai, ce bine că l-ați găsit ! Îl pierdusem de vreo două ore și-l tot căutam ! (Era și normal. Pe o bancă atît de stufoasă și sălbatică...). Știți, sînt aici de la prînz și am scris zece... Nu zece ! Unsprezece poezii : două în metru antic, două în stil clasic și restul în vers... cum îi zice ?...

— Liber — îi sugerez eu.

— Nu liber ! E ceva cu culoare... Solar ? Nu... Boborez ?... A, da ! Alb ! Vers alb... Pînă-n seară mai am timp pentru încă pe-atîta, nu ?...

Mă despart în grabă de d-ra Gornic-Ciofrîngeni, imbatabila poetă vizitată cu atîta osîrdie de muze Ce randament uluitor !... Cum de-a publicat doar două cărticele prolifica poetesă nu-mi explic. Va rămîne una din enigmele acestui secol.

Judecînd la rece, biata mea productivitate poetică îmi inspiră milă. Sînt leneș și ineficient. Mă înfior la ideea că, dacă acești confrați de provincie sînt atît de competitivi, atunci vestiții barzi din capitală probabil că nu au rivali. A, nu, nici nu vreau să mă mai gîndesc la asta !... Îmi produce vertijuri

Voi trece însă la o ofensivă hotărîtă. Cumpăr conserve pentru trei săptămîni, patru kilograme de hîrtie velină, douăzeci de pixuri și mă baricadez în casă. Nu răspund la telefon, la scrisori, la invitații, la somații, la nimic. Voi scrie douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. Cel mult să sacrific cîteva minute pentru masă. Somn în nici un caz. Exclus !...

Am și schițat din mers două romane-fluviu, în cîte patru volume ; șase plachete de versuri și o istorie a criticii de ariergardă. Numai așa sper să mă sincronizez cu harnicii purtători de flamuri ai mișcării literare locale. Totodată, le voi oferi și editorilor șansa unică de a mă redescoperi. În loc să fugă de mine ca pînă acum, se vor bate pe scrierile mele, îmi vor tipări ediții revăzute și adăugite la prețuri îmbunătățite, pînă ce voi începe eu să-i refuz. În virtutea dictonului : „Orice vers își are reversul său".

Sînt îmbărbătat de ideea că în timp ce eu voi lucra febril, nici Flănguşă & C-ie nu stă locului. Precis că accelerează luînd curba periculoasă către posteritate, ducînd geamantane doldora de „finţe" şi „conştinţe". Viitorul n-are încotro. Va fi obligat să-i primească cu bagaje cu tot pe inventatorii poeziei care se citeşte şi se apreciază singură, ai romanului în doi timpi.

Iată-i pedalînd victorioşi, cu muzele urmîndu-i supuse, în fruntea plutonului, trecînd ca vîntul pe lîngă cititori.

INTERFERENŢĂ

În croazieră pe Marea Neagră cu o foarte elegantă şi luxoasă motonavă, Tănase explică unei doamne cu gene lungi şi cu priviri languroase, proaspăt divorţată şi care se consolează extrem de greu :

— Vedeţi această apă ? O imensitate de lichid sărat. Pînă şi ea comunică, prin alte mări, cu oceanul. Oceanul, da, aia forţă ! Marea, deh ! Mai uşurel...

— Daaa ? Daaa ? Nu ştiam ! ciripeşte doamna şi suspină din motive care nouă ne rămîn necunoscute. Dar cum comunică ?

— Foarte simplu ! După sistemul vaselor comunicante ; ca la sifon, înţelegeţi ?

Şi Tănase cheamă un steward, care-i aduce un sifon. Dar e gol şi fîsîie ridicol. Demonstraţia eşuează.

Doamna ridică din umeri. S-o fi simțind jignită. Îi întoarce spatele și privește în direcția unde ar trebui să se afle țărmul părăsit de dimineață.

Tănase nu se descurajează. Restituie sifonul, se apropie din nou și abordează alt subiect.

— Am impresia că suferiți de rău de mare... Sau mă înșel ?

— Nicidecum ! protestează doamna. Sînt mai tare ca o stîncă.

— Atunci n-ați vrea să naufragiem împreună și să întemeiem o insulă ? zice dintr-o suflare Tănase, privind fix valurile absolut neinteresante.

Doamna îl privește cu interes, îl măsoară în tăcere și-i spune :

— Vino ! Ai o conversație cuceritoare...

Își face vînt ca o campioană la sărituri de la trambulină și plonjează în apa de un albastru vînăt. În treacăt, Tănase izbutește să vadă că, de la mijloc în jos, doamna are un corp de sirenă. Adică prevăzut cu o coadă vînjoasă, în toată regula, cu solzii respectivi, ca de pește.

— Brrr ! se înfioară de frig Tănase, făcînd piele de găină. Ce gusturi și pe sirenele astea ! S-așteptе ea mult și bine ! Nu sînt dator să-mi țin promisiunea. De altfel, am zis și eu așa... Și cam bănuiesc de ce n-a fost fericită în căsnicie. Toată ziua în apă, iar soțul — că n-o fi fost ursul spălător sau polar, mă rog — a abandonat această cursă inegală.

— Uuuuu !... Prinde-mă ! îi strigă de pe creasta unui val depărtat doamna cea zveltă și neconsolată.

Tănase îi zîmbește circumstanțial și în gînd se roagă să apară vreun vas de pescuit. Doar-doar o

încurca-o în năvoade, s-o şifoneze niţel. Cum naiba îşi păstra toaleta impecabilă ?

— S-o laşi în pace pe soţia mea ! îi strigă cineva în ureche.

E un individ pătrat, cu chelie, pe care scrie „Ulysses" by James Joyce. E un tatuaj sau nu ? N-ar putea preciza. Oricum, individul pare violent şi intratabil. Totuşi, cînd Tănase îi oferă un whisky irlandez la bar, acceptă fără fasoane.

Ce aventură stupidă ! Nu poţi să mai faci curte nimănui, că te trezeşti în plin absurd.

Se retrage tîrziu în cabina lui, de unde nu mai iese pînă la încheierea călătoriei.

Întrebat la întoarcere cum a petrecut în excursie, Tănase răspunde posac :

— Este de preferat Homer cu epopeile lui. Restul e literatură...

HOBBY

Abia mă aşezasem în poziţia „Marelui repaus" şi repetam în gînd cu convingere : „Braţul meu drept e greu ca plumbul..." Ştiţi dv., formula obişnuită cînd vrei să te relaxezi. Dar braţul cu care discutam se făcea că n-aude. Ba, pe deasupra, mai începuse să-mi zvîcnească şi nu ştiu ce fibră musculară, pe undeva, pe lîngă umăr. Ca să-l calmez, am încercat povestea cu stejarul care creşte, pasă-mi-te, direct din mijlocul frunţii. Dar după numai vreo două sute de ani (stejarii ăştia cresc greu şi trăiesc mult), din apartamentul de deasupra s-a auzit un ţipăt disperat. De femeie. Apoi mi s-a părut că cineva strigă

după ajutor, cu voce gîtuită. „O crimă !“ mi-a fulgerat prin minte. Într-o clipă am revenit la suprafață, din negura veacurilor, fapt care a făcut să-mi bată inima într-un ritm galopant, neîngăduit unuia care se străduiește să practice gimnastica după metoda Müller-Păușanu, în scopuri terapeutice. La rîndul său, ficatul, pentru care, de fapt, mă străduiesc atîta, dădu violente semne că situația nu-i convine, solicitînd urgent porția de ceai hepatic.

Am dat cezarului fiertura lui de plante medicinale. Pe urmă, cum sînt om de acțiune, m-am decis să încep cercetările. Dar mai întîi măsurile de prudență. Pun mîna pe telefon.

— Cu tovarășul Treifrați, vă rog !... (Așa-l cheamă pe prietenul meu, căpitanul.)

— La telefon !... Ce e, mă, iar vreo trăsnaie de-a ta ?... (Mi-a recunoscut vocea !).

— Victore, fii atent că nu e de glumă ! Dacă nu te sun iar peste zece minute, înseamnă că s-a întîmplat ceva serios. Sînt la mine...

Și închid. Urc apoi în salturi de panteră pînă la etajul următor și sun energic la ușa pe care scrie „Onisifor Benganetti“. Aha ! Prima constatare : nume cu sonorități meridionale... Fac un nod la batistă (în gînd, firește). N-am auzit de el. S-o fi mutat în timpul cînd eu mă aflam în spital. Se schimbă des chiriașii la apartamentul teatrului. Împrospătarea forțelor artistice...

Vizorul se întunecă o clipă, semn că cineva mă studiază din spatele ușii. „Te pomenești că e chiar asasinul“, îmi trece prin minte, însă nu mai am cum să dau înapoi. Ușa se întredeschide exact atît cît să se vadă doar capul unei copile inocente, de apro-

ximativ 25—35 de ani, care-şi ascundea restul trupului. Probabil din motive temeinice. Chipul tinerei exprimă o mirare aproape naturală, drept pentru care ar trebui să ofer unele explicaţii. Bîlbîi o scuză. În faţa sexului frumos mă pierd. Mi se replică rece :

— Ce doriţi ?

— Ştiţi, sînt locatarul de dedesubt... Dv. aţi cerut ajutor ?... A ţipat cineva aici, sus... (Explicaţie de prisos, bineînţeles).

Copila îmi oferă un surîs cu vagi urme de ruj. Mimează o uşoară încurcătură, fiindcă ştie că-i stă bine. De fapt, nu pare să aibă nevoie de ajutor mai mult decît mine. Mai degrabă dimpotrivă, aş zice. Deşi abia acum observ că, sub ochiul drept, i se răsfaţă (era să zic „sare-n ochi") o vînătaie proaspătă, pe care fardul aşternut în pripă n-o poate face atît de discretă încît să scape unui observator atent, ca mine.

— Vai, dar nu era cazul să... ! M-am speriat de un şoricel, ştiţi... explică ea la repezeală.

De dincolo se aude bubuind o uşă, din cauza curentului care aduce miros de ţigări superlongi, iar o voce groasă şi nemulţumită strigă :

— Cine e, dragă ?... Închide uşa odată !...

Sprîncenele copilei se ridică în semn de neputinţă, îmi spune „la revedere", iar uşa se trînteşte în nasul meu, fără alte explicaţii. Bun şi-atît ! Mi-ajunge. Revin în vastele mele apartamente. Acum să-l sun repede pe Victor şi să-i spun să nu se alarmeze.

— Ia ascultă, detectiv modern, îţi spune ceva numele ăsta ?... Onisifor Benganetti... Cu doi „t" !...

— Iar faci exerciții lexicale cu mine ?... Hai, las-o baltă, că am treabă !...

— Zău că nu glumesc ! îmi corectez eu tonul. E locatarul de deasupra.

— Aha ! Tu mereu ai ceva cu locatarii de sus. Freudism, băiete !...

— ...Zău ! (fac economie de vocabular). A strigat cineva după ajutor (mă precipit de data asta)... și cînd m-am dus să văd ce e, o duduie (aici Victor mîrîie cu subînțeles) mi-a servit o poveste cu un șoricel, care-a speriat-o, chipurile... știi tu placa...

— Ei, și ? Crezi că e un cadavru acolo ?

Vedeți cum mă ia la vale ? Dar nici eu nu mă las.

— Stai să-ți spun esențialul !... La mine-n bloc nu există șoareci ! E cusută cu ață albă povestea asta !...

— O fi avut un conflict cu soțul..., mă liniștește prietenul meu. Nu te mai băga în viața oamenilor cu familie ! Dacă tu ești becher, lasă-i pe alții să trăiască și ei cum pot ! Inclusiv pe mine, că am treabă.

Cu asta chiar că mi-a pus capac. Pentru moment.

— Biiine !... Tocmai făcusem rost de niște vin de buturugă și, cum eu nu beau... Dar dacă ai treabă, înseamnă că nu poți trece zilele astea pe la mine...

— De buturugă, zici ?... Îmi vine greu să te refuz. O să mă sacrific. Bye, bye !

Așa ne tachinăm noi. Avem multe amintiri comune, de pe vremea cînd eram liceeni. Viața i-a pus lui galoane pe umeri, iar mie — un catalog sub braț. Cu imaginația mea i-am dat de furcă. Totuși, de cîteva ori i-am fost realmente de folos. În ge-

neral — zice el — aș avea oarecare fler, dar sînt pripit și curios ca o domnișoară bătrînă. După mine, asta e o calitate, nu un defect (curiozitatea, vreau să zic). Dacă nu era calitatea asta, mai ajungeam noi pe Lună ? Noi în general, nu în special. Eu, unul, înclin să cred că altminteri omenirea ar mai fi zburdat și la ora asta prin copaci. Ceea ce, să fim drepți, unora, pe care-i cunosc eu, li s-ar potrivi de minune. Jungla, adică.

Un celebru cîntăreț de muzică ușoară se lamenta la radio : „Je t'aime, je t'aime...". Pe acest fond „adeguat" — cum spun snobii în interviuri — mi-am servit un borș de lobodă cu iaurt — rețetă proprie —, pe care-l preparasem seara trecută, cu ajutorul best-sellerului „Supe și ciorbe", ediția a II-a prescurtată. Apoi m-am retras la umbră, pe canapea, cu un roman modern, precum și cu intenția să mă desfăt în tihnă. Dar cum la radio cîntărețul lacrimogen cedase locul lui Bach, acordurile Concertului brandenburgic nr. 4 mă transportară departe de lectura mea cam indigestă, cu obiectivări și subiectivări, pe vreo trei sute de pagini plătite scump de editură, și la propriu, și la figurat.

Tocmai rătăceam pe sub niște coloane superbe, în plină Renaștere, cînd a sunat telefonul. Am renăscut rapid și am ridicat receptorul.

— Alo ? am mormăit cu voce somnoroasă.

— Țicule, tu ești ? mă luă la sigur un glas cam scîrțîit.

Nu mă cheamă Țicu, dar probabil că nu mă dezmeticisem de tot, așa că m-am răstit :

— Ce e, dom'le ?

— Vezi că ţi-am găsit rame..., zice persoana, cu o notă de mîndrie în glas.

M-am simţit dator să pun piciorul în prag.

— Pe cine cauţi dumneata, dom'le ?

Avea chef de discuţie, după ce că greşise numărul.

— Nu e casa Benganetti ?

Vocea amabilă devenise dintr-o dată grosolană. Parcă eu eram de vină că nu-l nimerise pe respectivul.

— Sunaţi cu un etaj mai sus ! i-am recomandat politicos şi i-am trîntit receptorul în auz.

Vasăzică am aflat şi diminutivul vecinului de sus. Mă-ntreb cum s-a ajuns de la Onisifor la Ţicu ? Probabil în virtutea aceluiaşi misterios principiu lingvistic care acţionează şi în cazul lui Ion, devenit, pentru intimi, Bebe.

Despre ce rame o fi vorba ? Demonul curiozităţii mă sîcîie. Haide, haide ! Îi dau un bobîrnac, să mă lase-n pace. În definitiv, ce mă interesează pe mine ? Poftim ! Iar sună telefonul. Dacă e tot individul, am de gînd să mă exprim ceva mai dur. Dar nu e.

— Bătrîne, taie viţelul cel gras şi scoate vinul de buturugă. Vin în vizită.

— Victore, băiete — zic — îmi pare rău, dar plec la ţară ! Ştii, mătuşă-mea...

— Lasă-te de glume, că pe mătuşa asta ai mai invocat-o de vreo cinci ori în ultima lună...

— Dacă nu mă laşi să termin fraza !

— Termin-o şi nu mai pleca la ţară, că n-ai de ce !

— Cum ziceam, mătușă-mea mi-a promis un purceluș de lapte, dar nu s-a îndurat să-l taie.

— Sînt dezolat..., face căpitanul. Are un accent de mare sinceritate.

— ...Dar un piept de curcan tot mi-a trimis...

— Gata ! În zece minute sînt la tine !

Prietenul meu s-a înviorat. Voi fi o gazdă primitoare. Pieptul de curcan se rumenește deja la cuptor.

Peste un sfert de oră stăm la taclale și sorbim fiecare din ce poate : Victor din paharul cu vin de la mama lui (vița), iar eu din ceașca mea cu ceai de plante.

— E plăcut la tine. Știu că mă repet, dar asta e realitatea !... Vecinii nu te deranjează ? aruncă el o vorbă.

— Ia nu mai face pe nevinovatul ! Zi, unde vrei s-ajungi ? tranșez eu.

— La vecini ! Nu se vede ? Bîrfim și noi niței, c-așa e moda ! își mîngîie căpitanul mustața lui de haiduc din Bîrsănești.

— Nu face pe motanul, că nu se prinde ! Recunoaște că nasul meu fin a descoperit iar un caz.

Căpitanul ridică ochii spre cer, mimînd disperarea. Profit de ocazie, ca să-i umplu paharul. El trece la atac asupra curcanului, iar eu, cîtă vreme e cu gura plină și nu-mi poate întrerupe povestea, îi dau drumul. Despre rame.

— O fi apicultor..., remarcă Victor, ronțăind cu poftă. Aștia sînt oameni săritori. Mai fac schimb între ei, se ajută. Ca șoferii... Știi, „Apimondia“ e o instituție foarte serioasă... ehe...

— Da ? zic eu cam dezamăgit. Credeam că e ceva necurat la mijloc.

— Ți-am mai spus eu ! Ești ca o domnișoară bătrînă... Prea vezi peste tot numai spărgători și traficanți de carne vie !... Apropo ! Ce faci cu salata aia ? !

Ce să fac ! Dau fuga și-o aduc.

Încă mai stau și mă-ntreb de ce prietenul meu a venit în civil. E ceva la mijloc. Îmi spune mie flerul. Să nu creadă el că mă duce. Mă refer la Victor, nu la... Orice ar face, nu mă poate împiedica să-i dau o mînă de ajutor la cercetarea cazului în perspectivă. Care caz ?... Păi să vedeți, deocamdată nici eu nu m-am lămurit. Dar îl simt pe-aici, pe-aproape. Ca un rontăit de șoricel. Șoricel ?... Dacă aud bine, parcă zgîrie cineva la ușă. Deschid. Îmi cade în brațe, ca un balot de paie, un individ necunoscut, mirosind de la o poștă a spirtoase. Cam devreme și-a luat ceaiul, nu ? Sper că veți fi de acord cu mine că alcoolul, ca aliment, e curată otravă (uite că mi-a ieșit o maximă excelentă !...).

Tipul, bărbos și pletos ca un hippy original, nu imitație, e serios grizat. Mai precis, beat mort, cum se spune în popor.

— Ei, cetățene, aici nu e „Doi cocoși" ! Restaurantul din cartier, adică. E casă particulară ! îl iau eu oficial și vreau să-l scutur. Dar fiindcă se clatină îngrijorător și și-a pierdut uzul vorbirii, procedez exact pe dos. Îl sprijin cu băgare de seamă să navigheze pînă la primul fotoliu din sufrageria mea. Acolo cade lat, mormăind ceva într-o limbă

care face mare economie de consoane. Dacă intuiția nu mă-nșală — și vă asigur că n-are ea curajul ăla — tipul dorește precis un întăritor.

— Greu, cetățene! sînt silit să-l dezamăgesc pe loc. La mine nu găsești tării nici să dai cu tunul!... Vin nu pot să-ți dau, că-l păstrez pentru prieteni. Și nici nu e spirtos, dacă vrei să știi. E juma-juma cu de măcește și de soc. Dar asta rămîne între noi, că dacă află Victor, e-n stare să mă amendeze. Iar tălică nu faci parte dintre prietenii mei și nici nu se întrevede vreo posibilitate în sensul acesta. Cel mult un ceai medicinal pot să-ți ofer. Tare! Doză dublă, în stare să trezească și-un pistolar care-a băut whisky de contrabandă (contrafăcut, bineînțeles), ca-ntr-un western.

Cetățeanul turmentat se strîmbă de parcă i-aș fi recomandat un produs toxic. Apoi, după eforturi ce demonstrează o voință de fier, își regăsește parțial limba.

— Don' Nisifo', toată-ncre'erea! Da' tre' s'mă dre' c-un uiski! Vă 'og f'umos!...

Iac-așa! Încă unul care mă confundă cu vecinul de sus! Nu e deloc măgulitor pentru mine. Simt un puternic imbold să-l dau pe ușă afară urgent, dar mă abțin. Îmi licărește un beculeț în minte. Dacă tocmai acesta e prilejul așteptat ca să-mi verific ipotezele? Să fim diplomați! În definitiv, e de datoria noastră să ne ajutăm semenii aflați în nevoie. Semeni, în cazul de față, e numai un fel de a zice, mă-nțelegeți...

— Amice, îi spun, stai liniștit, că te ajut eu să te dregi imediat. Ți-aduc ceva bun.

Mormăie o mulțumire, apoi brusc, fața lui — atît cît i se zărește din stufărișul bărbii — își schimbă culoarea, trecînd de la sfecla roșie la citrice. Mă ocup de el ca o mamă adoptivă ; îi pun o compresă rece pe frunte și-i promit un ceai tare și fierbinte ca Talpa-Iadului : „Tea-bag" ! De fapt, tot mușețel. De data asta ideea îi surîde. Eforturile mele educative dau roade.

Revin cu ceaiul aburind. Tipul se frige nițel, dar nu-i strică. După ce-a golit ceașca, e în stare să lege propozițiile în fraze, așa cum îi stă bine unui artist plastic. Fiindcă pacientul meu — ați ghicit ! — e pictor. Și încă unul talentat, afirmă dumnealui. O fi ! Poate că nu-l cred, fiindcă n-a apărut în postura cea mai avantajoasă. Asta cam așa e ! Dar să nu ne luăm după aparențe... Că domnia-sa, cînd muncește, lasă totul deoparte. Chiar acuma are o comandă serioasă. Comandă, fiindcă așa vine vorba. De fapt, e vorba de d-na Agripina, care ia lecții de pictură ; de la cine ? Chiar de la maestrul cu care stau de vorbă ! Vrea să restaureze niște tablouri vechi. Și e așa de talentată !... Mie-mi spui ? Dar, nici o vorbă !

— Mormînt ! îl aprob eu și-i propun o gustare. Ceva ușor, dacă se poate. Cum să nu ! Niște pîine prăjită ar fi foarte indicată în cazul de față...

— Cu brînză de vaci..., completez eu meniul, iar pictorul încuviințează, picotind în fotoliul meu preferat. Treacă de la mine !

Îi prepar niște „toasts" (respectiv pîine prăjită), care gîdilă plăcut mirosul, și-l servesc ca pe un convalescent. Protejatul meu ronțăie delicat feliuțele crocante cu brînză, și parcă se mai întremează.

Între două îmbucături, ține să-mi precizeze că are de gînd să deschidă o expoziție personală. Pînă acum n-a prea avut timp. A fost ocupat cu alte treburi.

Se vede cu ce s-a ocupat, zic în sinea mea. După care îl invit să tragă un pui de somn. Nici nu mai era nevoie de invitație. Artistul pornise deja la drum cu Morfeu. Am dedus asta după figura lui împăcată. Ehe ! Se vede că nu suferă „cu ficatul !" Dar nici o grijă ! Ciroza pîndește după colț — am să-l avertizez cînd s-o deștepta, văzîndu-se treaz spre marea lui mirare.

Asta pictor ! Bun de pus în ramă. Îmi vine expresia în minte, fără să vreau. Stop cadrul !... Ramă-rame... stai așa, s-o luăm ușurel cu deducția, că am pus mîna pe un fir. De la telefonul cu pricina... De ce avea nevoie de rame d-l Onisifor ? Nu puteți să-mi răspundeți ! Să vă spun tot eu. Pentru niște tablouri vechi. Cum așa, cum așa ? Stați încet și nu vă-nghesuiți cu presupunerile ! Vechi-vechi, dar valoroase. Ei ? Ce ziceți de silogism ?

Mă rog, dacă nu e prea clar, să mă explic. Mă duc la raftul de jos al bibliotecii — mă urmăriți, nu ? — unde-mi țin colecția de reviste. Iau de-acolo o publicație de-acum zece ani și deschid la paginile din mijloc. Sînt reproduse acolo patru tablouri dispărute atunci din colecția celebră a muzeului din P. Maeștri flamanzi, secolul al XVI-lea. Furtul a făcut senzație la vremea lui. Din păcate, nu s-a mai auzit nimic de-atunci. Luată de vîrtejul altor evenimente (alinierea planetelor, concursul băutorilor de bere, triunghiul misterios al Bermudelor, nașterea a cinci gemeni ș.a.m.d.), lumea a uitat. Cu ex-

cepția mea. Pentru că prea mult mi-am dorit să descopăr o urmă. Și iată că acum s-a ivit șansa mea. Chiar dacă această șansă are înfățișarea unui pictor cu darul suptului. De ce nu, în definitiv? Hazardul de-asta e hazard... Am mai suspectat eu și alți pictori sau amatori de pictură, ce-i drept, însă fără nici un rezultat. Dar dacă de data asta am tras lozul cîștigător? Cum pe ce mă bazez?! Păi flerul meu, tovarăși, e cea mai bună bază!...

Van Gogh al meu doarme tun. Formez numărul lui Victor, dar n-am noroc. Mi se răspunde că e plecat pe teren. Sînt nevoit să mă descurc singur. Trebuie să-l trag de limbă pe oaspetele meu. Să bat fierul cît e cald, pînă nu se evaporă alcoolul. Oricît ar fi de neplăcut, nu-mi pot permite să-l las să-și facă somnul, cînd ne așteaptă probleme atît de arzătoare.

Mă așez la treabă; deschid sertare cu zgomot, pun deșteptătorul să țîrîie, pînă cînd încep vecinii să-mi bubuie în calorifere, în semn de protest că nu respect ora de liniște în bloc. La țanc se aude și soneria de la ușă. În fine, bărbosul începe să facă ochi. E tocmai bun pentru cîteva întrebări cu cheie. Dar soneria zbîrnîie de mama focului. Parc-ar fi pompierii. Deschid și fac ochii mari de surpriză. Copila inocentă!... După ce se scuză („Vai, nu e nici un deranj", dar o țin în ușă), îmi aruncă o nadă.

— Știți, e cam întuneric pe palier. Nu cumva a greșit etajul un domn pe care-l așteptam?

— Ce domn? fac eu pe nedumeritul, deși mint ca un diletant. Din cameră, exact cînd trebuia să mă dea de gol, se aude o tuse de fumător îmbătrî-

nit în rele. Tînăra aruncă o privire rapidă și atot-cuprinzătoare, ca o cameră de televiziune — dacă-mi permiteți această modestă comparație —, apoi mă atacă frontal.

— Îmi dați voie ? Numai o clipă !... Și se strecoară pe sub brațul (pe sub nasul) meu, lăsîndu-mă mofluz. O urmez total debusolat.

— Domnu' Coșoveanu-Lespezi ! exclamă tînăra mea cunoștință, cînd dă cu ochii de bărbos. După care mă privește reprobator.

Eu dau din umeri. Nu știu, n-am văzut.

— Vai, dar e un mare pictor !... Cum, nu v-ați cunoscut ?

Și face prezentările. Uită și de data asta să spună cum o cheamă pe numele mic, deși noi mai știm cîte ceva.

Poftim interogatoriu încrucișat ! Planul meu genial s-a dus de rîpă. Cînd își bagă femeia coada, e și dracu' pe-aproape... (Iar am făcut un aforism ! Mai bine mă las de cercetări și scriu maxime și cugetări.)

Mulțumiri, din nou scuze, eu îmi compun o figură acru-amabilă și gata ! Mi l-a luat de sub nas. Ba, pe deasupra, trebuie s-o și ajut să-l conducă pe scări, fiindcă se bălăbăne periculos. Iar dumneaei e atît de fragilă !...

Vrînd-nevrînd, o fac și pe asta. Sus ne ajunge din urmă un cetățean îmbrăcat cu o salopetă mînjită de rugină.

— Să trăiț' ! zice, zdrăngănindu-și geanta cu scule. Am venit să verific caloriferele.

— Ce calorifere, dragă ? Acum, vara ? se minunează domnișoara.

— Ştiţi, instalaţia... să depune rugină şi vine d-astupă ţevile... Aşa să face-n fiecare an, din vreme ! nu se lasă mustăciosul de caloriferist.

— Mă rog !... Ţicule, vezi c-a venit un instalator ! strigă dumneaei înspre bucătărie, de unde se aude o tuse înfundată — tabagică, o categorisesc eu imediat — şi un mîrîit nedesluşit în loc de răspuns. Asta în timp ce-l introducem pe maestrul Coşoveanu-Lespezi în apartamentul plin de mobilă sculptată, cu picioare de leu.

— Auzi, şefule ? îl fac atent pe instalator. Robinetul meu de la baie nu ştiu ce are, că huruie (vorbă să fie !).

— Trec eu şi pe la dumneavoastră, pe urmă..., mă linişteşte caloriferistul şi-mi face un foarte discret semn cu ochiul.

Zău că e prea mult ! O zi care se anunţa atît de liniştită şi cînd colo, n-ai timp nici să răsufli.

Peste cinci minute, Mustaţă îşi aruncă trusa cu chei franceze pe holul meu, alege una mai grea şi-ncepe să umble pe la calorifer.

— Alo, tovarăşu' ! Fii amabil şi lasă-mi caloriferu-n pace, că el nu ţi-a greşit cu nimic. Nici eu !

— Musai să verificăm, ca să audă toţi cei interesaţi, că n-am fost doar într-un singur loc..., face el şi-i dă înainte.

— Mai baţi mult pe nervii mei ? îl întreb, nerăbdător să văd ce are să-mi spună nou. Sînt pur şi simplu ros de curiozitate. De unde pînă unde prietenul meu, Victor, în rolul meseriaşului bine temperat ?

— Gata verificarea ! conchide dumnealui, căpitanul, și se spală tacticos de rugină. Și-acum aștept explicații...

— Tot eu să-ți dau explicații ? explodez pur și simplu. Dar mă calmez rapid. Nu face bine la ficat. S-o luăm domol, așadar. Bănuiesc că ai motive serioase să umbli în salopeta asta, nu ? încerc să-i arunc o momeală.

— Bineînțeles ! Dar nu pot să ți le divulg, cel puțin deocamdată. Știi și tu cum e cu secretul profesional. Eu nu te-am întrebat cîți corigenți ai lăsat...

— Ei, da ! Nici nu mai începe vorbă, dacă o iei așa. Dar, de fapt, crezi că-ți pot fi de folos cu ceva ?

— Oricare cetățean e dator să fie vigilent... (E clar ! Nu se prinde, că doar e vulpe bătrînă). Pe deasupra, tu ai și fler, mă flatează prietenul meu. Te văd după ochi că arzi de nerăbdare să mă copleșești cu noutățile tale. Așa că dă-i drumul !

Oftez resemnat și-ncep să-i povestesc despre ciudatul vizitator al familiei de deasupra. Insist asupra ideii d-lui Benganetti de a-și restaura tablourile. De ce nu-și cumpără altele ? Sau de ce nu-l pune pe pictor să-i facă portretul doamnei ? Nu e suspect ?

— Eh ! Iubitorii ăștia de artă sînt cam snobi, în general vorbind, observă căpitanul, înăbușindu-și discret un căscat.

— Așa ? mă aprind eu și pun în bătaie artileria grea. Ipotezele mele trebuie să le ia în considerație. Nu degeaba mi-am bătut capul în ultima vreme. Victore, hai să fim serioși ! Nu mai face pe plictisitul, fiindcă am niște supoziții fascinante.

Și drept argument suprem îi pun la vedere revista cu cele patru reproduceri.

— Ce zici de asta ? îl somez.

— Fii mai explicit, te rog ! Ce legătură are cu pictorul ? Crezi că el le-a furat ?

Căpitanul e gata să mă persifleze.

— Am spus eu asta ? Urmărește-mă cu atenție — zic — și ai să te convingi că într-adevăr am fler.

— Folosește-ți cu încredere fantezia ! *I'm patient !*... Adică... am răbdare, mă-ndeamnă căpitanul.

Văd că s-a apucat să-nvețe engleza. Numai că eu sînt înaintea lui cu cel puțin trei lecții.

— Ipoteza mea este următoarea : chiar dacă nu ei au sustras pînzele din muzeu, precis știu ceva despre ele. Ce părere ai ?

— Raționamentul este foarte elegant, aș zice, mă măgulește prietenul meu.

— Elegant ? Iete Nae ! îmi scapă cunoscuta expresie populară.

— ... dar plin de un umor involuntar ! își încheie Victor fraza, care nu mai e deloc măgulitoare. Îi plac lui întorsăturile astea.

— Așadar nu vrei să discutăm serios ! Atunci, te rog să nu mai contezi pe colaborarea mea.

Amenințarea își face rapid efectul. Vedeți ? Esențialul în viață este să fii ferm pe poziție.

— Mă, da' supărăcios mai ești !... Mai bine dă-i înainte cu raționamentul, că abia l-ai început.

Buun. Să continui, atunci. Am și argumente.

— Primo : umblă ei cu gura căscată după pictură veche ? Umblă ! Fie și din snobism. Nu mă interesează motivul, așa că nu-l comentez. Secundo : apar la dumnealor patru pînze care ar putea fi — observi nuanța ? — zic, ar putea fi cele căutate ? Apar !

Ei ? Coincidențele nu trebuie trecute cu vederea. Mi-o spune mie intuiția.

— Ei, bravo ! Drept la țintă ! mă aplaudă căpitanul, zîmbind în colțul gurii.

— Nu rîde, că mai e un punct ! Terzo : De ce trebuie restaurate tablourile ?

Victor ridică din umeri. Tot eu trebuie să-i dau soluția :

— De ce trebuie restaurate niște picturi vechi ? ... Lansez triumfător argumentul meu, rezultat neîndoielnic al unei sclipiri geniale. Pentru că au stat ascunse mult timp, bătrîne ! E clar ca bună ziua. Presupun că hoțul a fost vreun necunoscător în materie. I s-a oferit probabil o anumită sumă pentru sustragerea pînzelor. Ulterior, a trebuit să le valorifice pe cont propriu, fie pentru că așa i-a trăsnit prin cap (după filmele lui Hitchcock), fie pentru că cel ce inițiase afacerea n-a mai apărut, cine știe din ce cauză. Firește, a fost nevoit să aștepte pînă s-au mai liniștit lucrurile. Pînă atunci, a dosit tablourile prin vreun pod cu vechituri, unde nimănui nu-i dă prin gînd să le caute. Trebuie să accepți că astea nu sînt condiții ideale de conservare pentru picturi... Ei, ce părere ai ? întreb și-mi trag răsuflarea.

— Cam suspect mirosul ăsta !... face Victor și adulmecă în direcția bucătăriei mele. Nu cumva ai uitat ceva pe grătar ?

— E de la vecini !... Consumă toată ziua „organe"... Știi că el e măcelar... Dar de argumentele mele ce zici ? Sper că nu ți-am deranjat sensibilitatea cu ele...

— Iar te superi ! ... Vezi, ăsta e defectul tău ! Cum zicea nenea Iancu.

— Bine, bine ! Treci la pa'ș'opt ! îi tai erudiția.

Căpitanul are un aer ușor jenat. Se uită gînditor la mine, apoi îndrăznește.

— Bădie, uite cum stau lucrurile. Să n-ai încredere în coincidențe. Ferește-te de ele, ca de... femei, era să zic !... Tu chiar crezi că vecinul ăsta, cu care împarți plafonul (Nu pe ăla intelectual, că n-ai ce — scapără o maliție), este implicat în furt ?

Și se uită la mine cu o figură gravă.

— Bănuiesc, zic.

— Dar argumente mai serioase n-ai ? N-o să-mi spui că bălmăjelile unui beţiv pot fi luate de bune.

— Victore, mă aprind eu, simt că banda care a operat e pe aproape. Îmi spune obiectul ăsta ! și-mi bat cu arătătorul nasul, instrumentul meu principal de cercetare.

— Ei, da, de data asta m-ai convins !..., mă ia la vale căpitanul.

— Atunci, dacă eu mă-nșel, tu ce căutai în apartamentul dumnealor (și arăt sus), cu chestia asta după tine ? (mă refer la trusa de scule).

— Sebi, băiatule, știi bine că nu pot să-ți spun nimic. Cel puțin *for the moment*... adică deocamdată. (Învață, băiatul, învață !, a trecut la expresii...) Contez pe discreția ta prietenească. Oricum, să știi că n-are nici o legătură cu bănuielile tale.

Speranțele mele cad în baltă. De atîția ani încerc să dau de urma tablourilor dispărute. Cîteodată, noaptea, visez că le-am descoperit în vreun pod vechi al unei case în curs de demolare sau în vreun geamantan schimbat din greșeală în gară (influența serialelor de televiziune). Și-mi zic fericit că, dacă visezi cu nădejde, nu se poate să nu ți se-mplinească dorința.

Mă fascina îndeosebi „Portretul artistului", care mă privea de la distanța a patru veacuri (aproximativ), cu ochi enigmatici, stăruitor. Probabil că aprecia și el strădania mea...

— ... N-are nici un rost !

Doar atît mai recepționez din tot ce spusese între timp prietenul meu. Mă uit la el ca picat din Lună.

— la ascultă, mă lași să-mi bat gura degeaba ? se supără el, de data asta.

Mdc, ce ție nu-ți place, altuia nu-i face ! I-o și zic. Pe urmă, incidentul fiind închis, trecem la proiecte de concediu. Cum rămîne cu excursia noastră ? Îi reamintesc oarecum înciudat, fiindcă de doi ani mă tot amînă. Ba că nu-și poate lua concediu, ba că vara viitoare mergem sigur în Apuseni, că sînt mai ușor de bătut... La ficatul meu, nu-mi mai pot permite să urc Negoiul.

— Să vezi, s-a ivit ceva între timp. Am de rezolvat niște lucrări ; un coleg de-al meu e plecat la specializare și trebuie să acopăr și sectorul lui..., începe căpitanul să-și formuleze retragerea obișnuită. Mă-ntreb cum i-o fi explicînd soției.

— Mersi, m-am lămurit ! îi spun fără să fiu prea surprins. De ce nu spui deschis ? O lăsăm pe vara viitoare, mă arăt înțelegător, că nu toată lumea are concediu vara.

— Aaa, în vara viitoare o facem precis, se însuflețește brusc Mustață. Îți dai seama ?... Cetățile Ponorului... izbucuri... lapte de bivoliță de la cantonul silvic... zmeură..., se lasă el pur și simplu luat de valul amintirilor studențești.

— O splendoare, ce să mai vorbim ! vin și eu cu contribuția lirică. Cît despre mine, cred că, pînă una-alta, mă duc într-o stațiune, la tratament.

— Perfect ! cade de acord imediat prietenul meu. Liniște, hrană dietetică, aer curat sută la sută...

— Și izvoare sulfuroase ! pun eu punctul pe i ; și parcă și simt gustul lor dulceag, sănătos, deosebit de încurajator pentru ficat și alte organe surmenate.

Căpitanul mai zdrăngăne puțin cu cheia franceză pe la calorifer, pentru liniștirea eventualelor suspiciuni — e un meticulos, nu-l știu eu ? — apoi se pregătește de plecare.

— Și zici că nu e o pistă de urmat ? mai fac o ultimă tentativă. Poate că stațiunea balneară mai suferă oarecare amînare...

— Bătrîne — o ia el pe coarda sentimentală — zău că-mi pare rău. Eu unul n-am încredere în coincidențe. Între noi fie vorba, vecinii ăștia ai tăi au pe pereți vreo cîteva tablouri, așa cum spunea pictorul. Dar atît cît cunosc și eu în materie de pictură, pot să te asigur că nu e nimic care să-ți confirme ipoteza. Sînt pur și simplu niște copii cam stîngace. Atît !... N-are rost să adaptăm realitatea la teoriile noastre, oricît de scumpe ne-ar fi. Mai bine invers ! Așa e corect și științific, dacă vrei... Ți-ajunge expunerea ?

— Mi-e prea destul !

— Bun ! Atunci ia-ți gîndul de la povestea asta și vezi-ți de sănătate. Poate ieșim într-o duminică la rîu, dacă prind timp liber... Salut voios !...

Și pleacă. Un instalator ca atîția alții, cu bască pe cap, cu geantă cu scule, ca omul care și-a făcut datoria. M-aș mira să nu aibă și-o bicicletă cam rablagită, rezemată în fața blocului. Căpitanul nu face nici o dată treabă de mîntuială. Mă pricep eu să-mi aleg prietenii ! Sau invers, vorba lui.

Dinspre dealuri vine o seară albastră peste oraș. Cobor să-mi fac plimbarea obișnuită și mă întîmpină mirosul reavăn al pămîntului udat de curînd. Nea Gogu, pensionarul de la parter, mînuind furtunul ca un vajnic pompier, stinge setea grădinii. „Cine n-are pensionar să-și cumpere“ (proverb pentru uzul asociațiilor de locatari).

Cu larga colaborare a celor de la „Spații verzi“, Nea Gogu, care a fost asistent medical și are cunoștințe pe unde nu te-aștepți, a făcut în jurul blocului nostru o adevărată grădină, înconjurată de un gard crenelat ca un zid de cetate. În față, conifere, trandafiri și crini. În spatele blocului — răzoare : castraveți, fasole țucără, ridichi de lună, ceapă și usturoi. „Aprozar“ la îndemînă. Dincolo de gard, la casele vecine, trîmbițează la ore mici cîte-o bestie de cocoș. Ca la țară ! Cînd udă Nea Gogu „proprietatea“, mă așez pe băncuță, ca să mai stăm la taclale. Ca acum, de pildă, cînd furtunul se încolăcește în iarbă, ca un șarpe artificial.

— Cum mai merge cu ficatul, dom' profesor ? mă ia în primire Nea Gogu.

— Merge, merge ! răspund eu, pe tonul voios al morarului cînd toarnă grăunțele-n coș, la măciniș.

Se simte puternic un dampf de „Mărășească“. Nea Gogu afumă niței microbii.

— Cum vă-mpăcați cu persoanele de sus ? începe el discuția.

— Care persoane, Nea Gogule ? întind eu coarda un pic, să vedem cum trage peștele.

— Aștia noi, dom'le ! Vecinii dv. de la ultimul etaj. Nu vă bocăne-n cap ? mă lămurește interlocutorul meu, făcînd cu mîna un gest expresiv, cu care ocazie

îi cade scrumul pe pantaloni fără să observe. ...Că trebuie să respecte și ei programul de liniște-n bloc! Ca toată lumea (Nea Gogu e scrupulos la datorie).

— N-am de ce să mă plîng, deocamdată. Dar de ce mă-ntrebi? încerc să-l incit exact atît cît trebuie ca să aflu noutăți.

— Păi de! Nu știu cum să-ți zic, da' mie nu-mi plac cetățenii ăștia... (Nici mie! îl aprob în gînd). Ești tînăr, n-ai trecut prin cîte-am trecut eu... Multe nu le știi, cu toate că ai carte destulă. Păi eu mă uit la om și ți-l cîntăresc dintr-o ochire cîte parale face și cîte măsele are-n gură. Nu mai departe ăsta... Băngănete.

— Benganetti, Nea Gogule! Așa-l cheamă..., îl corectez eu prompt.

— Fugi d-aci, dom'profesor! E Băngănete toată ziua, ascultă-mă pe mine. Și-a zis așa că e artist și nu suna destul de frumos numele de la tac'su. Să se dea mare în fața cui nu-l cunoaște.

Nea Gogu începe să se ambaleze. Țigara se fumează singură. Mie nu-mi rămîne decît să notez totul, cu urechea.

— Am fost prieten la cataramă cu socră-su! intră Nea Gogu pe făgașul mărturisirilor benevole.

Sînt un ascultător ideal: numai ochi și urechi. Cînd și cînd, emit onomatopee aprobatoare sau exprimînd uimirea.

— ...Asta, veneticu', a aiurit-o pe fii-sa. Că și-aia e o poamă, nu știu de unde dracu' o fi ieșit așa, că nici taică-su, nici maică-sa nu erau ca ea. Oameni cinstiți, dom'le, ce mai... Eee! Știi ce sameni, da niciodată nu știi ce răsare..., emite Nea

Gogu o zicală în variantă proprie, dar neverificată în practică, fiindcă el n-are copii.

— Ziceai de socră-su ! îl readuc la subiect.

— Așa... cum ziceam. L-a băgat în spital, dom'le. La nebuni, auzi ! Pe bază că ar fi dat în mintea copiilor. Niște nemernici, dom'le ! Amîndoi. Ca să-i ia casa. Da' ce casă ! Vilă, nu cocioabă ! scuipă Nea Gogu într-o parte, cu dispreț. După care-mi descrie cu lux de amănunte vila și avantajele poziției geografice (piața la doi pași, stația de autobuz idem etc.). ...Și bietul de el stă acolo-n spital și nimeni nu-l crede, de-o să moară îndopat cu medicamente, măcar că o parte tot nu le ia el, cînd nu-l supraveghează. Că i-a uns ăsta, gineri-su, pe unii d-acolo. El, care n-a luat în viața lui un antinevralgic, că nici capul nu l-a durut vreodată, uite-așa i-a fost scris, doamne ferește ! Că d-aia am zis eu că e mai bine că nu m-am apucat să fac copii ! (Involuntar, mi-l închipui pe Nea Gogu mamă... Efectul comic e irezistibil.)

— De mult s-a-ntîmplat asta ? devin curios.

— De unde, dom' profesor ! Mai acu' o săptămînă. Ba nu ! Mint... Miercurea trecută, că joi m-am dus eu p-acolo, să nu creadă c-a rămas singur fără nimeni. Că e zi de vizite, știi, era distrus, săracu'. Auzi, dom'le, ce i-a dat prin cap, al dracu' ! Ca-n filmele alea americane !

— Și ea ? torn puțin gaz pe foc.

— Ea !... pufăie Nea Gogu în semn de dispreț. Păi ce, suflă-n fața lui ? De fapt, acu' mi-aduc aminte că nici nu e fata lui bună (bănuiesc că Nea Gogu se referă la prietenul lui...) ; e a nevesti-si, care s-a ținut c-un ofițer pe vremuri, c-așa a luat-o, cu copil cu tot. Un om ca pîinea caldă, ce mai ! Pîinea

lui Dumnezeu !... Şi-acu' uite ce-i face !... Mama ei s-a prăpădit, iar el a-ncăput pe mîna ăstora. Ehe ! Da' Al de Sus nu bate cu prăjina !..., îşi exprimă Nea Gogu speranţa în justiţia divină.

În ce mă priveşte, mai am o nedumerire.

— Bine, dar atunci cum au obţinut apartament, dacă au casă în alt oraş ?

— Să fii sănătos dumneata ! Păi amîndoi sînt artişti !...

Figura mea exprimă o atare uimire, încît Nea Gogu consideră că e cazul să mă lumineze şi în privinţa asta.

— La teatru, dom'le. Nu ştiu ce-or fi învîrtind pe-acolo, că le-a dat şi locuinţă aici, în locul lui Georgescu, care s-a mutat după ce s-a căsătorit. Era vorba să le dea la baletistele alea două care veneau în vizită, că s-aveau bine cu el, mă-nţelegi ; da' probabil că le-a aranjat în altă parte. Păcat că nu le-a repartizat pe ele, că erau fete drăguţe. Cam distractive ele, da' simpatice ! Le ştiţi şi dv., ce naiba !

Ajuns în acest punct oarecum picant al relatării, Nea Gogu mă priveşte cu subînţeles ; eu iau un aer nevinovat. El se pregăteşte să mai aprindă un „cigare" tip „Mărăşeşti", cînd îi retează gestul la jumătate vocea consoartei, venind din bucătăria unde-şi duce o mare parte din viaţă.

— Hai odată, Gogule, că ne-apucă noaptea !

Nea Gogu se scuză în grabă.

— Nevastă-mea !... Trebuia să curăţ spanacu' ...Am uitat ca pămîntu' !

Şi dispare cu paşi mărunţi şi grăbiţi, tîrşîindu-şi papucii.

Mai rămîn cîteva minute să-mi clasez informațiile. Or fi ele bogate, dar numai la prima vedere. Îmi cam taie elanul detectivistic. Ticăloși d-ăștia, mersi ! La „Faptul divers“ întîlnești asemenea cazuri. Și totuși ! Nu-mi vine să cred că nu e ceva putred în Danemarca. Mi-o spune iarăși nasul meu. Așa încît evacuez rapid terenul, fiindcă mirosul de chiftele ce iese în valuri pe fereastra bucătăriei (le-a pus usturoi din belșug madam Gogu !) ar da gata un regiment de husari. Oricum, ficatul meu are timp să se zbată convulsiv, ca un ogar aproape sugrumat în zgardă, cînd îi zbughește de sub nas ditamai șoldanul.

Îmi prepar un suc de morcovi : specialitatea casei. Storcătoarea mea electrică face zgomot ca un avion „Concorde“ la decolare. Îmi desfac centura — de siguranță, era să zic — și mă așez la masă. Mă tratez întîi cu sucul minunatei rădăcinoase, după care atac furibund farfuria cu brînză de vaci. Am de gînd să mă îngraș. Asta de cînd mi-a spus o colegă de cancelarie : „Tu ai fi băiat drăguț, dar ești cam slăbuț !“ (rimă involuntară). Vreau să sper că s-a referit doar la fizicul meu. Am și luat-o ca atare.

Constat că, de obicei, din ce spune lumea, fiecare ia ce-i convine. Dovadă refrenul inspiratului șlagăr cu care mă asedia la un moment dat tranzistorul meu personal : „Așa e viața / Are și ușor și greu...“. O filozofie practică, de necombătut. Prin urmare, să ne conformăm. Mă duc la teatru. Am văzut azi un afiș violet pe roz, care anunța, în stagiunea estivală a teatrului din urbea mea, spectacolul „Eu sînt mama acestui orfan“ de Alice Opincaru-

Delapaltin. Printre interpreți — adică mai pe la coadă — figura și numele lui Onisifor Benganetti, personaj pe care încă n-am avut prilejul să-l văd la față pînă acum. Voi avea această șansă ca spectator. „Ocaziile se creează, băiete, nu se așteaptă!", mă dăscălea un prieten al meu (nu dau nume). Ca să-mi întăresc moralul, fac apel și la o friptură slabă (ca vaca lui Švejk). Altfel se simte omul cînd și-a făcut plinul și poate apăsa liniștit pe accelerație. Așa că demarez. La figurat, desigur, fiindcă sînt un pieton convins.

S-a nimerit să fie sîmbătă. Dinspre grădina de vară vine în valuri o muzică electrizantă. Tineretul local petrece în compania unei formații în mare vogă. Noi, adulții, haidem la sală.

... Orga de lumini s-a stins de zece minute. Cei patruzeci de spectatori (cu aproximație) transpiră acum fără jenă, dar nu din cauza emoției estetice. Privim pe scenă cu speranță, doar-doar va apărea și găina cu oul de aur. Ți-ai găsit!... Mater dolorosa și-a abandonat pruncul în urmă cu douăzeci de ani, iar la vîrsta critică și-a adus aminte brusc de odrasla părăsită și vrea să-i cadă la piept, tocmai cînd tînărul și-a făcut și el, ca omul, un rost în viață, devenind strungar.

Cu conștiința împăcată, mă afund într-o reverie prelungită. Nu mai înregistrez nici lamentările duioasei mame, nici justificatele foșnete ale ambalajului de ciocolată ce se consumă în jur cu sîrg.

Sînt readus la realitate de un răcnet. Îl omoară?... Am un reflex spontan, gata să intervin pentru a stîrpi orice manifestare de violență. Dezamăgire. Nu-l omoară. Zbieretele provin de la un individ

fălcos, cu fruntea de două degete. Același principiu al economiei stricte de material a folosit natura și cînd l-a înzestrat cu mîini și picioare. Numai la corzile vocale a făcut o nejustificată risipă. *Ecce homo* !... îl arăt în sinea mea cu degetul. Sonorul Onisifor — el este, după cum v-ați dat seama — mai răcnește cîteva replici neinteligibile, după care-și pregătește o ieșire de mare efect dramatic. Dacă nu se împiedică !... Dar ireparabilul se produce, iar individul e proiectat în culise, stîrnind un zgomot total neartistic. Publicul se hlizește, bucuros de acest divertisment gratuit. În spatele meu, cineva aplaudă totuși cu multă însuflețire. Întorc capul, intrigat, și recunosc trăsăturile bine conturate de un machiaj corespunzător ale „copilei inocente". Vasăzică, signora Benganetti se află la post. Răspunde de succesul la public al monstrului sacru, Onisifor.

Așa da ! Așa zic și eu armonie conjugală. Chiar dacă, nu cu mult timp în urmă, o anumită vînătaie îmi zdruncinase această impresie... „Între arme, muzele tac". O fi fost atunci. Dar acum, iată, e rîndul muzelor să-și ia revanșa.

Pînă la final, explozivul talent, adăugîndu-și pe rînd o mustață și o perucă, mai execută două intrări de efect, compunînd două personaje economicoase din toate punctele de vedere. Fiecare apariție a sa este acompaniată de rîsul gîlgîit, abia stăpînit, al tovarășei sale de viață. Chicotelile semnifică, fără îndoială, marile satisfacții artistice pe care le resimte necunoscuta spectatoare văzîndu-și în acțiune actorul favorit. Efectul nu întîrzie să se arate. Doi pensionari, socotind că spectacolul a durat și așa prea

mult, se grăbesc spre ieșire, ca să prindă și telejurnalul de noapte.

Cînd, în fine, pe scenă, mama denaturată cade-n brațele vînjoase ale copilului regăsit în plină maturitate, cade și cortina cu grăbire, în aplauzele anemice ale celor rămași cu stoicism pe poziție. Orga de lumini se aprinde numai cu un sfert din lucșii de care dispune. De ajuns, totuși, pentru ca donna Benganetti să mă recunoască, mimînd o plăcută surpriză, în clipa în care dăm nas în nas, amîndoi grăbiți, dar, ce-i drept, spre ținte diferite.

— Vai, nu știam că vă place teatrul !... îmi dăruiește un zîmbet Copila, zbătîndu-și pleoapele indigo. Eu îi răspund ca în „Ghidul de conversație român-englez" și realizăm o convorbire pe măsură. Întrucît e cazul să mai pedalez puțin pentru strîngerea relațiilor, încerc să ating un punct sensibil :

— Soțul dv.... dacă-mi permiteți, știți, eu nu mă pricep la critică, dar ca spectator de teatru, ca simplu spectator vreau să zic..., șovăi un pic, exact atît cît trebuie ca să-mi dau seama că mă aflu pe drumul cel bun. Ochii mari și întunecoși, ca niște ferestre de la o casă pustie, ai Inocentei mă oglindeau. Îmi vine să ametesc — nu suport prăpăstiile — și-mi cobor privirile asupra bustului, care merită să fie lăsat liber în tricoul bleu, cum și este de fapt.

— Spuneți, vă rog, nu vă formalizați ! ciripește tînăra, invitîndu-mă la o camaraderie studențească. Pentru noi, artiștii, părerile spectatorilor sînt cele mai prețuite stimulente.

Iată o declarație parcă trasă la șapirograf. Oricum, mă surprinde. Credeam că pentru respectiva

stimulentul cel mai de preț e cafeaua, dacă nu oareșicare băutură întăritoare cu rude prin străinătăți.

Ca să creeze, probabil, o atmosferă mai destinsă, vecina mea scoate un pachet de țigări, își aruncă una în colțul gurii, extrage cu aceeași dexteritate și o brichetă cu care-și aprinde paiul rău mirositor. Ca bărbat galant, i-aș fi dat foc cu plăcere. Dar dacă nu fumez !... Mrs. Benganetti trimite o trîmbă de fum printre dinți în direcția mea, tocmai cînd declar :

— Voiam să spun că d-l Onisifor a fost cît se poate de reușit în compozițiile din această seară. Părerea mea !... V-aș ruga să-i transmiteți felicitări din partea...

Uite-o cum a înflorit toată ! Pe onoarea mea dacă nu-l iubește pe butucănosul ăla cu ochi de pește fiert, care posedă pe puțin două decenii în plus față de dumneaei.

— Vai, dar nu se poate ! își scutură copila scrumul pe hol, cu o grație gen anii '30. Lui Țicu o să-i facă o plăcere deosebită dacă îl felicitați personal.

Tînăra domniță îmi deschide astfel o portiță (iarăși rimă involuntară !...) spre terenuri demne de explorat pentru un detectiv. Deci pornim în tandem spre cabinele actorilor.

Talentatul interpret împarte cabina cu încă un coleg, prilej de a-i arunca acestuia priviri triumfătoare. Pe acela nu-l felicită nimeni, nici măcar vreo elevă cu acnee juvenilă. Urmează o primire cît mai zgomotoasă, ca să audă și ocupanții cabinelor alăturate.

— Pe mine mă căutați ?... Poftiți, poftiți, sînt onorat ! Îmi zîmbește larg cu proteza îngălbenită de nicotină și trage spre mine un scaun, după care-și continuă operațiunea de demachiere.

— Țicule, dînsul e un admirator al tău..., îl informează soția virtuoasă, cu voce virginală.

La care eu mă conformez și pun banda : ce mult mi-a plăcut, ce resurse artistice generoase, etcetera, etcetera. Firește, într-un limbaj elevat, așa cum îi stă bine unui prof. de Română, gr. II.

— Domnule, sînt pur și simplu „tușat" ! mă lasă perplex sir Lawrence Olivier-Benganetti cu barbarismul sustras din limba lui Voltaire.

Nu simte deloc nevoia să adauge, măcar de complezență, formula care s-ar potrivi de minune în cazul lui : „Cred că exagerați ! Modesta mea persoană nu merită atîta atenție" ș.a.m.d.

Mde ! Ce să-i faci ! Și soarele are o mulțime de pete, deși joacă un rol principal în era noastră plină de energie și avînt.

Între timp, orologiul bate unsprezece ceasuri din noapte. Coborîm împreună și, cînd gingașa persoană îi spune artistului că sînt una și aceeași persoană cu vecinul („— Un etaj mai jos !"), domnul Benganetti, căruia i se pare foarte potrivită ora pentru conversații pe teme teatrale, mă invită la un pahar de vorbă.

— Îmi pare rău, dar n-am voie tării ! ridic eu unele obiecții, nu prea întemeiate, din punctul dumnealor de vedere.

Se vede că nu sînt o persoană modernă.

— Cum așa, nici un whisky „Johnny Walker“ ? se miră maestrul, care pronunță „oalcăr“, ca unul pentru care limba engleză nu mai are nici un secret.

— E de la mama lui ! completează radioasa jumătate a lui Benganetti, aducînd un argument decisiv în discuție.

— Nu de la mama mea !... E vorba de „uiskii“... știți cum e expresia populară ! E veritabil, dom'le, nu de-ăla de ploșnițe ! precizează el parcă ofensat de presupusa mea intenție de a pune la îndoială calitatea băuturilor casei.

— Regret foarte tare. Sufăr de ficat, mărturisesc eu, ca unul strîns cu ușa. De fapt, mi-e un somn teribil, iar de strîns relațiile le putem strînge și mîine, pe lumină, nu așa, ca huhurezii.

Dar nu am norocul să scap așa de ieftin.

— Măcar un suc de ananas puteți lua cu noi, nu ? insistă noua mea cunoștință, signor Benganetti, sprijinit foc cu foc de privirile copilei îndreptate spre subsemnatul ca două revolvere cu surdină (or fi existînd asemenea arme periculoase, înzestrate cu gene atît de lungi, încît fluturate languros să mături un sfert din obraz și jumătate din fruntea junei Rodica ? Precis că sînt adăugite, vreau să zic false, genele adică).

Fie ! Aflîndu-mă la o asemenea strîmtoare, nu mai are rost să cochetez cu destinul. Zic adio lui Morfeu și dulcelui meu tovarăș — perna. Mă predau. Cu gîndul secret că voi afla niscai noutăți.

Instalat confortabil într-un fotoliu, mă delectez cu ananasul sus-pomenit și care merită toată stima. Amfitrionii mei, oameni serioși, se îndeletnicesc cu niște pahare înalte și groase la bază, în care și-au

turnat cîte trei degete (e vorba de degetul mare, nu de altele, să fim bine înțeleși !) din mult lăudatul lichid de obîrșie scoțiană. Atmosfera e tot mai destinsă. Era să zic distinsă. Discutăm, firește, despre teatru.

— Șecspir !... E o chestie, dom'le ! îmi atrage atenția reputatul artist. Urmează poza monstrului sacru oferind muritorilor de rînd o replică celebră.

— „Tu bii or not tu bii... zăt iz zăcuaiștăn !“ îmi aplică maestrul Onisifor o lovitură artistică în moalele capului, într-o pronunție care îmi jignește auzul. Cel mai lezat rămîne tot sărmanul Shakespeare. Nu-i dă prin cap histrionului că subsemnatul învață de zor engleza fără profesor, după Eckersley.

— ...Visul meu, profesore, e să-l joc nu pe Hamlet ! Nuuuu... ! (atunci de ce a lansat celebra replică ?)... eu nu sînt cu pretenții, ca alții, îmi cunosc măsura (și-și mai toarnă trei degete de „oalcăr“). Vlaicu Vodă, ăsta e visul meu ! îmi mărturisește noul meu amic. Ala da rol, domnule ! „Uită-te la mine, doamnă ! P-acest piept, p-această frunte...“, trage voievodul un răcnet teribil pe replica spătarului Dragomir, privind fix la lampadar. Dar se-ntrerupe brusc ca să mă întrebe :

— Cum îți zice pe numele mic ?

Trecerea rapidă în registrul normal mă ia fără veste, așa că mă înec cu sucul de ananas. Sînt bătut cu vigoare prietenească după ceafă, pînă-mi revine vocea și întreb la rîndul meu :

— Dar de ce mă-ntrebați ?

— Hai, frate, ce naiba ! Ne cunoaștem, nu ?... Zi-mi Țicu, ca-ntre prieteni ! Eu cum să-ți zic dumitale ? se arată sociabil popularul artist.

— Pentru prieteni, sînt Sebi. De la Sebastian.

Am o simplitate agreabilă în exprimare, nu-i așa? Se simte formația umanistă.

Odată îndeplinită și această formalitate, bănuiesc că vom deveni prieteni la cataramă, din punctul de vedere al maestrului, cel puțin. Sînt la al doilea pahar cu suc de ananas parfumat și de la o vreme mi se pare că luni de zile n-am făcut altceva decît să mă hrănesc cu această plantă exotică. Probabil că ficatul meu sensibilizat îmi inspiră asemenea gînduri necuviincioase față de ospitalitatea vecinilor. Fericita familie, tot mai bine dispusă, își împrospătează destul de des „alcoholul" din „sondele" personale. În timp ce capul familiei perorează despre ultimele lui succese artistice (e plin de imaginație), gingașa lui soție privește galeș către firele de păr ce-mi țîșnesc prin despicătura bluzei de vară. Jenat (sînt un pudic, ce să mă mai ascund!), îmi închei nasturii pînă la gît, iar dumneaei își împinge la ofensivă bustul, pune picior peste picior, oferind vederii cîte o coapsă bine pîrguită. Simt că roșesc de timiditate, dar maestrul, transportat de admirație pentru propria-i persoană (tocmai povestește cum l-a „halit" pe actorul nr. 1 al teatrului — maestrul Inocențiu Sovîrv-Rariță, în „Macbeth"; chipurile, l-a umbrit iremediabil), nu remarcă nimic. E ca un cocoș de munte în timpul cîntatului; n-aude, n-a-vede. Acum a trecut la alte amintiri.

— ...Și i-am trîntit-o-n față, înțelegi? Zic: Oi fi dumneata director, dar te bag undeva...! Bineînțeles, a doua zi mi-am luat hamul și praștia și-am venit aici, unde tocmai aveau stringentă nevoie de genul meu...

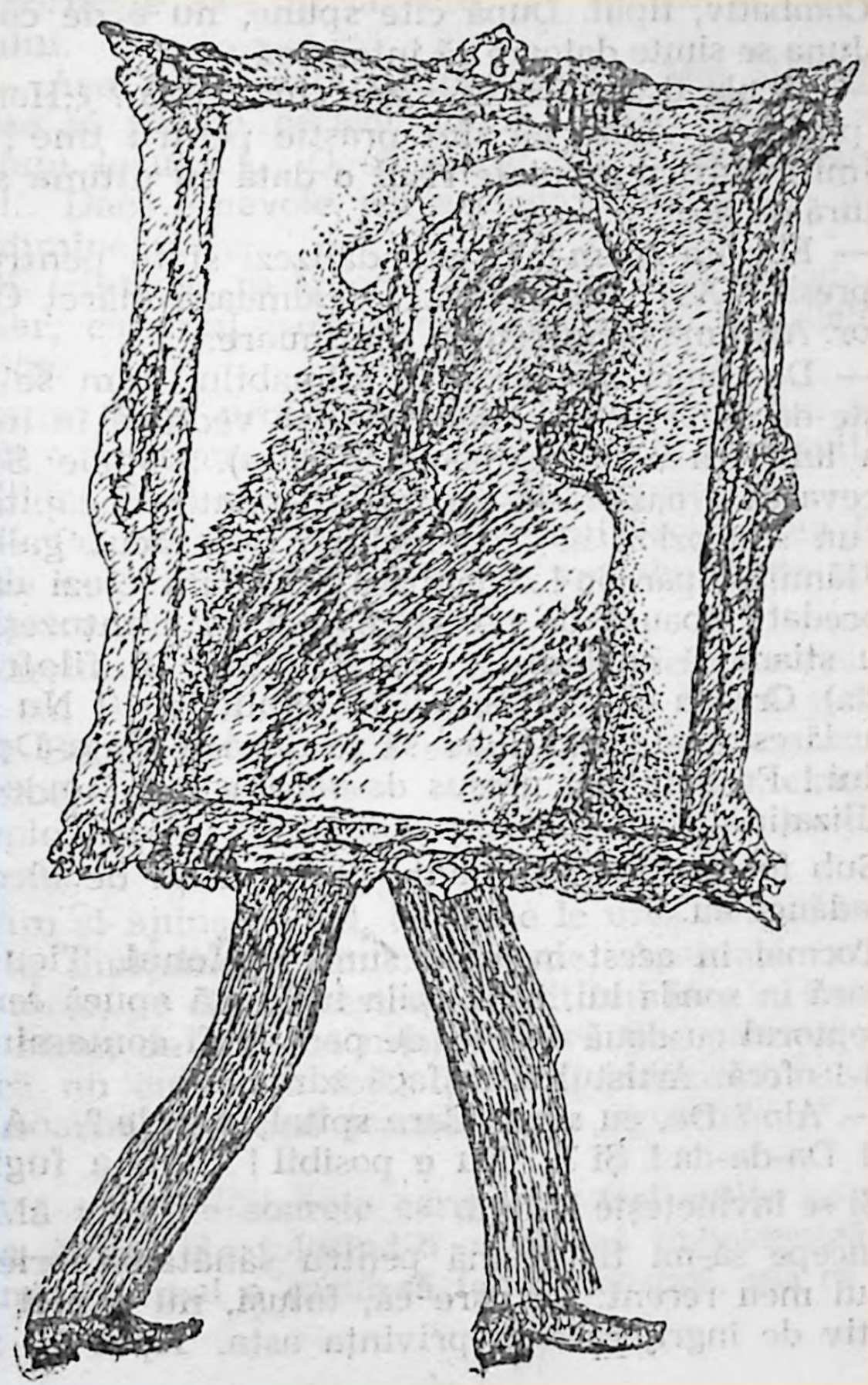

Combativ, tipul. După cîte spune, nu e de colea.

Juna se simte datoare să intervină :

— Ţicule dragă, ce expresii sînt astea ? „Hamul şi praştia"... Adică eu sînt praştie pentru tine ?

Îmi înghit cu greutate rîsul o dată cu ultima sorbitură de suc.

— Ei, alta acum ! Te scandalizezi şi tu pentru o expresie ? Aşa vine vorba..., o calmează măreţ Onisifor. Apoi mă lămureşte în continuare.

— De-atunci să-l vezi pe stimabilul cum se fereşte de mine ca un „individ" ! (se vede că în mintea lui Ţicu e un termen peiorativ). Dom'le Sebi, e ceva de groază ! Ne-am întîlnit odată în capitală, la un simpozion al „atemeului". S-a făcut galben ca lămiia... pardon !... de frică. Ei, cum crezi că a procedat ? (pauză de efect). A şters-o franţuzeşte ! (Eu ştiam că englezeşte, dar artistul o fi filofrancez...). Credea că-l bat acolo, în public. Aşi ! Nu mă murdăresc eu !... Zic : Las' să se ducă-n plata Domnului ! Eu sînt mai presus de-alde ăştia ! Am ceva civilizaţie-n sînge !...

Sub forma unei alarmante concentraţii de alcool, aş adăuga eu.

Tocmai în acest moment sună telefonul. Ţicu se îneacă în sonda lui, iar Copila inocentă apucă leneş receptorul cu două degete, de parc-ar fi contaminat, şi i-l oferă. Artistul îl înşfacă zdravăn :

— Alo ? Da, eu sînt ! Care spital, dom'le ?... Aha, da ! Da-da-da ! Şi ?... Nu e posibil ! Cum a fugit ?

Şi se învineţeşte la faţă.

Începe să-mi fie teamă pentru sănătatea prietenului meu recent. Se pare că, totuşi, nu e nici un motiv de îngrijorare în privinţa asta. Tipul îşi re-

capătă uimitor de repede echilibrul psihosomatic și se pornește să-l ia la refec pe cel de la capătul firului.

— Așa aveți grijă de pacienți ?... Mai ales cînd poate să fie un pericol public !... Da ? Las' că vin la fața locului !... O să discut cu doctorul Pește-anu !... Dacă e nevoie, cer anchetă !... Mă rog !... Mîine dimineață !...

Și trîntește receptorul. După care se repede la pahar, ca unul care a traversat deșertul Kalahari pe jos.

Între timp, profitînd de împrejurare, mi-am pregătit o retragere discretă. Asta întrucît am intuit că soții au să-și comunice noutăți importante.

— Pe mine vă rog să mă iertați ! rostesc eu formula cuvenită. Cred că și așa am abuzat de amabilitatea dv. E și cam tîrziu...

Cuvintele mele trec pe la urechile doamnei ca un roi de musculițe, fiindcă face o figură sîcîită. (d-l Benganetti tocmai se pregătea să-i comunice bomba). Îmi adresează totuși un zîmbet cinemascopic, care ar putea însemna orice — mai ales plictiseală.

Am și ajuns în hol, de unde le urez noapte bună și le mulțumesc pentru tratație. Apoi mă retrag cu torțe, pe cînd maestrul emerit îmi face în treacăt un semn de adio cu mîna în care ține paharul gol, dacă nu cumva a fost, de fapt, îndemnul adresat consoartei să-i mai toarne niște „aguardiente".

Mă trezește soarele care e de trei sulițe pe cer, una dintre ele folosind-o ca să mă îmboldească pe mine. Nu mai e cazul să fac gimnastică, așa că mă

mulțumesc doar cu cîteva exerciții de respirație, care-mi redau pofta de viață, după cheful de-aseară și mai ales după baia de fum tabagic de la „italienii“ autohtoni.

Exact cînd mă așez la micul dejun, se aude sus o bubuitură de trei megatone, ca atunci cînd se sparge ditamai vasul la bucătărie. Am presimțirea că va trebui să mă despart de frumosul meu castron auriu pentru o perioadă de timp nedefinită. Peste două minute, soneria. La ușă, domnișoara — pardon ! — d-na Benganetti. În capot arată mulțumitor pentru o persoană care, în ajun, a turnat în ea atîta alcool de cereale bine distilat. Nefardată, are o față destul de comună. Nici ochii nu mai par atît de focoși și întunecați, acum cînd nu mai sînt subliniați cu dermatograf. Dar trupul, în ciuda așa-numitelor excese, îi face cinste, de ce să nu recunosc, ca un becher obiectiv ce sînt. Toate acestea-mi trec fulgerător prin minte, demonstrînd cu brio teoria comprimării timpului, pe care, în versiunea lui Einstein, mărturisesc deschis că n-am prea înțeles-o. Ceea ce n-a împiedicat-o să funcționeze, după cum vedeți.

— Vai, dom'le profesor, mă scuzați că vă deranjez !..., mă atacă, la persoana politeții, tînăra cu voce ușor răgușită, emanînd un vag parfum de viciu.

— Sebi, stimată d-nă ! Sebi — pentru prieteni !... îi zîmbesc larg și amabil, ca o fină aluzie la concepțiile familiei de artiști despre relațiile amicale.

— Ah, da, sigur...

Nu vrea să intre, n-are o ținută potrivită pentru ora respectivă. Aici are dreptate — îmi spun în gînd — și o mai tratez cu un „smile“.

— Sebi, n-ai cumva un castron mai mare? Că al meu mi-a alunecat din mînă („A intrat nora-n blide“ — zice cu tîlc proverbul)... aș vrea să fac o cremă, știi, și mi-e să nu se taie... că la unsprezece am deplasare. E așa de tracasant! mi se confesează artista (mama castroanelor).

Îi ofer obiectul solicitat și, la plecare, i se desface capotul ceva mai mult decît e normal, dezvăluind doar o mică parte din misteru-i feminin. Aș zice că e un avans, dacă, realist cum sînt, n-aș considera că e un simplu accident.

— Ce face domnu' Benganetti? Vreau să zic... Țicu..., mă interesez politicos.

— A, nu știi? se întoarce copila către mine, strîngîndu-și capotul cu pudoare tardivă. Așa e, n-ai de unde să știi... E plecat la spital la V. Avem niște necazuri cu taică-meu, săracu'! mă lămurește dumneaei, după care mă asigură că-mi voi primi înapoi castronul nevătămat (îndoi-m-aș!), iar eu o rog să nu se formalizeze și-așa mai departe, tot tacîmul de amabilități care-ți fac o dimineață plăcută. De duminică!

Dispare pe scări, unduindu-și corpul ca și cînd camerele de luat vederi (vederile?) ale televiziunii ar înregistra imagine după imagine pentru emisiunea de varietăți.

Computerul meu începe să lucreze cu febrilitate. Vasăzică atîta tot despre telefonul de astă-noapte. De parcă nu s-ar fi întîmplat mare lucru. Totul e-n regulă în familie. Oare?... Dar ce ne pasă nouă! Nu e cazul să ne băgăm nasul în secretele de familie. Îmi văd, deci, liniștit de micul dejun, care se prezintă chiar așa cum îl arată numele.

Întrucît e duminică, ar fi cazul să vedem ce face bătrînul căpitan de fregată. Mă-ndrept decis spre instrumentul modern de cerut și de făcut servicii de la distanță. Gînd la gînd cu bucurie !... Obiectul pomenit tocmai țîrîie insistent. Cine să fie, dacă nu Victor !

— Sebi, dormi cam mult ! Te-am mai sunat acum o oră. Dormi ca un pește, zău așa ! îmi ia el piuitul de la bun început.

Ca să vedeți că am spirit de observație, remarc nuanța afectivă din vocea lui, cînd pronunță cuvîntul „pește".

— ...Era închis telefonul, că m-am culcat tîrziu aseară ! și casc demonstrativ în receptor.

— Apropo de pește... (pronunță cu voluptate, ați văzut ?)... Hai cu mine la pescuit ! lansează el invitația care nu mai venise de mult.

— Bine, dar ai tăi ? (are și el nevastă, copil ; om serios, nu ca alții, care nu s-au așezat pînă acum la casa lor).

— Mi-au dat liber azi. I-am dus la țară, la bunici... Ei, ce facem ? se arată nerăbdător pescarul.

— Mergem. Că peștii abia te-așteaptă.

— În cazul ăsta, fă-mi rost de niște rîme !

— Pardon ? Adică „I beg your pardon ?".

— Rî-me ! Ai auzit bine. Tot aveți voi grădină acolo, în spatele blocului... Pui mîna pe o cazma și dai de două ori...

Poftim, îmi mai dă și explicații !

— Bine, și dacă nu găsesc rîme ? încerc o portiță de scăpare.

— Găsești tu ceva... niște gîndaci pe placul peștilor. Și grăbește-te !

Ce să fac ? Mă conformez. Cobor și întreb de Nea Gogu. Consoarta dumnealui îmi comunică însă că e plecat la fratele lui, într-o comună apropiată. Îmi expun cererea privitoare la cazma, o obțin și răscolesc binișor printre răzoare, pînă găsesc un pumn de insecte, care, bănuiesc eu, au scăpat pînă acum atenție entomologilor. Datorită înfățișării lor stranii (mă refer la insecte). Le adun într-o cutie goală de conserve. Să fiu eu în locul peștilor, nici nu m-aș atinge de asemenea jigănii. Dar rămîne de văzut. Poate că-n lumea lor, așa ceva o fi constituind o delicatesă. Cam ca stridiile la noi.

Cînd îi restitui lui madam Gogu unealta agricolă în bună stare, neîntrecuta gospodină împrăștie pe o rază de cîteva cartiere mireasma delicată și sărbătorească a petrosinului cu care și-a curățit parchetul în ajun. Plus un neîndoielnic parfum de plăcintă cu carne ca pe vremea bunică-mi.

Mi-am luat cu mine și o carte a unui umorist contemporan. Poate îmi strică buna dispoziție... Ies în bulevardul nostru plin de trandafiri. Apare la țanc și căpitanul cu „Dacia“ lui de culoarea untului și-o pornim voioși spre un rîu la vreo douăzeci de kilometri de oraș. Pasionatul pescar a auzit că e un loc foarte bun ; i l-a recomandat cineva cu mare căldură : „Colcăie peștii acolo, bătrîne !“.

Ne-așezăm pe mal, fiecare cu ale lui. Eu cu cartea, el cu undița. Să vedem ce prinde fiecare.

Cînd vede gîndacii de momeală pe care i-am adus, căpitanul zîmbește pe sub mustață.

— Să sperăm că peștii de pe-aici nu se pricep la insecte !...

Mă fac că nu-l aud.

După cinci pagini cam nesărate, simt că m-apucă somnul. Apa clipocește (ca-n Alecsandri), frunzișul arinilor din zăvoi susură (plagiindu-l pe Sadoveanu); din cînd în cînd vine cîte-o binecuvîntată adiere de vînt. E atît de cald, pînă și la umbră, încît, de-aș fi meteorolog, pe loc aș prevesti vreo aversă locală.

Peștii prietenului meu nu par să dea semne de interes față de momeală. Dar pescarul nu și-a pierdut răbdarea.

— Victore!

— Immmm?...

— Nu mă-ntrebi și tu ce mai fac vecinii mei? Nu te mai interesează? îl zgîndăr eu.

— Ba da! răspunde flegmatic, în timp ce schimbă momeala.

Mă apuc să-i povestesc despre noii mei prieteni. În acest timp Victor trage de cîteva ori în plin. Trei peștișori, cît degetul mic al unui copil, înoată vioi și optimiști („Ne dă el drumul înapoi, în apă, ce nu știm noi?“ par să insinueze) în punga străvezie de plastic, cu apă, destinată acestui nobil scop.

— Crezi c-o să-l găsească pe bătrînul fugit din spital? întreb eu curios la culme, încheindu-mi povestirea.

— Sigur! Și pescarul mai saltă din mediul lui ambiant un peștișor lacom, trimițîndu-l la arest în pungă.

— Auzi, Victore? Ce-ai de gînd să faci cu bieții peștișori? Presupun că nu intenționezi să-i prepari în vreun fel, fiindcă n-ai prins nici de-o ciorbă.

— Pînă la prînz, poate se mai înmulțesc..., rîde căpitanul fără zgomot, ca să nu sperie prada.

— Poate nu știi că peștii au obiceiul incomod de a se înmulți prin icre ! țin să-i amintesc unele cunoștințe sumare de zoologie. Dar ăștia nu par să posede așa ceva...

— Ssst ! îmi taie căpitanul avîntul verbal, după care trage cu grabă un caras lat de cel puțin două degete („coșcogea rechinul", avea să zică el ulterior), care saltă-n iarbă ca un crap de cinci kile Pus la pungă, bagă în sperieți, dînd doar de două ori din coadă, toată trupa cea firavă. Asta zic și eu argument apărut la timp ! Încep să nutresc oarecare speranțe că astăzi mîncăm ciorbă de pește preparată de însuși „Maestrul". Adică de mine.

Furat de plăcutele gînduri, n-am observat apariția intrusului.

— Permisul dumneavoastră ! s-a auzit deodată o voce scîrțîită, care se voia autoritară.

Victor, preocupat de dansul dopului de plută, nici n-a întors capul. Eu, în schimb, i-am acordat toată atenția.

Fața gălbejită, de om care nu vede soarele prea des. Umărul drept, ceva mai ridicat decît celălalt. Creatura avea o pălăriuță vînătorească și, cu toată căldura de zile mari, purta un costum verde. Și, bineînțeles, o cravată portocalie. Pantofii, exact cum bănuiți ! Galbeni, cu talpă ortopedică. O servietă diplomat îi completa prestanța. Ce naiba putea să conțină ? Hrană rece, ciorapi de schimb, cărți de joc, ziarul „Sportul" ?... Tot ce se poate.

Era prea evidentă caricatura, ca să nu presupun că am în față o contrafacere. Sînt și de ăștia care se țin de glume stupide.

— Nu s-aude ? Mîrsii vocea ca un ferăstrău tocit V-am cerut permisul dv. ! repetă el.

Avea o siguranță de sine pe care doar marii actori o posedă. Mă gîndeam că s-ar putea, totuși, să fie nevoie să-l luăm în serios, indiferent de aparențe, și mă-ntrebam îngrijorat dacă Victor are permisul la el. Ar fi penibil să...

— Aici e sector interzis ! scîrții iar Pălăriuță, după care se apropie de căpitan, decis, pare-se, să recurgă la măsuri drastice.

Moment în care prietenul meu aruncă pe mal ditamai ciortanul. Bravo, Victore ! zic în gînd ; dacă continuă tot așa, îl prinde și pe tartorul peștilor, ceea ce nu se știe ce consecințe ar putea avea în zonă.

Scîrțiilă scoate un chitanțier și un pix („Gata amenda !“ îmi fulgeră prin minte) și-l somează iar pe căpitan. Acesta, flegmatic ca un englez aflat pe terenul lui particular, scuipă pe nadă și o aruncă din nou în rîu, foarte satisfăcut. Pe urmă, fără să se întoarcă :

— N-am, tovarășe ! Nu-l am la mine !

Ireparabilul s-a produs. Mă trec fiori reci, ca și cum eu însumi aș fi în culpă. Am încălcat legea, ce mai !... Și ce frumoasă promitea să fie ziua !

— Aha ! Zi mai bine că n-ai deloc !... exclamă amenințător Pălăriuță, trecînd rapid la persoana a doua singular, așa cum trebuie să se poarte un reprezentant al autorității publice față de contravenienți. Apoi scrise în chitanțier ceva care nu mirosea a bine. Și nici n-am luat bani la noi, pentru o eventuală amendă.

Ferăstrăul neascuțit se pune iar în funcțiune, făcîndu-i cu ou și cu oțet pe unii care umblă prin avutul statului ca vodă prin lobodă și nu respectă legile de ocrotire a vînatului.

— Trei sute ! conchide apoi, sec, rupînd hîrtiuța din chitanțier. Numele ți-l treci dumneata aici...

— Vai de mine ! Cum așa ?... se sperie Victor foarte tare, fapt care, paradoxal, face să-mi vină inima la loc.

— Trei sute am zis, trei sute rămîne ! Legea e lege pentru toți ! îl dăscălește sever Pălăriuță, umflîndu-și pieptul anemic.

— Nu s-ar putea să ne-nțelegem așa, ca-ntre oameni ? strecoară căpitanul o aluzie cu voce rugătoare și sfielnică, bună să înduplece și pe zeița justiției. Băiatul ăsta — eu de mult am spus-o — ar face o frumoasă carieră în echipa de teatru amator.

— Plătești două sute pe loc și te-am iertat ! devine subit mărinimos ocrotitorul naturii, în timp ce, cu un ochi versat, scrutează împrejurimile, probabil pentru a descoperi noi atentatori la bunurile A.G.V.P.S. (Asociația Generală a Vînătorilor și Pescarilor Sportivi — pentru cine nu cunoaște).

— Pentru ce, dom'le ? intervin eu nedumerit și, se pare, total inoportun. Ce, alea-s trofee ? Sînt niște peștișori prăpădiți, care nu fac cinste apelor noastre colinare...

— Dumneata ce te bagi, dom'le ? Vorbesc cu contravenientu', nu cu... mă pune la punct apărătorul peștilor.

Contravenientul se declară de acord să-i dea pe loc banii, ca să mușamalizeze cazul. Apoi, dintr-o dată, se ridică și se apropie de justițiar, îl apucă de

guler și, cu vocea lui obișnuită de profesionist blajin, aruncă așa, la întîmplare, cîteva cuvinte care-l buimăcesc pe respectivul.

— Aristotele, băiete, ți-ai găsit de lucru la Ocolul silvic ? Arată-mi și mie legitimația ta ! Chiar să știi că aveam o grijă în ce te privește. Ziceam : „Și-o fi găsit Aristotel vreun loc de muncă pe măsura capacităților lui ?“.

Numitul Aristotel (găsesc că numele e o jignire pentru memoria marelui filosof grec) se trage înapoi ca fript și, cît se poate de slugarnic, o-ntoarce ca la Ploiești, evitînd cu iscusință să răspundă la întrebare.

— Să trăiți, don' căpitan ! Nu v-am recunoscut, știți ! Altminteri n-aș fi... cum să-mi permit ?... Că eu cunosc la cine să... Toată stima, toată stima !...

Și vrea să plece.

Victor îl reține și, pe un ton dulce, revine la întrebare :

— Zici că ești om al muncii, parc-așa am înțeles... Atunci nu e nimic rău. Fă-ți datoria, indiferent de persoană ! Nu ierta pe nimeni !

Tipul se frămîntă, îl încearcă în fine sudorile. Era și timpul.

— Da !... Nu !... Adică, să vedeți... de mîine mă duc la... achiziții de păsări... Ziceam că, știți, e bine să-ncep de luni...

— Foarte bine ! îl aprobă din toată inima căpitanul. Duminica nici nu e indicat ! remarcă el malițios, fără ca individul să sesizeze ironia (parcă de asta-i arde lui acuma ?). Și pe-aici cu ce treburi ? La aer, la aer ?...

— Pe la un prieten, să trăiți !... schițează Aristotel un gest vag, arătînd încotrova, spre munți.

De fapt, după cîte știu, cel mai apropiat sat e la vreo șase km. Putea să croiască și el o minciună mai de doamne-ajută...

— Auzi tu, Filosofule ? Treci mîine după-amiază pe la noi — știi la cine să te prezinți, că ești om umblat ! — cu dovada că te-ai încadrat în muncă. Asta ca să nu te mai conducem noi iar, c-avem alte treburi, mai urgente. E limpede ?

Și cu acestea, Victor se-ntoarce la uneltele sale de pescar, spre a constata că amatorii de delicatese i-au sustras momeala din cîrligul undiței.

— Da, să trăiți ! Mîine sigur !... Pardon !... Să trăiți !

Și-și scoate pălăriuța de pe cap, plin de respect, dînd la iveală un păr roșcat, semănat cu mare zgîrcenie pe teasta lunguiață. În clipa următoare dispare ca suflat de vînt spre șoseaua națională. Prietenul meu rîde molcom, explicîndu-mi :

— Cum mă-mbrac civil, nu mă mai recunoaște nici nevasta de șef !... Darmite Aristotel Ciuvică, zis Controloru', zis Crepdeșin printre cei de teapa lui. Escrocherii mărunte ; cu asta se ocupă. Îi place să se dea drept controlor sau inspector, de obicei pe la țară. Chipurile control inopinat ! Își procură o legitimație — are el de unde ; dacă citești ziarul local, ai observat că trei sferturi din populație pierde legitimații de serviciu, acte contabile... Mă rog, o puzderie de gură-cască săptămînal, care le declară, pe urmă, nule, la ziar. Ei, și unde găsește cîte-un gestionar mai slab de înger și cu musca pe căciulă, se lasă mituit. Ai văzut tehnica... Firește,

cît mai greu, ca să scoată un preț bun. Ai văzut ce aplomb are individul. Ultima dată a jucat, nici mai mult, nici mai puțin, rolul unui inspector școlar — nou în muncă, bineînțeles — într-o comună de pe la marginea județului, mai departe de ochii șefilor. Îți dai seama că trei zile a stat parazitul pe mîncare și băutură și s-a-ntors de-acolo cu sacoșa plină, promițîndu-le naivilor cîte-n lună și-n stele.

— Bine, dar nu l-ați prins ? mă indignez pe bună dreptate, fiindcă și-a făcut de cap tocmai cu cei din breasla mea.

— L-am găbjit cînd cobora din autobuzul ITA. Un lucrător de-al nostru, cu ochiul format, l-a dibuit imediat în mulțime. Noi îl căutam pentru altă escrocherie, iar individul ne-a căzut proaspăt în mînă cu povestea „inspecției", crezînd că noi am și aflat-o. De-abia după ce s-a „mărturisit", i-am spus că pe-asta chiar că n-o știam. Să-i fi văzut mutra !...

Victor țîțîie nemulțumit. Iar i-au furat momeala nepricopsiții de peștișori. Se vede că și printre ei sînt unii cu tupeu.

— Dar cu încadrarea ce e ?

— A, nimic deosebit. După ce a fost trimis să ispășească pedeapsa la locul de muncă, a dispărut a doua zi. Promisese că se face om de treabă etc., cunoști cîntecul. Și-acuma, l-ai văzut. Inspector !... Dar pentru prima dată în cariera lui și-a greșit victima. Ironia soartei ! Și-o fi închipuit că lucrătorii din Miliție nu pot avea și ei o pasiune, ca tot omul.

— Un hobby, vrei să zici ? îi reamintesc termenul consacrat.

— Yes, sir ! salută mustăciosul, cu două degete la o pălărie închipuită.

Pînă la urmă, ziua e totuşi minunată, apa tot cristalină şi e o încîntare să trăieşti. Chiar şi ficatul meu toarce mulţumit ca un motan. La un moment dat, peştii nu mai trag deloc (şi-or fi terminat gloanţele ?). E timpul să ne retragem victorioşi. Tot avem de-o fiertură.

Ulterior, constat că Victor a uitat să-mi dea peştişorii pentru ciorbă. Parcă văd că o să procedeze tot ca data trecută : îi dă vecinilor care au pisici. Al doilea fapt care-mi vine-n minte este vocea lui Pălăriuţă-Aristotel. Ştiţi unde-am mai auzit-o ? N-o să vă vină să credeţi !... Ei, bine, el era individul de la telefon, cu povestea ramelor pentru Ţicu... Ca să vedeţi cum se leagă lucrurile şi ce mică e lumea !

Astfel că merit o porţie dublă de brînză de vaci. Şi un pahar cu vin negru — „Puterea ursului“ — de coacăze. De la mătuşă-mea.

Ştiam eu că aşa o să mi se-ntîmple !... Individul care ne ameninţa, avea în mînă ditamai revolverul cu surdină. Ce puteam face ? Am ridicat frumuşel mîinile tustrei : eu, Benganetti şi soaţa domniei lui. Actorul era vînăt tot şi tremura ca o frunză de plop, juna era gata să leşine, numai eu îmi ţineam, nu ştiu cum, firea. Chiar mă gîndisem de multe ori cum aş reacţiona într-o situaţie similară şi — poftim situaţia ! Totuşi, obiectiv vorbind, am de ce să fiu mîndru. Se vede că am ceva sînge rece. Pîndesc un moment de neatenţie la scelerat, care l-a pus pe maestrul Ţicu să dea jos de pe pereţi cele patru tablouri (Aha ! eram sigur !...) şi — culmea ! — îi

cere să le scoată din rame și să le facă sul. Mi se pare că chestia asta am văzut-o într-un film... Pistolarul parcă mi-ar fi cunoscut. Are un ciorap de damă tras pe figură, dar vocea asta... Atenție, băiete! Nu mă duci tu pe mine!... Sigur! Asta e Aristotel Ciuvică!... Buun! Are o picătură de sudoare pe vîrful nasului. Incomodat, pistolarul vrea să alunge musca ce-l gîdilă. Acum ori niciodată! Mă arunc înainte și-l lovesc cu muchia palmei (unde și cînd oi fi învățat eu karate-do?) peste mîna cu pistolul. Arma se descarcă, dar naiba știe cum și de ce, răpăie dintr-o dată ca o mitralieră și brusc mă trezesc că sînt într-o tranșee unde cineva comandă: „Culcat, soldat! Culcat!". Involuntar protestez: „Păi nu sînt culcat?" Ba da, și acum chiar că mă trezesc.

S-a luminat de ziuă și vecinii se scoală mai devreme, că nu are toată lumea concediu o dată cu mine. Iar bătrînul lor robinet huruie și clănțăne ca o companie de mitraliere din ultimul război mondial.

Ce lucruri ciudate poate visa omul! Am citit undeva că, în timpul visului, creierul reorganizează informațiile primite peste zi. În cazul meu, ordonarea cu pricina pare cam deficitară. Harababură totală, dacă-mi permiteți să mă exprim mai brutal. Asta mi se trage precis de la vinul de coacăze. Pe viitor să fim mai atenți, tovarăși dragi! Alcoolul a dus de rîpă imperii, darmite...

Mai bine să-mi împrospătez proviziile și să mă pregătesc. A trecut săptămîna, iar Victor mi-a zis că mergem într-o excursie.

Pe la opt trecute, apare căpitanul și ne îndreptăm spre nord cu viteză legală. Șeful pretinde că n-avem

de ce ne grăbi. Mie unuia mi se pare o deplasare cu scop precis. Nu mi-a destăinuit încă unde mergem și de ce, dar nici eu n-am insistat. Îl las să fiarbă de nerăbdare și să facă pe misteriosul. Spune el tot cînd și-o pierde pacienta în fața calmului meu olimpian.

Tot drumul m-a întreținut cu o bine documentată expunere despre motivele ornamentale de pe pereții caselor țărănești din zona submontană, pe care eu le admiram în timp ce el șofa. Nu m-am lăsat nici eu mai prejos. Dimpotrivă, am înviorat conversația, presărînd-o cu cîte-un: „Zău?!", „Chiar așa îi zice?", „Extraordinar!" și alte exclamații din fondul nostru principal de expresii orale și morale.

Cînd conversația se epuizează, intrăm în orașul C., vestit odinioară ca stațiune de odihnă, iar acum centru industrial nu mai puțin faimos.

Apucăm pe-o străduță ce urcă pînă sub pădurea de brazi. Stopăm în fața unei vile de vîrstă mijlocie, cu nelipsitul turnuleț, cu geamuri rotunde, ca de corabie. Pe frontispiciu, litere mari, înflorate anunță că aici e „Vila Maria". În față, o grădină nu prea mare, dar bine organizată din punct de vedere legumicol și horticol.

— Ei, ai vreo idee, prietene? Unde crezi că sîntem? îmi testează Victor perspicacitatea.

— Well, sir — îl imit pe colaboratorul lui Sherlock Holmes —, presupun că sîntem la vila vecinilor mei. Dinastia Benganetti, secolul Ics-Ics.

Comisarul aprobă cu un zîmbet admirativ logica mea impecabilă. Era și greu de ghicit, ce să zic!

De cînd ne tot învîrtim în jurul problemei, e și normal să avem în față doar cazul Benganetti, nu ?

— Dacă știi și de ce, îți las volanul pe mînă la întoarcere, să instaurezi teroarea printre găinile de pe drum.

— Habar n-am, pater ! Bănuiesc că-năuntru ne-așteaptă o surpriză. Nu cumva... „Copila inocentă" ? îmi trece prin minte o idee cam pricăjită.

— Asta e raționament de becher !... (Iarăși punct pentru el...) Las-o baltă cu presupusul !... mă sfătuiește bătrînul căpitan de navă, apăsînd elegant pe butonul soneriei de la poartă.

Îmi amintesc imediat că dulcineea lui Benganetti e în deplasare, așa că încasez bobîrnacul în tăcere.

— Oricum, n-aveam permisul de conducere la mine, așa că ai pierdut !

Bună replica, nu ?

Dar iată că ușa masivă de stejar se deschide făcînd loc unui bătrîn vînjos, bărbierit proaspăt, care șchiopătează către noi pe cărarea pavată cu cărămizi, făcîndu-ne semn să avem răbdare. În drum se oprește o clipă, se apleacă greoi și azvîrlind un bulgăre de pămînt, ușuie cu năduf găinile ce scurmă pe lîngă gard.

Nu știu de ce, am senzația că se joacă ultimul act al unei piese (bună, rea ?) în care rolul meu nu e clar încă. De fapt, nici celelalte, dacă ne gîndim bine... Încurcată treabă !

— Ale naibii — face bătrînul — îmi ciugule roșiile ! Dar vă rog să poftiți ! Și ne scutură zdravăn mîinile, cînd ne prezentăm. Numele lui nu-mi spune nimic : Zîrnă. Oricît îl rostogolesc prin memorie, nu izbutesc să-l leg de nimic. Ne poftește în casă și intrăm într-o sufragerie vastă, cu mobilă stil (nu

știu ce stil, dar așa e !) și sînt foarte atent să nu dărîm ceva.

Ei bine, într-un fotoliu de-ăsta minunat cine trăgea trabuc, tacticos ca la el acasă ? Să rămîn mut de uimire ! Nimeni altul decît Nea Gogu. Că era și el la fel de surprins ca și mine, mi-am dat seama dintr-o privire. Ne-am salutat, după care Victor sparse gheața (se pricepe băiatul ăsta să pescuiască și la copcă).

— Tovarășu' Zîrnă, există o reclamație împotriva dumneavoastră...

Replica veni cu neașteptată promptitudine.

— Sigur, tovarășe căpitan ! E adevărat !... Eu am furat ceasul din turnul bisericii...

Și ne adresă un zîmbet ironic, dezvăluind o dantură bună de spart nuci cu ea, deși cam patinată de vreme. Prietenul meu nu păru să fie luat prin surprindere. Rîse cu poftă, săltîndu-și comic vîrfurile mustăților lui răsucite. Întrevederea promitea să fie interesantă. Nea Gogu își aprinse o țigară de 25 de cai-putere (Trabant !) și pufăi din gros. Eu ciulii urechile, ca să nu pierd nici o silabă.

— Putem vorbi deschis, da ? se asigură Victor, redevenind serios.

— Pentru Gogu răspund ca de propria-mi persoană ! garantă Zîrnă. Am mers cot la cot pînă-n Tatra. El mi-a salvat viața... Mă-ngropase un obuz, și dacă nu era el să știe de mine și să mă caute, nici dracu' nu mă mai scotea din groapa aia. Avusesem un șoc, explică el.

— Lasă, măi Costache, ce naiba... ! se jenă Nea Gogu, de parcă acela divulgase cine știe ce com-

promițătoare aventuri galante. Ca să vezi ce se ascundea sub înfățișarea lui de pensionar !...

— Bine. Atunci să intrăm în subiect..., propuse căpitanul. O anumită persoană v-a reclamat pentru că ați fi pătruns în locuința dumnealui, cu cîteva zile în urmă, și ați fi forțat-o pe soția sa să vă dea unele acte personale. Va trebui să dați o declarație... Să vedem dacă nu cumva cazul e de competența tribunalului. De altfel, persoana în cauză amenință că veți fi dat în judecată, dar deocamdată n-a făcut-o. Așteaptă să-i restituiți actele, știți dv...

Costache Zîrnă se încruntă și se înroși tot !

— Aha ! Vasăzică hoțul de păgubaș !... Tot eu să trag ponoasele ?

Victor îl privea răbdător. Nea Gogu se înfășurase într-un nor de fum gros (pentru mascarea mișcării trupelor), iar eu așteptam încordat să aflu ce lovitură de teatru mai urmează.

— Nu e vorba de ponoase, îl liniști căpitanul. Vrem doar să aflăm adevărul.

— Adevărul e unul singur, zise cu înverșunare Zîrnă. Eu n-aveam ce căuta în spital. Mă simt mult mai bine muncind, decît să stau în pat și să mă-ndoape cu medicamente unul ca Pește anu !...

— De-asta ați fugit din spital ? se interesă Victor. Mă-ntreb cum ați reușit performanța...

Nea Gogu se-necă subit cu fumul și-ncepu să horcăie. Eu și amfitrionul am sărit imediat să-i dăm primul ajutor ; eu l-am bătut pe spate, iar bătrînul i-a adus un pahar cu apă...

— N-aveam ce căuta în spital ! reluă Costache Zîrnă cu aceeași încăpățînată convingere. Alde gi-

nere-miu m-a îmbătat într-o seară, nu știu ce mi-a pus în pahar, și pe urmă am aflat c-aș fi semnat un act de donație a casei, în favoarea lui. Noroc cu Gogu, săracu' ! Și cu doctorița Merealbe...

— Lasă, măi Costache, nu mai... — făcu iarăși rușinat Nea Gogu.

— Ce să las, băiete, nu e de lăsat nimic ! se îndîrji Zîrnă. Dacă e să se afle adevărul, atunci să-l spunem pîn-la capăt !... Așa... Și cum ziceam, alde Băngănete ăsta — că toanta de fii-mea nu găsi și ea un creștin ca lumea, i l-a adus dracu' pe Onisifor ! — zic, ăsta m-a dat pe mîna lui Pește anu, că adică aș fi iresponsabil. Cu plan, vezi dumneata. Că erau înțeleși, doar îl umflase Onisifor cu curcanii mei din curte și cu mobila de mahon din camera mică, de zicea fii-mea că-i trebuie pentru ea. În fine, noroc că Gogu o cunoștea pe doctoriță — nu mă-ntrerupe. Gogule ! —, i-a expus cazul amănunțit, ea mi-a refăcut toate analizele, a văzut că sînt normal și că escrocu' de ginere-miu umbla să scape de mine ca să se facă stăpîn al vilei. Și să-i dea cu piciorul căscăundei de fii-mea. Dacă n-am avut și eu noroc d-un băiat, de !

— Lasă, măi Costache, că și băieții !..., îl compătimi Nea Gogu.

— Și Pește anu, de, nu putea să se ocupe numai de mine, îmi prescrisese tot felul de sedative, de-aș fi umblat ca beat tot timpul și n-aș mai fi fost om normal. Dar doctorița — ce femeie de inimă ! — îmi schimba pe furiș medicamentele cu tot felul de vitamine. Pe urmă, mi-a eliberat și certificat că

sînt în toate facultăţile — mă rog, tot ce trebuie —, după care-am plecat bine mersi, destul de legal, cu Gogu care venise c-un prieten de-al lui, șofer, dar nu ne-am dus direct acasă la Onisifor. Iar Pește anu cred c-a zis c-am fugit ca să se justifice pentru plocoanele primite de la ginere-miu. Că doctoriței n-avea curaj să-i zică nimic, fiindcă se aștepta ședința de partid, ca să pună problema lui pe tapet, d-aia umbla cu zăhărelu' pe lîngă ea... Mi-a povestit Gogu c-a auzit de la o asistentă mai în vîrstă, tot prietenă cu...

— Costache, zău, ce naiba !..., se auzi vocea lui Nea Gogu, din mijlocul cetei toxice.

Ehehe, avea Nea Gogu ăsta la prieteni...

— Gata, bre, n-am zis nimic ! se scuză Zîrnă. Și-apăi, cum vă spuneam, sun eu la Onisifor la ușă, pe la patru după-masă, într-o zi, cînd nu se aștepta nimeni — lumea dormea — cred că nu ne-a văzut nimenea ; și Gogu era cu mine, ca martor. Buun ! Deschide fii-mea, cu ochii cîrpiţi de somn, noi intrăm, ea holbează ochii, o iau scurt pe doi la întrebări, că unde-i e bărbatu', ea — că hîr, că mîr, că e-n turneu. Nu ne dădea voie să intrăm în cameră, ne ținea pe hol. Cînd văd așa, o dau la o parte, intru-n sufragerie — nimeni ! În dormitor, la fel ! Măi să fie !... Auzisem eu un zgomot în baie... Forțez ușa și ce să vezi ? Cînd o bușesc de perete — că nu sînt chiar c-un picior în groapă cum ar vrea unii —, dau peste o stîrpitură, unu cu o juma' de cocoașă, cu un păr rar și roșcovan, pe jumătate dezbrăcat...

Pauză de efect. Noi abia respirăm. Am impresia că se conturează la orizont ceva ce intuisem cu mai de mult.

— Îl iau de gît c-o mînă, cu ailaltă o iau pe ea de coade — vorba vine — și-ncep să mi ți-i judec. Îi iau buletinul individului, să văd cine e, Gogu notează datele ăluia, ca să știm de unde să-l luăm la o adică, pe urmă i-am dat liber, de-a plecat ca glonțu ! Ei, și-atunci o iau cu duhul blîndeții pe fii-mea și-i zic : „Bine, măi nepricopsito, d-aia te-ai luptat tu ca să mă bagi pe mine de nebun în spital, să-i dai casa lui Onisifor — care te dă oricînd pe ușă afară — ca să te destrăbălezi și să-mi pătezi și mie obrazu', acum la bătrînețe ?... Tu nu vezi, proasto, că Onisifor ăsta te-a stricat de tot ? Marele actor !... De unde actor ?... Nu cred că mai stă el mult timp în teatru !...“ Ea, nimic ! „Fac ce-mi place, că sînt majoră, o viață am și nu vreau să mă dădăcești tu !“ ... Pîn-la urmă, cînd i-am arătat că e martor și Gogu la tot ce s-a-ntîmplat și alde Onisifor o să afle tărășenia, a lăsat-o mai moale și-a-nceput să mă roage s-o iert. Atunci i-am cerut să-mi dea actul ăla de donație, că știe și ea foarte bine cum m-a-mbătat bărbatu-său, de m-a pus să iscălesc fără să știu ce fac — se și vede după semnătură —, eu am să cer și expertiză, dau și declarație, să vedem cui i se dă dreptate, mie sau lui ginere-miu ? Așa i-am spus. Și zic ; „Tu cui crezi c-am să-i las tot ce am, dacă nu ție ? Mai am eu pe altcineva în afară de tine ? Că eu am iubit-o tare mult pe maică-ta și n-aș vrea să se răsucească-n mormînt..“.

A-nceput să plîngă, n-a mai scos o vorbă ; s-a dus și mi-a adus actul și-am plecat fără să mă mai uit în urmă...

Nea Gogu terminase de mult a doua țigară. Eu înregistrasem tot romanul de familie Dar unde e pana care să-l povestească așa cum merită ?

— Vă rog să scrieți toate acestea pe hîrtie și să semnați ! La fel și prietenul dumneavoastră, făcu semn din cap căpitanul, către Nea Gogu. Cu actul ce-ați făcut ? Sper că nu l-ați distrus...

— Bineînțeles că nu ! Am să-l anexez la declarații și-l atac în justiție, dacă e nevoie, ca nefondat. Eu n-am ajuns niciodată pe băncile Tribunalului, dar dacă e nevoie...

— Să sperăm că nu va fi cazul nici acum. Dacă tot ce ne-ați declarat se va dovedi exact... Deși, s-ar putea, totuși, să acționați prin tribunal. Uite cum facem acum : noi ieșim să ne plimbăm prin împrejurimi. Ne-ntoarcem peste două ore. Aveți timp să scrieți pînă atunci, nu ? propuse căpitanul.

— Sigur, tovarășe căpitan ! ziseră la unison bătrînii prieteni.

Înainte de a ieși, Nea Gogu mă luă deoparte și-mi zise cam încurcat :

— Don' profesor, da' cum fac eu cu ortografia,

— Dom' profesor, da' cum fac eu cu ortografia,

— Dimpotrivă, Nea Gogule ! l-am bătut eu pe umăr, consolator. Asta e semnul autenticității, mă-nțelegi ? Ca un fel de ștampilă personală. Adică nu te-a învățat altcineva ce să scrii și cum...

Sper că nimeni nu va trage de aici concluzia greșită că trebuie să lase deoparte ortografia, numai ca să-și păstreze intactă personalitatea. Mai e și

stilul, care e omul — știți și dv. dictonul! (iar o asonanță involuntară!).

Și dacă impresia dv. este că excursia s-a dovedit foarte instructivă, să știți că nu vă înșelați. Sînt „de același acord" cu dv., cum zice un elev de-al meu. Greșiți însă, considerînd că cele întîmplate mi-ar fi spulberat bănuielile. Ba mai mult, le-au întărit. Nu se poate ca niște indivizi imorali și puși pe căpătuială să nu fi încercat și lovitura cu tablourile. Eu, oricum, sînt la post. Vă rog să contați pe mine.

Trebuie să recunosc, spre rușinea mea, că nu poți ține seama numai de realitatea exterioară și să supralicitezi luîndu-ți angajamente greu de îndeplinit. E cazul meu! Mai pe înțeles, dragi ascultători, transmitem în acest moment din stațiunea balneoclimaterică O., foarte plăcută și liniștită, cu ape miraculoase tămăduitoare, la nivelul celor de la Vichy (o comparație cu străinătatea se impunea). Ficatul meu personal a ținut morțiș să venim aici, eu și cu dînsul neputîndu-ne despărți nicicum, și iată-ne printre suferinzi și suferinde. Ele tricotează și strigă la copii, ei joacă table sau șah, eu citesc solitar pe o bancă sau pe dealurile cu fînețe din jurul cochetului orășel, în care evenimentul zilei este sosirea ziarelor, pe la ora 11 a.m.

E ora presei; îmi arunc privirile pe ziarul abia sosit din capitală. O știre publicată la „Faptul divers" are darul să mă smulgă pentru un timp din liniștea în care mă cufundasem. O reproduc integral, fiindcă merită toată atenția. De reținut că e tipărită cu litere cursive, ca să fim exacți:

Negustorii clandestini

La punctul de trecere a frontierei, vameşii au observat comportarea suspectă a doi turişti — Jan Pepeneac din Podul Iloaei şi Gheorghe Falcăroşie din Priseaca —, în momentul cînd li se făcea obişnuitul control vamal. La o verificare mai atentă a autoturismului cu care călătoreau cei doi, au fost descoperite, ascunse în barele de protecţie, pînzele a patru pictori celebri, sustrase din muzeul de artă din P. Specialiştii consultaţi au confirmat că este vorba, într-adevăr, de tablourile dispărute în urmă cu ani de zile. Puşi în faţa evidenţei, cei doi negustori clandestini vor trebui să dea socoteală asupra provenienţei acestor obiecte de artă. Descoperirea i-a făcut să rămînă... tablou. În ulei... De aceea vor fi puşi cu grijă la adăpost, credem, într-un loc adecvat.

Uite-aşa amestecă viaţa satisfacţia cu dezamăgirea. Mă bucur, firește, că s-au descoperit pînzele, dar îmi pare rău că n-am fost eu cel care să le dea la iveală. Aşa e omul, mereu nemulţumit. Deşi, una peste alta, toate sînt bune şi frumoase. Şi cu această constatare, mă îndrept către pensiunea unde mă aşteaptă dieta cea fidelă.

Din nou la iarba verde de acasă, vorba cîntecului, care mi se potriveşte perfect, întrucît tocmai pregătesc o ciorbă de verdeţuri. După apele minerale, sînt ca un nou-născut.

Vara înaintează, ca şi veacul. Adică lent pentru unii şi rapid pentru alţii. Eu — la mijloc.

Nu am, deocamdată, veşti de la Victor. Sînt foarte curios să-i aflu părerea dspre notiţa din ziar. Poate şi unele amănunte. Formez numărul lui şi mi se răspunde sec : „Nu este ! Reveniţi mîine !“. Deci pe-asta am rezolvat-o. Ce poate să mai facă un burlac la ora asta ? Haidem la ştrand !...

...N-aş zice că a fost o inspiraţie prea fericită. Un tineret fără griji, plin de avînt şi energie, s-a străduit, cu rezultate peste aşteptări, să-mi arunce apă-n ochi şi urechi şi să mă asurzească, pe cînd înotam liniştit la mijlocul bazinului. Hojmalăii bronzaţi şi slăbănogi se căzneau să le impresioneze pe fetişcanele trupeşe (prea dezvoltate pentru vîrsta lor), sărind pe neaşteptate, în grup, cu urlete, pe deasupra nimfelor, direct în apă, şi luînd „burţi“ răsunătoare şi producătoare de valuri demne de scufundarea „Titanicului“ şi a mea. Pe plajă am avut parte de clipe ceva mai liniştite ; n-am călcat decît pe trei chiştoace de ţigări aprinse şi am scăpat cîteva expresii tari, din vocabularul periferic al limbii paterne, scandalizînd cîteva doamne obeze care zăceau ca nişte morse la umbra sfrijită a celor trei pomi şi jumătate (supravieţuitori ai unei întregi plantaţii), mestecînd alene cărnuri prăjite, însoţite de bere, şi vorbind toate în acelaşi timp.

Socotind, la un moment dat, că mi-am educat răbdarea îndeajuns, m-am retras demn, lăsînd terenul în stăpînirea adolescenţilor, dintre care jumătate îmi fuseseră elevi, motiv excelent pentru a găsi, probabil, că este de-a dreptul indecent să mă salute. I-am privit cu duioşie, gîndindu-mă la „perlele“ din lucrările lor de control şi m-am simţit răzbunat la gîndul că se vor însura mîine-poimîine

(secolul vitezei, deh !) și vor vedea ei pe naiba în persoana îngerașilor blonzi de azi, cărora le dau tîrcoale ca fluturașii pe lîngă lămpile unde-și vor arde aripile și independența.

Seara, am coborît pentru o plimbare scurtă prin parc. Dar pe banca de sub iederă, Nea Gogu m-a luat în primire, ca să-mi comunice noutăți zguduitoare.

— Dom' profesor, zice dumnealui, pufăind din nemuritoarea „Mărășească", stai colea, să mai schimbăm o vorbă. Ai fost plecat, că nu te-am mai văzut ?...

— Da. La băi... Dar ia spune-mi, ce mai face prietenul dumitale ?

— Costache ? Bine ! A ieșit bine. El a avut dreptate. Acu, de vreo săptămînă, s-a-nsurat. Cu una, o văduvă tînără — n-are decît vreo cincizeci și cinci de ani, d-abia a ieșit la pensie ! Femeie de casă.

Rămîn copleșit de uimire și invidie. Și ăsta s-a-nsurat ? Ei nu, că n-oi fi eu ultimul de pe lume ! Dacă mă ambiționez...

— Și cei de sus ? Fii-sa, gineri-su ?

— S-a termenat ! ... face Nea Gogu un gest grăitor și scoate un colac de fum în memoria lor.

Mă sperie, pur și simplu. S-or fi asasinat reciproc ? Dar frumosul meu castron auriu ? Aveam eu o presimțire că nu-l voi mai revedea, dar nu-mi venea să cred în superstiții. Și totuși !...

— Onisifor s-a pus tare pe băutură (asta o știam...) de inimă rea, că l-a părăsit nevasta și-a primit și-o amendă zdravănă pentru încercare de escrocare a lui socră-su. Dar eu cred c-au fost prea blînzi cu el ! Ce, asta e pedeapsă ?

— Cum l-a părăsit ? mă mir eu iarăși (mi-e să nu devină un tic.)

— Așa, simplu ! A plecat într-o zi cu unu' și dusă a fost... Acuma e la București, cucoană mare, cică !

Și Nea Gogu mai aprinde un trabuc.

— Nu cumva a plecat cu un individ cam coroșat și cu voce scîrțiită ? dau eu glas bănuielilor mele, întemeiate de altfel.

— Nuu ! face Nea Gogu, ca și cînd aș fi spus o enormitate. Ăl de-a luat-o e om cu bani — pictor sau sculptor, așa ceva, sau zugrav de biserici.

— Unul cu plete și cu barbă ? exprim din nou culmea mirării (v-am spus eu că mirarea asta începe să devină un tic la mine ?).

— Da, da, așa ceva. Cică-i dădea lecții de pictură. Și pîn' la urmă a pus gheara pe el !... Te pui cu femeia, dom'le ? zice filosofic Nea Gogu, ca omul pățit.

Îmi revin cu greu sub povara uluitoarelor noutăți. Complexă e viața, s-o știți de la mine. Deși am o intuiție ce nu mă dă de rușine, de data asta am fost bătut clar la puncte.

Nea Gogu e chemat din nou la datorie. E ca o scenă din eterna piesă conjugală cu variațiuni.

— Gogule ! strigă cîntat consoarta. Vino să cureți morcovii, c-ai vrut salată de „bef".

Și Nea Gogu părăsește cu regret chiștocul, dar satisfăcut de impresia produsă de veștile lui asupra subsemnatului.

Înainte de culcare, o lectură dintr-un poet contemporan ce se dă drept descendent din Macedonski

(evident, fără știrea acestuia !) constituie un excelent somnifer, fără efecte secundare.

Abia duminică reușim să ne vedem și să ne tragem pumni prietenești pe sub coaste („unde-i greu voinicului"). Și unde mergem ? Tot la pescuit ! De data asta ne oprim în alt loc, la apă mai adîncă, unde rîul face un cot și apa se rotește ca-ntr-un Maelström (citiți-l pe Poe !) ceva mai modest.

— Tu cum ai proceda ca să scoți niște tablouri din țară, dac-ai fi contrabandist, să zicem ? îmi răspunde Victor, în stilul cunoscut, cu întrebare la întrebarea mea privind episodul știut.

— Doamne ferește ! dau eu înapoi prudent. N-aș renunța la tihna mea nici pentru trei „Gioconde"...

— Păi da, că misogin cum ești..., mormăie Victor pe sub mustață.

— Asta e o știre mult exagerată, cum a zis Twain.

— Să-ți aud ipoteza și pe urmă-ți povestesc cum a fost, mă ispitește iar pescarul amator.

— O.K., mister. În Eckersley, dacă ai ajuns la lecția respectivă, ceea ce nu cred, fiindcă atunci nu mai avea cine să-i prindă pe delincvenți, există următoarea anecdotă foarte instructivă : Se zice că un american foarte bogat vrea să scoată din Anglia un portret valoros, reprezentînd-o pe regina Victoria. De aceea plătește din gros un maestru al penelului, să-i picteze pe tabloul respectiv un peisaj. Zis și făcut... Tabloul este scos pe sub nasul celor de la vamă, dus în America, unde milionarul îl trimite unei firme specializate, cerînd să-i înlăture peisajul pictat deasupra, pentru a scoate la lumină originalul.

După trei zile, primește o scrisoare în care i se cer instrucțiuni suplimentare : „Domnule, am înlăturat de pe pînză peisajul, apoi portretul reginei Victoria și sîntem în prezent în fața unei compoziții reprezentînd o uzină de gaz... Cînd doriți să ne oprim ?“...

— Bună ! se distră căpitanul. Și ?

— Cum și ? mă revolt eu. Lăsînd la o parte poanta tipic englezească, e de așteptat ca negustorii iliciți să-și fi bătut și ei capul cu metode de camuflaj, pentru ca pînzele să pară fără mare valoare, nu ?

— Ei, bine, aici chiar că ai nimerit-o ! mă aprobă Măria-Sa Undițarul și extrase din riu o minge găurită. Schimbă momeala (îi fusese oare mîncată de biata minge ?) și, după ce se asigură că tac ca un pește, continuă :

— Lucrurile sînt mai complicate decît crezi. Tablourile furate erau, de fapt, niște copii reușite.

— ? ! ! (Asta înseamnă că am rămas mut).

— Originalele, întîmplător sau nu, se aflau în laborator, pentru restaurare. Nu numai la noi se procedează așa, ai mai aflat și tu de asta, nu ?

— Atunci de ce toată tevatura ? biigui eu.

— Ca să le tăiem cheful de la început, pînă nu le vin idei mai periculoase. Oricum, tot furt din avutul statului se cheamă, am dreptate ? Poți lăsa un delincvent nepedepsit ? Mai ales cînd furtul a fost premeditat !...

— Ai perfectă dreptate, șefule !... Nu-l lăsa să-ți scape ! îi strigai pe neașteptate.

Maestrul Ordinului Undiței mă privi cu stupoare, neînțelegînd. I-am arătat dopul undiței, de la care-și abătuse atenția. Profitînd de nebăgarea lui de seamă, obiectul în cauză, după ce s-a zbătut de mama focu-

lui, o croise dintr-o dată spre malul celălalt, cu intenția, clară pentru mine, de a se sinucide între rădăcinile și răgăliile de acolo.

Cu un reflex uimitor (aplaudat de mine la scenă deschisă și de care i-am amintit apoi săptămîni în șir), Mustăciosul trase, trestia undiței se îndoi cumplit, peștele fu azvîrlit pe mal, ca dintr-un arc. Alergarăm amîndoi pînă acolo, ca nu cumva să pierdem prada.

Era, într-adevăr, o captură care meritase efortul. O ditamai broasca, cu buza ruptă de cîrlig (mie, nu știu de ce, îmi amintea de actorul Michel Simon), se holba la noi, năucă. Ne holbarăm și noi la ea pînă cînd, trezindu-se înaintea noastră din aiureala acestei întîlniri de gradul trei, batraciana făcu un salt olimpic și dispăru înapoi în mediu-i familiar (sau familial).

Am păstrat o tăcere cuviincioasă cel puțin o jumătate de oră, pînă ne-am depărtat bine de locul sinistrului.

— Data viitoare mergem la păstrăvărie..., făcu prietenul meu, posomorît, în timp ce ne apropiam de orașul nostru de baștină.

— Așa da ! l-am aprobat din toată inima. Măcar acolo știi ce pescuiești !

ÎN LOC DE FINAL

Nu cer decît să-mi recunoaşteţi meritele. Pe mine personal ignoraţi-mă!

Mă puneţi mereu în coadă? Veţi vedea ce-puternic lovesc cu ea.

Recunosc că am greşit, dacă mă lăsaţi să greşesc în continuare.

CUPRINS

PASIUNI DOMESTICITE 7

Împrumut pe termen lung 8
Cuplajul 19
Ecloziunea 28
Edison n-a avut urmaşi 38
Formula optimismului 44
Tratament la domiciliu 54

ŞI TEATRUL E O LUME (SAU VICEVERSA) . 59

Scherzando 60
Arta navigaţiei 65
Test de fidelitate 70

(D)EFECTE SCENICE 81

Dezgheţul 82
Vocaţia 89
Fiare vechi 96
Control bine ieşit 100
Soluţia optimă 102
Daltonismul vigilent 105
Intre confuzii şi contuzii 110
Intrare în istorie 112

Rapsodie manuală 117
Secretul longevității 118
Competiția 125

REGIA DE CULISE 133

Trimisul special 134
Ziua a șaptea 142
Rezonanță 144
Un tîrg pripit 153

RESTUL E ... LITERATURĂ 163

Cum poți deveni celebru (metodă rapidă) . . . 164
Un coeficient neglijat 171
Cursa contra cronometru 179
Interferență 184
Hobby 186

IN LOC DE FINAL 251

Redactor : ANDREI ARICESCU
Tehnoredactor : ECATERINA ALBICI
Bun de tipar : 10 octombrie 1986.
Coli de tipar : 8.

Tiparul executat sub comanda nr. 67
la I. P. „Filaret", str. Fabrica de chibrituri
nr. 9—11, București
Republica Socialistă România

EDITURA SPORT-TURISM

In timpul spectacolului, nu-mi permit să tușesc decît cu subînțeles.

Adevărul iese la iveală ca untdelemnul deasupra apei. De aceea mulți se prăjesc cu el.

Prostului nu-i lipsește mintea, ci instrucțiunile de folosire...

Ați observat ce greu e să-ți faci un nume în literatură, dacă nu ai un renume ?

Lei 9